Karin Alvtegen

IŠDAVYSTĖ

baltos lankos

savaitgalio detektyvas

Karin Alvtegen

IŠDAVYSTĖ

Psichologinis trileris

Iš švedų kalbos vertė
Leonas Petravičius

baltos lankos

UDK 839.7-3
Al-197

Redaktorė
Rima Inga Šovienė

Viršelio dailininkė
Rūta Žalalytė

Versta iš:
Karin Alvtegen. SVEK. Bokförlaget Natur och Kultur, Stokholm, 2004.

Printed in Lithuania
ISBN 9955-23-053-3

Mikei,
už tai, kad tu savo meile ir
išmintimi parodei, jog dėl daug ko,
šiaip ar taip, verta pasistengti

Meilė kantri, meilė maloninga, ji nepavydi; meilė nesididžiuoja ir neišpuiksta. Ji nesielgia netinkamai, neieško sau naudos, nepasiduoda piktumui, pamiršta, kas buvo bloga, nesidžiaugia neteisybe, su džiaugsmu pritaria tiesai. Ji visa pakelia, viskuo tiki, viskuo viliasi ir visa ištveria.

1 Kor. 13, 4–7

**Nėra nei bausmės, nei atpildo, visa,
kas įvyksta – tik padariniai**

– AŠ NIEKO NEŽINAU.

Trys žodžiai. Kiekvienas atskirai ar kitame kontekste – visiškai nekalti. Neturi to baisaus svorio. Tik noras paaiškinti, kad jis nėra tikras ir todėl negali atsakyti.

Aš nieko nežinau.

Trys žodžiai.

Jeigu jie – atsakymas į jos ką tik užduotą klausimą, tada jie kelia pavojų visai jos būčiai. Bedugnė, staiga atsivėrusi ką tik išblizgintame jų svetainės parkete.

Tiesą sakant, tai net ne klausimas, ji tik išsakė abejonę, kad jis suprastų, kaip ji sunerimusi. Jei ji tiesiai paklaustų to neįsivaizduojamo dalyko, gal paskui būtų geriau? Bendras požiūrio taškas. Pastarieji metai – nesibaigianti kova, ir jos klausimas tėra noras pasakyti, kad jai ima trūkti jėgų, kad ji viena nebepakelia šios naštos. Kad jai reikia jo pagalbos.

Bet jis atsakė ne taip, kaip ji tikėjosi.

Ištarė tris žodžius. Ji nė nepamanė, kad galimas ir toks atsakymas.

– Vadinasi, tu tiesiog abejoji dėl mūsų bendros ateities?

Aš nieko nežinau.

Daugiau nėra ko klausti. Jo atsakymas akimirksniu ištrynė visus žodžius, kokius ji kada buvo išmokusi. Smegenys turi staiga apsiversti, iš naujo įvertinti viską, kas iki šiol nekėlė abejonių.

Kad juodu nesidalys bendra ateitimi – to jos sąvokų pasaulyje apskritai nebuvo.

Akselis, namai, noras ateityje abiem tapti seneliu ir močiute.

Kokiais žodžiais nuo šios akimirkos ji turėtų kalbėti apie ateitį?

Jis tylėdamas sėdėjo ant sofos, įsmeigęs akis į ekraną, pirštais grabaliojo pultelį. Komiškas amerikiečių serialas. Kai ji įėjo į kambarį, nė karto į ją nepažvelgė, net ir atsakydamas į klausimą. Atstumas toks didelis, kad ji galėjo ir neišgirsti, jei jis būtų pasakęs dar ką nors.

Bet ji girdėjo viską. Išgirdo aiškiai:

– Ar pareidama nupirkai pieno?

Jis ir dabar nepažvelgė į ją. Tik paklausė, ar nupirko pieno.

Suspaudė krūtinę. Kairę ranką ėmė dilgčioti. Taip būna, kai ji labai skuba ir nervinasi.

– Gal išjunk tą televizorių!

Jis pažiūrėjo į pultelį ir perjungė kanalą. Laida apie automobilius.

Staiga ji suprato, kad ant sofos sėdi svetimas žmogus.

Atrodo, lyg ir pažįstamas, bet iš tikrųjų ne. Gana panašus į jos sūnaus tėvą ir į tą vyrą, kuriam ji daugiau nei prieš vienuolika metų Dievo akivaizdoje pažadėjo dalytis vargais ir džiaugsmais, kol mirtis išskirs. Vyras, su kuriuo pernai kartu pirko šią sofą, kelia pavojų jos ir Akselio ateičiai ir kartu net nesugeba parodyti jai nė

lašelio pagarbos, nenori išjungti laidos apie automobilius, pažvelgti jai į akis.

Ji pasijuto dar blogiau, išsigando klausimo, kurį turi užduoti, kad galėtų atgauti kvėpą.

Tarytum nurijo sprangų kąsnį. Kas bus, kai sužinos?

– Sutikai kitą?

Galų gale jis pakėlė į ją akis. Priekaišto kupinas žvilgsnis, bet vis dėlto jis pažvelgė į ją.

– Ne.

Ji užsimerkė. Kad ir kaip būtų, kitos jis nesutiko. Ji mėšlungiškai stengėsi laikytis vandens paviršiuje, stverdamasi už jo raminamo atsakymo. Viskas darosi nebesuprantama. Kambarys lyg ir tas pats, bet staiga viskas kitaip. Štai nuotrauka, įrėminta, jos pačios fotografuota per Kalėdas. Henrikas su Kalėdų senelio kepure, Akselis viltingai žvelgia nuo spalvingos Kalėdų dovanų krūvos. Giminės, susirinkę jos vaikystės namuose. Tik prieš tris mėnesius.

– Kada pajutai?

Jis vėl įsmeigė akis į ekraną.

– Nežinau.

– Na, maždaug! Prieš dvi savaites, metus ar dvejus metus?

Kol jis atsakė, praėjo ištisa amžinybė.

– Gal prieš metus...

Prieš metus. Jau metai, kai jis abejoja dėl jų bendros ateities. Ir nesako nė žodžio.

Praėjusią vasarą, kai automobiliu keliavo po Italiją. Per vaišes su šeimos draugais. Kai kartu su ja važiavo komandiruotėn į Londoną ir viešbutyje gulėjo vienoje lovoje. Visą laiką svarstė, ar toliau gyvens su ja, ar ne.

Vėl žvilgtelėjo į fotografiją. Jo akys žiūri pro fotoaparato objektyvą, žvelgia jai į akis ir šypso. Nežinau, ar dar noriu būti su tavimi, ar gyvensiu su tavimi.

Kodėl nieko nesakė?

– Bet kodėl? Ir kaip tau atrodo, kaip mes visa tai išspręsime?

Jis lengvai trūkteli pečiais, atsidūsta.

– Mums nebemalonu būti kartu.

Ji apsisuko, nuėjo miegamojo link, negalėdama klausyti jo žodžių.

Stovėjo atsirėmusi į uždaras miegamojo duris. Ramus, jaukus Akselio alsavimas. Visada viduryje, tarytum gyvas jųdviejų ryšys, kiekvieną naktį. Pareiga, garantija, kad juodu visuomet bus kartu.

Mama, tėtė, vaikas.

Kitaip ir būti negali.

Mums nebemalonu būti kartu.

Štai jis sėdi ant sofos, jo rankose – visa jos būtis. Kokį kanalą išsirinks? Ką tik atėmė iš jos galimybę kontroliuoti savo gyvenimą. Ko ji nori – nieko nereiškia, viskas priklauso nuo jo.

Nenusirengusi palenda po antklode, gulasi šalia mažo kūnelio ir jaučia, kaip ją apima panika.

Kaip ji su tuo susidoros?

O dar tas visą kūną kaustantis nuovargis. Nebepakeliama našta. Juk ji už viską jautėsi atsakinga, plūkėsi, juk ji viską stūmė pirmyn, žiūrėjo, kad būtų padaryta viskas, kas reikalinga. Nuo pat jų bendro gyvenimo pradžios pasidalijo vaidmenimis. Kartais patys iš to juokdavosi, šmaikštaudavo apie lygybę ir nelygybę. Metams bėgant, vėžės pasidarė tokios gilios, kad išsukti iš kelio nebeįma-

noma. Sunku net iškišti galvą ir apsidairyti. Pirmiausia ji darydavo tai, kas būtiniausia, o ko iš tikrųjų norėjo – tik tada, jei likdavo laiko. Jis – atvirkščiai. Kai atlikdavo, kas jam patinka, tai, ką būtinai reikia daryti, jau būdavo padaryta. Ji jam pavydėdavo. Ji irgi norėtų elgtis panašiai. Bet tada viskas sugriūtų. Kartais jai baisiai norėdavosi, kad jis paimtų vairą į savo rankas. Leistų jai valandėlę prisėsti ir pailsėti. Valandėlę atsiremti į *jį*.

Bet jis sėdi ant jų neseniai išmokėtos sofos, žiūri laidą apie automobilius ir nebetiki bendra ateitimi, nes jiems nebemalonu būti kartu. Tarytum ji neatsidžiaugia jųdviejų bendru gyvenimu. Bet ji stengiasi, daro, ką gali, juk juodu, velniai griebtų, turi vaiką!

Ir kaip visa tai įvyko? Kurią akimirką ji kažką pražiopsojo? Kodėl jis jai nesakė, ką jaučia? Juk kadaise jiems buvo gera kartu, ji turi priversti jį patikėti, kad taip vėl gali būti, reikia tik nepasiduoti.

Bet ar tai jos jėgoms?

Televizorius nutilo. Ji su viltimi klausėsi jo žingsnių, artėjančių prie miegamojo durų. Bet greitai teko nusivilti. Žingsniai nesulėtėjo, jis nuėjo į darbo kambarį.

Ji nori tik vienintelio dalyko.

Vienintelio.

Kad jis prieitų prie jos, apkabintų ir pasakytų, jog viskas vėl bus kaip iki šiol. Kad juodu kartu įveiks tai, kas įvyko, kad buvo verta kovoti dėl to, ką juodviem pavyko sukurti per visus šiuos metus. Kad jai nėra ko nerimauti.

Bet jis neatėjo.

JIS VISKĄ SUPRATO, vos tik ji įžengė į kambarį. Pastaruosius mėnesius ji sekioja paskui jį, norėdama pradėti pokalbį, bet jam kažkaip pavykdavo išsisukti. Atrodė taip paprasta tylėti, slėptis nykioje kasdienybėje, kad tik nereikėtų žengti žingsnio per bedugnę.

Dabar jau per vėlu. Ji stovi, užkirsdama jam kelią, neleidžia pasitraukti į neutralią darbo kambario erdvę, šį kartą jis neturi jokios galimybės.

Kaip jis galėtų pasakyti teisybę? Kokiais žodžiais papasakoti? O dar ta kaustanti baimė. Baimė to, ką jis jaučia, kur tai gali atvesti, kaip ji reaguos. Jis spėliojo, ar ji girdi, kaip daužosi jo širdis, kaip bando prasimušti kelią, pabėgti, kad tik nereikėtų atskleisti, kas joje slypi.

Jos klausimas pajudina akmenį iš vietos.

– Ar tu tiesiog abejoji dėl mūsų bendros ateities?

Taip! Taip! Taip!

– Aš nieko nežinau.

Jis nekenčia baimės, jis niršta, kad ji verčia jį bijoti. Neturi jėgų net pažvelgti į ją. Staiga jį pribloškia mintis, kad jaučia jai pasibjaurėjimą. Jam bjauru, kad ji pastaraisiais metais stovi šalia jo kaip akmens statula, tuo tarpu jis vis labiau grimzta į neviltį. Stengiasi, kad viskas

riedėtų kaip paprastai, tarytum visai nesvarbu, kad jam tai jau beveik neturi jokios reikšmės. Ir ką gi ji laimėjo? Tik tiek, kad jis jaučiasi lyg bejėgis vaikas.

Visada tokia greita. Jis nė pagalvoti nespėja, kad kažką reikėtų padaryti, o ji, žiūrėk, jau viską padariusi. Pasirengusi išspręsti visas problemas, net ir tas, kurios neturi su ja nieko bendra. Jam nepaliekama net galimybės apie tai susimąstyti. Kaip įsibėgėjęs garvežys ji stengiasi viską sustumdyti į savo vietas. Bet juk *visko* nesustumdysi. Juo labiau jis stengiasi rodyti savo atsainumą, juo labiau ji apsimeta nieko nepastebinti. Kasdien jam darosi aiškiau, kad visai nesvarbu, ką jis veikia. Jis jai nebereikalingas.

Gal niekada nebuvo reikalingas?

Jis tik kažkoks daiktas, prikabintas prie lekiančio garvežio.

Ji nė sekundės nesuprato, ką jis iš tikrųjų jaučia. Kad nuobodulys ir pasibjaurėjimas lėtai, bet nepermaldaujamai baigia jį užtroškinti. Pusė gyvenimo praėjo, toks pat bus ir likutis. Daugiau nieko. Atėjo laikas, kai nebegalima atidėlioti to, ką jis dar nori nuveikti. To, ką visą laiką atidėliojo. Paskui, vėliau. Dabar atėjo tas „paskui“. Visos svajonės, visi lūkesčiai, kuriuos jis kantriai slėpė, ėmė reikalauti savo, vis atkakliau jį klausia, kurgi jiems galima prasiveržti. Ar jie turi nuo jo pasitraukti, ar jis nori, kad jie liktų, o jei taip, tai kam? Kodėl jie turėtų likti, jei jis neketina nė vieno iš jų įgyvendinti?

Prisiminė savo tėvus. Tūno Katrineholme, išmokėtame nuosavame name. Viskas baigta, viskas aišku. Kiekvieną mielą vakarą šalia vienas kito įdubusiuose minkštakrėsliuose prie televizoriaus. Visi žodžiai seniai

išsakyti, dėmesys, lūkesčiai, pagarba tyliai, bet neišvengiamai sunyko negaudami maisto, negaudami naujos ugnies. Liko tik abipusiai kaltinimai dėl visko, kas nepavyko, ką juodu kažkada prarado. Kad negalėjo duoti vienas kitam daugiau, kad viskas jau seniai iššvaistyta, per vėlu. Dvidešimt metrų nuo minkštakrėslių eina geležinkelio bėgiai, kas valandą, metų metus, lėkė traukiniai, galėję juos iš ten išgabenti. Jie susitaikė su tuo, kad kaip tik jų traukinys seniai nuvažiavo, nors nauji traukiniai nuolat dunda pro šalį, nuo jų vibruoja gerai nuvalyti svetainės lango stiklai. Nesugebėjo net vasarnamio nusipirkti, nors kai pardavė tėvo automobilių firmą, pajamų tikrai būtų užtekę. Niekada nepakeliavo po užsienį. Tarytum fizinis kūno perkėlimas į kitą vietą keltų grėsmę gyvybei. Jau seniai nebepajėgia nuvažiuoti net dešimties mylių iki Stokholmo. Neatvažiavo ir per šeštąjį Akselio gimtadienį, atsiuntė tik apglamžytą atviruką su užrašytais savo vardais ir nereikalingą šimto kronų banknotą. Giminaičių susitikimuose nedalyvauja, sėdi namie, pasidavę nevisavertiškumo jausmui, kurį jiems kelia turtingi, išsilavinę Evos tėvai ir jų inteligentiški draugai. Pakliuvę į savo būtį kaip į spąstus, jie sėdi užsidarę, pikti, pilni kartėlio.

Kaip nuolatiniai vienas kito įkaitai siaubingoje vienatvės dramoje.

Akies krašteliu matė, kad ji nejudėdama stovi kambario viduryje. Televizoriaus garsas bangavo, virpėjo kartu su jo širdimi.

Jis desperatiškai panoro laimėti laiko, įsitverti ko nors seno, įprasto.

– Ar pareidama nupirkai pieno?

Ji nieko neatsakė. Skrandį sugniaužė baimė. Kodėl jis negalėjo patylėti?

– Gal išjunk tą televizorių!

Smilius reagavo automatiškai, bet paspaudė ne tą mygtuką. Sekundę dvejojo, roplio smegenys galvojo per lėtai. Jis nebandė daugiau nieko daryti. Suvokimas, kad šį kartą nepakluso, nustūmė baimę šalin. Juk dabar jis viską laiko savo rankose.

– Sutikai kitą?

– Ne.

Lūpos pačios ištarė atsakymą. Tai tarsi uolos atbraila šokant į bedugnę. Ką jis darys? Toji atbraila stūkso pusiaukelėje tarp dviejų galimybių.

– Kada pajutai?

– Nežinau.

– Na, maždaug! Prieš dvi savaites, metus ar dvejus metus?

Atrodo, kiek tik galiu prisiminti.

– Gal prieš metus...

Kaip jis kada nors išdrįs jai paaiškinti? Kaip ištars lemtingus žodžius? Kas atsitiks, jei papasakos, kad jau septynis mėnesius kiekvieną paros sekundę jis yra visai kitur?

Pas Ją.

Pas tą, kuri visai netikėtai, kaip audra įsiveržė į jo širdį, dėl kurios rytais jam vėl norisi keltis. Kuri grąžino jam valią ir gyvenimo džiaugsmą. Atvėrė visas jo sielos duris, seniai užrakintas septyniais užraktais. Bet ji atrado raktus nuo kambarių, apie kuriuos jis nė nenutuokė. Matė jį tokį, koks jis iš tikrųjų yra, vėl išmokė jį

juoktis, trokšti gyvenimo. Išmokė pasijusti geidžiamu, veikliu, protingu.

Vertu meilės.

– Bet kodėl? Ir kaip tau atrodo, kaip mes visa tai išspręsime?

To jis tikrai nežino, nereikia net meluoti. Miegamajame guli jo šešerių metų sūnus. Kaip jis galėtų padaryti tai, ko iš tikrųjų nori, o paskui pažiūrėti jam į akis?

O kaip galės pažiūrėti į akis sau, jei atstums didžiulę ką tik atrastą meilę ir išliks gyvas?

Akimirką jį pervėrė neapykantą. Jei ne ji, stovinti už kelių metrų nuo jo, tada, žinoma...

Savo skundais ji, aišku, pavers jo džiaugsmą gėda ir kalte. Subjauros jį. Išvers jį taip, kad atrodys kaip bjaurastis ir niekšybė.

Jis norėjo tik vieno: vėl pajusti, kas yra gyvenimas.

– Mums nebemalonu būti kartu.

Pats išgirdo, kokie kvaili jo žodžiai. Po velnių, visada tas pats mėšlas! Ji visada priverčia pasijusti menkysta. Liurbiu.

Jos žvilgsnis persekiojo jį kaip gyvas priekaištas. Jis negalėjo nė krustelėti.

Prabėgo ištisa amžinybė, kol ji pagaliau pasisuko ir nuėjo į miegamąjį.

Jis atsilošė, užmerkė akis.

Jis nori vienintelio dalyko.

Vienintelio.

Kad Ji būtų čia, šalia jo, apkabintų, pasakytų, kad viskas susitvarkys.

Šią valandėlę jis išsisuko, bet ar ilgam?

Nuo šios akimirkos jų namai – užminuotas laukas.

– AR DAR KO NORS REIKĖS NAKČIAI?

Tarpduryje stovi naktinės pamainos seselė. Viena ranka laiko padėklą su vaistų indeliais, kita tvirtai įsitvėrusi durų rankenos. Atrodo susinervinusi.

– Ne, dėkui, visko turime. Tiesa, Ana?

Paskutiniai maitinamojo tirpalo gurkšniai zondu nutekėjo į skrandį. Jis lengvai pakštelėjo jai į kaktą. Slaugė valandėlę dvejojo, greitomis žvilgtelėjo į jį, šyptelėjo.

– Ką gi, tada labanakt. Nepamirškite, daktaras Salstedas rytoj rytą nori su jumis pasikalbėti.

Kaip jis galėtų pamiršti? Aišku, kad ji jo nepažįsta.

– Tikrai nepamiršiu.

Ji vėl šyptelėjo, uždarė duris. Skyriuje ji buvo naujokė, jis nežino jos vardo. Personalas keičiasi, jis nebesistengia įsiminti visų vardų. Tylomis netgi džiaugiasi, kad ligoninei nuolat trūksta darbuotojų. Iš pradžių jam atrodė, kad jo nuolatinis stirksojimas šalia ligonės nervina darbuotojus, bet pastaraisiais metais jie jam tiesiog dėkingi. Kartais atrodo, kad visi prie jo priprato ir nebekreipia dėmesio, o vieną sykį, kai jis įstrigo automobilių kamštyje, jie net pamiršo pakeisti pilnutėlį kateterio maišelį. Tada jis dar aiškiau suprato, kad be jo

ji neturėtų tokios slaugos, kokios reikia jos reabilitacijai. Jei net pamiršta maišelį pakeisti...

Jis prisitraukė ant ratukų pritaisytą ligoninės spintelę ir įjungė radiją. *Mix megapol.* Buvo beveik tikras, kad kažkur užmerktų akių gilumoje ji girdi muziką, kurią jis įjungia jai. Nenori, kad jai ko nors trūktų. Kad tą dieną, kai nubus, atpažintų visas naujai sukurtas dainas. Nuo tada, kai atsitiko toji nelaimė.

Iš lentynėlės paėmė kremą, išspaudė juostelę jai ant kairės kojos ir pradėjo trinti. Tolygiais judesiais trynė jai blauzdą, kelį, šlaunį.

– Šiandien labai gražus oras. Buvau išėjęs pasivaikščioti prie Orstaviko, pasėdėjau prieš saulę mūsų krantinėje prie irkluotojų klubo.

Atsargiai pakėlė jos koją, viena ranka prilaikė pakinklį, kelis kartus atsargiai sulenkė.

– Gerai, Ana. Kai pasveiksi, nueisime ten kartu. Pasiimsime užkandžių, paklotą, pasėdėsime saulėje.

Ištiesė jos koją, paguldė, užklojo antklode.

– O tavo kambarinės gėlės nenudžiūvo, kinrožė net pražydo.

Atsargiai patraukė lašinę, nuklojo jos dešinę ranką. Kairiosios pirštai kieti kaip paukščio nagai. Jis kasdien atidžiai tikrina dešiniąją, ar viskas gerai. Ar galės tapyti, kai nubus?

Išjungė radiją ir ėmė rengtis.

Kūną užliejo išsiilgta ramybė. Miegos visą naktį.

Niekur kitur, tik čia, pas Aną, dingsta įtampa, nurimsta mintys. Vienintelė priebėga, kur gali pailsėti.

Kad tik Ana būtų stipri, padėtų jam ištverti. Su ja jis saugus.

Vienas – žuvęs.

Jam leidžiama nakvoti su ja tik kartą per savaitę. Teko ilgai kaulyti. Kartais bijodavo, kad gali netekti šios privilegijos, nors iš personalo niekas nesiskundžia. Naujokams, kaip, pavyzdžiui, šią naktį budinčiai seselei, tai atrodo keistoka. Tas jį kiek erzina. Kas gi čia keista, kad jis nori miegoti su ja? Viešpatie! Juk juodu myli vienas kitą.

Beje, jam nelabai svarbu, kas ką galvoja.

Prisiminė rytdienos pokalbį su daktaru Salstedu. Tikriausiai neims prieštarauti, kad jis čia nakvoja. Jei uždraustų, jam galas.

Jis nusimovė džinsus, nusivilko marškinius, tvarkingai sudėjo ant kėdės, skirtos lankytojams. Tada užgesino lemputę virš lovos. Tamsoje respiratoriaus šniokštimas pasidarė aiškesnis. Ramus, tolygus alsavimas. Ištikimas draugas tamsoje.

Atsargiai atsigulė šalia jos, rūpestingai užklostė antklode, vieną ranką uždėjo jai ant krūties.

– Labos nakties, mylimoji.

Švelniai prisiglaudė prie jos kairiosios šlaunies, pajuto nepaprastą susijaudinimą.

Jis nori vienintelio dalyko.

Vienintelio.

Kad ji nubustų ir jį paliestų. Prisiglaustų prie jo. Apkabintų jį ir pasakytų, kad jam daugiau nebereikės būti vienam. Nebereikės bijoti.

Jis jos nepaliks.

Niekada niekada.

ATRODO, AKSELIS JAU PAJUTO KAŽKĄ NEGERA. Tarytum vakar vakare ištarti žodžiai būtų užteršę orą. Jie plaukiojo po namus lyg dvokiantis grėsmės debesis. Ji neteko kantrybės, kai jis spyrėsi ir nenorėjo vilktis dryžuotos striukės.

Ji turi suimti save į rankas. Neprarasti kontrolės. Juk jis nepasakė, kad nori skirtis, ne. Tik prasitarė, kad juodviem nebemalonu būti kartu.

Užmigti ji negalėjo. Atsigulusi klausėsi, kaip jis savo kabinete čia dvejodamas, čia vėl ryžtingiau tarškino kompiuterio klaviatūrą. Kaip jis gali taip sėdėti ir kažką dirbti? Stebėjosi, kokį straipsnį rašo, ir staiga suprato, kad to nė nenuvokia. Juodu jau seniai nesikalbėjo apie jo darbą. Kol jis dirba, kol jiems užtenka pinigų sąskaitoms apmokėti, jai atrodo, kad nėra reikalo domėtis jo darbu.

Vis trūksta laiko.

Valandėlę galvojo eiti pas jį ir paklausti, bet greitai nusprendė, jog to nedarys. Jis turėtų ateiti pas ją.

Tik trečią valandą išgirdo, kaip tyliai prasivėrė miegamojo durys, ir jis įsliuogė po jų dvigulės lovos antklode.

Akselis viduryje kaip gynybinė siena.

Buvo likusios vos kelios minutės, kai ji pastatė automobilį prie vaikų darželio. Akselis vis toks pat suirzęs, nors važiuodama ji kaip įmanydama bandė jį pralinksminti. Sunkus išsiskyrimas. Ašarotas Akselio veidas už stiklo.

Kaip ji ištvers šią dieną?

Eidama pro duris susidūrė su Danielio tėvu.

– Sveika, Eva! Gerai, kad tave sutikau. Norėjau vakar jums skambinti. Važiuosime dvidešimt septintą dieną, kaip jau sakiau. Ar galėsite?

– Manau, galėsime.

Jis žvilgtelėjo į laikrodį ir, nenutraukdamas pokalbio, atbulas žengė prie savo automobilio.

– Norėjome pakviesti ir tuos, kurie ką tik atsikėlė gyventi į mūsų gatvę. Žinai tą namą, kur gyveno senyva pora. Nebeprisimenu jų pavardės.

– Žinau, ką turi galvoje. Vadinasi, jie jau persikėlė čia?

– Taip, ir, aišku, turi vaikų, tokio amžiaus kaip mūsiškiai. Todėl manėmė iš karto įtraukti juos į kaimynų bendriją. Juk žinai, kaip gerai, kai į svečius – vos keletas žingsnių.

Jis nusijuokė iš savo pokšto, vėl pažvelgė į laikrodį.

– Velniai rautų! Po penkiolikos minučių turiu su kai kuo susitikti Kungsholme. Kodėl taip sunku atsikelti pusvalandį anksčiau?

Jis sunkiai atsiduso.

– Taigi. Perduok linkėjimų namiškiams.

Jis sėdo į automobilį, o ji pravėrė duris ir įleido Akselį.

Visą laiką skubėti. Iš lovos išplėšti vaikai, susinervinę tėvai. Dar neatvažiavę į darbą, jau nerimauja, kad nespės

padaryti visko, ką reikia, ir vėl reikės lėkti į darželį pasiimti vaikų. Visi nuolat skuba, bėga uždusę, o laikrodis – didžiausias priešas.

Ar taip ir turi būti?

Juodu įėjo pro duris. Iš žaidimų kambario jų pasitikti jau bėgo Kerstina.

– Sveikas, Akseli! Sveika, Eva!

– Sveiki.

Akselis neatsakė, atsuko nugarą ir kakta atsirėmė į drabužių džiovyklą. Eva patenkinta, kad šiandien juos sutiko Kerstina, iš viso personalo ji Kerstiną geriausiai pažįsta. Nuo pat pirmosios dienos, kai Akselis prieš penkerius metus pradėjo lankyti darželį, ji, pilna nesenkančio entuziazmo, dirba aukle ir vadove. Tvirtai tiki, kad gali pakeisti pasaulį, nuolat primindama savo globojamiems vaikams, kaip svarbu įsijausti į kito būseną, aiškindama, kas gera ir teisinga, kas ne. Eva žavisi ja, žavisi jos energija, ypač kai pagalvoja, kokia pati jaučiasi nuvargusi. Bet juk Kerstinos vaikams jau per dvidešimt, gal tai ir yra svarbiausia.

Laikrodis – didžiausias priešas.

Ji prisimena savo pačios veiklą: mokinių tarybos pirmininkė, *Greenpeace* ir *Amnesty* narė, deganti noru viską keisti. Prisimena, kaip jautėsi šventai tikėdama, kad tai, kas bloga, galima ištaisyti, kad neteisybę galima įveikti. Jei tik negailėsi laiko ir pastangų, pasaulis gali pasikeisti. Pasipiktinimas, kad kitoje planetos pusėje neteisingai kalinamas žmogus, vertė ją rinkti parašus ir rengti demonstracijas. Dabar, kai ji suaugusi ir galbūt iš tikrųjų galėtų ką nors nuveikti, džiaugiasi, kad spėja

ateiti į darželio tėvų susirinkimą, kur aptariami jos vaiko reikalai. Noras pakeisti pasaulį staiga virto nerimu, ar užteks dvidešimt keturių paros valandų padaryti svarbiausius darbus. Iš pasipiktinimo liko tik gilūs atodūsiai, kartais į Raudonojo kryžiaus aukų dėžutę parduotuvėje įmeta kelias grąžos gautas monetas. Sąžinės priekaištams nuslopinti. Nuolat tenka ryžtis, apsispręsti. Kokia telefono kompanija geriausia naudotis, koks tinkamiausias elektros tiekėjas, į kokį pensijų fondą naudingiausia įnešti pinigus, kokia mokykla tinkamiausia, koks geriausias šeimos gydytojas, kaip sumažinti įnašus už vilos nuomą. Viskas ribojasi jos mažyčiu pasauliu, jos ir jos šeimos nauda ir gerove. Nuolat reikia rinktis, ir niekada nežinai, ar pasirinkai teisingai. Savi marškiniai arčiausiai kūno. Kai apsisprendi dėl to, kas neišvengiama, nelieka jėgų svarbiausiems, iš tikrųjų reikalingiems sprendimams. Tokiems, kurie galėtų pakeisti tai, ką iš tikrųjų reikia keisti. Prisimena, kai buvo jauna, savo kambaryje buvo prisiklijavusi užrašą: „Aš iš tiesų kovoju su visomis pasaulio neteisybėmis. Juk ne kartą sakiau: fui!“ Ji tokia niekada nebus. Taip jai atrodė anais laikais.

– Tu šiandien piktas?

Akselis nieko neatsakė į Kerstinos klausimą. Eva priėjo prie jo, atsitūpė.

– Šis rytas buvo nelabai vykęs. Tiesa, Akseli?

Pro duris įėjo Filipa ir jos motina, ir Kerstinos dėmesys nukrypo į jas.

Eva priglaudė Akselį, palaikė jį glėbyje.

Viskas kaip nors susitvarkys. Jam nėra ko bijoti. Ji mintyse pažadėjo įveikti visas negandas.

– Akseli, visi jau susirinko, sėdi kambaryje. Einam, šiandien tau teks iš virtuvės atnešti vaisius.

Kerstina ištiesė jam ranką, ir jis pagaliau nusileido, nuėjo į savo kampą, nusivilko striukę. Eva pakilo.

– Ketvirtą jį pasiims Henrikas.

Kerstina nusišypsojo, linktelėjo galva ir su Akseliu dingo žaidimų kambaryje. Eva nuėjo iš paskos. Gal jai pačiai šiandien sunku išsiskirti su vaiku? Akselis paleido Kerstinos ranką, nubėgo prie Lindos, kitos auklės, ir prisiglaudė prie jos kelių.

Eva pajuto, kad didžiulis nerimas kiek atlėgo. Tai įprastas Akselio pasaulis. Kol ji spręs iškilusias problemas, jam bent čia bus saugu ir gera. Linda paglostė Akseliui plaukus ir šypsodama greitomis žvilgtelėjo į ją.

Eva irgi šyptelėjo.

Čia jam tikrai saugu.

JUNAS LAIKU ATĖJO SUSITIKTI su daktaru Salstedu. Laukė apie penkiolika minučių, kol koridoriuje pasigirdo skubūs daktaro žingsniai. Jis atidarė kabineto duris.

– Atleiskite, kad priverčiau laukti. Turėjau apžiūrėti vieną pacientą priėmimo skyriuje. Prašom į vidų.

Daktaras uždarė duris, atsisėdo prie rašomojo stalo.

Junas stovėjo. Anos jam suteiktą ramybę lyg vėjas nupūtė. Vidinis nerimas šaukte šaukė, kad dabar jis bejėgis, kad jo bejėgiškumas netrukus bus dar didesnis. Teks susimokėti už nakties ramybę. Ženklus aiškiai pajuto dar sėdėdamas koridoriuje. Nerimas tylomis įsliuogė į jo vidų dar per rytinę vizitaciją. Personalo žvilgsniai nukrypo į miegantį Anos kūną. Niekas neištarė grėsmingų žodžių, greičiau pasikeitė intonacijos, pasigirdo neryškios užuominos.

– Prašom sėsti.

Jis jaučia, kaip spaudimas didėja, kaip pamažu jį užgula.

Iki kėdės keturi žingsniai. Ne trys, ne penki. Kitaip jam tektų grįžti prie durų ir pradėti iš pradžių. Trijų ir penkių būtinai reikia vengti.

Atsisėdo, neliesdamas kėdės ranktūrių, ir žvilgsniu sekė Salstedo ranką, imančią rudą aplanką. Bet gydytojas tik uždėjo ant aplanko delną, atversti neatvertė.

Daktaras Salstedas tylėdamas žvelgė į jį.

Ar jis iš tikrųjų žengė tik keturis žingsnius? Dabar jau nebebuvo tikras. Viešpatie! Nuo Alingsoso iki Arjeplogo tūkstantis šimtas septyniasdešimt devyni kilometrai, nuo Arbogos iki Arlandos – šimtas keturiasdešimt keturi, nuo Arvidsjauro iki Borlengės – septyni šimtai aštuoniasdešimt septyni.

– Kaip jaučiatės?

Pasijuto užkluptas netikėto klausimo. Žinojo, kad jo vidinio nerimo iš išorės niekas nemato. Per daugelį metų išsiugdė nepaprastą gebėjimą slėpti savo sielos pragarą.

Taip pat slėpti gėdą, kad jis toks silpnas, kad negali jo kontroliuoti.

– Dėkui, gerai.

Pasidarė tylu. Jei gydytojas iš tikrųjų domisi jo sveikata, aišku, jis nepatenkintas tokiu atsakymu. Jo akys žvelgia rimtai. Nelaimę lemianti rimtis, iš jos darosi aišku, kad jųdviejų pokalbis bus kažkas daugiau negu paprasta ataskaita apie esamą padėtį.

Junas pasimuistė. Jokiu būdu neliesti kėdės atlošo.

– Kiek jums metų, Junai?

Jis tarytum nurijo nemalonų kąsnį. Netarti skaičiaus penki, ypač jei prieš penkis yra du.

– Kitais metais sueis dvidešimt šešeri. Kodėl klausiate? Maniau, kalbėsimės apie Aną.

Daktaras Salstedas stebėjo jį, paskui nuleido žvilgsnį, pažvelgė į stalą.

– Kalbėsime ne apie Aną. Kalbėsime apie jus.

Borlengė – Bodenas aštuoni šimtai keturiasdešimt aštuoni, Borosas – Bostadas šimtas septyniasdešimt septyni.

– Ką? Nesuprantu, ką norite pasakyti.

Salstedas vėl pakėlė į jį akis.

– Kuo jūs dirbote? Turiu galvoje, prieš tai, kai viskas įvyko.

– Dirbau laiškanešiu.

Daktaras supratingai linktelėjo.

– Aha. Ar nepasigendate savo kolegų?

Gal jis juokauja? Gal tame prašmatniame rajone, kuriame, kaip jam atrodo, daktaras gyvena, laiškanešiai vaikšto draugiškais būreliais?

Gydytojas, nesulaukęs atsakymo, atsiduso ir atsivertė rudąjį aplanką.

Ar sėsdamas jis tikrai nepalietė atlošo? Kas žino? Jei taip atsitiko, reikia jį paliesti dar kartą, kad nukenksmintų pirmąjį prisilietimą. O jei nepalietė? Viešpatie, vis vien reikia tai kaip nors neutralizuoti!

– Jūs dėl ligos atleistas iš darbo jau beveik dvejus ir pusę metų. Nuo tada, kai čia guli Ana.

– Taip.

– Norėčiau paklausti, kodėl?

– Ką norite pasakyti? Kad galėčiau būti su Ana. Juk visiems aišku.

– Ana gali apsieiti ir be jūsų. Ja rūpinasi ligoninės personalas.

– Bet juk ir jūs, ir aš suprantame, kad personalas negali padaryti visko, ko reikia.

Daktaras Salstedas staiga tarytum nuliūdo, sėdėjo tylėdamas, žiūrėdamas į savo rankas. Tyla varė Juną iš

proto. Jis iš visų jėgų tramdė vidinį nerimą, vis smarkiau įsišėlstantį jo kūne.

Gydytojas vėl pakėlė į jį akis.

– *Kam* reikia, Junai?

Jis neturi jėgų atsakyti. Kriauklė kairėje prie sienos. Jam būtina nusiplauti rankas. Nuplauti prisilietimą, jei vis dėlto palietė atlošą.

– Kaip žinote, karštis neatlėgsta. Vakar dar kartą darėme širdies echoskopiją. Aortos vožtuvo infekcija nemažėja. Iš ten periodiškai išsiskiria nedidelės septiškos embolijos, na, galima sakyti, dalelytės, pilnos bakterijų. Tos bakterijos patenka į smegenų kamieną, todėl smegenis nuolat pažeidžia trombai.

– Aha.

– Per du mėnesius tokių trombų buvo jau trys. Nuo kiekvieno trombo jos sąmonė gęsta.

Visa tai jis jau girdėjo. Gydytojai visada sako blogiausius dalykus, nenori suteikti nepagrįstų vilčių.

– Pabandykite susitaikyti su mintimi, kad ji niekada nepabus, nebeatgaus sąmonės.

Ilgiau tvardytis jis negalėjo, atsistojo ir nuėjo prie kriauklės.

Keturi žingsniai. Nieku gyvu ne trys.

Turi nusiplauti rankas.

– Mes jai daugiau niekuo negalime padėti. Manau, širdies gilumoje ir jūs tai žinote, tiesa?

Vanduo tekėjo pirštais. Jis užsimerkė, spaudimas atlėgo, pajuto palengvėjimą.

– Turėtumėte nuo jos kiek atsitraukti. Bandykite eiti pirmyn.

– Kai šiandien rytą ją masažavau, pastebėjau, kad ji į tai reaguoja.

Už jo nugaros daktaras Salstedas atsiduso.

– Man labai gaila, Junai. Žinau, kaip stengėtės jai padėti. Visi stengėmės. Bet dabar tai jau savaičių ar mėnesių klausimas, nežinau. Blogiausiu atveju ji taip gali išgulėti dar metus.

Blogiausiu atveju.

Vanduo tekėjo jam per rankas. Jis stovėjo atsukęs nugarą žmogui, laikančiam save Anos gydytoju. Neišmanėlis, idiotas! Iš kur jam žinoti, kas dedasi jos viduje? Kiek kartų *jis* masažavo Anai kojas? Kiek kartų sėdėjo prie jos, bandydamas ištiesinti sugniaužtus pirštus? Ar kada atnešė kvepalų ar vaisių, kad pažadintų jos uoslę? Nė karto, niekada. Nebent prijungdavo jai prie galvos keletą laidų, paspausdavo mygtuką ir nuspręsdavo, kad ji nieko nejaučianti.

– Tada kodėl ji reaguoja?

Daktaras Salstedas valandėlę sėdėjo tylėdamas.

– Aš jau seniai raginau jus pasikalbėti su kuo nors iš mūsų... su vienu iš mano kolegų Karolio ligoninėje, bet... Šį kartą pats nusprendžiau paskirti jums pokalbio laiką. Esu tvirtai įsitikinęs, kad tai padės jums įveikti šią bėdą. Jums prieš akis visas gyvenimas, Junai. Manau, Ana nenorėtų, kad jūs visą laiką praleistumėte ligoninėje.

Staigus pykčio priepuolis jį tarytum išvadavo. Nerimas atlėgo, pasitraukė į šalį.

Jis užsuko čiaupą, atsiplėšė dvi popierines servetėles ir atsigręžė.

– Juk ką tik sakėte, kad ji nieko nejaučia. Kodėl jai turėtų tai rūpėti?

Daktaras Salstedas nepasakė nė žodžio. Tylą nutraukė pyptelėjimas jo kišenėje.

– Turiu eiti. Pakalbėsime kitą kartą. Jums paskirtas susitikimas su Ivone Palmgren rytoj, penkiolika po aštuonių.

Jis atplėšė nuo bloknoto geltoną lapelį ir ištiesė jam. Junas stovėjo nejudėdamas.

– Junai, viską darome tik dėl jūsų. Manau, jums atėjo laikas pagalvoti apie save.

Daktaras Salstedas supratęs, kad Junas lapelio nepaims, priklijavo jį prie stalo paviršiaus ir išėjo pro duris. Junas liko stovėti. Kalbėtis su psichologu? Apie ką? Ji bandys prasiskverbti į jo mintis. Kodėl jis turėtų ją įsileisti? Iki šiol jam taip gerai sekėsi nuo visų apsisaugoti.

Įsileido tik Aną.

Ji priklauso jam, jis – jai. Taip ir bus visada. Dvejus metus ir penkis mėnesius jis visą savo laiką aukojo, kad ji pasveiktų. Kad vėl viskas būtų gerai. O dabar jie reikalauja pripažinti, kad viskas buvo veltui.

Niekas neturi teisės jos iš jo atimti.

Niekas.

Vos išėjo iš ligoninės, pradėjo lyti. Kai nakvodavo ligoninėje, visada važiuodavo namo miesto transportu. Parkavimo mokestis toks didelis. Reikia mokėti už visą parą, o jis nebeturi pinigų. Susisegiojo striukę ir nuėjo į požeminį traukinį.

Jis bijojo nakties, gerai žinojo, kas jo laukia. Kai likdavo bute vienas, viršų paimdavo Kontrolė. Nuolat graužė nerimas, kad pamiršo kokį svarbų dalyką. Vonios čiaupas! Ar gerai jį užsuko? Dujų krosnelė! Ar

iš tikrųjų uždarė buto duris? Kai viską patikrindavo, ateidavo trumpas ramybės metas. O jei išeidamas netyčia užkliudė vonios lempos jungiklį ir nepastebėjo? O jei tikrindamas krosnelės čiaupus juos netyčia atsuko? Dabar jau nebeprisimena, ar iš tikrųjų užrakino duris. Vėl reikia kontroliuoti.

Geriausia, kai nebūni namie. Tada žinai, kad viskas kontroliuojama. Prieš išeidamas iš buto viską išjungdavo, ištraukdavo visų elektros prietaisų ir aparatų kištukus, nušluostydavo dulkes nuo sąlyčio vietų. Niekad nežinai, kada gali šokti kibirkštis ir kilti gaisras. Televizoriaus pultelį laikydavo stalčiuje, nieku gyvu nepalikdavo ant stalo. Juk pro langą gali prasiskverbti saulės spindulys, įkaitinti ir uždegti jutiklį.

Svarbiausia teisingai išeiti pro duris. Durų rakinimo ritualas per pastaruosius pusę metų pasidarė toks sudėtingas, jog teko viską susirašyti popieriaus lape ir saugoti jį piniginėje, kad ko nors nepraleistų.

Išėjęs į gatvę, sustojo ir pakėlęs akis pažvelgė į tamsius buto langus. Pro laukujas duris ėjo iki šiol nematytas žmogus, maždaug penkiasdešimties metų. Jis įtariai pažiūrėjo į Juną. Ne, į butą nebegrįš. Išsitraukė iš kišenės raktų ryšulėlį ir sėdo į automobilį, pasuko raktelį, įjungė motorą.

Tik pas Aną jį apimdavo ramybė. Tik ji turėjo jėgų įveikti žudančią baimę.

Bet štai dabar jie liepia jam palikti ją ir eiti pirmyn.

Kur?

Kur, jų nuomone, jam eiti?

Ji yra viskas, ką jis turi.

Viskas paaštrėjo po nelaimės. Kažkas pas jį įsėlindavo, jį sekė. Atsirado nepaaiškinamas poreikis kurti simetriją, palaikyti pusiausvyrą. Paskui, kai suprato, kokie sunkūs jos negalavimai, polinkis atlikti sudėtingus ritualus padidėjo, tapo neišvengiama būtinybe. Vienintelis būdas nukenksminti grėsmę – pasiduoti jai. Jei neklausysi impulsų, įvyks kažkas siaubinga, nors jis nežino, kas. Žino tik tiek, kad siaubas ir skausmas taps nepakeliami, jei bandysi kovoti.

Kai buvo dar paauglys, viskas atrodė kitaip. Nerimas palengvėdavo, jei tik jis nepaliesdavo durų rankenos, leisdavosi laiptais atbulas arba bėgdamas ranka užkliudydavo visus stulpus. Viskas buvo daug lengviau. Tada būdavo galima pasislėpti už paaugliško uždarumo.

Nei tada, nei dabar niekas nieko nepastebėdavo. Gerai suprasdamas, kaip beprotiškai atrodo tai, ką jis daro, išmoko gestų ir gudrybių, kad viskas atrodytų kaip jo natūralūs judesiai.

Kasdien – slaptas karas.

Tik tuos vienerius metus su Ana jautėsi laisvas.

Ana, mylimoji. Jis niekada jos nepaliks.

Striukės kišenėje suskambo mobilusis. Jis išsitraukė telefoną, pažvelgė į ekraną. Numerio nematyti. Suskambo antrą kartą. Atsakys po ketvirto signalo arba iš viso neatsakys.

Gal skambina iš Karolio ligoninės?

– Taip, Junas.

– Čia tėtė.

Tik ne dabar, velniai rautų!

– Man reikia tavo pagalbos, Junai.

Jis girtas. Girtas ir nepatenkintas. Junas žino, ko jis skambina. Paskutinį kartą skambino prieš aštuonis

mėnesius, irgi dėl to paties. Visada tas pat. Neskambina ir neprašinėja dažniau tikriausiai todėl, kad retai būna blaivus, o girtas neprisimena numerio.

Toliau girdėjosi žmonių balsai. Tėvas kažkur geria, kažkokioje smuklėje.

– Dabar neturiu laiko kalbėti.

– Velniai griebtų, Junai, turi man pagelbėti. Negaliu ilgiau taip gyventi, nebeištversiu...

Balsas nutrūko, ragelyje pasidarė tylu. Tik neaiškus balsų šurmulys.

Jis atlošė galvą ir užsimerkė. Verkti tėvas pradėjo jau seniai. Tai paskutinė spaudimo priemonė. Išsigandęs, kad tėvas toks pažeidžiamas, Junas bandė būti jam ištikimas. Taip ir priėjo iki išdavystės.

Prasidėjo, kai jam buvo trylika.

Pasakyk jai, kad šiandien vakare aš dirbu. Po velnių, Junai, juk žinai, kokia ji... Po perkūnais, kitaip vėl prasidės tikra velniava.

Jam trylika metų, jis ištikimas tėvo nusikaltimų bendrininkas. Žūtbūt slėpti nuo motinos tiesą, kad ir kokia ji būtų.

Reikia apsaugoti motiną.

Metų metus.

Ir dar ta nuolatinė nuostaba širdyje – kodėl jo tėvas daro tai, ką daro.

Daugelis iš aplinkinių žinojo. Prisimena, kaip staiga nutrūkdavo pokalbiai, kai juodu su mama įeidavo į parduotuvę, o kai išeidavo, visi tuoj sušnekdavo iš naujo. Užuojautos kupinos kaimynų ir draugių šypsenos, žmonių, kuriuos ji laikė draugais. Ilgus metus jie bailiai nutylėdavo tiesą. O jis eidavo šalia jos ir taip pat

tylėdavo. Jis buvo pats baisiausias išdavikas. Prisimena kartą nugirstą pokalbį. Ji sėdėjo virtuvėje su kaimyne. Mama manė, kad jis kažkur išėjęs, kad negirdi, bet jis gulėjo lovoje, žiūrinėdamas vaikų laikraščio iliustracijas. Girdėjo, kaip ji verkdama pasakojo įtarianti, kad vyras susiradęs kitą moterį. Girdėjo, kaip ji, sėdėdama prie savo virtuvės stalo, žeminosi, kalbėjo apie savo gėdingus įtarinėjimus. Kaimynė irgi melavo. Melavo mamai tiesiai į akis, gerdama jos kavą ir valgydama jos keptas bendeles. Melavo sakydama, kad mama tikriausiai viską pati susigalvojusi, kad visose santuokose būna geresnių ir blogesnių laikotarpių, kad tikriausiai visai nesą dėl ko nerimauti.

O vyrai tapšnodavo tėvui per nugarą, skatindami jį leistis į naujus užkariavimus, palaikydami jo – neįveikiamo moterų širdžių ėdiko – šlovę, tuo tarpu Junas gindavo jį namie. Nesibaigiantis melas, baimė, kurią užgožti galėjo vis stropiau atliekami ritualai. Ir vėl melas, kad nuslėptų ritualus.

Jis negalėjo atsistebėti tomis moterimis. Kokios jos, ką jos galvoja? Ar žino, kad vyro, kuriam jos atsiduoda, kažkur laukia žmona ir sūnus? Ar tai joms bent kiek rūpi, ar svarbu? Kodėl jos atiduoda savo kūną žmogui, kuris, su jomis pergulėjęs, eina namo ir prieš savo žmoną jų išsižada.

Niekada negalėjo to suprasti.

Žinojo tik viena, kad visų jų nekenčia.

Nekenčia.

Burbulas sprogo likus porai mėnesių iki jo aštuonioliktojo gimtadienio. Toks menkas dalykas kaip lūpų dažų dėmelė ant marškinių apykaklės. Po penkerių ap-

gaulės metų išryškėjo ilgai slėpta išdavystė, o tėvas kaip bailus kiškis, vienas nepakeldamas jos skausmo, priminė ir Juno darbelius. Kad nereikėtų vienam prisiimti kaltės.

Ji niekada neatleido nei vienam, nei kitam.

Jautėsi dukart apgauta.

Jų padaryta žaizda buvo tokia gili, kad niekada neužgijo.

Kai tėvas išėjo, Junas tyliai slankiojo nelaimės ištiktuose namuose, stebėjo ją iš tolo. Viskas persisunkę gėdos ir neapykantos dvoko. Ji su niekuo nesikalbėjo. Per dienas retai išeidavo iš miegamojo, nebent į tualetą. Junas bandė atpirkti savo išdavystę, eidavo pirkti maisto, dirbo kitus darbus, bet kai jis paruošdavo valgyti, ji niekada neateidavo prie stalo. Kas naktį, pusę trijų, jis mopedu leisdavosi į darbą, nešiodavo laikraščius. Kai šeštą grįždavo, pamatydavo, kad ji kažką suvalgė iš šaldytuvo. Jos naudoti indai, švariai išplauti, stovėdavo lentynoje.

Jam ji nesakydavo nė žodžio.

– Dabar neturiu laiko kalbėti.

Jis išjungė telefoną, pasilenkė prie vairo.

Per du mėnesius trečias trombas. Sulig kiekvienu jos sąmonė blėsta.

Kaip ji gali taip su juo elgtis? Ko ji dar iš jo nori, kad sutiktų likti gyva?

Jis neištvers vienas savo bute. Šiandien tikrai ne.

Pažvelgė per petį, atsilošė į sėdynę.

Vienas dalykas aiškus.

Jei ji jo nepalies, jis išeis iš proto.

EVAI SUNKU PRISIMINTI, kada ji paskutinį kartą anksčiau išėjo iš darbo. Gal iš viso niekada? Gerai, kad Henrikas dirba namie. Jis gali paimti vaiką iš darželio arba nuvažiuoti ir pasakyti, kad Akselis susirgo. Tai buvo lyg ir suprantama, juk, tapusi daline savininke, ji įneša į jų bendras pajamas gerokai didesnę dalį. Bet namo stengiasi grįžti ne vėliau kaip šeštą.

Šiandien ji padarys jam staigmeną, grįš anksčiau nei paprastai.

Nepasakysi, kad per dieną ji labai daug nuveikė. Nors prieš akis gulėjo struktūros racionalizavimo planai ir pelno apyskaitos, minčių neapleido kankinamas nerimas. Nerealumo jausmas. Jis staiga išjudino vienintelį dalyką, kuris atrodė toks tikras.

Šeima.

Visa kita galima kuo nors pakeisti.

Ji pakėlė žvilgsnį nuo kompiuterio ekrano, pažvelgė pro langą. Matėsi tik namas kitoje gatvės pusėje. Fasadas. Birgerio Jarlo gatvė. Kitas biuras, kiti žmonės, ką jie veikia, ji nė nenuvokia, nė vieno nepažįsta. Dienų

dienas, metų metus jie praleisdavo didžiąją paros dalį vos trisdešimt metrų vieni nuo kitų. Mato vieni kitus dažniau negu savo šeimas.

Devynių valandų darbo diena, jei nedarai pietų pertraukos, pusantros valandos kelionė namo, kai transporto kamščiai patys didžiausi. Jai likdavo tik pusantros valandos pabūti su Akseliu, pusantros valandos, kai jis jau pavargęs ir suirzęs po aštuonių valandų, praleistų su dvidešimčia svetimų vaikų, o ji pavargusi ir suirzusi nuo devynių valandų darbo įtampos ir streso. Aštuntą, kai Akselis užmigdavo, juodu su Henriku likdavo vienu du. Suaugusiųjų valanda. Laikas, kai juodu gali ramiai pasėdėti ir suvokti, kad jų santykiai puikūs, pasikalbėti apie prabėgusią dieną, pasidomėti vienas kito darbais, pakalbėti apie įvykius, įsigilinti į vienas kito mintis. Ir kad paskui, kai pagaliau sugula į lovą, meilei nepritrūktų nei įkarščio, nei švelnumo. Populiarių laikraščių sekmadienio prieduose netrūksta patarimų, kaip reikia elgtis, kad išsaugotum santuoką. Labai puiku planuoti nedideles romantiškas išvykas, pasamdyti ateinančią auklę, kad vaikai netrukdytų ramiai leisti auksines valandas. Gal tai ir būtų įmanoma, jei atsirastų toks vergas, kuris pirktų maistą, pavėžėtų Akselį į plaukimo pamokas, dalyvautų darželio tėvų susitikimuose, virtų pietus, skalbtų, skambintų santechnikui, kad sutvarkytų virtuvėje tekantį vamzdį, lygintų skalbinius, žiūrėtų, kad visos sąskaitos būtų laiku apmokamos, valytų dulkes, atplėštų iš įvairių įstaigų ateinančius laiškus ir pasirūpintų visais šeimos socialiniais ryšiais. Bet labiausiai ji norėtų sekmadieniais miegoti kiaurą dieną. Niekieno netrukdoma. Gal tada išsivaduotų iš nuovargio, visuose jos kauluose

maudžiančio nuovargio. Vienintelis jos troškimas, kad nors kartą kas nors padarytų už ją visus darbus.

Ji prisiminė rudenį jos įmonėje vykusį seminarą. „Prisiimk atsakomybę už savo gyvenimą". Po seminaro ji jautėsi pakiliai. Kiek išsakyta tiesų, regis, tokių paprastų, nors ji apie jas nė pagalvojusi nebuvo.

Kiekvieną akimirką aš renkuosi, ar būsiu auka, ar savo būties kūrėja.

Įkvėpimo pagauta skubėjo namo papasakoti Henrikui apie savo išgyvenimus. Jis tylėdamas klausėsi, bet kai ji pasiūlė nupirkti bilietus abiem į kitą pranešėjo paskaitą, pareiškė, kad jam tai nelabai įdomu.

Ką darytum, jei sužinotum, kad tau liko gyventi šeši mėnesiai?

Seminaras prasidėjo šiuo klausimu.

Kai seminaras baigėsi, klausimas taip ir liko neatsakytas.

Ji iki šiol nieko nepadarė, kad rastų atsakymą.

Važiuodama namo, pasuko į Estermalmio prekybos centrą. Elmkvisto žuvies parduotuvėje nupirko du omarus, tada nuvažiavo į Birgerio Jarlo gatvės vyno parduotuvę.

Per pietų pertrauką užsakė kelionę, paprašė, kad bilietus pristatytų į jos darbovietę.

Viskas grįš į savo vėžes.

Jau pusę penkių buvo namuose. Akselio striukė gulėjo numesta ant grindų. Ji užkabino ją ant dramblio formos pakabos, kurią neseniai pritvirtino taip, kad vaikas galėtų pats pasiekti.

Iš virtuvės išgirdo Henriko balsą.

– Dabar turiu baigti. Bandysiu paskambinti vėliau.

Ji nusimetė viršutinius drabužius, paslėpė maišelius su omarais ir šampanu drabužinėje ir ėmė lipti laiptais.

Jis sėdėjo prie virtuvės stalo, skaitė „Dagens Nyheter". Šalia gulėjo bevielis telefonas.

– Sveikas.

– Sveika.

Nepakėlė žvilgsnio nuo spaustuvės dažų. Ji užsimerkė. Kodėl jis net nebando pasistengti? Kodėl už viską turi atsakyti ji?

Pamėgino užslopinti susierzinimą.

– Šiandien nutariau pareiti truputį anksčiau.

Jis pakėlė galvą, pažiūrėjo į mikrobangų krosnelės elektroninį laikrodį.

– Matau.

– Maniau, nuvešiu Akselį pas tėvus. Tegul ten ir pernakvoja.

Šį kartą jis pakėlė akis. Greitas, įtarus žvilgsnis.

– Štai kaip. Ir kodėl?

Ji pabandė nusišypsoti.

– Nesakysiu. Pamatysi pats.

Akimirką jai pasirodė, kad jis kone išsigando.

– Akseli!

– Man šiandien vakare reikia padirbėti.

– Akseli! Ar nori šiąnakt nakvoti pas senelius?

Greitais žingsneliais Akselis atbėgo iš svetainės.

– Noriu!

– Tada kraukimės tavo mantą.

Įprasta kelionė į Saltšiobadeną truko vos penkiolika minučių. Akselis, tarytum kažko laukdamas, tyliai sėdėjo ant galinės sėdynės. Netikėta tyla leido pajusti, kaip ji nervinasi. Juodu neturėjo artimų santykių nuo kelionės į Londoną, jau beveik dešimt mėnesių. Iki šiol ji dėl to per daug nesuko galvos. Nei vienas, nei kitas nesiėmė iniciatyvos, todėl nė vienas nesijautė atstumtas. Gal tiesiog neturėjo didelio noro, tik tiek. Be to, tarp jų visada miegodavo Akselis.

Ji įsuko į kiemą ir pastatė automobilį ant akmenimis grįsto tako į garažą. Akselis iššoko iš automobilio ir tekinas nubėgo prie verandos.

Ji pro automobilio stiklą pažvelgė į savo namus, kur prabėgo vaikystė. Didžiulis, saugus amžiaus pradžios geltonas namas su baltais išpjaustinėtais karnizais, aplinkui gruoblėtos, gerai prižiūrimos obelys. Po poros mėnesių jos apsipils baltais žiedais.

Po poros mėnesių.

Tada viskas jau bus kaip visada.

Jai reikia tik truputį pakovoti.

Staiga prisiminė, kad laikas paskambinti į automobilių dirbtuves, pakeisti žiemines padangas.

Durys prasidarė, ir Akselis nudūmė į vidų. Eva išlipo iš automobilio, paėmė nuo užpakalinės sėdynės Akselio kuprinę ir nuėjo prie namo.

Verandoje pasirodė motina.

– O, sveika! Gal spėsi išgerti puodelį kavos?

– Ne, turiu greitai grįžti. Ačiū, kad pasirūpinsite Akseliu. Negalėjau anksčiau įspėti.

Įnešė kuprinę į prieškambarį, greitomis apkabino motiną.

– Dantų šepetukas kuprinės kišenėje.

– Kodėl gi taip skubi?

– Ak, Henrikui pasitaikė naujas užsakovas. Nutarėme tai atšvęsti.

– Kaip puiku! O kas tas užsakovas?

– Kažkoks didelis laikraštis užsakė straipsnių seriją, gerai nė nežinau. Akseli! Aš jau važiuoju.

Ji vėl atsisuko į motiną, vengdama susitikti su jos žvilgsniu.

– Pasiimsiu jį rytoj rytą. Turime išvažiuoti vėliausiai pusę aštuonių, kad spėtume.

Duryse pasirodė Akselis, o už jo nugaros – tėvas.

– Sveika, mieloji! Negi taip greitai nori mus palikti?

– Deja, taip. Kitaip nespėsiu.

Šį kartą jai nereikėjo meluoti, jai padėjo motina.

– Sako, kad Henrikas gavo naujų, puikių užsakymų. Juodu nori tai atšvęsti.

– Štai kaip. Pasveikink ir perduok labų dienų. O kaip tau sekasi? Kaip tas įmonių sujungimas? Ar buvo daug sunkumų?

– Na, pavyko neblogai. Viską padarėme iki galo.

Tėvas stovėjo tylėdamas, šypsojo. Paskui ištiesė ranką, padėjo ją Akseliui ant galvos.

– Žinok, Akseli, turi labai šaunią mamą. Kai užaugsi, žiūrėk, kad ji galėtų didžiuotis tavimi taip, kaip mes ja didžiuojamės.

Ji staiga pajuto, kad gali pravirkti. Norėjosi pulti jam į glėbį ir vėl tapti maža mergaite. Nebebūti trisdešimt penkerių metų, nebebūti vadybos konsultante, nebesirūpinti, kaip išsaugoti šeimą. Tėvai visada buvo šalia jos. Gyvenimo pamatas. Visada ja tikėjo, lyg tai būtų savai-

me suprantamas dalykas, visada rėmė, padėjo kliautis savo jėgomis. Tarytum nebūtų nieko neįmanomo.

Šį kartą jie negali padėti.

Šį kartą ji visiškai viena.

Kaip ji galėtų jiems prisipažinti, kad Henrikas galbūt nebenori gyventi su jų dukterimi. Juk jie taip ja didžiuojasi, juk ji tokia šaunuolė, tokia tvirta, jos laukia puiki ateitis.

Ji atsitūpė šalia Akselio, apkabino jį, slėpdama savo bejėgiškumą.

– Atvažiuosiu tavęs rytoj rytą. O dabar linkiu linksmo vakaro.

Prisivertė nusišypsoti, nulipo laiptais ir nuėjo prie automobilio. Pro langą matė, kad jie tebestovi verandoje, mojuoja.

Visuomet kartu.

Tėvo ranka ant motinos peties. Juodu keturiasdešimt metų šalia vienas kito, patenkinti savo gyvenimu, kupini dėkingumo, didžiuojasi savo vienintele dukterimi.

Norėtų, kad ir jos gyvenimas būtų toks.

Norėtų sukurti Akseliui tokius pat vaikystės namus. Saugumas. Visiškas pasitikėjimas, kad ir kas atsitiktų.

Šeima.

Nepajudinama.

Atrama ir tada, kai viskas eina velniop. Tokia, kokioje jai teko laimė augti. Mama, tėtė. Visada šalia, kai jų prireikia. Pasirengę padėti. Juo vyresnė ji darėsi, juo mažiau jai jų prireikdavo. Bet tik todėl, kad žinojo, jog jie visą laiką šalia.

Jei prireiktų.

Jų begalinis tikėjimas, kad ji viską įveiks, kad sugebės. Ko tik imtųsi.

O ko gi trūksta jos kartai? Kodėl jie visada nepatenkinti? Kodėl viskas ir visi nuolat matuojami, lyginami, vertinami? Koks nesuprantamas nerimas juos nuolat veja, verčia bėgti pirmyn, vis prie kito tikslo? Visiškas nesugebėjimas sustoti, pasidžiaugti tuo, ką jau turi, nuolatinė baimė ką nors pražiopsoti, ką nors praleisti, ką nors, kas atrodo dar geriau, kas galėtų padaryti dar truputį laimingesnius. Tiek daug galimybių rinktis. Bet negi pasirinksi viską?

Vyresnioji karta stengėsi įgyvendinti savo svajones: išsilavinimas, namai, vaikai – ir štai tikslas pasiektas. Nei jie, nei aplinkiniai nereikalavo kažko daugiau. Niekas nemanė, kad ambicijos neleidžia dirbti vieną darbą ilgiau nei keletą metų, priešingai, ištikimybė laikyta garbingu dalyku. Jie sugebėdavo sustoti ir pasidžiaugti savo gyvenimu. Sunkiai kovojo, o dabar galima mėgautis tuo, ką laimėjai.

Ji kiek galėdama tyliau pravėrė laukujas duris, įslinko į virtuvę ir padėjo šampaną į šaldiklį. Henriko nesimatė, darbo kambario durys uždarytos. Greitai po dušu, greitai užsvilkti nėrinių apatinius, kuriuos nusipirko per pietų pertrauką. Pažvelgusi į savo veidą veidrodyje, vėl susinervino. Gal jai dažniau reikėtų pasistengti? Bet kaip suspėti? Ištraukė iš plaukų sidabrinę segę, plaukai užkrito ant pečių. Jam visada patikdavo jos palaidi plaukai.

Valandėlę svarstė. Gal ant juodų apatinių užsivilkti tik chalatą? Bet neišdrįso. Viešpatie! Stovi savo vonioje, kur kartu su savo šeima stovi kas rytą ir kas vakarą jau kone aštuonerius metus, ir bijo pakviesti vyrą vakarienės.

Kas gi atsitiko?

Užsimovė juodus džinsus, apsivilko palaidinę.

Kai išėjo iš vonios, darbo kambario durys tebebuvo uždarytos. Pasiklausė, bet neišgirdo tarškančios klaviatūros. Tyla. Staiga skambtelėjo išsiunčiamo laiško signalas. Gal jis jau baigė darbą?

Ji skubėdama dėliojo gražiausias lėkštes ir degė žvakes, kai jis staiga pasirodė virtuvės tarpduryje. Žvilgtelėjo į šventišką stalą, bet veide nė menkiausio ženklo, kad būtų apsidžiaugęs.

Ji nusišypsojo jam.

– Gal užgesinsi šviestuvą?

Valandėlę padvejojęs jis pasisuko ir išjungė viršutinę šviesą. Ji paėmė šampano butelį, nuvyniojo vielos įtvarą, ištraukė kamštį. Šampano taurės – jų vestuvių dovana – jau stovėjo ant stalo. Jis trypčiojo prie durų, nė nebandydamas jai padėti.

Ji priėjo, padavė jam taurę.

– Prašom.

Širdis stuksėjo. Kodėl jis jai nepadeda? Gal nori pasityčioti iš jos pastangų?

Ji atsisėdo prie stalo. Valandėlę jai rodėsi, kad jis nori grįžti į darbo kambarį. Galų gale ir jis atsisėdo.

Tyla stūksojo tarp jų tarytum siena. Siena ėjo per stalo vidurį, o juodu sėdi kiekvienas savo pusėje.

Ji pažvelgė į savo lėkštę, bet valgyti negalėjo. Šalia ant kėdės gulėjo mėlynas polietileno aplankas su bilietais. Ji nežinojo, ar jis mato, kaip jai dreba rankos, kai ji per sieną ištiesė jam bilietus.

– Prašom.

Jis įtariai pažvelgė į jos ištiestą ranką.

– O kas gi čia?

– Manau, puikus dalykas. Gali pažiūrėti.

Jis praskleidė aplanką, o ji stebėjo. Žinojo, kad jis seniai svajoja nukeliauti į Islandiją. Atostogos aktyviems žmonėms. Iki šiol niekaip nepavykdavo. Jai labiau patikdavo atostogos saulėtuose kraštuose, kur galima tik ilsėtis. Atostogų keliones visada planuodavo ji.

– Pamaniau, kad Akselis galėtų pabūti pas mamą ir tėtę, kad mudu šį kartą keliausime vieni, tik tu ir aš.

Jis pakėlė akis, pažvelgė į ją tokiu žvilgsniu, kad ji išsigando. Dar niekas nėra žvelgęs į ją su tokiu niekinamu šalčiu. Padėjo aplanką ant stalo, atsistojo, pažvelgė jai tiesiai į akis, lyg norėdamas, kad kiekvienas žodis smigte įsmigtų.

– Nenoriu nieko, visiškai nieko daryti kartu su tavimi.

Kiekvienas skiemuo tarytum smūgis tiesiai jai į veidą.

– Jei ne Akselis ir namai, būčiau seniai išėjęs.

PSICHOTERAPEUTĖ IVONĖ PALMGREN užsispyrė, kad tai, ką ji vadino „pirmuoju pokalbiu", turi įvykti Anos palatoje. Junas nesiginčijo. Šalia Anos jis bent jausis ramiau. Tik nesuprato, kam tas pokalbis apskritai reikalingas. Bijodamas, kad jam gali uždrausti nakvoti ligoninėje, vis dėlto sutiko su ja kalbėtis.

Ji sėdėjo prie lango. Penkiasdešimties, gal penkiasdešimt penkerių. Po neužsegtu baltu chalatu – raudona palaidinė, pilkos kelnės. Ant putlios krūtinės – vaikiškai atrodantys spalvoti plastmasės karoliai, iš kišenėlės kyšo keturi rėksmingų neono spalvų flomasteriai. Gal visos tos juokingos spalvos turi atsverti juodą neviltį, su kuria ji kasdien susiduria, skverbdamasi į išsigandusias pacientų sielas.

Jis sėdi ant Anos lovos krašto, laikydamasis už sveikosios dešiniosios Anos rankos.

Jaučia, kaip moteris jį apžiūrinėja. Žino, ką ji galvoja.

– Kaip manote, nuo ko turėtume pradėti?

Jis pasuko galvą, žvilgtelėjo į ją.

– Nė nenumanau.

Jis atėjo kaip sutarta, visa kita – ne jo reikalas, tegul ji pati suka galvą. Jam jokių pokalbių nereikia, jų rei-

kia Landstingui, kad galėtų ramia sąžine baigti Anos reabilitaciją ir leisti, kad Anos smegenys pamažu, bet negrįžtamai ištirptų. Ir problemos nebeliks. Bet tegul negalvoja, kad jis stos jų pusėn.

– Ar šis pokalbis jums sunkus?

Jis atsiduso.

– Ne, nieko ypatingo. Tik nesuprantu, kokia iš jo nauda.

– Gal todėl, kad jūs iš baimės esate priešiškai nusiteikęs?

Ką gi jam į tai atsakyti? Ji nė velnio nesupranta, kas yra baimė. Vien toks klausimas rodo, kad ji nė iš tolo nepažįsta baimės. Niekada nėra pajutusi beprotiško siaubo, kad gali viską prarasti. Kad negalėsi valdyti savo minčių, tvarkyti savo gyvenimo.

Arba Anos gyvenimo.

– Kiek laiko jūs gyvenote kartu? Turiu galvoje, iki nelaimės.

– Metus.

– Bet jūs negyvenote viename kambaryje?

– Ne. Jau rengėmės tuoktis, ir tada... ir tada...

Jis nutilo, pažvelgė į užmerktus Anos akių vokus.

Ant kėdės sėdinti moteris pasimuistė. Pasirėmė į ranktūrius, paskui sunėrė rankas virš aplanko, gulinčio jai ant kelių.

– Ana už jus truputį vyresnė.

– Taip.

Ivonė Palmgren pažiūrėjo į aplanko popierius.

– Vyresnė beveik dvylika metų.

Jis tylėjo. Kam atsakinėti, jei ji pati gali patenkinti savo liguistą smalsumą, paskaityti dokumentus.

– Ar galite ką nors papasakoti apie jūsų santykius? Koks buvo jūsų gyvenimas iki tol, kol visa tai atsitiko? Jei norite, galite papasakoti apie paprasčiausią kasdienybę.

Jis atsistojo, priėjo prie lango. Kaip visa tai bjauru! Kodėl jis turėtų aptarinėti savo ir Anos gyvenimą su nepažįstamu žmogumi? Kokią ji turi teisę klampoti po jųdviejų prisiminimus?

– Ar kalbėdavote, kaip kelsitės į vieną butą?

– Mudu gyvename tame pačiame name. Ana buvo įsirengusi atelje pačiame viršuje, toje pačioje laiptinėje. Ji dailininkė.

– Aha.

Jis gerai prisimena, kaip juodu susitiko pirmą kartą. Išnešiojęs laikraščius, jis kelias valandas pamiegojo ir ėjo į parduotuvę nusipirkti valgyti. Ji stovėjo laiptinės apačioje, krovė į liftą kartonines dėžes. Juodu pasisveikino, jis palaikė duris, kol ji nuėjo prie automobilio atsinešti paskutinės dėžės. Panašumas jį tiesiog pritrenkė. Kaip apskritai du žmonės gali būti tokie panašūs? Jis sustojo, tiesiog nepajėgė pasitraukti, pirma su ja nepakalbėjęs. Atrodė savaime suprantamas dalykas, kad jis liko šalia jos. Įveikė savo dvejones ir paklausė, ar gali jai padėti. Nebeprisimena, ką ji atsakė. Nepamiršo tik jos šypsenos. Atvira, šilta šypsena, nuo kurios jos akys susiaurėdavo, o jis pasijuto išrinktasis, vienintelis, kažkieno akimis žiūrint – gražus.

Padėjo jai sunešti dėžes, o paskui ji pakvietė jį į savo naują atelje, patenkinta ir išdidi viską aprodė. Jis žiūrėjo daugiausia į ją. Ją supo spindulių vainikas. Nesuteptas skaistumas, toks žavus, kad jam visai susisuko galva. Jau

po penkių minučių suprato, kad ji toji, kurios visą laiką laukė. Kad gyvenimas iki tol buvo nužymėtas kelias, vedąs į jų susitikimą.

– Ką veikdavote kartu?

Psichologės klausimas grąžino jį į dabartį.

– Daug ką.

– Ar galite duoti pavyzdį?

Juodu kartu valgydavo. Po darbo jis pareidavo priešpiečių, o ji dirbo namuose, taigi netrukus tai tapo įpročiu. Vieną dieną pas ją, kitą – pas jį. Po daugelio metų jis ją pirmą įsileido į savo butą. Niekada nemėgo maišaties, kuri kildavo, kai kas nors jį lankydavo. Ji juokdavosi iš jo pedantiškos tvarkos, sakė, kad ją nervina visi tie statūs kampai ir simetrija, įkalbinėjo jį perstatyti baldus. Nubėgo į savo ateljė ir atnešė didelį aliejiniais dažais tapytą paveikslą, pakabino jo kambaryje. Tą vakarą, kai ji išėjo, jis galutinai suprato, kaip karštai ją myli. Nors kambarys atrodė sujauktas, nerimas kažkur dingo, negalėjo jo pasiekti. Nė nenujausdama, kad daro neįtikėtiną dalyką, ji vien savo buvimu išsklaidė jam gresiantį pavojų.

Naktį jis nuogas stovėdavo priešais paveikslą, pirštu kartodamas jos teptuko brūkšnius. Šiurkšti drobė kėlė tokį stiprų geismą, kad jam net skaudėjo, bet jis nenorėjo jo numalšinti. Jis taupys savo geismą ir atiduos jai, kai ji bus pasirengusi.

– Ar turėjote daug draugų?

Jis pasisuko į langą, įsikišo ranką į kelnių kišenę. Prisiminimai kėlė neapsakomą gyvenimo troškulį. Išbadėjęs kūnas išvarys jį iš proto, jei ji greitai jo nepalies.

– Nelabai.

– Giminių?

– Jos tėvai žuvo autokatastrofoje, kai jai buvo keturiolika. Ji liko vieniša lyg vėjo nešamas pienės pūkelis, bet savo gyvenimą susitvarkė neblogai. Stipri, užsispyrusi.

– Ar ji turi brolių ar seserų?

– Brolį, bet jis gyvena Australijoje.

– O jūs?

Jis pasuko galvą, pažiūrėjo į ją.

– Ką aš?

– Kaip jūsų tėvai?

– Kas yra su mano tėvais?

– Nežinau. Papasakokite.

– Nutraukėme ryšius. Kai suėjo aštuoniolika, persikėliau į Stokholmą. Buvo gera viską palikti.

– Ką palikti?

– Gyvenau pora mylių į šiaurę nuo Gevlės.

– Bet juk dauguma ir išėję iš namų bendrauja su šeima.

– Aha.

Kai paaiškėjo išdavystė, motina ištarė jam penkis žodžius. Penkis žodžius. Tą dieną, kai jam suėjo aštuoniolika. Išnešiojęs laikraščius, sėdėjo virtuvėje, pusryčiavo. Tris mėnesius darė ką įmanydamas, kad jam atleistų, bet ji nieko nenorėjo žinoti ar matyti. Tėvas užsislėpė vieno kambario bute, kažkur Gevlės centre, pabėgo iš gėdos dėl jos begalinio skausmo ir nusivylimo. Pasiėmė drabužius, vieną iš dviejų lovų su spyruokliniu čiužiniu, stovėjusią miegamajame, ir dingo.

Ji netikėtai išdygo virtuvės tarpduryje. Užsivilkusi gėlėtą chalatą, kuris, kaip jis žinojo, taip maloniai kve-

pėjo, kvepėjo motina. Jis apsidžiaugė, pamanė, kad ji galbūt... galbūt pasirengusi jam atleisti. Buvo jo gimimo diena, ir ji staiga pasirodė virtuvės duryse.

Ištarė penkis žodžius.

Nenoriu, kad tu čia gyventum.

Ivonė Palmgren vėl pasimuistė. Iš aplanko išslydo keletas lapų, ji pagavo juos jau krintančius ant grindų.

Jis nuleido akis, vėl atsisėdo ant Anos lovos.

– Kodėl nebendraujate su tėvais?

– Todėl, kad nenoriu.

– Ar nejaučiate tuštumos?

– Ne.

Ji atsikrenkštė, užvertė ant kelių gulintį aplanką.

– Manau, šį kartą pakaks. Bet norėčiau pratęsti pokalbį šiandien po pietų.

Jis trūktelėjo pečiais. Jį erzino, kad turi daryti tai, ko jie nori. Kad negali pasiųsti jų visų po velnių.

– Sakykime, antrą valandą?

Ji atsistojo, priėjo prie lovos, pažvelgė į Aną, paskui į jį ir nuėjo durų link.

– Pasimatysime vėliau. Iki.

Jis nieko neatsakė.

Matė, kaip užsidarė durys, paėmė Anos ranką, pridėjo ją sau prie tarpukojo ir užsimerkė.

NIEKADA GYVENIME JI NESIJAUTĖ tokia vieniša.

Jis miegojo ant sofos. Pasiėmė pagalvę, antklodę ir, nesakydamas nė žodžio, paliko ją bei jos neatsakytus klausimus, kurių ji net nepajėgė suformuluoti. Jo žodžiai prie virtuvės stalo užgniaužė jai žadą.

Baimė tarytum skrandžio traukuliai.

Ko jis taip pyksta? Iš kur tas įniršis? Ką ji padarė, kuo nusikalto, kad su ja taip elgiamasi?

Likusi viena dvigulėje lovoje ji ėmė gailėtis, kad paliko Akselį nakvoti pas tėvus. Atiduotų bet ką, kad dabar galėtų jį jausti šalia, girdėti jo kvėpavimą, ištiesti ranką ir paliesti šiltą, pižamos pridengtą nugarą.

Apie ketvirtą ji nebeištvėrė. Veidas raudonas, paburkęs, akys peršti. Ji užsivilko chalatą ir nuėjo pas jį. Lauke dar tamsu, bet blyškioje mėnulio šviesoje pamatė, kad jis guli ant nugaros, sunėręs už galvos rankas. Keliai kiek sulenkti, sofa per trumpa, neleidžia jam ištiesti kojų. Ji nustebo, kodėl jis neatsigulė į Akselio lovą. Aišku, vaiko lova, bet vis tiek patogesnė už sofą.

Ji atsisėdo ant minkštakrėslio krašto.

– Miegi?

Jis nieko neatsakė.

Ji tvirčiau apsisiautė chalatu, sudrebėjo. Svetainės langus reikėtų sandarinti. Radiatoriaus šilumos nepakanka, daug jos išlekia pro langų plyšius. Reikės daug laiko užklijuoti, juk kiekvienas langas aštuonių stiklų. Gal ką nors pasamdyti, tada nereikėtų aukoti brangaus atostogų meto. Bet gal visa tai jau nebesvarbu?

Gerkle nuslinko sprangus kąsnis.

– Henrikai?

Nė garso.

– Henrikai, mielasis, pasikalbėkime valandėlę. Ar gali paaiškinti, kas čia dedasi?

Jis nė nesujudėjo.

– Gal bent pasakytum, ko taip pyksti? Ką aš padariau?

Jis apsivertė ant šono, užsitraukė antklodę. Iš jos balso turėjo suprasti, kaip ji įskaudinta, kaip jai skauda *dabar*, bet ji suprato, kad jis neatsakys, jei ir girdi. Nusprendė tylėti, neatsakinėti į jos klausimus, lyg ji nieko nebūtų sakiusi. Ji atlošė galvą, užmerkė akis, bandė užgniaužti nevilties balsą, riksmą, įstrigusį gerklėje, besiveržiantį laukan. Į kampą įvarytas žvėris, visi instinktai šaukte šaukia apie pavojų, bet ji nežino, nuo ko gintis. Kiek laiko ji sėdėjo, neturėdama jėgų atsikelti, pagaliau privertė kojas pajudėti, nešti ją atgal į tuščią dvigulę lovą.

Vos atsigulė, išgirdo, kad jis eina į tualetą.

Jis paliko ją vieną.

Tik po penkių jai pavyko užmigti. Septintą pabudo nuo laukujų durų trinktelėjimo. Ji pamanė, kad jis važiuoja paimti Akselio, nuvežti jį į darželį.

Ji gulėjo neturėdama jėgų pajudėti, spoksojo į rankinio laikrodžio sekundžių rodyklę. Rodyklė žingsnis po žingsnio nešė ją tolyn nuo jai suprantamo gyvenimo. Kaip ji su tuo susidoros?

Netikėtas telefono skambutis privertė giliau įkvėpti oro. Atsiliepti ji pajėgė tik todėl, kad tai galėjo būti jis.

– Eva.

– Sveika, čia aš.

– Aha. Sveika, mama.

Ji vėl atsigulė.

– Kaip praėjo vakar vakaras?

– Dėkui, neblogai. O kaip Akselis?

– Na, nieko. Tik naktį pabudo pusę antros ir kaip ožys užsispyrė jums skambinti, nors aiškinome jam, kad per vėlu. Bandėme jūsų mobiliaisiais, bet buvo išjungti. O namų telefonas visą laiką pypsėjo užimtas. Ar maloniai praleidote vakarą?

Namų telefonas pypsėjo užimtas?

– Taip. Taip, vakaras buvo malonus.

Kam jis taip vėlai skambino? Ji nieko negirdėjo. Jei telefonas būtų buvęs išjungtas, mama vis tiek būtų girdėjusi signalus.

– Mudu su tėte norime paklausti, gal sekmadienį ateitumėte pas mus pietų? Turiu užsilikusios briedienos, sakau, ką nors iš jos pagaminčiau. Pamiršau paklausti Henriką, kai atvažiavo pasiimti Akselio. Bet juk paprastai tu tvarkai tokius reikalus. Beje, Henrikas labai sulysęs. Tikrai praradęs ne vieną kilogramą.

Ji vėl atsisėdo. Staiga pasidarė sunku kvėpuoti.

– Alio!

– Taip.

– Ar girdi mane?

– Taip.

– Tai ar ateisite sekmadienį pietų?

Sekmadienį? Pietų?

– Manau, nieko neišeis. Klausyk, aš einu į darbą, buvau jau uždaranti duris. Pakalbėsime kitą kartą.

Ji nuspaudė telefono mygtuką, sėdėjo laikydama rankose nebylų ragelį. Kaip ji galėjo būti tokia akla? Taip lengvai patikėti. Kaip žaidžiant su magnetu staiga visos detalės subėgo į vietas. Vėlyvi susitikimai. Netikėta konferencija Olando saloje, kažkokie negirdėti atsakovai. Staiga nutraukiami telefono pokalbiai, vos tik ji įžengia pro duris.

Ji atsikėlė, užsivilko chalatą ir nuėjo į darbo kambarį. Turi ką nors rasti. Lapelį, laišką, telefono numerį.

Pradėjo raustis stalčiuose. Rūpestingai išnaršė abi stalo puses, vieną stalčių po kito. Viena smegenų pusė galvojo apie tikslą, kita buvo išsigandusi, kad ras įrodymų to, kas ir taip aišku.

Niekada gyvenime negalvojo pakliūti į tokią padėtį. Niekada.

Nieko nerado. Vien raminantys įrodymai, kad jų šeima tebėra. Gyvybės draudimai, pasas, sąskaitos, Akselio skiepų pažymos, banko saugyklos raktas. Ėmė apžiūrinėti knygų lentynas. Kur? Kur jis galėtų slėpti tai, ko ji nieku gyvu neturi rasti? Ar yra šiuose namuose vieta, kurios ji niekada neapžiūri? Kur jis žino, kad jo paslaptis ir liks paslaptimi.

Staiga – atidaromų laukujų durų garsas.

Lyg užkluptas vagis ji išbėgo iš jo kambario, nuskubėjo į miegamąjį. Reikia pagalvoti. Būtinai turi sužinoti.

Kas ji? Kas toji moteris, kita moteris, ketinanti atimti iš jos vyrą? Sugriauti jos gyvenimą. Grėsmė kartu su pulso dūžiais smelkėsi jai į kūną.

Išgirdusi jį lipantį laiptais, atidarė miegamojo duris, išėjo.

Juodu sustojo akis į akį, juos skyrė vos du metrai.

Visa amžinybė.

Ją pamatęs, jis gerokai nustebo.

– Tu ne darbe?

Jis nuėjo į savo vietą prie virtuvės stalo, pasigirdo toks kasdieniškas medinėmis grindimis traukiamos kėdės kojų skrebenimas. Pasiėmė „Dagens Nyheter". Tada ji prarado bet kokią savitvardą. Ryžtingai priėjo prie jo, išplėšė laikraštį jam iš rankų, sviedė ant grindų. Jis žiūrėjo į ją išpūtęs akis.

– Gal išprotėjai?

Žvilgsnis liko toks pat šaltas. Abejingumas toks pat efektyvus ginklas kaip iš tvoros išsilaužtas mietas. Ji čia nepageidaujama. Ginkluotas savo paslaptimi, jis ramiai sėdi, nepasiekiamas, prisidengęs nuo jos puolimo. O ji nuoga, niekieno nesaugoma, be jokio apčiuopiamesnio ginklo.

Ją užliejo pykčio banga. Noras smogti, sužeisti, daužyti. Už skausmą atsilyginti skausmu. Atkurti pusiausvyrą. Ji nekentė savo silpnumo, to silpnumo, kurio priežastis buvo jis.

– Noriu, kad atsakytum į vienintelį klausimą. Kiek laiko tęsiasi visas šis reikalas?

Pamatė, kad jis tarytum kažką nurijo.

– Koks reikalas?

Matyt, pajuto pavojų, nes vengė sutikti jos žvilgsnį. Tai ją kiek apramino, ji vos nesusijuokė. Iš lėto, bet

tvirtai ji ėmė viršų. Juk teisybė jos pusėje. Jis melavo, jis apgaudinėjo, todėl turi atsakyti už išdavystę. Turi būti sugėdintas.

Ji atsisėdo priešais jį.

– Nežinau, gal turi jų ne vieną, bet aš klausiu apie tą, su kuria šiąnakt kalbėjai telefonu.

Jis pakilo nuo stalo. Priėjo prie čiaupo ir atsigėrė tiesiai iš jo. Ji valdėsi, kad neištartų žodžių, besisukiojančių ant liežuvio. Geriausias kankinimo būdas – tylėti, blogiausia, ką ji jam gali padaryti – priversti kalbėti.

Jis išsitiesė, atsisuko į ją.

– Kalbėjausi su draugu.

– Štai kaip. Gal ir aš jį pažįstu?

– Ne.

Trumpai, dalykiškai. Nuo jo tiesaus žvilgsnio ji staiga susvyravo. Pirmą kartą po daugelio laiko jis pažiūrėjo jai tiesiai į akis, nemirksėdamas. Iš kur jis ima jėgos, jei nėra neteisingai kaltinamas?

– Koks gi to draugo ar draugės vardas? Spėju, kad tai draugė. Kur ją sutikai?

– Ar tai taip svarbu?

– Žinoma. Jei mano vyras turi tokį gerą draugą, kad skambina jam vidury nakties ir kalbasi, kai aš guliu gretimame kambaryje, norėčiau žinoti, kas jis.

Matė, kad jis dvejoja. Iš to, kaip jis paėmė iš kriauklės neplautą kavos puoduką ir įdėjo į indaplovę. Paskui vėl priėjo prie stalo, atsisėdo.

Vyras ir žmona, akis į akį prie taip gerai pažįstamo virtuvės stalo.

Netikėta ramybė.

Štai geriausias metas pasikalbėti. Uraganas kiek aprimo, nedidelė pertrauka, juodu gali suartėti, pakalbėti

apie save taip, lyg kalbėtų apie ką nors kitą. Į visus klausimus pagaliau bus atsakyta, išryškės visos melagystės, tikrovė ir tiesa pasirodys nuogos, niekuo nepridengtos. Kas bus paskui? Juodu tarytum susitarė, kad šiuo metu tai nesvarbu.

Kad tik būtų ištarti tiesos žodžiai.

– Jos vardas Marija.

Marija.

– Ir kurgi tu ją sutikai?

– Dirba grafike Vidmano įmonėje.

– Ar seniai ją pažįsti?

Jis trūktelėjo pečiais.

– Gal pusę metų.

– Kodėl man niekada apie ją nepasakojai?

Tyla.

– Kodėl šiąnakt jai skambinai?

– Iš kur žinai, kad skambinau?

– Ar tai svarbu? Skambinai, ar ne?

– Taip. Šiąnakt jai paskambinau. Ji tokia...

Jis nutilo, pasimuistė, regis, norėjo kuo greičiau atsikelti ir išeiti.

– Nežinau. Su ja gera pasikalbėti.

– Apie ką.

– Apie įvairiausius dalykus.

– Apie mus?

– Taip, būdavo.

Ji vėl pasijuto blogai.

– Ir ką tu jai papasakojai?

– Kaip yra, taip ir papasakojau...

– Aha. O kaipgi yra?

Jis giliai įkvėpė oro, lyg norėdamas parodyti, kad jam nusibodo.

– Juk jau sakiau, kad man, velniai griebtų, tiesiog gera su ja pasikalbėti. Ji šauni moteris.

Šauni moteris.

Mums nelabai malonu būti kartu.

Marija.

Jos vyras praėjusią naktį pusę antros skambino Marijai iš Vidmano įmonės. Skambino Marijai, plepėjo, tuo tarpu ji viena gulėjo miegamajame su ką tik pirktais apatiniais, kankinama neatsakytų klausimų.

Tfu, kaip bjauru!

Apie ką jis jai pasakojo? Apie tai, kad ji nupirko šampano, apie pasiūlytą kelionę? Vien nuo šios minties jai darėsi bloga. Kažkur yra moteris, žinanti apie jų santykius daugiau, negu žino ji. Žino apie jos būties problemas tai, ko ji pati niekaip negali sužinoti. Ji išduota, pamesta. Ji mažiau svarbi negu toji moteris, kurios ji net nėra mačiusi.

Grįžo tikrovė. Pertrauka baigėsi.

– O kaip turiu jaustis aš? Kai tu išduodi jai mane ir mudviejų santykius?

Jis nekantriai pažiūrėjo į darbo kambario duris, bet ji dar neketino jo paleisti.

– Ar nesupranti, kaip tai atrodo? Jei manai, kad mums atsiranda problemų, turėtum kalbėtis su manimi, ne su ja.

Neilga tyla. Ir vėl tas abuojas žvilgsnis.

– Turiu teisę kalbėtis su kuo noriu. Tai ne tavo reikalas.

Kitoje stalo pusėje sėdi svetimas žmogus.

Gal visą laiką buvo svetimas? Gal ji niekada jo gerai nepažinojo? Tiesiog gyveno šalia jo penkiolika metų nežinodama, kas jis per vienas. Ir dar, už ką jis taip pyksta? Kodėl nė nebando suprasti, kaip ją įskaudino?

O jei ir supranta, kodėl tai jam visai nesvarbu? Kodėl jis ją dar muša, juk ji jau ir taip nugalėta?

Jis pakilo nuo stalo. Žvilgsnyje kažkas nauja. Gal pasibjaurėjimas?

– Pavydi, jei man malonu.

– Ak štai kaip. Ar tu ir guli su ja?

Ji turi žinoti.

Jis tik sušnypštė.

– Ne, kokių velnių čia prisigalvoji! Mes tiesiog pasikalbame, mums gera pasikalbėti. Mesk savo beprotiškas fantazijas ir prakeiktą strategiją ką nors išgauti.

Jis nuėjo į darbo kambarį, piktai užtrenkė duris.

Prieš dvejus metus juodu kartu jas lakavo.

Marija iš Vidmano įmonės. Šauni moteris.

Pamatė, kad pelargoniją, stovinčią ant palangės, laikas palaistyti, pasiėmė gėlių laistytuvą. Kad tik nepamirštų sumokėti už Akselio plaukimo pamokas.

Stovi su laistytuvėliu, žiūri pro langą. Prie kaimynų garažo stovi krovininis automobilis, du vyrai krauna iš jo gerai supakuotus lovos skalbinius. Kilimas ir nuosmukis. Tokie dideli skirtumai, nors atstumas vos dešimt metrų.

Ji pasiėmė rankinuką ir nuėjo į prieškambarį.

– Ieškau Marijos.

Ji stovi tarp parko medžių. Skambinti iš namų jai pasirodė neįmanoma. Negali net įsivaizduoti savęs stovinčios tarp savo daiktų ir girdinčios tos moters balsą. Tai suterštų viską, į ką ji pažvelgtų kalbėdama. Nežinia kodėl, bet jai be galo parūpo išgirsti jos balsą. Marijos iš Vidmano įmonės, Marijos, žinančios apie ją tai, ko ji

pati nežino. Ką jai pasakė Henrikas? Ką pasakojo? Reikia kaip nors atkurti pusiausvyrą. Parodyti, kad jos viršus.

– Jūs ieškote Marijos?

– Taip, Marijos.

Jei yra kelios Marijos, pakvieskite tą, kuri pati įdomiausia, kuri mėgsta kištis į svetimus reikalus.

– Manau, jūs paskambinote ne tuo numeriu.

– Ar čia ne Vidmano grafikos įmonė?

– Taip, bet čia nėra jokios Marijos.

Ji išjungė telefoną, stovėjo nejudėdama. Adrenalinas pulsavo po visą jos kūną, nerasdamas, kur prasiveržti. Vadinasi, jokios Marijos nėra?

Ji sumišusi apėjo aplink namus, matė, kaip krovininis automobilis išvažiavo iš kaimynų kiemo. Įėjo pro laukujas duris, pasuko į vonią, nusimetė ant grindų drabužius.

Kodėl jis jai meluoja? Kodėl sakė, kad plepėjo su Marija iš Vidmano įmonės, jei Marijos ten nėra? Paklausti negali, nė už ką neprisipažins, kad šnipinėjo. Nesuteiks jam malonumo pasijuokti, kad ji taip žemai nusmuko.

Rado juos už vonios šampūno buteliuko, kurį jai gimimo dienos proga buvo padovanojęs Akselis. Labiausiai ją nustebino toks neatsargumas. O gal jie juos paliko tyčia, norėdami pasakyti, kad atvirai skelbia jai karą? Gal kažkokia šauni moteris, puiki pašnekovė, nori pasižymėti savo teritoriją, parodyti, kad ji stipresnė?

Jis jai meluoja.

Tas kiaulė jai meluoja. Panieka, kad jis toks bailys, pažadino joje kažkokį nežinomą instinktą. Jausmą, kokio iki šiol nėra patyrusi.

Nereikia meluoti. Ypač tam, kas tavimi pasitiki, tai, kuri penkiolika metų tavimi tikėjo ir manė, kad tu jai artimiausias žmogus.

Kai melas kelia grėsmę žmogaus gyvenimui, jis neatleistinas.

Ir jau ko ko, bet pamiršti auskarų to žmogaus duše už eukaliptų šampūno buteliuko tikrai nederėtų.

KAI IVONĖ PALMGREN PALIKO JUOS RAMYBĖJE, jis vėl sėdėjo pas Aną. Iš palatos išėjo tik vienintelį kartą – personalo kambaryje pasišildyti mikrobangų krosnelėje savo priešpiečių. Pagalvojo, kiek per tuos dvejus metus suvalgė Gorbio pyragų su kopūstais ir picos gabalų. Paskui vėl nuskubėjo pas Aną, taip ir nespėjęs tiksliai suskaičiuoti.

Praėjo du mėnesiai, trys. Mama užsidarė miegamajame ir nesirodė. Nerimas apėmė visą jo esybę, bet pabėgti nuo šios nebylios bausmės nesiryžo. Būtų tik dar blogiau. Ištarusi penkis žodžius, mama vėl nutilo. Kas naktį jis bėgdavo nešioti laikraščių ir vėl skubėdavo namo, kad ji neliktų viena. Tėvas nesirodė. Kartkartėmis, nelabai reguliariai, ateidavo vokas su keliais tūkstančiais kronų sumokėti sąskaitas už kurą ir elektrą. Daug išlaidų jie ir neturėjo. Maistui užtekdavo jo atlyginimo. Namai priklausė jai, ji paveldėjo juos iš savo motinos sesers. Tėvo – santechniko atlyginimo pakakdavo šeimos gyvenimui, mamai niekada nereikėjo dirbti. Visą jos būtį ribojo žmonos ir motinos vaidmuo.

Buvo antradienis, kai jis peržiūrėjo laikraščio skelbimus. Viskas prasidėjo nuo katastrofos.

Kas naktį – tas pats ritualas. Laikraščių glėbį jis pasiimdavo prie picerijos. Visada būdavo pridėta pora egzempliorių viršaus, kiekvieną naktį, prieš išnešiodamas, jis perskaičiuodavo ir pasiimdavo lygiai tiek, kiek reikia. Vienintelis būdas, kad paskui būtum tikras, jog nepamiršai nė vienos pašto dėžutės. Visiškai tikras niekada nebūdavo. Dažnai persekiodavo nerimas, kai pagalvodavo, kad galbūt pamiršo vieną prenumeratorių, o kitam į dėžutę įkišo du numerius.

Pirmiausia, pradėdamas nuo apačios, suskaičiuodavo šešiasdešimt du laikraščius. Tiek, kiek jam reikia. Tada iš kuprinės išsitraukdavo polietileno plėvelę, išskleisdavo ją ant žemės, kad laikraščiai nesudrėktų. Padalydavo juos į šešias krūveles po dešimt. Šešiasdešimt pirmąjį ir šešiasdešimt antrąjį dėdavo tiesiai į kuprinę. Perskaičiavęs krūveles keturis kartus, sudėdavo kuprinėn ir leisdavosi į kelią. Eidavo visada tuo pačiu keliu. Pačiu asfalto pakraščiu, kur prasideda žvyruota šalikelė.

Ir kaip tik tą dieną atsitiko tai, ko neturėjo atsitikti.

Kuprinėje liko vienas laikraštis.

Viena pašto dėžutė tuščia.

Vilų pašto dėžutes galima patikrinti, bet galbūt kai kas jau pasiėmė laikraštį? Gal negavo visai kitas? O dešimt butų nuomojamame name virš picerijos, kur laikraščiai įmetami pro durų plyšį? Kaip jis patikrins, ar nepamiršo kurio nors iš jų?

Panika didėjo.

Likęs laikraštis degino jam rankas, jis nepajėgė jo atsikratyti. Parėjęs namo stovėjo prie durų, laikraštį tebelaikė rankoje.

Nuo Sandvikeno iki Faluno šešiasdešimt aštuoni, nuo Šiovdės iki Solefteo – šeši šimtai devyniasdešimt šeši.

Jis turi perskaityti. Perskaityti kiekvieną žodį, kad neutralizuotų nelaimę.

Atsisėdo ant laiptų. Brėško rytas. Akmeniniai laiptai šalti, perskaitęs pirmą puslapį taip sušalo, kad drebėjo kaip epušės lapas. Bet turi skaityti toliau. Skaitanti akis turi pamatyti ir įvertinti kiekvieną raidę. Vienintelė išeitis.

Rado dvyliktajame puslapyje.

Stokholmo regione reikalingas laiškanešys.

Iš pradžių žodžiai atrodė visai nesuprantami, bet žvilgsnis vis grįždavo. Perskaitęs aštuonis kartus suprato, jog tai galimybė.

Žinojo, kad namie negali likti. Vienintelis būdas, kad ji pradėtų gyventi. Jam reikia dingti iš čia. Jis ją saugo, bet ji nenori jo matyti.

Pažvelgė į sodą. Kadaise taip puikiai prižiūrimos daugiametės gėlės lysvėse nuvytusios, išgulusios ant žemės, užgožtos kiečių ir kitų piktžolių.

Jis irgi piktžolė.

Nenoriu, kad tu čia gyventum.

Sulig šešioliktuoju puslapiu viskas atsistojo savo vieton. Ne be reikalo jis tą dieną gavo laikraštį. Kažkas norėjo, kad jis būtinai perskaitytų. Šį kartą nerimas išėjo jam į naudą.

Stokholme tvarkingam žmogui išnuomojamas kambarys ir virtuvė. Savininkas išvyksta į užsienį.

Tą rytą jis ilgai sėdėjo ant laiptų. Tą pačią dieną du kartus skambino į Stokholmą, o po keturių dienų traukiniu nuvažiavo į pokalbį prieš priimant į darbą. Grįžo

tą patį vakarą, ji net nepastebėjo, kad jis buvo išvažiavęs. Nekantriai laukė kelias savaites, nors žinojo, kad lemtis jo pusėje. Sulaukęs pranešimo, kad gavo ir darbą, ir butą, palaikė tai savaime suprantamu dalyku. Didžiavosi, kad išdrįso tai padaryti.

Tą vakarą ilgai dvejojo prie uždaro miegamojo durų, pagaliau pasibeldė. Ji niekada neatsakydavo į beldimą. Pagaliau jis vis dėlto nuspaudė rankeną ir truputį pravėrė duris. Ji gulėjo lovoje, skaitė. Mėlynos užuolaidos nuleistos, degė lempelė prie lovos. Ji užsitraukė apklotą iki smakro lyg gindamasi. Lyg į kambarį būtų įėjęs vagis. Viena spyruoklinė lova prie dukart platesnio pušinio karnizo atrodė lyg pasityčiojimas. Ji miega tarytum šalia bedugnės, kiekvieną valandėlę primenančios jai, kaip juodu ją pažemino, kaip ją išdavė.

– Išvažiuoju į Stokholmą.

Ji nieko neatsakė, užgesino lempelę ir atsigulė ant šono, atsukdama jam nugarą.

Jis valandėlę pastovėjo nepajėgdamas daugiau nieko pasakyti. Tada žengė žingsnį atbulas, uždarė duris.

Paskutinis daiktas, šmėkštelėjęs akyse, buvo jos gėlėtas chalatas.

Ivonė Palmgren atėjo be vienos minutės antrą. Trumpai pasisveikino ir atsisėdo ant tos pačios kėdės prie lango. Šį kartą ji nesišypsojo. Tyrinėjo jį tokiu atidžiu žvilgsniu, kad jis ėmė gailėtis sutikęs tęsti pokalbį. Paėmė Anai už rankos. Su ja jis jaučiasi saugus.

– Po mūsų vakarykščio pokalbio kai kam paskambinau.

– Štai kaip.

Jos kišenėlėje, kur vakar buvo keturi neoniniai flomasteriai, vieno trūko.

Tik ne trys!

Jis spėliojo, ar ji tai supranta. Ar psichologo išsilavinimas ir skvarbus žvilgsnis leidžia jai pažvelgti į jo stropiai slepiamą pragarą. Trys flomasteriai – tai ženklas, tai būdas pakirsti jo pozicijas, noras parodyti, kad ji stipresnė.

Jis tvirčiau suspaudė Anos ranką.

Ji atsivertė plastmasinį aplanką. Perskaitė kelis žodžius, vėl pažvelgė jam į akis.

– Noriu, kad pakalbėtume apie pačią nelaimę.

Jis staiga pajuto artėjantį pavojų.

– Žinau, jūs sakėte, jog neprisimenate, kaip įvyko nelaimė, bet norėčiau, kad kartu pabandytume grąžinti jums atmintį. Štai čia policijos ataskaita.

Moteris žvelgė į jų sunertas rankas.

– Suprantu, kad tai labai sunku. Gal norite apie tai kalbėti kur nors kitur? Galėtume eiti į mano kabinetą.

– Ne!

Ji valandėlę tylėjo. Žvilgsnis toks skvarbus.

– Neprisimenu.

– Tai užrašyta ir dokumentuose. Bet reikalas tas, kad jūs pats pasirinkote užmarštį. Smegenys – tai organas, kuris saugo mus nuo traumuojančių prisiminimų, jos išstumia tai, ką mums nemalonu prisiminti. Vadinasi, jūs prisimenate, viskas yra jūsų viduje. Anksčiau ar vėliau viskas išlenda į paviršių, jūs turėsite su tuo susidoroti, kad ir kaip būtų skaudu. Kaip tik todėl norėčiau jums padėti. Padėti prisiminti, kad galėtumėte eiti toliau. Jūsų laukia sunkus ir skausmingas darbas, bet tai neišven-

giama. Pokalbio metu jūs galite supykti, bet jums bus naudinga išlieti pyktį. Galite išlieti jį kad ir ant manęs.

Tik ne čia! Iki šiol jie nedrįsdavo skverbtis į jo mintis, kai šalia jo Ana. Ji jį visada apgindavo.

– Junai, ar suprantate, ką noriu jums pasakyti? Esu čia norėdama padėti, nors jums viskas gali atrodyti kitaip. Ana miršta, ir jūs turite su tuo susitaikyti. Turite suprasti, kad tai ne jūsų kaltė, kad jūs padarėte, ką galėjote. Padarėte daugiau, negu būtų galima tikėtis.

Kalmaras – Karesuandas tūkstantis šeši šimtai šešiasdešimt keturi, Karlskrūna – Karlstadas keturi šimtai šešiasdešimt.

– Žinau tik tiek, kiek rašoma policijos ataskaitoje ir, žinoma, ligos istorijoje. Kad ją dėl deguonies trūkumo ištiko smegenų išemija. Nuo kurio momento jūs nieko nebeprisimenate?

Landskrūna – Liungbis šimtas keturiasdešimt du. Padėk man, Ana. Tegul ji nutyla!

– Judu nuėjote į Orstavikeną valgyti priešpiečių. Ar prisimenate, kokia buvo diena?

– Ne.

– Prisiminkite, kaip viskas atrodė. Takas. Gal judu ką nors sutikote? Gal pajutote kokį ypatingą kvapą?

– Neprisimenu. Kiek kartų galiu tai kartoti?

– Judu užėjote ant tiltelio prie Orstadalio valčių klubo.

Reikia kaip nors nutraukti šį pokalbį. Išprašyti moterį iš palatos.

Jos balsas atrodė nepermaldaujamas.

– Ana nusprendė išsimaudyti, nors buvo rugsėjo pabaiga. Ar bandėte ją atkalbėti?

Ji užkirto Anai galimybę jį ginti.

– Jūs likote ant tiltelio. Ar prisimenate, kiek ji nuplaukė, kol supratote, kad jai gresia pavojus?

Anos galva po vandeniu. Treleborgas – Mūra. Velniai griebtų! Tik ne trys! Eskilstuna – Retvikas – du šimtai dvidešimt du.

Trys neono ryškumo flomasteriai jos kišenėje – tai įžūlus pasityčiojimas! Viską negailestingai malantis balsas pripildo kiekvieną jo esybės užkampį, bet be gailesčio mala toliau, nepastebėdamas, kad jis tuoj gali sprogti.

– Kai ji paniro, jūs nuplaukėte jai į pagalbą. Tada pasirodė dar vienas žmogus, pamatė, kas atsitiko, atplaukė jums padėti. Ar prisimenate, kuo jis vardu?

– Neprisimenu!

– Bertilis. Bertilis Andersonas. Jis bandė jums pagelbėti. Jums pavyko ištempti ją į krantą, Bertilis Andersonas nubėgo į valčių klubą paskambinti medikams. Pabandykite, Junai, pabandykite prisiminti, ką jūs jautėte.

Jis atsistojo. Tai nebepakeliama.

– Ar nesupranti, ką tau sakau, prakeikta boba! Neprisimenu!

Ji nenuleido nuo jo akių. Ramiai stebėjo jį toliau.

Jis rado ją palėpėje. Ji vilkėjo tą patį gėlėtą chalatą. Tai įvyko vakare. Kitą dieną jis rengėsi išvažiuoti. Sukrauti lagaminai stovėjo prieškambaryje. Palėpės lubos buvo neaukštos, jai nereikėjo kėdės, užteko mažučio suolelio, ant kurio jis pasilypėdavo vaikystėje, kad pasiektų kriauklę.

– O ką jaučiate šiuo metu?

Jos žodžiai perpildė jo kantrybės taurę.

– Lauk iš čia! Dink! Palik mus ramybėje!

Ji nepasijudino iš vietos. Gręžte gręžė jį piktomis akimis. Rami, susikaupusi, tvirtai pasiryžusi jį pražudyti.

– Kas jus taip erzina?

Jo širdyje kažkas nutrūko. Jis pasuko galvą, pažiūrėjo į Aną. Guli čia tokia nekalta, be sąmonės, bet, regis, nepamiršo, kaip galima jį išduoti. Vėl nori palikti jį vieną. Po visko, ką jis dėl jos padarė.

Tfu, kad tave velnias!

Net ir dabar ja negalima pasitikėti. Net ir dabar ji nesielgia taip, kaip jis norėtų.

Na, jis jai dar parodys. Neleis jai taip lengvai išsisukti.

Neleis ir šį kartą.

JI NUTARĖ EITI Į DARŽELĮ. Tiesiog norėjo fiziškai pabėgti nuo jaučiamos grėsmės. Jos pasaulis griūva kaip kortų namelis. Ji jautėsi lyg paralyžiuota, niekur nepabėgsi. Kažkur nežinomas priešas rezga slaptus planus, vienintelis žmogus, kuriuo ji manė galinti pasitikėti, susidėjo su kita, esančia anoje fronto linijos pusėje. Pasirodė esąs išdavikas.

Mobiliojo telefono signalas privertė ją susiimti. Ekrane pamatė, kad skambina iš darželio.

– Eva.

– Sveika. Čia Kerstina iš darželio. Nebijok, nieko baisaus neatsitiko, bet Akselis nugriuvo ir truputį užsigavo čiuoždamas plastmasiniu loveliu. Nori namo. Bandžiau prisiskambinti Henrikui, juk paprastai vaiką pasiima jis, bet telefonas neatsako.

– Tuoj važiuoju. Būsiu po penkiolikos minučių.

– Akseliui nieko bloga neatsitiko, tikriausiai tik išsigando. Linda sėdi su juo personalo kambaryje.

Ji išjungė telefoną ir išėjo ant laiptų. Senojoje vilų gatvėje asfaltas išlaužtas, tiesiama šiluminė trasa ir dar kažkokios komunikacijos. Ji turėjo sustoti automobilių eilėje, atsargiai brautis į priekį.

Komunikacijos.

Kad viskas vyktų dar greičiau.

Ji pažvelgė į senuosius amžiaus pradžios namus. Šioje vietoje jie didžiuliai kaip kaimo dvarai, ne tokie kaip gatvės gale, kur namai daug mažesni. Pirmoji galimybė paprastiems tarnautojams įsigyti nuosavą namą.

Šimtas metų. Daug kas nuo tada pasikeitė. Ar kas liko nepakitę? Automobiliai, lėktuvai, telefonai, kompiuteriai, darbo rinka, lyčių vaidmuo, vertinimai, tikėjimas. Permainų šimtmetis. Be to, žiauriausi dalykai, kokius žmonijai kada nors teko išgyventi. Ji ne kartą bandė lyginti savąjį gyvenimą su savo senelių. Kiek daug jiems teko patirti, išmokti, prisitaikyti. Ar kokiai kitai kartai teko matyti tiek pažangos, tiek pasikeitimų? Viskas nematyta, negirdėta. Kai gerai pagalvoji, tik vienas dalykas liko nepakitęs. Ar bent turėtų būti nepakitęs. Šeima, santuoka visam gyvenimui. Laikoma, kad šeima liko visiškai tokia, kokia buvo, nepaisant visų išorinių įtampų ir naujų aplinkybių. Bet santuoka jau nebėra bendra įmonė, į kurią vyras ir moteris turi įnešti savo būtiną indėlį. Dingo abipusė priklausomybė. Vyras ir moteris dabar yra du vienetai, sugebantys pasirūpinti kiekvienas savimi, auklėjami taip, kad galėtų verstis savarankiškai. Jei sugalvoja vesti – tai tik iš meilės. Gal todėl taip sunku išsaugoti santuoką? Juk renkiesi visam gyvenimui ir reikia, kad meilė išliktų gyva. Reikia, kad bent vienas iš dviejų turėtų laiko ją puoselėti. Meilė laikoma tarytum savaime suprantamu dalyku, ji turi kaip nors išgyventi tarp visų pareigų ir rūpesčių. Bet ji išgyvena retai. Turbūt pusė jų draugų pastaraisiais metais išsiskyrė. Jėgas alinantys skyrybų procesai. Vaikai, kas savaitę bėgio-

jantys čia pas tėvą, čia pas motiną. Gerklėje tarytum įstrigo bjaurus kąsnis. Nuo minčių apie pašlijusius kitų santykius jų pačių bėdos neatrodė lengvesnės.

Per pastaruosius metus, kai kasdienybė darėsi vis pilkesnė, ji dažnai galvodavo, ko jai labiausiai trūksta. Norėjo turėti žmogų, su kuriuo galėtų dalytis mintimis. Aišku, netrūksta draugių, bet moteriški pasisėdėjimai kavinėse dažniausiai baigiasi dejonėmis, kad gyvenimas – sunkus dalykas. Ne diskusija, kodėl yra taip, kaip yra, o tik fakto konstatavimas. Bet vienas dalykas bendras visoms. Nuovargis. Jausmas, kad trūksta jėgų. Trūksta laiko. Laiko trūksta vis labiau, nors nuo tada, kai pastatyti šie namai, sukurta tiek daug gaminių, padedančių taupyti laiką. Čia nuties naujas komunikacijas, kad galima būtų sutaupyti dar daugiau brangių sekundžių. Į laiškus bus galima atsakyti dar greičiau, sprendimus priimti, vos tik atsiras alternatyva, informacija ateis per sekundę, tada ją bus galima išsiaiškinti ir sudėlioti į reikiamus atminties stalčius. O kaipgi žmogus, kurio smegenys turi su visu tuo susidoroti? Per pastaruosius šimtą metų, kiek Eva žino, žmogus nelabai toli pažengė.

Prisiminė istoriją apie sijų genties indėnų grupę, šeštąjį dešimtmetį lėktuvu atskraidintą iš Šiaurės Dakotos rezervato susitikti su Amerikos prezidentu. Reaktyviniu lėktuvu jie atskrido šimtus mylių iki sostinės. Vašingtono oro uosto atvykimo salėje jie susėdo ant grindų ir, nepaisydami primygtinų raginimų sėsti į laukiančius limuzinus, nepajudėjo iš vietos. Taip jie sėdėjo mėnesį. Jie laukė savo sielų. Juk sielos negali keliauti taip greitai, kaip lėktuvu skraidinami kūnai. Tik po trisdešimties dienų jie buvo pasirengę susitikti su prezidentu.

Gal kaip tik taip turėtų elgtis visi streso kamuojami žmonės, beviltiškai bandantys sutvarkyti savo gyvenimą. Tiesiog atsisėsti ir palaukti, kol juos pasivys trokštama galimybė. Žinoma, jie ir sėdi, tiesa, ne laukdami savo sielų, o visa širdimi pasinėrę į televizijos muilo operas gerai įrengtose svetainėse. Baisėdamiesi kitų žmonių nesėkmėmis ir nesugebėjimu tvarkyti savo santykius. Kaip žmonės elgiasi? Kuo greičiau perjungia kanalą, kad nereikėtų stoti akis į akį su savo pačių gyvenimu. Daug paprasčiau iš šalies spręsti apie kitus ir juos teisti.

Ji atidarė Akselio skyriaus duris, įėjo vidun, apsiavė šviesiai mėlynas plastmasines šlepetes ir pasuko į personalo kambarį. Pažvelgė pro durų stiklą ir sustojo. Jis sėdėjo Lindai ant kelių, valgydamas gabalėlį pyrago. Viena ranka glostė jos šviesių plaukų garbaną. Ji sūpavo jį, lūpomis liesdama jo galvą.

Ją apėmęs pyktis staiga atlėgo, vėl apėmė tuštumos ir bejėgiškumo jausmas.

Kaip ji apgins jį nuo visko, kas gali atsitikti?

Tik nepravirk čia!

Ji apsiramino, atidarė duris, įėjo.

– Žiūrėk, štai mama!

Akselis paleido Lindos plaukus ir nušoko ant žemės. Linda jai, kaip paprastai, droviai šypsojo. Eva irgi pasistengė nusišypsoti, apkabino Akselį, pakėlė ant rankų, Linda priėjo prie jų.

– Prasimušė nedidelį guzą, bet, manau, nieko pavojingo. Sakiau, kad nečiuožinėtų loveliu po lietaus, kai slidu, bet... Matyt, pamiršo.

– Mama, paliesk.

Ji palietė nedidelį iškilimą ant pakaušio. Jį vos galima užčiuopti, aišku, kad Lindai dėl to nėra ko sielotis.

– Nieko baisaus. Tai bet kur gali atsitikti.

Linda droviai nusišypsojo ir nuėjo prie durų.

– Pasimatysime rytoj, Akseli. Sudie.

Eidami namo juodu laikėsi susikibę už rankų. Iš pradžių Akselis supyko, kad reikės eiti pėsčiam, o ne važiuoti, kaip paprastai, bet paskui pasivaikščiojimas jam ėmė patikti.

Valandėlė atokvėpio.

Plepėjo tik Akselis. Ji ėjo tylėdama, retkarčiais trumpai atsakydama į jo klausimus.

– O paskui Elinora pagavo kamuolį, ir mes supykome. Simonas sudavė jai per koją lazda, tada Linda pasakė, kad taip negalima, ir neleido mums žaisti.

Jis paspyrė akmenuką.

– Linda labai gera.

– Taip.

– Tau irgi patinka Linda?

– Taip, iš tikrųjų.

– Kaip gerai! Tėtei ji irgi labai patinka.

Taip, kai jis nesigniaužo duše su kitomis.

– Aišku, patinka.

Jis vėl ėmė spardyti akmenuką, šį kartą spardė ilgai.

– Taip, ji jam labai patinka. Kartą, kai buvome kieme, jis ją pabučiavo. Jie manė, kad aš nematau.

Viskas sustojo, prarado spalvas.

Per akimirką pasaulis apvirto aukštyn kojomis.

Įžvalga per vieną sekundę nustūmė į šalį bet kokius pasitikėjimo likučius.

Linda!

Tai Linda.

Viskas, kuo ji pasitikėjo, į ką dar manė galinti atsiremti, staiga pasirodė esąs dar vienas melas, dar viena išdavystė.

Moteris, ką tik laikiusi jos sūnų ant kelių, lietusi lūpomis jo plaukus, moteris, kurią ji ką tik guodė, sakydama, kad galvos sumušimas – nedidelė bėda. Toji moteris bando sugriauti jų šeimą. Kaip kokia ameba ji įšliaužė į jų gyvenimą, slėpdama savo kėslus po rūpestingumo kauke.

Jos įprasta, saugi būtis staiga tapo spąstais. Į ką ji dar gali atsiremti? Kuo pasitikėti?

Kiek laiko visa tai vyksta? Ar žino dar kas nors? Gal žino jau visi tėvai? Tik ji, vargšė atstumtoji Akselio mamytė, nė nenutuokia, kad jos vyras slapta bendrauja su jų vaikų darželio aukle.

Pažeminimas. Tarytum skustuvas, prispaustas prie venos.

– Mama, einam.

Ji apsidairė nebesuvokdama, kur atsidūrė. Automobilio garsas priartėjo, nutilo. Jakobo motina nuleido lango stiklą.

– Sveiki! Ar einate namo? Jei norite, galiu pavėžėti.

Ar ji ką nors žino? Gal ir ji viena iš tų, su užuojauta žvelgiančių į ją? Bet ne į akis. Viskas už nugaros.

– Ne.

– Mamyte, važiuokim!

– Eisime pėsčiomis.

Eva greitomis žvilgtelėjo į jos pusę, paėmė Akselį už rankos, ėmė tempti. Jakobo motina važiavo šalia.

– Beje, tėvai rengia susitikimą, nori darželyje įrengti akmens amžiaus stovyklą. Ar šią savaitę turėsi laiko?

Ką ji galėtų atsakyti, kaip rasti tinkamų žodžių? Ji paspartino žingsnį. Dar penki metrai ir juodu prieis taką per parką. Nieko nesakydama, ji pasuko į šalį, pastūmė Akselį taku pirma savęs. Už nugaros girdėjo automobilį, iš pradžių slenkantį lėtai, paskui nuvažiuojantį.

Linda. Kiek jai galėtų būti metų? Dvidešimt septyneri ar aštuoneri? Vaikų neturi, bent tai ji žino. Jai pavyko suvilioti vieno darželinuko tėvą, nors neturi nė menkiausios nuovokos, ką reiškia būti atsakingam už jauną gyvybę.

Ji žvelgė į mažą Akselio figūrėlę. Raudonos kelnės su juostelėmis, išsipūtusios ant trumpų kojų kaip balionai. Pamatęs namus pradėjo bėgti.

Ji sustojo.

Akselis smuko trumpesniu keliu, pralindo pro alyvų krūmus ir įbėgo pro duris. Jos sūnus gyvena tuose pačiuose namuose kaip ir išdavikas. Bailys, nedrįstąs pripažinti savo išdavystės.

Tai, ką jis daro, neatleistina. Ji jam niekada to nedovanos.

Niekad gyvenime.

Niekada.

PIRMĄ KARTĄ PER DVEJUS METUS IR PENKIS MĖNESIUS galėjo praleisti vakarą ne Karolio ligoninėje. Jį krėtė pyktis, kad Ana jį išdavė. Dabar jis jai parodys. Tegul sau guli viena, tegul stebisi, kur jis dingo. Rytoj jai papasakos, kad sėdėjo restorane ir kad jam buvo visai linksma. Galbūt ji supyks, supras, kad gali jį prarasti. Jei ji nesuims savęs į rankas, galbūt jis padarys taip, kaip jam pataria. Paliks ją ir eis toliau. O ji gulės, trūnys, ir niekas ja nesirūpins.

Pabaisa psichologė įkalbėjo jį ateiti į dar vieną pokalbį. Tai vienintelė galimybė jos atsikratyti, o dabar to ir tereikia. Ana, regis, nė kiek nesigaili dėl savo išdavystės, o didėjantis nerimas kelia jam įniršį. Bet paskui jis privertė ją suprasti, ir nerimas kiek atlėgo.

Į miestą ėjo pėsčias. Parvažiavo namo, pastatė automobilį gatvėje ir, neužeidamas į butą, išėjo pasivaikščioti. Ėjo išilgai Orstaviko, perėjo senąjį Skanstulo tiltą, pasuko į Sioderio pusę. Jotagatsbakene ėjo pro aludes, bet, vos pažvelgęs pro langą, traukė toliau. Nors buvo ketvirtadienis, visur pilna žmonių. Drąsa jį apleido. Jis dar nepasirengęs kur nors užsukti.

Suprantama, kad turi eiti toliau. Praėjo visas Sioderio aludes, šliuzą, įžengė į senamiestį, lyg kas iš anksto būtų nubrėžęs jam kelią.

Pamatė ją eidamas pro Geležies aikštę, Esterlongo gatvės link.

Langas su raudonomis užuolaidėlėmis.

Ji sėdėjo viena prie baro, žvilgsnis nukreiptas tiesiai į langą, rankose sukiojo pusiau nugertą alaus bokalą. Jis sustojo kaip įbestas. Tylėdamas žiūrėjo į ją.

Stebinantis panašumas.

Išsišovę skruostikauliai, lūpos. Kaip dvi moterys gali būti tokios panašios? Akys, kurių jis taip seniai nematė. Rankos, kurios jo niekada nepaliesdavo.

Tokia graži. Tokia graži ir, svarbiausia, tokia gyva. Visiškai kaip anksčiau.

Išgirdo duslius, sunkius savo širdies dūžius.

Staiga ji pakilo ir nuėjo į restorano gilumą. Jis neištvertų, jei pamestų ją iš akių. Nubėgo likusius metrus per aikštę, nedvejodamas atidarė duris, įėjo. Ji stovėjo prie baro. Baimė staiga dingo, liko tik tvirtas ryžtas. Jis turi būti su ja, išgirsti jos balsą, pakalbinti ją.

Gale baras užlinksta devyniasdešimt laipsnių kampu. Jis atsistojo, kad matytų jos veidą. Jam net kvapą užgniaužė. Ją supo spindulių vainikas. Visos svajonės, ilgesys, grožis, viskas, dėl ko verta gyventi, tarytum susikaupė šiame gyvame kūne, kurį matė priešais.

Staiga ji pasuko galvą, pažiūrėjo į jį. Jis nustojo kvėpuoti. Nė už ką neatitrauktų žvilgsnio nuo jos akių. Ji atsigręžė į padavėją.

– Prašom vieną kriaušių sidro.

Padavėjas pasiekė sau virš galvos taurę, įpylė jai. Ant kairės rankos ji nemūvėjo žiedo.

– Prašom. Keturiasdešimt aštuonios.

Ji bandė atidaryti rankinuką, o jis net nespėjo pagalvoti. Žodžiai išsprūdo visai spontaniškai.

– Leiskite jus pavaišinti.

Ji vėl nukreipė į jį akis. Matė, kad ji abejoja, regis, be galo ilgai laukė jos sprendimo. Jei pasakys „ne“, jis žuvęs.

Ji šyptelėjo.

– Žinoma.

Jis sutrikęs svarstė, ar iš tikrųjų jaučia džiaugsmą. Taip seniai patirtas jausmas, kad sunku ir susivokti. Tik žinojo, kad viskas paprasta, suprato, kad daugiau nėra ko bijoti.

Visiška, tobula ramybė.

– Dėkui.

Kaip jis galėtų nuslėpti savo dėkingumą? Su palengvėjimu greitai išsitraukė piniginę.

– Prašom ir man to paties.

Jis padėjo ant baro šimtinę, padavėjas pastatė jam taurę. Kai vėl atsisuko į ją, ji jam šypsojo.

– Manau, dėkoti turėčiau aš.

Jis pakėlė taurę, pakvietė ją išgerti, jausdamas, kaip šypsena sklinda po visą kūną.

– Ne, tikrai ne, tai aš turiu dėkoti. Į sveikatą.

– Į sveikatą.

– Malonu susipažinti.

Jų taurės susilietė. Nuo to visas jo kūnas suvirpėjo. Žiūrėjo į ją per taurės kraštą, negalėjo išleisti jos iš akių. Turėjo įsiminti kiekvieną bruožą, kiekvieną liniją. Kol vėl ją sutiks.

Ji išgėrė dar. Du nemažus gurkšnius. Kai išgers, jis vėl jai pasiūlys.

Vėl ir vėl.

– Mano vardas Junas.

Ji linksmai nusijuokė.

– Štai kaip.

Staiga jį apėmė netikrumas. Kaip galėtų priversti ją kalbėti? Kažkaip reikia įgyti jos pasitikėjimą. Gal ji mano, kad jis kažkoks įkyruolis, siūlantis jai išgerti sidro.

– Jei manote, kad vaišinu sidru nepažįstamas moteris, klystate. Tik jums norėjau pasiūlyti.

Ji dar kartą žvilgtelėjo į jį, paskui nukreipė akis į baigiamą gerti taurę.

– Aha. O kodėl kaip tik man?

Atsakyti jis negali. Argi ji kada nors suprastų?

– Kuo jūs vardu?

Tai tik pirmas klausimas. Juk jis nori žinoti viską. Viską, ką ji kada nors galvojo, jautė. Jį apėmė didžiulis džiaugsmas, kad vėl gali tai pajusti.

Prieš atsakydama ji abejojo, ir jis ją suprato. Jis negali reikalauti, kad ji juo pasitikėtų. Dar ne. Bet netrukus ji supras tai, ką jis pajuto vos pažvelgęs į ją.

Staiga, tarytum supratusi jų susitikimo svarbą, ji vėl jam nusišypsojo. Nedrąsi šypsena. Tarytum patikėtų jam paslaptį.

– Mano vardas Linda.

PIRMOJI MINTIS BUVO PULTI JĮ, priremti prie sienos, pasakyti viską, ką žino. Sugrūsti jam į gerklę visą tiesą ir liepti nešdintis po velnių. Bet greitai suprato, kad kaip tik to jis ir laukia.

Kad galėtų nešdintis po velnių.

Staiga ji suvokė, ko jis siekia. Stovėdama parke priešais jų išniekintus namus, ji žaibiškai perprato jo planą. Taip aiškiai, kad net juokinga.

Tas bailys, tas kiaulė ir šį kartą nori suversti jai atsakomybę.

Dar kartą nori pasislėpti už jos energijos ir veiklumo.

Užuot prisiėmęs atsakomybę už tai, ką padarė, ir bent kartą nusprendęs pats, jis nori priversti ją, kad ji jį paliktų. Atsikratyti kaltės, ateityje visiems tvirtinti, jog tai buvęs jos sprendimas, jog ji norėjusi skirtis, norėjusi, kad jis išeitų.

Ne, taip lengvai jis neišsisuks. Tikrai ne.

Pajuto neapsakomą panieką.

Net su savo neištikimybe jis negali susidoroti be jos pagalbos.

Ją pripildė ryžtas, išlaisvinanti ramybė. Ji vėl paėmė vadžias į savo rankas. Pagaliau žino, ką turi daryti.

Kad ištvertų, jai reikia įsitikinti tik vienu dalyku.

Tik vienu.

Išeidama nepasakė nė žodžio. Henrikas ir Akselis, užsidarę darbo kambaryje, žaidė kompiuterinius žaidimus. Negreitai pastebės, kad jos nėra. Ji džiaugėsi, kad nereikia su juo susitikti. Vis dar nebuvo tikra, ar pavyks nuslėpti neapykantą, bet juk prieš akis dar visa naktis. Rytą jis vėl pamatys savo ištikimą žmoną, o kol kas jai reikia įsitikinti, ar ji tikrai ką nors sugeba.

Ji nužvelgė Geležies aikštę. Sustos pakeliui į miesto centrą, išgers lašelį, kad sustiprėtų. Jau seniai nebevaikščiojo po miestą, o viena gal apskritai dar niekada nėra išėjusi. Visada su neramia sąžine skuba namo. Darbe graužia sąžinė, kad apleidžia namus, o namie, kad darbe nepadaro tiek, kiek reikėtų.

Išgėrė paskutinį gurkšnį, apsižvalgė. Jos planams ši vieta visai netinkama. Vakarieniaujančios poros, kompanijos, kurioms visai nerūpi pašaliniai žmonės. Ne, dar išgers taurelę sidro ir eis toliau.

Priėjo prie baro.

Išgirdo, kaip kažkas atidarė duris. Padavėjas stovėjo kiek toliau, nugara į ją, pylė į indelį žemės riešutus. Ji atsigręžė, pažvelgė į ką tik įėjusį vyriškį. Jis atsistojo priešais ją, prie trumpesniojo baro šono.

Per jaunas.

Priėjo padavėjas.

– Prašom vieną kriaušių sidro.

Padavėjas pasilenkė, paskui išsitiesė su buteliu rankoje. Kita ranka pasiekė taurę virš galvos.

– Prašom. Keturiasdešimt aštuonios.

Ji jau traukė iš rankinuko piniginę, kai staiga išgirdo netikėtą pasiūlymą.

– Leiskite jus pavaišinti.

Iš pradžių nesuprato, kad jis kreipiasi į ją. Nustebusi žiūrėjo į vyrą prie baro tiesiai priešais ją. Gal dvidešimt šešerių ar septynerių, pilkas švarkas, šviesūs atgal sušukuoti plaukai, atrodo, visai simpatiškas.

Kodėl gi ne?

– Žinoma.

Akimirką pamanė, kad jis juokauja. Žiūrėjo į ją šypsodamas. Paskui iš vidinės švarko kišenės išsitraukė piniginę.

– Dėkui. Prašom ir man to paties.

Padėjo ant baro šimtinę, padavėjas nukėlė dar vieną taurę. Ji širdyje nusijuokė. Jis daugiau kaip dešimčia metų už ją jaunesnis. Matyt, ji dar išsaugojo šiek tiek patrauklumo.

Pagalvojo, ką juodu veikia namie. Ar Akselis jau užmigo? Ji nuvijo šalin mintis apie namus, pabandė nusišypsoti.

– Manau, dėkoti turėčiau aš.

Jis pakėlė taurę.

– Ne, tikrai ne, tai aš turiu dėkoti. Į sveikatą.

– Į sveikatą.

– Malonu susipažinti.

Kažkokios nepaprastos akys. Tokios skvarbios, kad ji net susidrovėjo. Tarytum mato ją kiaurai, gali skaityti visas jos mintis, o jomis ji tikrai su niekuo nenorėtų dalytis. Akimirką gailėjosi, kad leidosi jo vaišinama. Ji turi išlikti tvirta, juk šį vakarą turi kitų planų. Juo greičiau išgers, juo geriau. Gurkštelėjo du nemažus gurkšnius.

– Mano vardas Junas.

Ji nugėrė dar truputį. Mintyse buvo tik neapykanta. Neturėtų čia plepėti, lyg viskas būtų kaip visada.

– Štai kaip.

Netrukus ji išgers iki dugno.

– Jei manote, kad vaišinu sidru nepažįstamas moteris, klystate. Tik jums norėjau pasiūlyti.

– Aha. O kodėl kaip tik man?

Jis stovėjo tylėdamas, nenuleido nuo jos akių.

– Kuo jūs vardu?

Jis vėl nusišypsojo jai ta keista šypsena. Prieš ją pasijunti bejėgė. Akys skverbiasi kiaurai, atrodo, kad jis gali atskleisti viską, kas joje dedasi. Bet jos neapykanta yra jos neapykanta, jam ji jos neparodys, neparodys niekam. Jei kas nors pamatytų tą gėdingą neapykantą, atimtų iš jos galią. Ji turi išmokti elgtis lyg niekur nieko, kitaip niekada neįvykdys to, ką sumanė.

Išgėrė dar gurkšnį.

Viešpatie! Jis tikrai už ją jaunesnis daugiau kaip dešimčia metų. Visiškai nepavojingas. Tarytum sutvertas jai pasitreniruoti. Valandėlę dėl jo pamiršo, kad valdžia jos rankose. Jo nuoširdus dėmesys vertė ją abejoti. Gal tai iš tikrųjų šio vakaro tikslas? Jis stovi tiesiai prieš ją ir siūlo tai, dėl ko ji išėjo iš namų. Staiga ėmė žiūrėti į jį labiau susidomėjusi. Jis jos nori, nors ji mažiausiai dešimčia metų vyresnė. Ar reikia geresnio įrodymo?

Ji vėl nusišypsojo.

– Mano vardas Linda.

Melas nustebino ją pačią. Kaip nesunkiai pavyko. Iš tiesų tai netgi ne melas. Čia, prie baro, stovi ne šaunioji Eva, čia kita moteris. Moteris, numetusi šalin viską,

kuo tikėjo, ir be mažiausių sąžinės priekaištų siekianti tikslo, norinti pasiimti tai, ko nori, nors tai priklauso ne jai, o kitai.

Ji Linda.

– Malonu, Linda. Gal dar vieną sidro?

Nustebusi pamatė, kad taurė tuščia. Po valandėlės pasijuto apgirtusi. Viskas staiga pasirodė taip toli, liko tik ši akimirka. Ramybės akimirka, visa kita ne taip svarbu. Nėra ko laimėti, nėra ko prarasti. Jai priklauso visa ši naktis.

– Žinoma, kodėl gi ne?

Jis atrodė linksmas, pašaukė padavėją.

– Prašom dar po vieną.

Jai padavė taurę. Juodu susėdo prie baro, jis įsirėmė į ją keliais, ji padėjo rankas ant baro plokštės. Padavėjas pakeitė juostelę ir ėmė suktis lyg šokdamas, kai iš garsiakalbių pasigirdo sena melodija „*Earth, Wind and Fire*". Melodijos pavadinimo ji neprisiminė. Prisiminė tik tiek, kad paprastai juodu klausydavosi jos per šventes, kol viskas dar ėjosi kaip sviestu patepta.

Valandėlę juodu sėdėjo tylėdami. Nebuvo tikra, ar nori pasilikti, bet turėtų bent suteikti jam galimybę. Juk jis toks pat tinkamas kaip ir bet kuris kitas. Ji gurkštelėjo sidro, apsidairė. Lankytojų atsirado daugiau. Pro duris sugriuvo pagyvenusių anglų kompanija. Baro veidrodyje ji matė, kad vyriškis, vardu Junas, ją atidžiai stebi.

– Ar galiu jums pasakyti komplimentą?

Ji vėl susidūrė su jo įdėmiu žvilgsniu. Tada ji nusprendė dar pasėdėti, pasimėgauti jo nuoširdžiu susižavėjimu.

– Žinoma, labai prašom!

– Gal tai ir kvaila, bet vis tiek turiu jums pasakyti.

Staiga jis tarytum susigėdo ir kelias akimirkas nusuko žvilgsnį į šoną, bet paskui vėl pažvelgė jai tiesiai į akis.

– Ar žinote, kad jūs čia vienintelė atrodote tikrai gyva?

Ji nusijuokė ir dar kartą gurkštelėjo iš taurės.

– Oi, nieko sau! To dar nesu girdėjusi.

Jis surimtėjo. Tyliai žvelgė į ją.

Ji mostelėjo ranka, lyg norėdama nuginti jo rimtumą.

– Manau, visi atrodo gana gyvi. Bent jau visi gali judėti.

Susierzinimo šešėlis. Tarp jo juodų antakių įsirėžė raukšlė.

– Galite viską paversti juokais, bet aš manau tai, ką sakau. Tai buvo tik komplimentas. Jūsų akys kažko susirūpinusios, bet, atrodo, jūs turite širdį, žinančią, kas yra tikra meilė.

Jo žodžiai įsiveržė į liūliuojančią ramybę.

Širdį, žinančią, kas yra tikra meilė. Cha!

Jos širdis tamsi kaip rūsys, be mažiausio langelio. Jokia meilė joje neišgyventų. Bet šią akimirką ji yra senamiestyje kartu su tuo Junu, kalbančiu kaip prastas poetas, dešimčia metų jaunesniu, žiūrinčiu į ją su troškuliu, kurio jai, ko gero, niekada neteko patirti. Staiga ji panoro, kad jis ją paliestų, prarastų savitvardą ir parodytų tą geismą, kurį ji mato jo akyse. Parodytų, kad negali jai atsispirti. Kad ji verta meilės.

Išgertas alkoholis suteikė jai drąsos.

Ji pasisuko į jį, sutiko jo žvilgsnį ir uždėjo savo ranką ant jo rankos.

– Ar toli iki tavo namų?

JIS GULĖJO RAMIAI, negalėdamas pajudėti, tarytum padalytas pusiau. Vieną jo pusę užtvindė pasitenkinimas, išsipildę lūkesčiai. Jis niekada nesitikėjo, kad tai kada nors pajus. Viskas, apie ką jis svajojo.

Prieš dešimt valandų jis net nežinojo, kad ji egzistuoja, o štai dabar, per tokį trumpą laiką, kai su ja susipažino, ji davė jam viską, ko jis troško. Ji atsidavė jam virpėdama, leido jam pajusti pačias švelniausias savo vietas. Jos rodomas pasitikėjimas plačiai atvėrė jo pojūčius, jo begalinį švelnumą, tarytum sprogimas sunaikino jo vienatvę.

Ji sukūrė ramybę. Patiklios rankos ant jo kūno padengė jį apsauginiu sluoksniu, apvalė, išlaisvino. Taip ilgai kamavęs ilgesys išsiveržė ir sutekėjo į ją. Tuštuma išnyko.

Tačiau atsirado ir kitas nerimą keliantis jausmas, kad jis neturi teisės jaustis toks laimingas.

Antrąją jo pusę pripildė kaltės jausmas.

Dabar viskas aišku. Pamažu, laiptas po laipto jis nusmuko, tapo apgaviku, išdaviku. Paliko Aną vieną, o pats susidėjo su kita moterimi. Išeikvojo tą geismą, kurį taip ilgai saugojo jai. Kuris priklausė jai.

Jis ne geresnis už savo tėvą.

Kai pabudo, jos jau neberado. Tik rudas plaukas ant pagalvės liudijo, kad ji iš tikrųjų buvo. Plaukas ir nurimęs jo kūno troškulys.

Jie nepasakė vienas kitam nė žodžio. Rankos ir kūnai papasakojo viską, ką reikėjo žinoti.

Jis atsisėdo, pajuto, kaip šalta kambaryje. Kai juodu parėjo, jis pamiršo įjungti šildymą. Gal jai buvo šalta? Jis atsuko kambario ir virtuvės šilumos reguliatorius iki galo ir nuėjo į vonią. Degė lempa, rankšluostis mėlynais kraštais gulėjo numestas ant grindų. Dilgtelėjo nerimas, bet dabar niekas negali jam pakenkti. Jos prisilietimai tarytum apkaustė jį šarvais, neįveikiamu sluoksniu, pro jį niekas neprasiverš.

Jis pakabino rankšluostį, atsuko vonios čiaupą, palaukė, kol prisipildys iki pusės, tada įlipo. Šiltas vanduo priminė jos rankas, jis pajuto, kaip vėl kyla geismas. Taip daug metų jis nepasiduodavo šiam geismui. Dabar negalėjo jam atsispirti, dabar, kai ji ką tik buvo čia. Ką gi ji jame pažadino?

Jis atsisėdo, atsilošė. Jos nuogo kūno prisiminimas atrodė kaip dovana visam gyvenimui. Aiškiai matė ją priešais save. Kaip ji užmerkė akis ir atsidavė malonumui, kurį jis jai galėjo suteikti.

Jos rankos. Lūpos. Skonis. Jos oda prigludusi prie jo, nei pradžios, nei pabaigos.

Kaip jis galėjo jai atsispirti? Ji buvo viskas, apie ką jis svajojo. Gyva gyvutėlė moteris, norinti jį turėti, liesti, mylėti. Privertė jį pajusti džiaugsmą, kokio jis nė neįsivaizdavo. Koks velnias ar koks dievas galėjo iš jo reikalauti, kad pasakytų „ne"?

Jis pakilo, išlipo iš vonios, nusišluostė rankšluosčiu su mėlynais kraštais. Tuo, kuriuo ji ką tik šluostėsi.

Staiga jam kilo noras verkti. Kaip dabar galės liesti Aną, kai jo rankos sklidinos kitos moters?

Lindos.

Nedrįso net pagalvoti apie jos vardą. Ana supras, kas atsitiko. Pajus išdavystę, pajus, kad jis nesugebėjo įvykdyti pažado.

O ką jis pasakys, jei pasirodys Linda? Ji nepaklausė jo telefono numerio, bet juk žino, kur jį rasti. Jis čia, vonioje, pilnas ilgesio, trokšta ją pamatyti.

Jis atsisėdo ant tualeto, pasirėmė galvą rankomis.

Kad ir ką darytų, vieną iš jų teks išduoti.

Reikia važiuoti į ligoninę. Nedelsdamas turi važiuoti pas Aną ir atsakyti už tai, ką padarė. Gauti jos atleidimą. Jei negaus, jis neištvers.

Suskambo telefonas. Jis žvilgtelėjo į laikrodį. Dešimt po septynių. Nuogas nuėjo į kambarį. Turbūt tai ji. Kas gi daugiau skambins taip anksti? Matyt, paskambino į informaciją ir sužinojo jo numerį. Ką jis jai pasakys? Bet kaip galėtų neatsakyti, neišgirsti jos balso?

Keisčiausia, kad jis atsiliepė po penkto signalo. Jam dabar niekas negali pakenkti. Visas kūnas susijuokė, kai jis tai suprato, pakėlė ragelį, atsiliepė.

– Taip, sveiki, čia Junas.

– Junai, tai Bjornas Salstedas iš Karolio ligoninės. Reikia, kad jūs tuoj pat atvažiuotumėte. Nedelsdamas.

KAI JI IŠĖJO PRO VARTUS, buvo dešimt po keturių. Nežinojo, kur buvo atsidūrusi. Prisiminė, kad nuo senamiesčio jie važiavo taksi į pietų pusę, nuo Gulmaro aikštės pasuko į dešinę, bet nuo ten ji nustojo orientuotis. Atsigręžė. Dešinėje, prie vartų, pro kuriuos ką tik išėjo, kabojo lentelė. Ji priėjo keletą žingsnių artyn, tamsoje bandė skaityti. Storšio kelias. Ji pastovėjo prie apsisukimo žiedo, paskui paėjėjo gatve. Namų fasadai tamsūs, blizga juodi langų stiklai, tik kur ne kur dega šviesa.

Ji džiaugėsi, kad keldamasi jo neprižadino. Gerą valandą ji tyliai gulėjo, apsimesdama, kad miega, o jis kvėpavo ramiai, aiškiai buvo užmigęs. Tik tada ji išdrįso prasimerkti. Gyvenamasis kambarys ir kartu miegamasis, stebėtinai mažai baldų. Gal jis čia įsikūręs laikinai? Tik sienos sakė ką kita. Daugybė įvairaus formato paveikslų, pieštų aliejiniais dažais, intensyvių spalvų abstraktūs motyvai. Paveikslai dengė kone kiekvieną sienų kvadratinį centimetrą.

Jis miegojo prispaudęs lūpas prie jos kairiojo peties. Bute gana šalta. Atsargiai, kad jis nenubustų, ji atsitraukė nuo jo, atsikėlė, susirinko ant grindų išmėtytus drabužius.

Iš vonios veidrodžio į ją žvelgė nepažįstama moteris. Suvedžiojusi dvidešimt penkerių metų vaikiną, atvažiavusi į jo butą, permiegojusi su juo. Ji vis dar negalėjo nuspręsti, ar šis įvykis turėjo jai tokį poveikį, kokio tikėjosi.

Jausmai tylėjo.

Lipdama laiptais į jo butą ji susinervino. Alkoholio poveikis dingo, ir ji valandėlę svarstė, ar nereikėtų bėgti. Bet paskui įsivaizdavo Henriką kartu su Linda, ir jos kojos pačios įžengė pro buto duris. Prieškambaryje ji prisiglaudė prie jo, slėpdama nesugebėjimą apsispręsti, bet jo troškimas buvo toks didelis, kad jie vos spėjo nusimesti drabužius. Jo sutrikusios rankos kaip pašėlusios grabaliojo jos kūną, ji staiga pagalvojo, kad jam tai galbūt apskritai pirmas kartas. Ji darė viską, ką galėjo, norėdama įkvėpti jam pasitikėjimą, apsimetė, kad žavisi jo negrabiais judesiais.

Gatvė įsuko į kitą gatvę. Ji išsitraukė mobilųjį telefoną ir paskambino taksi.

Jo vardas Junas, o ant durų buvo užrašas su pavarde: Hansonas. Tai viskas, ką žino, o daugiau jai, galima sakyti, niekas ir nerūpi. Jis įvykdė, ko ji iš jo laukė, ji taip pat padarė savo.

Joje atsivėrusi tuštuma nesugebėjo priimti glamonių. Penkiolika metų vienintelis ją lietęs vyras buvo Henrikas, o šį kartą ji atsidavė visiškai nepažįstamam.

Jos jis labai nesujaudino.

Kai parėjo namo, prieškambaryje degė šviesa. Ji išsitraukė piniginę, išsiėmė vestuvinį žiedą, užsimovė. Kiek galėdama tyliau nusivilko viršutinius drabužius, nuėjo į

virtuvę. Visur tylu, ramu. Ant stalo stovėjo Akselio lėkštė, ji pamatė, kad juodu valgė spagečius su faršo padažu. Paprasti pietūs. Virtuvėje gulėjo Henriko mobilusis. Nė vienos žinutės. Pokalbių sąraše nė vieno numerio, lyg niekas nebūtų skambinęs ir niekam nebūtų skambinta. Viskas ištrinta. Pagalvojo, kad jis gudrus kaip velnias.

Nuėjo į Akselio kambarį. Degė mėnulį primenanti naktinė lempelė, ant grindų primėtyta žaislų, bet lova, kaip paprastai, tuščia. Ji atsisėdo ant grindų. Šalia jos ant kilimo gulėjo *Action Man*, rankų ir kojų raumenys lyg mėšlungio sutraukti. Jį numetė rankos, kurios dar negali rinktis. Kurios dar negali apsiginti, nors gresia didelis pavojus.

Ji žvelgė į žaislą. Kas jį jam davė? Dešinioji ranka padaryta taip, kad galėtų laikyti ginklą.

Staiga ji pakilo. Henriko raktų ryšulėlis buvo jo striukės kišenėje. Ji nusileido į rūsį. Skrynia su ginklais. Ten jis laiko savo medžioklinius šautuvus. Vienintelė vieta namuose, kur jai nėra ko veikti.

Ji juos rado po raudona šovinių dėžute. Pluoštas kompiuteriu rašytų laiškų be vokų. Pajėgė perskaityti tik pirmas keturias eilutes. Suspaudė krūtinę. Greitai juos pervertė. Pačioje apačioje du susegti nekilnojamojo turto agentūros dokumentai. Gyvenamieji objektai T 22 ir K 18. Tas velnias ieško naujo būsto, puikiai žinodamas, kad viena ji negalės išlaikyti namo. Nejaučia jai nė menkiausios pagarbos, neketina pasakyti, kad jai netrukus teks kraustytis iš savo namų.

Niekada gyvenime neleis, kad su ja taip elgtųsi.

Henrikui ji nelabai ką gali padaryti.

Užtat Lindai. Ji nė nenumano, kas jos laukia.

JIS PATEKO Į PAČIĄ TRANSPORTO KAMŠATĮ. Paprastai iki Karolio ligoninės nuvažiuodavo per aštuoniolika minučių, keletą kartų užtruko dvidešimt keturias, o štai šį rytą tiek laiko važiavo vien iki kelio į Bromą. Kiek kartų bandė prasmukti pro Esingės kelio automobilių eiles, bet nieko gero.

Daktaras Salstedas sakė, kad geriausia atvažiuoti tuoj pat.

Bet nesakė, kad reikia skubėti.

Prie Tomtebodos susidūrė trys automobiliai. Kai vargais negalais juos aplenkė, kelias kiek palaisvėjo. Jau kiek kartų važiuoja šiuo keliu. Iš tikrųjų, kiek? Staiga, nepaisant nerimo, pajuto palengvėjimą, kad visai nėra reikalo skaičiuoti.

Ji jį išgydė.

Ir kita mintis. Atleisk man, Ana. Atleisk.

Keptos kiaulienos kvapas. Šis kvapas visada bus susijęs su ta popiete, kai ji jį paliko. Grėsmę pajuto vos įėjęs į prieškambarį. Ore tvyrojo ne tik kepsnių kvapas, bet ir dar kažkas. Kieme stovėjo automobilis, vadinasi, tėvas namie, o tokiu metu mama irgi visada namie. Jis

stovėjo labai tyliai, nenusivilkdamas viršutinių drabužių, nežinojo, ar kas išgirdo, jog jis parėjo.

Nesigirdėjo nė garso. Bet jis žinojo, kad juodu abu namie.

Jis ištiesė rankas, bet negalėjo paliesti striukės, kurią turi nusivilkti. Jautė, kaip nerimas didėja, nuėjo į vonią norėdamas nusiprausti.

– Junai!

Jis sustojo nespėjęs žengti žingsnio. Jį šaukė tėvas.

– Ką?

– Ateik.

– Noriu nusiprausti.

– Baik tas kvailystes ir ateik, sakau tau!

Tėvas girtas. Ir piktas. Beveik visada piktas, kai girtas, bet prisigeria tik per šventes. Tada turi būti atsargus, niekad nežinai, kada pratrūks. Ar dėl ko.

Nerimas kiek atsitraukė. Jo vietoje kilo konkreti baimė dėl to, kas jo laukia virtuvėje. Jis nusivilko striukę, padėjo ant kėdės. Vėl viskas nutilo. Atsargiai nuėjo į virtuvę.

Ji sėdėjo prie stalo. Jis – atsirėmęs į kriauklę, su stikline rankoje. Ar vanduo ir degtinė gali atrodyti taip panašiai?

Priešais ją ant virtuvės stalo gulėjo balti vyriški marškiniai.

Kai jis įėjo, ji pasuko galvą ir pažvelgė į jį. Jos veido išraiška jį išgąsdino. Norėjo bėgti prie jos, apkabinti, paguosti, apsaugoti. Padėti galvą jai ant kelių, kaip darydavo būdamas mažas. Kad ji paglostytų jam plaukus ir pasakytų, jog viskas gerai. Kiek kartų juodu guodė vienas kitą, bandydami susivienyti, atsispirti prieš nenusþėjamą tėvo pyktį per šventes.

Jis pažvelgė į tėvą. Tokios jo akys būna, kai jis girtas. Kai žinai, jog jis gali būti toks, kad niekada neatspėsi.

Jis gurkštelėjo iš stiklinės.

– Mama rado marškinius su lūpų dažų dėmele. Todėl tokia surūgusi.

Ji sužinojo. Kad ir kaip nerimavo dėl jos, nuo šių žodžių jam pasidarė lengviau. Galų gale privertė tėvą prisipažinti. Dabar nuo jo nukris atsakomybė ją saugoti, aiškinti, teisinti tėvą, meluoti. Jau tiek daug tarp jų visko susikaupė. Jis vėl priklausys jai be jokių išlygų, stovės jos pusėje. Kaip visada.

Tėvas trinktelėjo stiklinę į kriauklę ir atsisuko į jos nugarą prie virtuvės stalo.

– O kas man liko daryti, kaip manai? Ką? Juk tu laikai kaip pririštą! Sėdi namie, atrodai kaip mazgotė, sugebi tik dejuoti, kad trūksta pinigų, kad niekad nevažiuojam atostogauti, kad nėra šio, nėra to. Jei nepatinka, pati eik dirbti!

Junas pažvelgė į motiną, išdrįso prieiti prie jos. Uždėjo jai ant peties ranką, o ji ją paglostė.

Pažiūrėjo į tėvą. Tegriebia tave velniai! Tu mums daugiau nereikalingas. Niekada nebuvai reikalingas.

Pamatė, kad tėvo akyse kažkas blykstelėjo, jose pasirodė kažkas nepažįstama. Po akimirkos stiklinė, atsitrenkusi į plyteles virš krosnies kitame virtuvės gale, subyrėjo į smulkias šukeles.

– O tu nevaidink šventuolio! Matai, jis ją guodžia, lyg pats būtų niekuo dėtas!

Po kelių sekundžių motina paleido jo ranką.

– Sunku ir išpasakoti, ko jis prisigalvodavo, kad tik tu nesužinotum. Meluodavo kaip pasamdytas. Nesu-

prantu, iš kur taip išmoko. Na, aišku, iš tavęs. Juk tavo giminėje visi melagiai.

Tėvas nenutilo, buvo negailestingas.

– Gal pats papasakosi? Papasakok, koks aš šaunuolis. Kaip visos moterys, išskyrus, žinoma, ją, neriasi iš kailio, kad tik mane suviliotų. O tą dažytomis lūpomis juk pats buvai sutikęs. Pats ją matei!

Prieš dvi savaites. Jam leido kartu važiuoti į Sioderhamną. Užsidirbti truputį pinigų, valyti atliekas statybose, kur tėvas klojo vamzdžius. Jis džiaugėsi galėdamas išvažiuoti, džiaugėsi, kad juodu kartu praleis dvi dienas. Gal pasitaikys proga pasikalbėti su tėvu, pasakyti jam, kad blogai jaučiasi, kad daugiau negali meluoti. Visą dieną laukė progos, bet progos nepasitaikė. Pagalvojo, jog galės pasikalbėti vakarieniaudami viešbutyje. Taip, per vakarienę. Kai juodu įėjo į restoraną, ji ten jau sėdėjo. Dar nespėjo užsisakyti valgio, o tėvas jau pakvietė ją ateiti prie jų stalo. Užsisakė alaus, paskui dar ir dar. Junas, gėdydamasis tėvo kvailiojimų, tylėjo. Po kiek laiko jis davė Junui keletą šimtinių ir liepė eiti į miestą. Pareiti išdrįso tik trečią valandą nakties, mirtinai nuvargęs po dienos darbo norėjo miego, juk rytą teks keltis pusę septynių, vėl reikės dirbti. Ji dar tebebuvo viešbučio kambaryje. Drabužiai išmėtyti ant grindų, jos stora kairė koja kyšojo iš po antklodės. Nė vienas nepajuto, kada jis grįžo. Likusias nakties valandas praleido viešbučio vestibiulyje ant sofos. Tačiau kažkas jame pasikeitė, jis nusprendė, jog jau gana. Rytą jis nebegalėjo tvardyti susitvenkusio pykčio. Pirmą kartą išdrįso jam papriekaištauti. Tėvas girtas, vienomis apatinėmis

kelnėmis sėdėjo ant sujauktos dvigulės lovos ir prašė atleisti. Bet Junas buvo nepermaldaujamas. Šį kartą jis viską papasakos. Daugiau nemeluos. Tėvas, pamatęs, kad jo grasinimai šį kartą rimti, susikūprino, paslėpė veidą rankose, pilvas nukaro ant kelnių juosmens. Verkdamas maldavo nieko nesakyti.

Junas dar kartą tapo išdaviku.

Motina pasuko galvą, pažvelgė į jį. Neištarė nė žodžio, bet akyse aiškiai galėjai įžvelgti klausimą. Jis nuleido akis, negalėjo ištverti jos žvilgsnio. Atsitūpė šalia jos nuleidęs galvą, veidu glaudėsi prie jos dešiniosios kojos. Meldė Dievą, kad ji paliestų jį. Bent kokiu ženklu parodytų, kad atleidžia. Kad supranta, jog jis niekada nelinkėjo jai blogo, kad viską darė norėdamas ją apsaugoti.

– Atleisk.

Praėjo kelios akimirkos, gal ir daugiau.

Ji pastūmė kėdę, atsikėlė. Nežiūrėdama nė į vieną, išėjo iš virtuvės.

Kažkur širdyje jau tada pajuto, kad ji niekada nebegrįš.

Automobilį pastatė tiesiai prie Karolio ligoninės pagrindinio įėjimo, nors tai draudžiama. Jei kas bandys jam skirti baudą, tegul kaltina save.

Liftas į Anos skyrių niekada nekilo taip lėtai. Kiekviename aukšte kažkas įlipdavo ar išlipdavo, nuo įtampos burnoje pajuto švino skonį.

Koridoriuje tuščia. Jis nuskubėjo prie Anos durų, jau uždėjo ranką ant rankenos.

– Junai, palaukite!

Jis atsisuko į balsą. Prie jo bėgo seselė, kurią matė vos porą kartų.

– Daktaras Salstedas tuoj ateis. Į vidų geriau kol kas neikite.

Kas per velniava! Niekas pasaulyje jam nesutrukdys įeiti pas Aną, tuoj, tą pačią akimirką.

Jis patraukė duris.

Lovos nuo durų nesimatė, bet to, ką pamatė, užteko.

Jį sustabdė netikėtai apėmęs vangumas. Pasyvumo akimirka, poreikis nieko negalvoti, neveikti, nejausti.

Atokvėpis, kol viską supras.

Didžiulis noras uždaryti duris, nematyti, kad palata apšviesta ypatingos šviesos, kurios atšvaitai virpa ant sienų nuo skersvėjo, kai jis pravėrė duris.

Ranka ant jo peties užkirto bet kokią galimybę pabėgti, grąžino jį į ateitį. Jis atsigręžė, pamatė susirūpinusį daktaro Salstedo veidą. Nemalonus jo rankos prisilietimas stūmė jį pirmyn, kitą akimirką jis ją pamatė.

Palata švari, išvalyta. Tik lova, ant jos Ana, apdengta balta paklode. Zondai ir žarnelės išnešti, visi aparatai perkelti pas pacientus, kuriems jie dar reikalingi.

Daktaras Salstedas priėjo prie Anos.

– Ketvirtą valandą susidarė dar vienas trombas.

Ketvirtą valandą.

Tada jis gulėjo lūpomis liesdamas Lindos odą.

– Nieko nebegalėjome padaryti.

Jis gulėjo nuogas, kitai moteriai atiduodamas jo ir Anos išsaugotą troškimą.

Priėjo artyn, atsisėdo ant lovos krašto, bet Anos paliesti negalėjo. Jo rankos buvo nenuneigiamas įrodymas.

– Gal norite su ja pabūti vienas?

Jis nieko neatsakė, tik išgirdo daktaro Salstedo žingsnius ir uždaromas duris.

Jos rankos sukryžiuotos ant krūtinės. Į paukščio nagus panaši kairioji mėšlungiškai bando įsitverti į dešiniąją. Ant kaklo, virš įpjovos, kur buvo respiratoriaus žarnelė, baltas tvarstis.

Vienintelį vakarą paliko ją vieną, ir ji pasinaudojo proga. Matyt, suprato. Kažkokia sąmonės dalele pajuto, kad jis su kita moterimi, ir nubaudė jį. Dvejus metus ir penkis mėnesius ji gulėjo laukdama tos galimybės, tinkamo meto, kad jos kerštas būtų kuo skaudžiausias. Ji paliko jį visiems laikams, rūpestingai pasirinko tinkamą laiką.

Jam niekada nebus atleista. Taip jį nubaudė. Visą likusį gyvenimą žinos, kad ji niekada neatleido jam to, ką jis padarė.

Jis atsistojo, pažvelgė į kūną, gulintį ant lovos. Kiek daug laiko paaukojo norėdamas laimėti jos meilę. O susilaukė tik išdavystės.

Galėtų prisiekti, kad jos lūpos šypso. Jai atrodo, kad ji laimėjo, kad atkeršijo jam. Tarytum visko, ką jis dėl jos padarė, negana kaltei išpirkti.

– Man tavęs nereikia. Klausyk, prakeikta šliundra! Sutikau tikrą moterį, moterį, mylinčią mane tokį, koks esu. Ji ne tokia kaip tu... kaip tu... tau meilė tik nedidelė pramoga, laikinas pasilinksminimas, kol pasitaikys kas nors įdomiau.

Jį persmelkė staigus įniršis, žodžiai iš jo veržte veržėsi. Jis privers ją atsakyti, suprasti, kad ji jam daugiau neturi galios, kad ji pralaimėjo.

Durys atsidarė. Grįžo daktaras Salstedas, šį kartą su pabaisa psichologe. Juodu sustojo tarpduryje, atidžiai jį stebėjo.

– Kaip jaučiatės?

Jį kalbino moteris verte veriančiomis akimis. Ta pati raudona bliuzelė, tie patys pigūs karoliai kaip ir aną dieną. Trys flomasteriai kišenėlėje jo nė kiek nesujaudino.

Jis nusijuokė.

– Pasakysiu jums vieną dalyką. Tie jūsų karoliai. Žinote, tai bjauriausi mėšlini karoliai, kokius kada esu matęs.

Daktaras Salstedas išpūtė akis. Ivonė Palmgren taip lengvai nepasidavė. Žengė keletą žingsnių, priėjo prie lovos kojūgalio.

– Užjaučiu jus dėl netekties.

Jis vėl nusijuokė.

– Užjaučiate?

Jis užpūtė stearino žvakę, stovinčią ant stalelio prie lovos.

– Ji sakė, kad kažkur Australijoje gyvena brolis, bet ar jis liūdės, neturiu menkiausios nuovokos. Šiaip ar taip, iki šiol jis neparodė nė ženklo. Kitų liūdinčiųjų lyg ir nėra.

Daktaras Salstedas žengė prie jo ir vėl nemaloniai palietė jo petį.

– Junai. Suprantame, kad jums tai didelis sukrėtimas, bet...

Jis pasitraukė atbulas, nusikratė jo rankos.

– Su kūnu darykite, ką išmanote. Tarp manęs ir jos daugiau nieko bendra.

Daktaras ir psichologė greitomis susižvalgė.

– Junai, privalome...

– Aš nieko neprivalau. Ar ne jūs aiškinote, kad turiu ją palikti ir eiti toliau? Todėl būkit malonūs...

Nežiūrėdamas į kūną, jis mostelėjo ranka.

– Darykite, po velnių, ką tik norite.

Nuėjo durų link. Jam atrodė, kad plaukia oru. Kad kojos beveik neliečia sintetinės grindų dangos.

– Junai! Luktelėkit.

Juodu jo nesustabdys. Niekas nesustabdys. Turi eiti iš čia ir niekada negrįžti. Turi ištrinti iš atminties visas minutes, valandas, dienas, veltui praleistas dėl kankinamo troškimo.

Jo laukia gyvenimas.

Jos rafinuotas kerštas davė jam vienintelį dalyką, grąžino laisvę. Kaltė išpirkta.

Akis už akį, dantis už dantį.

Viena išdavystė panaikino kitą.

Jis laisvas.

Dabar jis priklauso tik Jai.

Viena, ką jis dabar gali padaryti, tai eiti namo ir laukti Jos skambučio.

NEŽINOJO, AR BUVO KOKIĄ VALANDĄ UŽMIGUSI, kai suskambo žadintuvas. Priešaušrio valandas praleido pusiau snausdama, kažkas neleido giliau užmigti, ji turi būti budri. Miegodama ji bejėgė.

Ištiesė ranką, išjungė žadintuvo skambutį, atsikėlė, užsivilko chalatą. Jis guli kitame dvigulės lovos krašte nejudėdamas, užsimerkęs, nežinia, miega ar ne. Susierzinimas ją galutinai pažadino. Visi jausmai nukreipti į vidų, į tamsą. Nuovargis jos neįveiks.

Niekas neįveiks.

Ji pasilenkė, pakišo rankas po miegančio Akselio kūnu. Atsargiai jį pakėlė, išnešė iš miegamojo, uždarė miegamojo duris.

Atsisėdo ant svetainės sofos, įsižiūrėjo į jo miegantį veidą. Toks tyras, nepaliestas kaltės. Ji užsimerkė, bandė numaldyti skausmą, kurį kėlė vaiko artumas. Jis vienintelis daro ją pažeidžiamą, o juk dabar silpnybėms nėra laiko. Kažkaip reikia gintis nuo jausmų, kuriuos jis joje žadina. Atsitverti. Jei pasiduos, ji žuvusi, auka, vargšė pamesta Akselio motina, nesugebanti susitvarkyti su savo gyvenimu. Kada nors užaugęs supras, kad ji dėl jo padarė viską. Kad ji prisiėmė atsakomybę, bandė jį apginti, priešingai negu tėvas.

– Akseli, pabusk. Turime eiti į darželį.

Jie kiek pavėlavo, kaip ji ir norėjo. Visi vaikai jau sėdėjo žaidimų kambaryje ant grindų, laukė, o tėvai jau išskubėjo toliau, kiekvienas į savo darbus. Akselis kabino striukę, kai iš virtuvės su vaisių lėkšte įėjo Linda.

– Sveikas, Akseli.

– Labas.

Linda nežymiai šyptelėjo jai ir vėl pažvelgė į Akselį.

– Einam, Akseli. Tuoj prasidės pamokėlė.

Ji buvo rami. Neapykanta – beveik malonus jausmas. Visos jėgos sukauptos. O ji pati dėl nieko nekalta. Viso to neturėtų įvykti, tai jie ją verčia. Keista, kaip paaštrina pojūčius pora nepažįstamų auskarų dušo kabinoje.

Žodžiai, išgaląsti kaip iečių antgaliai.

– Linda, ar turėtumėte minutėlę laiko? Norėjau jums pasakyti vieną dalyką.

Lindos akyse šmėkštelėjo išgąsčio šešėlis, o ji gali mėgautis savo jėga.

– Taip, žinoma.

– Akseli, eik vidun ir sėskis. Paskui aš tau pamojuosiu pro langą.

Akselis pakluso. Galbūt pajuto jos ryžtą. Dingo žaidimų kambaryje, o ji liko stovėti priešais Lindą, valandėlę ją stebėjo, žinodama, kad tyla kelia jai nerimą. Linda stovėjo netardama nė žodžio. Tik lėkštė su vaisiais jos rankoje drebėjo.

– Matote, man nelengva apie tai kalbėti... darau tai tik dėl Akselio.

Ji vėl nutilo, jausdama savo pranašumą.

– Atsitiko taip, kad... mums dabar sunkokas metas, man ir Henrikui, todėl pamaniau, kad reikėtų ir jums

žinoti... turiu galvoje, dėl Akselio. Nežinau, kiek jis suvokia, bet... suprantu, kaip jis darželyje prie jūsų prisirišęs, gal ir dar labiau jus pamils, kol mes viską išsiaiškinsime.

Lindos akys bėgiojo po kambarį lyg ieškodamos kokios atramos.

– Aha.

Aha? Argi ne su tavimi taip velniškai malonu plepėti?

– Norėjau, kad jūs žinotumėte, dėl Akselio.

– Taip, žinoma.

Jos stovėjo nejudėdamos. Buvo aišku, kad Linda nieko taip nenori kaip dingti iš čia. Gal taip juodu ir susiuostė. Suprato, kad abu be galo bijo visko, kas panašu į tikrą pokalbį, kad tiesiog nori nuo jo bėgti.

Eva nenuleido nuo jos akių.

– Kokia graži jūsų palaidinė.

Linda pažvelgė į savo palaidinę, lyg matytų ją pirmą kartą.

– Dėkui.

Ką gi, brangioji Linda. Dabar turėsi apie ką pamąstyti.

– Ar pasakysite Akseliui, kad noriu pamojuoti pro langą?

– Žinoma.

– Ačiū, kad mane išklausėte.

Ji nusišypsojo, paglostė Lindai ranką.

– Tikrai palengvėjo, kai jums tai papasakojau. Esu tikra, kad viskas susitvarkys. Žinote, santuokoje kartais visko pasitaiko.

Ji nusišypsojo, galbūt ir Linda bandė šypsoti.

– Pasiimsime ketvirtą, kaip visada.

Palaikė jos ranką kiek ilgiau negu derėtų, paskui apsisuko, išėjo.

Kai grįžo namo, jis dar miegojo. Miegamojo durys uždarytos, ji nuėjo į virtuvę, užsikaitė kavos. Mobiliuoju paskambino į darbą. Ji susigriebusi tikrą gripą, gydytojas liepęs jai pagulėti, todėl būsią geriau, jei jos darbą kol kas perims Hokonas.

Paėmė padėklą su kojelėmis, kuriuo kavą galima nešti į lovą. Vestuvių dovana nuo Cisės ir Jano. Tebėra ir kartoninė dėžė, į kurią jis buvo įpakuotas, nes padėklą naudojo tik porą kartų per kažkokias gimimo dienas.

Niekada mintys nebuvo tokios aiškios, grynos, be dvejonių ir svyravimų. Yra tik vienas tikslas, toks svarbus, kad visa kita – niekai. Jis pateisina kiekvieną jos žingsnį, kiekvieną sumanymą.

Po vieną žingsnį. Prasmę turi tik čia ir dabar. Ateities, kokios ji troško, nebus, jis ją atėmė.

Dabar svarbu, kad ir jis prarastų ateitį, kurią planuoja.

Ir kad nesuprastų, kas čia darosi.

Viską sudėliojo ir sustojo su padėklu prie miegamojo durų. Kelis kartus bandė nusišypsoti, tiesiog pasimokyti, kaip tai daroma, bet tik nereikia persistengti. Turi elgtis kaip toji Eva, kurią jis mano pažįstąs, tą, kuri egzistavo vos prieš dvidešimt valandų, kitaip pradės įtarinėti.

Alkūne nuspaudė durų rankeną, duris pastūmė koja. Jis jau nubudo, pakėlė galvą, pasirėmė alkūne.

– Labas rytas.

Atsakymo nesulaukė.

Ar negirdi, kad sakau tau „labas rytas“, tu kiaule?

Jis gulėjo tylėdamas, spoksojo į ją taip, lyg ji laikytų rankose ne padėklą, o aštriai išgaląstą kirvį.

– Kas gi čia dabar?

– Tai vadinasi: pusryčiai į patalą.

Ji stovėjo šalia jo, kovodama su pagunda šliūkštelėti jam į veidą karštos kavos. Jis atsisėdo, ji atsargiai pastatė padėklą virš jo kojų.

– Gali nebijoti, nebandysiu tavęs suvedžioti. Norėčiau tik truputį pasikalbėti.

Ji nusišypsojo savo širdies tamsai, suprasdama, kad tai dar didesnis grasinimas.

Atsisėdo lovos kojūgalyje kiek galėdama toliau nuo jo.

Jis sėdėjo nepraverdamas burnos, padėklas pagavo jį tarytum spąstai.

– Kaip pastebėjai, vakar vakare nebuvau namie.

– Taip. Būtų labai puiku, jei išeidama įspėtum.

Ji nurijo nemalonų kąsnį. Svarbu nesileisti, kad tave išprovokuotų. Naujoji Eva – gera, subtili moteris, suprantanti, kad jis galėjo sunerimti.

– Taip, padariau kvailai. Atleisk, bet turėjau valandėlei iš čia išeiti.

Jis nepasidavė, tik pajuto, kad gali suversti jai dalį savo nešvarios sąžinės.

– Akselis nusiminė, klausinėjo, kur tu.

Ji sugniaužė kumštį, nukreipė dėmesį į skausmą, kurį sukėlė į delną smingantys nagai.

Jei nori pasikalbėti apie kaltę, gerai. Pasvarstykime, katras rengiasi labiau įskaudinti Akselį.

– Buvau išėjusi, vaikščiojau visą naktį.

Ji nuleido akis, ranka palygino mėlynai languotą paklodę.

– Galvojau apie viską, kas darosi mūsų namuose, kaip mes gyvename, kaip elgiamės vienas su kitu. Suprantu, kad ir aš kalta dėl viso to.

Pažvelgė į jį, bet jo mintis sunku atspėti. Nieko nesakantis veidas. Pasiruošęs barniui, kivirčui, matyt, nežino, kaip elgtis, kai ji atsigulė ant pilvo jam po kojomis.

Ji vėl šyptelėjo savo širdies tamsai.

– Noriu atsiprašyti, kad taip supykau dėl tos Marijos iš Vidmano firmos. Kai truputį atsitokėjau, supratau, kad labai gerai, jei turi su kuo pasikalbėti. Tai gali būti į naudą mums visiems. Jei ji tikrai tokia protinga, kaip tu sakai, gal galės padėti mums visa tai įveikti?

Jo veido išraiška vėl privertė ją nuleisti akis. Ji pasuko galvą, kad jis nepastebėtų jos šypsenos, kalbėjo nusukusi veidą į šoną.

– Žinau, kad tau sunku, tu ir pats sakai, kad mudviem nelabai malonu, kai esame kartu.

Vėl pažiūrėjo į jį.

– Kodėl tau kur nors neišvažiavus? Turėtum laiko pagalvoti, ko nori, ko tau reikia. Namais aš pasirūpinsiu, tai ne bėda. Svarbiausia, kad tu vėl gerai pasijustum.

Jis sėdėjo tylėdamas.

Na, kaip, Henrikai, viskas pasidarė truputį sunkiau, ar ne?

Ji pakilo.

– Noriu tik, kad žinotum, jog aš visada esu, jei tau manęs prireiktų. Visada buvau šalia, nors kartais nesugebėdavau to parodyti. Padarysiu viską, kad pasitaisyčiau. Esu šalia ir visada būsiu.

Jis atrodė beveik kaip ligonis. Šlaunys prisispaudusios prie padėklo apačios, kava pasiliejo iš puodelio ir nutekėjo po suvožtinių lėkšte.

Ji ėmė stebėtis, kaip galėjo kažkada už jo tekėti. Atrodo toks apgailėtinas, toks bailys, kad kyla noras skelti jam antausį.

Kelkis, po velnių, paaiškink, ką ketini daryti!

Atbula ėmė trauktis prie durų. Turi bėgti, kol neparodė savo kėslų.

Spėjo tik pamatyti, kaip jis kelia nuo kojų padėklą. Ji išėjo iš miegamojo, nulipo laiptais, nesustodama nuėjo į rūsį prie skrynios su ginklais.

UŽ NE VIETOJE PASTATYTĄ AUTOMOBILĮ baudos niekas nepaskyrė. Jis labai nenustebo, palaikė tai suprantamu dalyku. Ligoninės pagrindinės durys prasiskyrė paskutinį kartą nuo tada, kai jis čia pasirodė, bet šį kartą durys neišstūmė jo į baimę ir vienatvę, jis netroško, kad kitą kartą jį vėl įleistų. Šį kartą durys pagarbiai pasislinko į šonus ir palinkėjo laimės jo naujam gyvenimui.

Tik dabar viskas prasidės. Ką patyrė iki šiol, buvo išbandymas, jam reikėjo užsitarnauti tai, kas jo dabar laukia. Jis atleis gyvenimui už daugybę nuoskaudų. Kartu su Ja jam už viską bus atlyginta.

Paskutinį kartą jis išvažiavo į Solnos kelią, paskui pasuko dešinėn Esingės kryptimi. Transporto spūstis baigėsi, kelionė namo truko įprastas aštuoniolika minučių.

Šiuo keliu jis daugiau nevažinės.

Parvažiavęs namo į Storšio kelią, atbulas įsuko pro vartus, išjungė motorą, išlipo, atidarė bagažinę. Šiandien daug darbo, geriausia pradėti tuoj pat.

Kartoninės dėžės stovėjo rūsyje. Ji paėmė keturias, liftu pakilo į atelję. Kai atidarė duris, pajuto, kad oras vi-

duje slogus, bet vėdinti nesirengė. Atidarė dvi dėžes, išklojo dugną laikraščiais. Vienas iš dviejų kinrožės žiedų buvo nukritęs, kitas kabojo susitraukęs kaip raukšlėta žarna. Vazoną su žeme ir gėle įmetė į dėžę. Dvejus metus ir penkis mėnesius jis stengėsi palaikyti jos kambarinių gėlių gyvybę, bet dabar baigta.

Jis nebeatsakingas už jų gyvybę.

Pripiltos žemės dėžės pasirodė sunkesnės, negu jis tikėjosi. Jis nutempė jas prie lifto. Paskutinį kartą apsižvalgė, įsitikino, kad visa jos buto gyvybė sugrūsta į kartono dėžes, užrakino duris abiem užraktais, raktą įmetė pro plyšį laiškams.

Daugiau niekada.

Tada nuėjo į savo butą.

Daugelis rėmų buvo per dideli, netilpo į dėžes, teko juos sutrupinti plaktuku.

Be paveikslų ant sienų butas atrodė visiškai nuogas. Toks pat nuogas ir nesuterštas bus ir jis. Turėjo išgryninti kiekvieną mintį, išnaikinti bet kokį prisiminimą, išvalyti kiekvieną kampelį, kad būtų vietos meilei, kurią atrado.

Turi ją sutikti visiškai švarus, be kaltės. Būti vertas.

Atidarė spintą, išėmė jos drabužius, kuriuos buvo atsinešęs iš ateljė, sugrūdo juos tarp paveikslų. Jos kvapas iš drabužių buvo seniai išnykęs, bet vis dėlto drabužiai jį paguosdavo, kai vienatvė darydavosi nebepakeliama.

Dabar jam jų nereikia.

Niekada neprireiks.

Paskutinę dėžę įkėlė ant automobilio sėdynės, kitaip ji iš viso nebūtų tilpusi. Prietaisų skydelio laikrodis rodė

tik pusę dvyliktos, dar per anksti. Turi palaukti vakaro, kad nesukeltų įtarimo. Betgi dėžes teks nešioti toli, juk privažiuoti galima tik iki valčių klubo, o tai vėlgi užims laiko. Geriausia būtų tai padaryti ant tiltelio, bet suprato, kad neįmanoma. Gerai bus ir pakrantėje šalia tiltelio. Nuo tiltelio jo niekas nematys, užtat iš Sioderio liepsna bus gerai matoma. Juk jis turi viską sudeginti, ir tai padaryti geriausia netoli tiltelio.

Apsivalymo ritualas. Visiems laikams.

Iki tos rugsėjo dienos prieš dvejus metus lijo kone visą savaitę, bet kaip palaimos ženklas dangus staiga pragiedrėjo, tapo ryškiai mėlynas dvi valandas prieš jai ateinant. Jis rūpestingai sukrovė krepšį jų išvykai. Nupirko net plasmasines šampano taures, kad viskas būtų be priekaištų.

Ji, kaip paprastai, truputį vėlavo, tiksliau, dvidešimt šešias minutes, norėjo užbaigti kažkokį tapomo paveikslo motyvą. Vėlavimas jo smarkiai nesuerzino, jis laukė ištisus metus, gali palaukti dar dvidešimt šešias minutes.

Krepšys buvo užklotas languotu virtuvės rankšluosčiu. Kai pamažu ėjo Orstaviko link, ji smalsavo, kas gi tame krepšyje. Kaip paprastai, ji nerūpestingai plepėjo. Jam tai nelabai patiko, ji, regis, nesuprato, kokia tai rimta valanda. Kalbėjo apie kažkokią galeriją, kur galbūt įvyks jos paveikslų paroda, koks puikus tos galerijos savininkas. Tokios kalbos jį liūdino. Nepatiko, kad ji susitinka su žmonėmis, kurių jis negali kontroliuoti. Norėjo žinoti viską, ką ji veikia, su kuo susitinka, kaip elgiasi per tuos susitikimus. Prieš keletą savaičių jis ryžosi su ja apie tai pasikalbėti, paaiškinti, ką jis jaučia.

Po to pokalbio kažkas įvyko, kažkas, dėl ko jis nerimavo. Viskas, ką jis jai sako, yra jo begalinės meilės įrodymas, bet ji to, matyt, iki galo nesupranta. Pastarąsias savaites galėjai pajusti, kad ji jo tarytum privengia, kažkodėl nenorėjo kartu valgyti priešpiečių, kaip paprastai, o kelis kartus neatsiliepė, kai beldėsi į jos duris, gerai žinodamas, kad ji namie.

Dabar jis pasistengs, kad viskas atsistotų į savo vietas.

Norėjo sėdėti su ja ant suolo prie valčių klubo, bet ji, pamačiusi, kad vartai praviri, būtinai užsispyrė eiti ant tiltelio. Pasirinko tiltelį dešinėje, juodviem teko eiti pro daugybę valčių, plūduriuojančių vandenyje, bet netrukus jos bus ištrauktos ir paruoštos žiemoti. Juodu nuėjo iki pat tiltelio galo, jis pastatė krepšį ant betono dangos. Ant suolo tikrai būtų buvę geriau. Ji stovėjo šalia jo žvelgdama į vandenį. Juodų plaukų sruogelė, ištrūkusi iš segės, kabojo ant skruosto. Jis atsispyrė pagundai nubraukti ją į šalį, paliesti jos veidą.

– Dieve, kaip gražu! Pažiūrėk į Sioderio ligoninę.

Jis pažvelgė ten, kur ji rodė pirštu. Didžiulio balto pastato langai spindėjo, lyg kažkas kiekviename iš jų būtų uždegęs šviesas.

– Reikėjo pasiimti eskizų sąsiuvinį.

Jis atsitūpė, nuėmė nuo krepšio rankšluostį, paklojo jį ant betono vietoj staltiesės, pastatė šampano taures.

– Oi! – sušuko ji iš nuostabos. – Kokia šventė!

Jis susinervino, beveik supyko. Kažkodėl jam atrodė, kad jos mintys kažkur kitur. Būtų daug lengviau, jei ji jam pagelbėtų, juk taip sunku pradėti. Jis ištraukė bulvių salotas, keptą viščiuką, paėmė putojančio vyno butelį, atsistojo.

Ji šypsojo. Jis turi ją paliesti.

– Ką gi mes švenčiame?

Jis nusišypsojo, bet dar negalėjo ištarti lemtingų žodžių, dar ne.

– Kas gi tokio puikaus nutiko?

Ji smalsiai pažiūrėjo į jį, pažvelgė iš tikrųjų susidomėjusi. Pirmą kartą per pastarąsias savaites visas jos dėmesys buvo nukreiptas į jį. Pagaliau grįžo pas jį, ten, kur visada turi būti.

Ištiesė jai taurę aiškiai įsitikinęs.

– Ar tekėsi už manęs?

Mėnesių mėnesius jis apie tai svajojo. Kaip jos gražų veidą nušvies šypsena, nuo kurios jos akys susiaurėja ir tampa mažais plyšeliais. Kaip ji prie jo prieis, prieis arti, visiškai pasitikėdama leisis bučiuojama, liečiama. Ji, taip sunkiai kovojusi dėl savo gyvenimo, supras, kad jis gali ją apsaugoti, kad niekada jos neapleis, kad jai niekada nereikės bijoti.

Bet ji tik užsimerkė.

Užmerkė akis, lyg norėdama, kad jis būtų kuo toliau.

Jį apėmė neapsakomas siaubas. Vėl užpuolusi baimė, nuo kurios ji saugojo jį ištisus metus, virto baisiu pykčiu.

Ji atmerkė akis, žvilgtelėjo į jį.

– Junai. Turime pasikalbėti.

Ji paėmė iš jo taurę, pastatė ją ant tiltelio.

– Eikš, sėskimės.

Jis nesujudėjo.

– Eikš.

Ji ištiesė ranką, atsargiai uždėjo ją ant jo rankovės, privedė prie tiltelio krašto, privertė jį atsisėsti. Jos žvilgsnis nuslydo virš vandens.

– Tu man labai patinki, Junai, iš tikrųjų, bet tai, ką pasakei prieš porą savaičių, mane išgąsdino. Manau, tu viską supratai neteisingai.

Nenoriu, kad tu čia gyventum.

– Bandžiau tau pasakyti, kaip viskas yra iš tikrųjų, bet... Taip, tai mano klaida, kad viskas nuėjo taip toli. Neišdrįsau, nenorėjau tavęs skaudinti. O mūsų draugystė man buvo labai brangi, nenorėčiau jos prarasti.

Nenoriu, kad tu čia gyventum.

– Tas vyras, galerijos savininkas... Aš tau pasakojau apie jį. Jo vardas Martinas. Mes... jis ir aš... Velniai griebtų...

Ji žvelgė į šalį, bet kitą akimirką jis pajuto jos ranką ant savosios, nors gal visa tai tik iliuzija.

– Man labai gaila, kad nepasakiau to anksčiau. Nesupratau, ką tu jauti, kol pradėjai kalbėti, jog nenorėtum, kad aš susitikinėčiau su kitais, kai tu nematai. O su tuo Martinu... Gal bus geriausia pasakyti taip, kaip yra. Manau, galiu pasakyti, kad aš jį myliu. Šiaip ar taip, iki šiol nieko panašaus nesu jautusi.

Jis pažvelgė į savo ranką. Taip, jos neištikima ranka laiko jį už alkūnės.

Ji liečia jį.

– Atleisk, Junai, bet...

Viską uždengė balta šviesa.

Kitą akimirką ji atsidūrė vandenyje. Jos veidas išniro, piktas, nustebęs.

– Kokius velnius čia išdarinėji? Gal iš proto išsikraustei?

Jis apsižvalgė. Netoliese gulėjo numestas irklas su pusiau nulaužta mente. Rankomis ji įsitvėrė tiltelio krašto,

bet jis atgniaužė jos pirštus, ir ji vėl paniro į vandenį. Kai vandens paviršiuje pasirodė jos galva, jis irklu paspaudė jos petį ir vėl ją panardino. Išdavikiškos rankos išlindo iš vandens, bet vėl išnyko iš akių. Ji nunėrė tolyn, atbula bandė paplaukti tiek, kad jis jos nepasiektų.

Vanduo susiliejo jam virš galvos. Šalčio nejautė. Greitai priplaukė prie jos, panardino jos galvą. Gynėsi nuo jos besiblaškančių rankų, apkabino ją kojomis, kad įgautų daugiau jėgos. Tai truko gal dešimt minučių. Laikas nustojo egzistuoti. Pajuto, kad ji pamažu nustojo priešintis, nusileido jo valiai, pasidavė.

Staiga jo sąmonę pasiekė iš kažkur aidintis balsas.

– Ei! Ehe! Ar jums reikia pagalbos! Ateinu!

JI PALAUKĖ, KOL JIS NUEIS Į DUŠĄ. Kai išgirdo uždaromas dušo kabinos duris, nubėgo į darbo kambarį ir nukopijavo laiškus. Dar nežino, kuris iš jų labiausiai tiks tam, ką ji sumanė. Pasiims juos ir ramiai perskaitys, kai jis manys, kad ji išėjo į darbą.

Ant virtuvės stalo paliko raštelį: „Išeinu į darbą. Akselį paimsiu aš. Gali ramiai padirbėti“. Pasiėmusi originalus, grįžo prie ginklų skrynios, o jai reikalingas kopijas susidėjo į portfelį. Tada apsirengė ir išėjo iš namų.

Jis tebesiprausė duše.

Nesąmoningai važiavo Vermdio kryptimi, ten, apvažiavusi žiedą, pasuko į Gustavsbergą ir pastatė automobilį aikšelėje.

Mylimasis!

Kiekvieną minutę, kiekvieną akimirką esu ten, kur tu esi. Vien žinojimas, kad tu esi, daro mane laimingą. Gyvenu tomis trumpomis valandėlėmis, kurias galime praleisti kartu. Žinau, kad elgiamės negerai, kad neturėtume jausti to, ką jaučiame, bet ar galėčiau pasakyti ne? Nežinau, kiek kartų buvau nusprendusi bandyti pa-

miršti tave, bet visą laiką matau tave ir negaliu. Jei viskas išaiškės, tikriausiai neteksiu darbo, tu prarasi šeimą, viskas virs chaosu. Bet negaliu nustoti tave mylėti. Tą pačią akimirką, kai meldžiuosi, kad to niekada nebūtų atsitikę, staiga mirtinai išsigąstu, kad mano malda gali būti išklausyta. Tada suprantu, jog esu pasirengusi viską prarasti, kad galėčiau būti su tavimi.

Myliu tave. Tavo L.

Sulig kiekvienu žodžiu ji jautėsi vis blogiau. Joje apsigyveno kažkoks užkratas, jis ją pykino, skatino išvemti visus vidurius, išversti juos, iškratyti. Kažkurią akimirką jis nepastebimai įsiveržė, perėmė visą jos būtį, užnuodijo jos šeimą, o įstatymai už tai net nebaudžia. Baudžiamajame kodekse nėra nė eilutės apie šį nusikaltimą nei kaip užkirsti jam kelią. Ši moteris sužlugdė šeimą, supriešino vaiko tėvus, pridarė nedovanotinos žalos, kurios niekada neatitaisysi.

Permetė akimis kitą laišką, bet neturėjo jėgų gilintis. Žodžiai, kuriuos laikė rankose, sunaudojo visą automobilyje buvusį deguonį, nėra kuo kvėpuoti. Ji numetė laiškus ant sėdynės, išlipo įkvėpti oro.

Kairiąją ranką vėl pradėjo dilgčioti.

Pasilenkusi, užmerkusi akis, ji stovėjo rankomis atsirėmusi į kapotą. Nuo Gustavsbergo pusės artėjo automobilis. Ji atsitiesė. Nesinorėjo, kad kas nors sustotų ir paklaustų, kaip ji jaučiasi. Kad ją apskritai kas nors pamatytų.

Kai automobilis nuvažiavo, ji pro stiklą pažvelgė į laiškus. Jie guli jos automobilyje, ji jų nekenčia, nekenčia kiekvieno žodžio, kiekvieno juodo ženklo ant balto popieriaus. Nekenčia, kad jie parašyti tuo pačiu

šriftu, kokiu ir ji rašo, kad ji ir ateityje turės naudotis ta pačia abėcėle.

Kažkur savo širdies tamsoje stebėjosi, kad Henrikas sugeba pažadinti tokią kitos moters aistrą.

Kodėl kaip tik jis?

Ką ji jame įžvelgia?

Ar ji pati kada nors mylėjo tokia meile, apie kokią liudija šie žodžiai? Gal iš pradžių, bet, matyt, viską pamiršo. Kažkada, kai viskas buvo kitaip, juodu nutarė kartu eiti per gyvenimą, sutvirtino šį sprendimą paleisdami į pasaulį vaiką, už kurį visą gyvenimą bus atsakingi. O štai dabar, vos tik jį kažkas truputį sukrėtė, viskas bus sudaužyta, bet kokia bičiulystė darosi nieko verta, ir jei tik jis galės susidėti su Akselio darželio aukle ir išvengti atsakomybės už savo darbus, vadinasi, viskas gerai.

Koks kiaulė!

Ją pagavo pyktis, nustojo dilgčioti kairiąją ranką.

Vėl pasijuto pilna ryžto.

Įlipo į automobilį, susiieškojo pirmąjį laišką.

Sunku ir patikėti, kad už nedrąsios šypsenos, pasitinkančios juos rytais, slepiasi tokia visai nebloga poetė. Antra vertus, laiškas buvo tobulas, nereikės net redaguoti. Iš tikrųjų aišku, kad ji pasirengusi viską prarasti, tai parašyta juodu ant balto. Taip jai ir atsitiks.

Taip, mieloji Linda, tavo maldos bus išklausytos, gali neabejoti.

Pažvelgė į laikrodį. Jau beveik penkiolika po dešimtos, laikas važiuoti atgal. Tokią dieną vaikai tikriausiai pasiims priešpiečius ir išeis pasivaikščioti į mišką.

Ji įjungė motorą, kelyje apsisuko į priešingą pusę ir nuvažiavo į darželį.

Kad būtų tikriau, automobilį pastatė aikštelėje prie „Ica“ parduotuvės, likusį kelią ėjo pėsčia. Dabar niekas neturi pamatyti jos automobilio prie darželio, neturi pamatyti ir jos pačios, jei tik pavyks to išvengti. Žaidimų aikštelėje iš kiemo pusės tuščia, tik juodos ant grandinių pakabintos padangos lengvai siūbuoja nuo vėjo. Visur tylu. Ji spėjo, kad visi skyriai išėjo pasivaikščioti. Tai visų geriausia, tik svarbu, kad nebūtų užrakinę durų.

Akselio skyrius iš gatvės pusės buvo užrakintas. Ji apėjo kampą, praėjo pro čiuožinėjimo lovelį ir iš tolo pamatė, kad virtuvės durys praviros, paremtos plastmasine vonele. Gal Inesa ruošia pavakarius? Ji prisiartino prie pat durų, pasiklausė. Išskyrus radiją, daugiau jokių garsų, o radijas groja, regis, tuščioje patalpoje.

Jei ją kas netyčia pamatytų pro langą, ji turi elgtis taip, lyg būtų pats paprasčiausias dalykas, kad ji atėjo į sūnaus darželį penktadienį penkios po pusės vienuoliktos, ji neturi stoviniuoti ir dvejoti. Jei kas nors paklaus – ne bėda. Visada sugalvos įtikinamą paaiškinimą.

Atidarė duris, įėjo. Virtuvėje tuščia. Pedantišką tvarką trikdė nebent trys plastmasine plėvele aptraukti duonos kepalai ir pakelis *Marlboro Light* ant nerūdijančio plieno stalo virtuvės viduryje. Tualete nuleidžiamo vandens garsas liudijo, kur šiuo metu Inesa. Ji išskubėjo į koridorių, nubėgo Kerstinos kabineto link. Nesimatė nė vieno žmogaus. Greitai pro personalo kambarį ir kūdikių skyrių, tiesiai pro praviras kabineto duris. Kiek galėdama tyliau jas uždarė. Jei ją kas nors užtiktų, uždaros durys suteiktų jai kelias sekundes pasirengti. Juk ji nori tik palikti Kerstinai žinutę. Jei kas netyčia įeitų, pamatytų ją tai darant.

Priėjo prie rašomojo stalo.

Niekada nebuvo didelė kompiuterių specialistė, bet atidaryti bendruomenės duomenų bazę tikrai sugebės. Pasidėjo portfelį, paspaudė mygtuką ir atsisėdusi laukė, kol kompiuteris įsijungs. Priešais ją kabojo lenta su keturių grupių rudens nuotraukomis. Šešiasdešimt vaikų ir juos prižiūrintis personalas. Akselis sėdi ant grindų sukryžiavęs kojas, o tiesiai už jo – gyvatė, norinti atimti iš jo ramų ir normalų gyvenimą. Ji atsikėlė, pasilenkė virš stalo, įsižiūrėjo į savo priešininkę. Šviesūs plaukai krinta ant pečių. Ir ta prakeikta šypsena. Nieko, netrukus praeis noras šypsotis.

Vėl atsisėdo.

Ekrane pasirodė langelis, klausiantis vartotojo pavardės ir slaptažodžio. Viršutinėje eilutėje ji įrašė: Linda Person. Priėjo prie slaptažodžio.

Galimi tik trys bandymai, bent taip veikia kompiuteris jos darbe.

Henrikas. Patikslinkite slaptažodį. Akselis. Vėl neteisingai. Nenaudėlė. Prašom susijungti su bendruomenės informacijos tarnyba.

Ji vėl pažvelgė į lentą su nuotraukomis. Kur nors turėtų būti užrašytas numeris, kad nereikėtų vartyti telefonų knygos, bet gal visos žino jį atmintinai. Ji pakėlė ragelį, surinko nulį.

– Komutatorius.

– Sveiki, čia Kerstina Evertson iš Kortbakeno ikimokyklinės įstaigos. Pamiršau informacijos tarnybos trumpąjį numerį.

– Keturi nulis vienuolika. Ar sujungti?

– Ne, dėkui.

Ji išjungė pokalbį. Turi paskambinti pati, kad nesukeltų įtarimo. Pakėlė ragelį, surinko numerį.

– Informacijos tarnyba.

– Sveiki. Čia Linda Person iš Kortbakeno ikimokyklinės įstaigos. Atsirado problemų su kompiuteriu. Nė viena negalime atidaryti savo programos. Kažkas su slaptažodžiu.

– Keista. Kokia, sakėte, jūsų pavardė?

– Linda Person.

Balsas ragelyje nutilo, akimirka, regis, truko gana ilgai.

– Ar galiu jums paskambinti?

Klausimas privertė ją suabejoti. Ar Inesa virtuvėje išgirs telefono skambutį?

– Žinoma, bet aš truputį skubu.

– Paskambinsiu po poros minučių.

Rinktis ji negali.

– Okei.

Ji padėjo ragelį, bet tuoj vėl jį pakėlė, nuspaudė šakutę pirštais. Juo trumpesnis bus signalas, juo geriau.

Sekundės smarkiai ištįso.

Staigus susinervinimas išeikvojo daugiau energijos, negu ji turėjo. Kiek dar ištvers be miego? Gal su ja kalbėjęs vyras pažįsta Lindą, gal suprato, kad skambina ne ji?

Ir staiga skambutis.

– Kortbakeno ikimokyklinė įstaiga. Linda Person.

– Taip, tai informacijos tarnyba. Reikalas toks. Aš kiek pavaliau, problemų neturėtų būti. Įrašykite į eilutę naują slaptažodį ir tris kartus jį patvirtinkite pokalbių puslapyje, kuris netrukus ateis. Okei?

– Puiku. Ačiū už pagalbą.

– Nėra už ką. Mes tam ir esame.

Žinoma, žinoma.

Ji padėjo ragelį, pabandė susikaupti.

Naujas Lindos slaptažodis. Juk ne taip ir sudėtinga.

Ji nusišypsojo, užrašė slaptažodį pokalbių puslapyje, tris kartus patvirtino. Viskas pagal instrukciją.

Taigi kelias atviras.

Greitai nuvedė rodyklę į pašto dėžutę, bet Henriko žinučių nerado. Išsiųstų žinučių skyriuje irgi jokių laiškų jo adresu. Arba juodu tiesiog apsikeičia laiškais, arba ji, viliodama vaikų tėvelius, naudojasi kitu adresu. Ko gero, ta gudruolė bijo prarasti darbą.

Ak!

Ji paspaudė langelį „Nauja žinutė", atidarė portfelį, išsitraukė pavyzdį ir darželio vaikų adresų sąrašą. Laišką perrašė per kelias minutes, nors padarė keletą klaidų. Tada peržiūrėjo adresų sąrašą. Simono tėtė gana gerai atrodo, taigi vieną reikia nusiųsti jam. Jakobo tėtei irgi, gal tada jo žmonai praeis noras organizuoti tą prakeiktą akmens amžiaus stovyklą.

Ji paspaudė „Siųsti", ir laiškai iškeliavo.

Ką gi, Linda. Įdomu, kaip tu visa tai paaiškinsi.

Ji išjungė kompiuterį, įsikišo laišką į portfelį ir jau rengėsi eiti. Staiga koridoriuje pasigirdo artėjančių žingsnių garsas. Ji sulaikė kvapą. Netrukus durų rankena nusviro žemyn. Ji apsidairė. Kambaryje niekur nepasislėpsi. Sutarškėjo raktai. Nespėjusi nė susivokti, ji greitai nuslinko nuo kėdės ir palindo po stalu. Durys atsidarė, ji pamatė porą prie jos besiartinančių kojų su šlepetėmis, užmerkė akis, tarytum dėl to sumažėtų pavojus,

kad ją pastebės. Bent jau nereikės žiūrėti Inesai į veidą, kai ji pamatys ją tupinčią po stalu. To neturi įvykti!

Virš galvos sušnarėjo ant stalo sklaidomi popieriai. Ar ji viską pasiėmė. O gal ką pamiršo? Gal sugalvos ką nors išmesti į šiukšlių dėžę, stovinčią po stalu šalia jos? Aišku, neįmanoma būtų paaiškinti, ko ji čia palindo. Kodėl pasislėpė, jei norėjo tik palikti Kerstinai žinutę. Jei Inesa ją pastebės, ji žuvusi. Adresatai nespės perskaityti laiškučių, o kerštas jau bus atskleistas. Viešpatie, ką ji padarė! Netikėtas garsas privertė ją atsimerkti iš išgąsčio. Inesos kojos vos už kelių dešimčių centimetrų nuo jos. Ir vėl tas garsas, šį kartą ilgesnis. Smegenys nesugebėjo paaiškinti, ką ji girdi. Gal tai garso efektas sekundę prieš tai, kai pasaulis sužinos jos menkybę. Kojos nuskubėjo durų link. Tą pačią akimirką jos smegenys suvokė, kad girdėjo laukujų durų skambutį. Vos Inesa išėjo, ji išsiropštė iš po stalo, nužvelgė stalo paviršių, ar nepamiršo kokio popierėlio, ir nuskubėjo prie artimiausių durų laukan per Akselio grupės patalpą. Nuovargis darėsi nebepakeliamas, ji tarytum lindėjo stiklo burbule, jos pasaulis visiškai atskirtas nuo to, kas kadaise buvo tikrovė. Baimė, kad ją demaskuos, surijo paskutinius adrenalino likučius, padedančius išstovėti ant kojų. Jei pavyks, turi prisiversti valandą pamiegoti. Gal automobilyje? Gal jai pavažiuoti toliau ir sustoti kur nors, kur jos niekas negalėtų rasti?

Ji įsėdo į automobilį, užvedė motorą.

Valandą kitą pamiegoti.

Turi pamiegoti.

Iš pradžių kiek pamiegoti, o paskui važiuoti namo ir suruošti šeimai jaukų penktadienio vakarą.

JIS NUOGAS GULĖJO LOVOJE. Butas sutvarkytas, švarus, paliko tik paklodes. Kambario sienos tuščios, tai, kas kabodavo ant sienų, kai jis pabusdavo, dingo. Liko tik rūkstanti pelenų krūva Orstavike. O kažkur Karolio ligoninėje guli kūnas, bet jis jam visiškai neberūpi. Neberūpi taip, kaip prieš trejus metus ir penkis mėnesius, kai jis dar nežinojo, kad toks kūnas apskritai yra.

Netrukus jis taip pat virs pelenais.

Bet jo kūnas gyvas. Pirmą kartą tikrai gyvas, tikrai gyvena. Jo kūnas jau nebe priešas, kurį visą laiką reikia tramdyti, surakinti, varžyti. Visi troškimai staiga pasidarė įgyvendinami. Tvinkčiojanti aistra jau nebe grėsmė, o pamatas tų nuostabių dalykų, kurie jo laukia.

Jis palietė kaklą, ranka pamažu nuslydo krūtine. Jis užmerkė akis. Prisiminė jos ranką, pabraukė per pilvą. Taip ji lietė jį. Jos rankos jį išvadavo.

Kodėl ji nepaskambina?

Telefonas stovi ant grindų stačiu kampu į kilimėlį. Jis nežino, kelintą kartą žvelgia į telefoną, deda ant jo ranką, lyg laukdamas atsakymo, kiek jam dar reikės laukti.

Jis nori taip daug. Taip daug ko trokšta. Pagaliau tai pasidarė įmanoma, o jis nieko negali padaryti, tik laukti. Tikra kankynė.

Svajojo apie fantastiškas galimybes, atsiradusias po jųdviejų susitikimo. Svajojo apie tai, ką juodu veiks būdami kartu. Apie tai, ką svajojo veikti su Ana, kol toji galimybė dar nebuvo atimta. Bet dabar atsirado nauja proga. Jis vėl pradės dirbti. Tikriausiai nebus sunku gauti laiškanešio darbą, bet tai tik pradžia. Jis įgyvendins savo svajonę, lankys trigonometrijos kursus. Pirmadienį paskambins ir užsirašys.

Kodėl ji neskambina?

Atsikėlė, nuėjo į virtuvę. Vienintelis valgomas dalykas buvo plastmasinis maišelis su virta ryžių koše. Vartojimo data rodė, kad ją reikėjo suvalgyti vakar, bet ką padarysi. Iškrėtė turinį į puodą.

Kaip galėjo būti toks kvailas, kodėl nepaklausė jos telefono numerio? Gal ji nedrįsta skambinti? Gal pamanė, kad jis ja nusivylė, užmigo net nepaklausęs telefono? Nepaklausė net pavardės. Ką gi ji gali pagalvoti?

Keista, kad juodu taip mažai kalbėjosi. Aišku, kodėl. Juodu turėjo taip daug vienas kitam pasakyti, kad nutarė, jog geriausia tylėti.

Juk prieš akis dar visas pasaulio laikas.

Jis įsivaizdavo, kad ji sėdį su telefono rageliu rankoje ir nedrįsta paskambinti. Nuo šios minties sutraukė skrandį. Velniai rautų, kodėl jis nepaklausė! Žino tik vienintelį dalyką – jos vardą. Vardą ir tai, kad niekada nuo jos neatsitrauks. Net jei teks išnaršyti visą Stokholmą, jis ją suras.

Mintis, kad nežino, kur ji, buvo nepakeliama. Jei ji ilgiau tylės, nerimas gali grįžti, nors kol kas jis ramus. Oda prisimena jos rankas, tai jį ir saugo.

Bet ar ilgai?

Susikimšo į burną paskutinį šaukštą košės, kai telefonas suskambo. Puolė prie kriauklės, viską išspjovė, išsiskalavo burną ir nudūmė prie telefono. Du signalai.

Viskas, ką buvo sugalvojęs, ką ketino jai pasakyti, dingo iš atminties.

Keturi signalai.

– Junas klauso.

– Sveiki, Junai. Čia Ivonė Palmgren iš Karolio ligoninės. Norėjau paklausti, kaip šiandien jaučiatės.

Jis tylėjo, jausdamas, kaip užverda pyktis. Šiai moteriai jis neturi ko pasakyti. Ji skambina iš kito gyvenimo, kurį jis paliko toli toli. Niekas, išskyrus Lindą, neturi teisės jam skambinti, niekas neturi teisės užimti linijos.

Ta prakeikta boba kitame laido gale kažkada prašė jį susitaikyti su lemtimi ir žengti į priekį. Jis taip ir padarė. Jis neprivalo jai pasakoti apie savo jausmus, jis padarė viską, ko ji prašė.

Numetė ragelį.

Po perkūnais! O jei Linda kaip tik dabar ryžosi jam paskambinti ir išgirdo, kad telefonas užimtas? Sukaupė drąsą, paskambino, ir štai tau – *telefonas užimtas.*

Prakeikta velnio boba!

Jis vėl padėjo telefoną stačiu kampu į kilimėlį, užsitraukė apatines kelnes ir grįžo į virtuvę. Košė burnoje pūtėsi, neįmanoma nuryti.

O jei jis ją nuvylė, jei neįvykdė jos troškimų? Ką gi ji iš tikrųjų jame pamatė? Kas paskatino ją taip sau be niekur nieko juo pasitikėti, ateiti su juo į jo butą ir be jokių abejonių jam atsiduoti? Tikriausiai tai likimas. Sutikę vienas kitą juodu rado viską, ko ieškojo. Jausmas, kad pagaliau radai tą, kurio tau reikia. Tai negalėjo atsitikti

netyčia, viskas turi prasmę. Kad jis kaip tik tą pirmąjį vakarą sutiko kaip tik ją, tą vakarą, kai pagaliau išdrįso palikti Aną. Tai pradžia. Jis tuo visiškai tikras.

Kodėl ji neskambina?

Jis patikrino, ar gerai padėjo ragelį. Norėjo pakelti ragelį ir įsitikinti, kad ryšys su pabaisa psichologe iš tikrųjų nutrūko, bet neišdrįso. O jei ji kaip tik tuo metu paskambins?

Atsisėdo ant lovos krašto.

Gal jis jos daugiau nepamatys? Nepakeliama mintis.

O jei ji niekada nepaskambins, jei todėl ji jo nepažadino išeidama? Jei jis ją nuvylė? Jei ją prarado?

Ne, tai tikrai kažką reiškia, tai tikrai teisinga. Kitaip Ana laimėtų. Jos išdavystė suteiktų Anai galimybę keršyti, o keršto jis nenusipelnė.

Tai tikrai kažką reiškia! Jis jautėsi toks tikras, toks stiprus. Ir štai staiga pajuto, kad viskas neaišku.

Nenori ilgiau likti namie, turi išeiti. Klausimai gali jį išvaryti iš proto. Jis turi ją rasti. Turi kontroliuoti tai, kas vyksta.

Prieškambaryje užsimovė šviesiai pilkas kelnes, apsivilko švarką. Reikėtų nusipirkti naujų drabužių, bet iš kur imti pinigų? Kažin, kur ji dirba? Turi tai sužinoti. Turi sužinoti apie ją viską. Būti su ja, dalytis mintimis, miegoti su ja. Jis nori visko. Visko.

Požeminiu traukiniu nuvažiavo iki šliuzo, perėjo senamiestį. Laikrodis rodė dvidešimt vieną valandą trisdešimt dvi minutes. Mobilųjį telefoną laikė rankoje, kad nepraleistų signalo, prieš išeidamas iš buto įrašė ir namų telefono numerį. Pusiaukelėje per Geležies aikštę sustojo, pažiūrėjo į raudonas užuolaidas. Štai ten

ji vakar sėdėjo. Vakar jis stovėjo kaip tik šioje vietoje, tada viskas ir prasidėjo. Praėjo tik para, o kaip viskas pasikeitė. Viskas buvo nauja.

Toje vietoje, kur vakar buvo ji, šiandien sėdi kostiumą vilkintis trisdešimties metų vyras, iš abiejų pusių kiti gerai apsirengę vyrai. O gal ir ji viduje? Gal juodu skiria tik trisdešimt metrų?

Jis ėjo durų link. Viltis, kad netrukus ją pamatys, vertė jį skubėti.

Restoranas pilnas žmonių. Visos sėdimos vietos užimtos, prie baro spūstis. Greitai peržvelgė visus veidus, jos tarp jų nėra. Gal tai ta, sėdinti į jį nugara, juoda palaidine? Ėmė spraustis pro žmones, skubėdamas kumštelėjo kažkieno atsikišusią alkūnę, gėrimas pasiliejo iš rankoje laikomos taurės. Piktas žvilgsnis. Jis nekreipė dėmesio. Dunksinčia širdimi brovėsi prie kitos sienos, norėjo pažvelgti jai į veidą. Nusivylė, pamatęs nepažįstamas akis.

Nemalonu, kai tiek daug lankytojų. Garsus murmesys, bet žodžių nesigirdi, tik nepažįstamų balsų bangos, sumišusios su muzika.

Kur tualetas? Gal ji ten? Už baro ėjo koridorius, ten, priešais virtuvę, dvejos tualeto durys. Viename buvo tuščia, bet dėl visa ko atidarė, įsitikino, kad jos čia nėra. Kitas užimtas, ir jis sustojęs laukė, išgirdo nuleidžiamą vandenį. Matė priešais save jos ranką, glostančią jam šlaunį, slenkančią toliau prie jo lyties. Pabudo geidulys.

Turi ją rasti.

Rankena pasisuko, užslinko žalia spalva. Jis sulaikė kvapą, net trumpai užsimerkė. Išėjo penkiasdešimties

metų moteris, ir jis nuleido akis. Kur ji? Kodėl neatėjo? Dar kartą patikrino mobilųjį. Nerodo praleisto skambučio. Gal jam nereikėjo išeiti iš namų? Jis ėmė gailėtis, juto, kaip nerimas jį vis labiau gniaužia, skverbiasi, pasiruošęs pulti, vos tik atsivers mažiausias plyšelis šarvuose, kuriuos ji jam uždėjo. Pažvelgė į durų rankeną, kurią ką tik palietė. Kad tave perkūnas! Jis dar kartą palietė rankeną, kad neutralizuotų poveikį, bet nepadėjo.

Luleo – Hudiksvalas šeši šimtai dvylika. Lundas – Karlskrona šimtas devyniasdešimt.

Prakeikimas. Kur ji?

Pažvelgė į barą. Kiek žingsnių galėtų būti? Turi išgerti alaus ar šiaip ko, kad nuslopintų nerimą. Vietos atsisėsti nėra, apskritai nėra vietos, bet kiek toliau stovi gerokai apgirtęs pagyvenęs vyras, bando įkalbėti padavėją įpilti jam dar. Kai padavėjas nesutinka, jis piktas atsistoja, metalinė kėdė griūva, efektingai nutildydama pokalbių ūžesį. Girdėti tik muzika.

Visi sužiuro.

Padavėjas paėmė jo tuščią alaus bokalą.

– Jūs šiandien jau atsigėrėte. Daugiau nebebus.

– Šūdžiau, sakau tau, įpilk man dar vieną alaus.

– Prašom išeiti.

Padavėjas pastatė bokalą į plovyklą.

– Po velnių! Kas per sumautas restoranas!

Vyras žvalgėsi, ieškojo pritarimo į jį nukreiptuose žvilgsniuose. Visi greitai suko akis į šoną, su panieka žvelgė jam virš galvos. Tarytum jo nė nebuvo. Žiūrėjo tik Junas, jausdamas neapykantą žmogui, tokiam apgailėtinam, leidžiančiam save žeminti. Akimirką prisiminė kitą vyrą prie kito baro.

Nors niekas nedavė komandos, pokalbiai vėl suūžė. Grįžo triukšmas, pašnekesiai iš neaiškiai artikuliuojamų žodžių. Vyras kelias sekundes dvejojo, laikėsi įsitvėręs už baro, kad atrodytų ne toks girtas. Galų gale kaip įmanydamas oriau nusvirduliavo prie durų ir dingo tamsoje.

Kėdė gulėjo ant grindų. Junas priėjęs ją pakėlė. Vyro sukeltas prisiminimas netikėtai pritildė jo nerimą. Ne, jis ne toks kaip jo tėvas.

Atsisėdo. Padavėjas nušluostė barą, greitomis žvilgtelėjo į jį.

– Prakeiktas valkata. Girtuoklis.

Tas pats padavėjas kaip ir vakar. Tas pats, aptarnavęs jį ir Lindą. Atsivėrė nedidelė galimybė.

– Vieną alaus. Stipraus.

– Iš statinės?

– Nesvarbu.

– Gal tada airiško?

– Okei.

Padavėjas pasiekė virš galvos bokalą, paskui pasilenkė po baru, ištraukė butelį. Pripylė bokalą iki pusės, pastatė priešais jį.

– Keturiasdešimt dvi.

Junas išsitraukė piniginę ir padėjo ant baro penkiasdešimtinę. Padavėjas nuėjo prie kitų klientų, o Junas, greitai išgėręs keletą gurkšnių, supylė į bokalą butelyje likusį alų. Putos nutiško per kraštus, pasiliejo nedidelė balutė. Ji padažė smilių, ant ką tik nušluostyto stalo išvedžiojo raidę L.

Reikia paklausti. Tai vienintelė galimybė. Tik dar truputį išgers, kad pajustų svaigulį, kad negrįžtų nerimas, jei viskas eina po velnių.

Po pusvalandžio jis nutykojo patogų momentą. Padavėjas stovėjo visai prie pat jo, kabino išplautus bokalus. Jis gėrė jau trečią butelį ir jautėsi pilnas ryžto.

– Klausykit. Gal galėtumėte padaryti man nedidelę paslaugą?

– Žinoma.

Jis kabino virš galvos vieną bokalą po kito.

– Matote, vakar čia sutikau merginą. Nežinau, ar prisimenate, bet aš buvau čia vakar vakare.

– Prisimenu. Jūs sėdėjote štai ten.

Jis mostelėjo galva į trumpąjį baro šoną.

Junas linktelėjo.

– Taigi ta mergaitė...

Jis nutilo, nuleido akis, paskui vėl pažvelgė į jį, nusišypsojo.

– Matote, mudu su ja nuėjome namo ir panašiai. Ji paliko man telefono numerį, žadėjau jai paskambinti, bet kažkur pamečiau tą lapelį. Velniškai nemalonu.

Padavėjas šypsojo.

– Po galais! Nemalonus dalykas, žinoma.

– Gal jūs ją prisimenate?

Toks klausimas, aišku, keistas. Jis turi prisiminti. Kas kartą ją pamatė, niekada nepamirš.

– Turite galvoje tą, kurią vaišinote sidru?

Junas linktelėjo.

– Jos vardas Linda. Ar ji dažnai čia būna?

– Nemanau. Bent jau aš iki vakar nebuvau jos matęs.

Junas pajuto, kad jo viltis žūsta. Šis vyras ir ši vieta – vienintelis ryšys.

– Tai jūs nežinote jos pavardės?

Padavėjas papurtė galvą.

– Nė nenumanau. *Sorry.*

Juno gerklėje įstrigo tumulas.

Padavėjas greitomis žvilgtelėjo į jį, pakabino paskutinį bokalą, pasiėmė padėklą ir nuėjo. Junas išsitraukė mobilųjį. Ekranas tuščias. Ji žino jo vardą ir pavardę, žino, kur gyvena, bet nepaskambina. Jis apsižvalgė. Žiūrėjo į tas svetimas kalbančias burnas, besijuokiančias, akis, ieškančias vienos kitų rankas. Kur ji dabar? Gal sėdi kur nors kitur, panašioje vietoje kaip ši, tik kad jo ten nėra? Kokia baisi mintis, kad ji dabar gali būti tarp kitų žmonių, kad kažkieno kito akys gali žvelgti į ją, kad jos figūra atsispindi kieno nors kito akių tinklainėje!

– Klausykit, gal ir galiu jums šiek tiek padėti.

Jis atsigręžė į barą. Padavėjas stovėjo su kvitu rankoje.

– Už pirmąją taurę ji mokėjo kortele. Dar prieš jums ateinant.

Širdis jo krūtinėje šoktelėjo. Jis ištiesė ranką, čiupo kvitą.

– Atsargiau. Turėsite jį man grąžinti.

Jis tyrinėjo baltą lapelį.

Prekybos bankas.

Arbatpinigių ji pridėjo dešimt kronų, o paskui pasirašė pavarde.

Padavėjas nenuleido nuo jo akių.

– Bet juk sakėte, kad jos vardas Linda?

Jis vėl skaitė parašą, negalėdamas nieko suprasti.

– Gal tai ne tas kvitas.

– Ne, gerai prisimenu, kad tai jos. Tušinukas nustojo rašyti, turėjome pakeisti, štai, matote.

Jis galva parodė į kvitą. Paskutinės raidės iš tikrųjų parašytos kitu tušinuku.

– Tai ta, kurią jūs vaišinote sidru. Gal per visą tą triukšmą jūs tiesiog neišgirdote?

Padavėjas, tai sakydamas, kreivai šyptelėjo, lyg norėdamas jam atsirevanšuoti už nepasitikėjimą.

Junas negalėjo atitraukti akių nuo mįslingų raidžių. Moteris, privertusi jį išduoti Aną, padėjusi jai įvykdyti savo neteisingą kerštą, jam pamelavo. Vardas, kurį jis per pastarąsias dvidešimt keturias valandas taip įsimylėjo, buvo netikras. Melas pervėrė jam pačią širdį.

Jos vardas Eva.

Eva Virenstriom-Berg.

ŠONINĖ SU DŽIŪVĖSĖLIAIS, ORKAITĖJE KEPTOS BULVĖS. Aštuoniasdešimt devintųjų „Riocha“. Už jį sumokėjo šimtą septyniasdešimt dvi kronas.

Vietoj vyno galėtų įpilti vandens iš bakelio su tualeto šepečiu. Valandėlę net galvojo tai padaryti.

Valgydami nepratarė vienas kitam nė žodžio, bendravo tik su Akseliu. Akselis džiaugėsi degančiomis stearino žvakėmis, patenkintas sėdėjo ant vaikiškos kėdutės, manė, kad tai tikra šventė. Taip visada būna penktadieniais. Nė neįtaria, kad šventiškų vakarų šiuose namuose daugiau niekada nebus, kad juos iš jų atėmė vyras, sėdintis jo dešinėje, paskubomis kemšąs vakarienę ir nekantraujantis greičiau užsidaryti darbo kambaryje.

Henrikas greitomis žvilgtelėjo į ją, pakilo ir nunešė savo lėkštę.

– Jau baigei?

Ji linktelėjo.

Kita ranka jis paėmė karščiui atsparų indą su šonine ir viską nunešė prie indų plovyklos.

Ji liko sėdėti prie stalo. Stebėjosi, kaip jis nenusidegino rankos, juk indas tikrai dar nespėjo atvėsti.

Tylėdamas jis vikriai rinko indus nuo stalo, skalavo ir dėjo į indaplovę.

Šeimos vakarienė baigta.

Per septynias minutes.

– Akseli, prasideda tavo laida. Eikš, įjungsiu televizorių.

Akselis nusirito nuo kėdės, ir juodu dingo gyvenamajame kambaryje.

Ji sėdėjo su vyno taure. Jis, rinkdamas indus, taurės nepaėmė. Butelis artipilnis, jis, galima sakyti, beveik neparagavo.

Pirmą kartą telefonas suskambo be penkiolikos dvyliktą. Akselis prie televizoriaus užmigo jau aštuntą, Eva nunešė jį į dvigulę lovą. Visą vakarą praleido sėdėdama ant sofos ir žiūrėdama į judančias dėmes ekrane. Kai telefonas suskambo, Henrikas, kaip tyčia, buvo palikęs savo tvirtovę – darbo kambarį, buvo tualete. Ji pirmoji pakėlė ragelį.

– Čia Eva.

Nesigirdėjo nė garso.

– Alio!

Kažkas kitame laido gale padėjo ragelį.

Ji stovėjo spausdama ragelį prie ausies ir jautė, jog tuoj prasiverš pyktis. Prakeikta mergšė! Net penktadienio vakarą, kai jis ilsisi su šeima, nepalieka jų ramybėje.

Ji išgirdo nuleidžiamą vandenį, prasivėrė tualeto durys, kitą akimirką jis jau buvo virtuvėje.

– Kas skambino?

Ji padėjo ragelį, kiek įmanydama stengdamasi neparodyti, kaip susijaudino, pavartė parduotuvės reklamą, gulėjusią prie indų plovyklos.

– Nežinau, padėjo ragelį.

Jo veidu perbėgo nerimo šešėlis.

Jis vėl dingo darbo kambaryje. Vos spėjo uždaryti duris, tylą pervėrė dar vienas skambutis.

Šį kartą ji irgi buvo pirmoji.

– Taip!

Vėl pypsėjimas. Ir vėl skambutis, vos tik ragelis palietė šakutę. Šį kartą ji nieko nesakė, tylėdama klausėsi, kaip kažkas kvėpuoja į ragelį.

Staiga pasigirdo balsas.

– Alio?

– Taip, čia Eva.

– Sveiki. Čia Anita Ekberg.

Jakobo mama.

– Taip, darželinuko Jakobo motina. Atleisk, kad skambinu taip vėlai. Tikiuosi dar nemiegojote?

– Ne, dar nemiegame.

– Norėjau jums tiesiog pasakyti. Atsitiko kažkoks kvailas dalykas. Ką tik skambino Osa, Simono mama. Pasakė, kad Lasė gavo keistą laišką iš Lindos Person, darželio auklės.

– Keistą laišką?

– Taip, tikrai keistą. Meilės laiškutį.

– Ką?

– Taip.

– Simono tėčiui?

– Taigi. Ir tai dar ne viskas. Peržiūrėjome savo pašto dėžutę. Mes irgi gavome laišką.

– Meilės laiškutį?

– Lygiai tokį kaip ir jie, žodis žodin. Manau, Kjelei, ne man, nors iš laiško neaišku. Kjelė tiesiog įtūžęs. Iš laiško galima spėti, kad juodu jau seniai meilužiai.

– Bet juk tai nesąmonė.

– Taip atrodo. Nė nežinome, ką manyti.

– Gal čia kokia klaida?

– Kas žino? Išsiųsta iš jos elektroninio pašto, iš darželio. Gal norėjo pasiųsti kam kitam, nors sunku patikėti. O jei kas nors pajuokavo, tai čia menki juokai.

Taip, taip, žinoma.

– Ne, tai visai nejuokinga.

– Norėjau tik paklausti, ar negavo ir Henrikas.

Staiga ji pralinksmėjo.

– Luktelėk, pažiūrėsiu. Nors... Jei reikės peržiūrėti pašto dėžutę, gal geriau dabar padėsiu ragelį. Netrukus paskambinsiu.

– Okei.

Ji numetė ragelį. Reikia viską daryti ramiai, neskubėti. Negerai, jei Jakobo motina lauks prie telefono. Jos širdies sutemose nušvito šypsenėlė, kai nuėjo prie durų ir atidarė jas nepasibeldusi. Akmuo ėmė riedėti. Ir nežinia, kur tas akmuo sustos. Kažkodėl jai tai atrodė visai nesvarbu. Juk vis tiek viskas sugriauta. Jos tikslas – tik įskaudinti juos. Nubausti.

Jis sėdėjo prie rašomojo stalo susidėjęs rankas ant kelių, nieko neveikdamas spoksojo prieš save. Kompiuteris nedirbo, ekrane plaukiojo spalvoti žiedai. Išgirdęs ją įeinant, jis kiek pasuko galvą.

– Kas skambino?

– Anika Ekberg, Jakobo mama. Ar seniai žiūrėjai savo pašto dėžutę?

– Kodėl?

– Matai, atsitiko kažkoks keistas dalykas. Jakobo ir Simono tėvai gavo meilės laiškelius iš Lindos, darželio auklės.

Net iš nugaros buvo matyti, kaip jis sukrėstas. Prabėgo keliomis sekundėmis per daug, kol jis vėl pasuko galvą ir pažiūrėjo į ją. Greitai, nedrąsiai dėbtelėjo jai į akis, žvilgsnis vėl grįžo prie kompiuterio.

– Ir ką gi ji rašo?

Meluoti jis niekada nemokėjo. Ar pats negirdi, koks netvirtas jo balsas? Jo apsimestas abejingumas nė iš tolo neprilygsta jos gebėjimams.

– Nežinau. Jie nori, kad pažiūrėtum, ar nieko negavai.

Ji priėjo, atsistojo šalia jo, gerai žinodama, kad dabar jis turės jai parodyti visus paskutinius siuntėjus.

Jis greitai susivokė.

– Ką tik žiūrėjau. Nieko nebuvo.

– Pažiūrėk dar kartą.

– O kam?

– Gal dabar kas nors atėjo.

– Betgi žiūrėjau prieš penkias minutes.

Jis buvo susinervinęs. Sutrikęs, išsigandęs.

Vienas malonumas.

– Bet juk prieš penkias minutes aš kalbėjau telefonu. Tada tu negalėjai žiūrėti.

Jis sunkiai atsiduso. Visu kūnu rodė, kaip ji jam įkyri.

– Na, gal prieš aštuonias. Deja, nenustačiau laiko.

– Bet kodėl nenori pažiūrėti?

– Po velnių! Juk sakau, ką tik žiūrėjau.

Koks irzlus balsas. Toks išsigandęs, taip lengvai išmušamas iš pusiausvyros. Pagalvok, tau pačiam būtų lengviau, jei pasiduotum, jei pasakytum teisybę, prakeiktas baily.

– Duok telefoną.

– Kam skambinsi?

– Anikai.

Padavė jai bevielį telefoną, ji užmetė akį į ekraną. Anika atsakė po pirmo signalo.

– Čia Eva.

– Na ir kaip?

– Ne, jis sako, kad nieko negavęs.

Ragelis tylėjo.

Henrikas lyg suakmenėjęs sekė kompiuterio ekrane sklindančius žiedus.

Ji jau galvojo apie kitą ėjimą. Šyptelėjo, žiūrėdama jam į pakaušį, ir ėmė kalbėti. Tegul kiekvienas skiemuo sminga į jį lyg kulka.

– Manau, Linda vis dėlto turėtų paaiškinti, kas atsitiko. Man sunku patikėti, kad ji galėjo išsiųsti tuos laiškus, bet juk žinai, kaip greitai sklinda kalbos. Turėtume paskambinti visiems ir sekmadienio vakare susirinkti darželyje. Galiu tuo pasirūpinti, jei nori.

Išgirdo, kaip Jakobo motina atsiduso.

– Nenorėčiau būti jos kailyje.

Tada turėtum žinoti, ką ji dar išdarinėja.

– Žinoma, ir aš nenorėčiau. Tikrai ne. Bet ką daugiau galime daryti? Juk turime bent leisti jai viską paaiškinti.

Kai ji baigė pokalbį, Henrikas sėdėjo lyg paralyžiuotas. Nuo jos šūvių jo sprandas smarkiai išraudo.

Tą naktį ji gerai miegojo. Nuovargis paėmė viršų. Kartu pasijuto saugi. Ji vėl viską kontroliuoja. Jos niekas negali pažeisti. Juk, šiaip ar taip, jau viskas sugriauta.

Planas A nuėjo velniop, nepaisant visų jos pastarųjų metų pastangų. Dabar atėjo plano B metas. Tik reikia

viską gerai apgalvoti. Turi būti atsargi, kad jis nesugriautų jos planų, kad nesužlugdytų jos pasirinkimo. Niekada nesuteiks jam tokio malonumo. Priešingai, turi žiūrėti, kad jis sumokėtų už išdavystę ir ekonomiškai, ir emociškai. Ji turi sužlugdyti jį. O paskui, kai jis supras, kas atsitiko, jau bus šaukštai po pietų. Jis liks be nieko.

Vienišas.

Pabudo nuo telefono skambučio. Nejučia pažvelgė į žadintuvą. Kas, po velnių, skambina šeštadienio rytą septynios minutės po šešių? Ar ji nėra girdėjusi apie gero elgesio taisykles?

Ji ištiesė ranką prie bevielio telefono, atsiliepė dar nespėjus suskambėti antrą kartą.

– Alio.

Henrikas apsivertė ant šono, atsukdamas jai nugarą, ir miegojo toliau.

Kažkas alsavo jai į ausį.

– Alio!

Jokio atsako.

Ji nusimetė anklodę, atsikėlė, išėjo iš miegamojo. Užsidarė darbo kambaryje.

– Ko jums reikia? Jei ko reikia, tai pasakykite, juk vis tiek jau paskambinote ir mus pažadinote.

Visiška tyla. Bet ji jautė, kad kitame gale kažkas yra.

Ji galėtų taip daug pasakyti. Tiek daug žodžių rėkte rėkė jos širdies tamsoje, veržėsi laukan. Bet turi tvardytis, neparodyti, ką žino, kitaip praras pranašumą. Žlugtų planas B.

– Galite eiti po velnių!

Ji išjungė telefoną.

Iš naujo nebeužmigsi. Palindo po antklode, gulėjo žiūrėdama į lubas. Akselis pasislinko prie jos, šiltas jo kūnas buvo visai arti. Ji pasivertė ant šono, pažiūrėjo į jo gražų, ramų veidelį. Staiga, visai netikėtai pajuto spaudimą krūtinėje. Ji kelis kartus giliai įkvėpė, norėdama pašalinti skausmą, bet oras neužsilaikydavo. Veržėsi atgal, lyg negalėdamas ištverti plaučiuose.

Ji vėl atsivertė ant nugaros, skausmas tik sustiprėjo, sklisdamas į kairiąją ranką. Ji net išsišiepė. Neverk, susiimk! Galvok apie ką nors, apie visai kitus dalykus.

Namie. Žingsnis po žingsnio ji ėjo per savo vaikystės namus, prisimindama kiekvieną laiptelį, kiekvieną grindų girgžtelėjimą. Rankomis jautė išlenktą laukujų durų rankeną, ramūs mamos ir tėtės balsai, tylūs žingsniai medinėmis jos kambario grindimis, kai jai būdavo laikas miegoti, elektros mygtukas senajame tarnaitės kambaryje, kurį reikėdavo pasukti du kartus, kitaip šviesa vėl įsijungdavo.

Ir žudanti mintis, kad jos sūnus užaugęs negalės įveikti nevilties, prisimindamas vaikystės namus. Kad ir kiek jėgų ji išeikvojo, norėdama sukurti jam tokius pat namus, kokie buvo jos.

Vargu, ar jis iš viso prisimins, kad kažkada gyveno normalioje šeimoje.

Jos nesėkmė neatleistina.

Bausmė amžina.

Bet ne ji viena bus nubausta.

EVA.

Jos vardas Eva.

Kodėl ji pamelavo?

Kodėl ji atėjo į jo namus, leido jam paimti jos kūną, leido jam visiškai, be jokių sąlygų įtraukti ją į savo gyvenimą, privertė jį apsinuoginti prieš ją?

Jis gulėjo ant nugaros, žiūrėdamas į lubas, lovoje, kur juodu patyrė meilės saldybę. Ne, tai jis ją mylėjo, o ji juo pasinaudojo, pavertė jį daiktu, savo geidulių objektu. Be atodairos įsiveržė į jo pasaulį, viską apvertė aukštyn kojomis, pavogė džiaugsmą, kurį jis taip stropiai saugojo.

Ji viena iš tų.

Iš tų moterų, kurios sugriovė jo šeimą, atėmė iš jo motiną.

Tvirtybė, kurią, kaip jis manė, ji jam suteikė, akies mirksniu virto pažeidžiamiausiu skauduliu, atvira žaizda, didžiausiu siaubu. Vienintelis dalykas, kurį jis gali priešpastatyti šiam siaubui – tai Kontrolė. Jo vienintelis ginklas.

Nerimas puolė jį, skverbėsi į jį, darėsi fiziškai apčiuopiamas. Nebeliko nieko, kad galėtų jam priešintis.

O dar prieš porą valandų buvo toks stiprus.
Kas ji tokia, kad išdrįso taip pasielgti?
Telefono numerį susirado kataloge.
Nakos rajonas.
Automobiliu dešimt minučių kelio.
Bet nėra jokios galimybės išeiti iš buto.

Pirmą kartą jai paskambino be šešiolikos dvyliktą nakties. Sėdėjo lovoje nuogas, telefonas stovėjo stačiu kampu su dešiniuoju kilimėlio pakraščiu. Du signalai. Ir jos balsas, prabilusio melo balsas.

– Eva.

Vadinasi, ji prisipažino.

Jis padėjo ragelį, jausdamas, kaip didėja įniršis. Vėl paspaudė mygtuką, pakartojo skambutį.

– Taip.

Jis vėl išjungė telefoną. Kodėl ji atsako: „taip“, kai jai skambina jis? Jos balsas jį persmelkė, pažadino skausmingą troškimą gyventi. Prisiminė ją nuogą, visas kraujas sutekėjo į jo lytį, geismas vis didėjo. Jis atsigulė negalėdamas pajudėti. Geismas vėl tapo jo priešu, tyčiojosi iš jo, šaipėsi.

Tu nevertas. Niekas tavęs nenori.

Gal jis kiek laiko buvo užmigęs, gal ne.

Antrą kartą paskambino septynios minutės po šešių.

Turėjo išgirsti jos balsą.

– Alio.

Turėjo.

– Alio?

Niekas negali to iš jo atimti.

– Ko jums reikia? Jei ko reikia, tai pasakykite, juk vis tiek jau paskambinote ir mus pažadinote.

Jis nustojo kvėpuoti.

Pažadinote *mus*.

Juk vis tiek paskambinote ir *mus* pažadinote.

– Galite eiti po velnių!

Kitame gale ji padėjo ragelį. Ji užvakar naktį miegojo savo oda prigludusi prie jo, ji pavertė pasaulį įmanomu gyventi, pripildė laukimo, vilties.

Šiąnakt ji miega su kažkuo kitu, apie kurį kalbėdama vartoja žodelį *mes*.

Su kuo?

Kas gi tas vertasis?

IKI PIETŲ JI GULĖJO LOVOJE. Kai Akselis pabudo, Henrikas nuėjo su juo į svetainę, įjungė laidą vaikams, bet negrįžo į lovą dar pusvalandį nusnūsti, kaip yra įpratęs. Išgirdo, kaip jis užsidarė darbo kambaryje ir įsijungė kompiuterį.

Skausmas krūtinėje atlėgo, liko tik neaiškus maudulys.

Kai žadintuvas rodė be penkiolikos dvyliktą, jis staiga pasirodė duryse.

– Šiandien vakare išeisiu. Mikė kvietė išgerti alaus.

Ji nieko neatsakė. Tik pastebėjo, kad jo nesugebėjimas meluoti stebėtinas, tiesiog įžeidžiamas.

– Ką gi, eik.

Jis išėjo iš miegamojo.

Ji atsikėlė, pasiekė chalatą, nuėjo į virtuvę. Akselis sėdėjo ant grindų, ridinėjo kamuoliukus tik jam vienam suprantamais keliais, Henrikas sėdėjo prie stalo, skaitė „Dagens Nyheter".

– Prižadėjau Anikai, kad visiems paskambinsiu. Rytoj vakare šauksime darželio tėvų susirinkimą.

Jis pakėlė į ją akis.

– Kam visa tai?

– O ką gi daugiau daryti?

Jis praleido jos klausimą pro ausis, įsikniaubė į laikraštį.

– Jei aš būčiau Lindos vietoje, norėčiau, kad man leistų pasiaiškinti. Ar tu to nenorėtum?

Jei būčiau Lindos vietoje.

Ji su panieka nusijuokė į savo širdies tamsą.

Tokie reikalai.

Jis pervertė puslapį, nors skaityti nieko neskaitė.

– Nesuprantu, kam tau kištis į visa tai. Kodėl tu turi šaukti susirinkimą? Juk negavai jos laiško.

Ne. Bet mano rūsyje stovi ginklų skrynia, pilna šlykščių meilės laiškų tau.

– Bet juk ji Akselio auklė. Puikiai supranti, kad tai neišvengiamai paveiks darželio aplinką. Jei ji tikrai išsiuntė tuos laiškus, ar galima ja pasitikėti?

– Manau, kad tai tik jos reikalas.

– Tik jos reikalas? Siųsti nepageidaujamus meilės laiškus vaikų tėvams!

– Ką padarė mano auklė Linda?

Akselis tyliai sėdėjo ant grindų su žaliu kamuoliuku rankose.

Henrikas pažvelgė į ją paniekos kupinu žvilgsniu. O gal neapykantos?

– Gudri. Velniškai gudri.

Jis atsikėlė, nervingais žingsniais nuėjo per kambarį. Ji jau žino, kiek žingsnių. Vienuolika nuo virtuvės stalo iki darbo kambario, dvylika, jei nori užsidaryti duris.

Šį kartą dvylika.

– Kas atsitiko mano auklei?

Ji atsisėdo šalia Akselio. Nepastebimai paėmė raudoną kamuoliuką ir tarytum burtininkė ištraukė jį jam iš ausies.

– Oi! O aš maniau, kad tavo ausyse tik žali kamuoliukai.

Jis nusijuokė.

– Ar yra ir kitoje ausyje?

Ji greitai apsižvalgė, ar netoliese nėra kito kamuoliuko.

– Ne, kitoje, matyt, dar neužaugo. Žalieji turbūt auga ilgiau.

Ji pasiėmė bevielį telefoną, darželinukų tėvų sąrašą, išėjo į altaną ir pradėjo skambinti. Ant pečių užsimetė megztinį. Nors dar tik kovas, bet oras šiltas, ir ji po kiek laiko pasidėjo megztinį ant suolo. Pažvelgė į Nakos stulpus, futuristiškus plieno statinius, šaunančius į dangų už poros šimtų metrų iš miškingo rezervato. Nikė ir Nokė. Taip juos, vos išmokęs kalbėti, pakrikštijo Akselis. Jie jai patiko, nors ir sudarė ryškų kontrastą su aplinka. Ženklas, kad netoli jų namai. Ji prisiminė, kaip iš Erebro oro uosto skrido į komandiruotę. Būsimas susitikimas žadėjo neišsprendžiamas problemas, nerimą, stresą. Buvo jau po dešimtos vakaro, kai ji įsėdo į lėktuvą. Vos lėktuvas pakilo, ji iš tolo atpažino stulpus. Prisiminė tą jausmą. Ji toli nuo namų, bet gali matyti, kur jos namai, kur Henrikas, Akselis, ramybė ir jaukumas. Tą akimirką ją nušvietė mintis apie tai, kas gyvenime svarbiausia.

Bet metai bėga.

Šešiolika kartų ji pasakojo, kad darželio auklė Linda siuntinėja nepageidaujamus meilės laiškus kai kuriems

darželinukų tėvams, kad sekmadienio vakare reikia sušaukti susirinkimą. Po septinto pokalbio nespėjo surinkti aštunto numerio, kai telefonas suskambo.

– Sveika, Eva. Čia Kerstina iš darželio.

Kerstinos balsas buvo liūdnas. Liūdnas ir pavargęs.

– Ką tik kalbėjau su Anika Ekberg. Ji papasakojo, kad vakar jums skambino.

– Taip, ji skambino vakar, vėlai vakare.

Atsirado neilga pauzė, pasigirdo gilus atodūsis.

– Linda baisiai nusiminusi. Ji nesiuntė tų laiškų. Nežinome, kaip tai galėjo atsitikti.

– Turiu prisipažinti, kad ir aš buvau labai nustebusi. Sunku patikėti, kad tai tiesa. Turiu galvoje, kad Linda galėtų užmegzti santykius su kuriuo nors iš vaikų tėčių. Tai būtų iš tiesų per daug įžūlu.

Žiūrėdama į sodą, ji bandė rasti žodžių nusakyti, ką ji neva pajutusi. Kaip ramu, kai vėl gali kontroliuoti. Tarytum nematomas voras voratinklyje. Tik ji žino, kad jis egzistuoja. Kartu ji pati nelabai suvokia, ką ji kontroliuoja ir kur nuves šis kelias. Absoliutus dabarties pojūtis. Viskas yra čia ir dabar. Kitas atodūsis, kita minutė. Kas bus paskui, neįmanoma įsivaizduoti. Storas raudonas brūkšnys flomasteriu įsivaizduojamame kalendoriuje, to brūkšnio nebeištrinsi. Niekada. Praeitis ir dabartis atitrūko viena nuo kitos ir niekada nebesusitiks. Ji pati gyvena toje tuščioje erdvėje, atsiradusioje tarp jų.

Kažkoks garsas. Ji pasuko galvą, akies krašteliu pamatė kažką judant miške, jos regėjimo lauko pakraštyje. Kažkas didelis greitai pasislėpė sodo kampe už pavėsinės. Iki lemtingojo brūkšnio savo gyvenimo kalendoriuje ji pabarstytų gyvūnus atbaidančių medžiagų

prieinamiausiose vietose, bet dabar to nebebus. Tegul stirnos ar briedžiai nugraužia kiekvieną rūpestingai sodintą augalą, net menkiausią daigelį. Šiame sode daugiau niekas nežydės.

– Girdėjau, kad jūs siūlote rytoj vakare sušaukti tėvų susirinkimą. Iš pradžių abejojau, ar tai bus teisinga, bet... Matyt, kitos išeities nėra. Tik nežinau, kaip visa tai ištvers Linda. Tai jai primins kai kuriuos kitus dalykus. Jai teko patirti labai didelių sunkumų, juk todėl ji ir persikėlė gyventi į Stokholmą. Tai nesusiję su šiuo įvykiu, apie tai nekalbėsime, bet noriu, kad jūs žinotumėte.

Dar vienas gilus atodūsis.

– Skambinu jums norėdama paprašyti, kad pasakytumėte visiems tėvams, jog Linda be galo nusiminusi dėl to, kas įvyko. Ji tikrai nesiuntė tų laiškų.

– Žinoma.

Lindai teko patirti labai didelių sunkumų, juk todėl ji ir persikėlė į Stokholmą.

Įdomu. Labai įdomu. Kad ir kokių sunkumų jai teko patirti, vis dėlto ji neišmoko gerbti kitų gyvenimą, kitų būtį. Kur ten, ji moka tik griauti, skaldyti, bėgti tiesiai į dušą ir palikti auskarus. Griebk, kas įmanoma. O kad kažkokia šeima sužlugs, kas gi čia tokio!

Ne, brangioji Linda. Tai tik pirmoji nemaloni istorija. Kova tik prasidėjo.

Beje, būtų nebloga sužinoti, nuo ko tu pasprukai į Stokholmą.

Henrikas išėjo ketvirtą. Pasipuošęs, nusiskutęs, odekolono debesėlio lydimas eina gerti alaus su Mike. Popietę praleido daugiausia darbo kambaryje, bet dažnai išeidavo, neramiai vaikštinėjo po visą namą. Kaip narve

uždarytas žvėris. O ji – nekenčiama žvėrių tramdytoja. Jis nuo jos prikausomas, ji daro viską, kad jis neištrūktų iš narvo.

Akselį ji paguldė aštuntą ir jis, laimė, tuoj užmigo. Į jos kūną smelkėsi žinojimas, su kuo dabar yra Henrikas, jokia televizijos programa negali išblaškyti jos susikurtų vaizdinių. Ji spėliojo, kur juodu leidžia laiką, ką veikia. Gal guli susiglaudę, gal jis ją švelniai guodžia? Negaili jai švelnumo ir meilės, kadaise priklausiusių jiems.

Henrikui ir Evai.

Kaip galėjo taip atsitikti? Kada atėjo tas metas, kai viskas staiga pasidarė per vėlu?

Ji liko vieniša, jis susirado kitą gyvenimo kelionės draugę, į kurią gali atsiremti, su kuria kartu gali brėžti būsimojo kelio gaires. Nepakenčiamas jausmas, kai tave staiga iškeičia, atstumia, kai tavo vietą užima kita, kuri, jo nuomone, sugebės geriau įgyvendinti jo gyvenimo lūkesčius. Įvykdys tai, ko, matyt, nepajėgė ji. Bet iki šiol jis neištarė nė žodžio apie savo nusivylimą, kur ten, nerodo jai net tiek pagarbos, kad bent paaiškintų, leistų suprasti, kas gi atsitiko.

Ji išjungė televizorių, kambaryje pasidarė tamsu. Nepajėgė net šviesos uždegti, nors jau visai sutemo.

Atsisėdo į minkštakrėslį priešais didįjį altanos langą. Lauke juoda, nors pirštu į akį durk. Net mėnuo nešviečia į mirčiai pasmerktą sodą. Uždegė mažą lemputę, pasiėmė knygą, kurią buvo pradėjusi skaityti prieš kalendoriuje nubrėžtą brūkšnį. Neatversta knyga gulėjo ant kelių.

Jai nebeįdomu.

Ar Linda perskaitė jos išsiųstus laiškus? Juk laiškas vis dėlto parašytas Lindos. Spėliojo, kaip juodu reaguos skaitydami gerai žinomus žodžius, ką pamanys Henrikas, atpažinęs Lindos meilės prisipažinimą, kurį saugo už devynių užraktų savo ginklų skrynioje. Gal ką nors įtars, bet niekada neišdrįs paklausti. Ji šyptelėjo, kad uždavė jam tokį galvosūkį. Ką gi, Henrikai, ką dabar darysi? Kai tavo teisėta, supratinga žmona, tavo sūnaus motina, galimas dalykas, tapo tavo didžiausiu priešu.

Pažvelgė į savo atspindį juodame lango stikle. Lindos žodžiai, nors visiškai nepageidaujami, įsirėžė jai į atmintį, įsigraužė kaip bjauri tatuiruotė. Ji žino, kad nepamirš jų visą gyvenimą.

Suprantu, kad esu pasirengusi visko netekti, kad tik galėčiau būti su tavimi. Myliu tave. Tavo L.

Kad ją kas nors taip mylėtų.

Kad mylėtų taip, kaip myli Henriką.

Spėliojo, ką jis atsakė į šį laišką. Ar rado žodžių, kurių iki šiol niekam nebuvo ištaręs, kurių tarti nebuvo reikalo? Žodžių, kurie visą jų santuokos laiką laukė, bet juodviem jų neprireikė. Jie buvo per dideli, per stiprūs, per daug galingi, nesantūrūs. Ir štai galų gale jie rado progą išsivaduoti, staiga pasidarė reikalingi.

Žodžiai, kurie padės išsaugoti, išlaikyti tai, ką jis atrado.

Kad ją kas nors taip mylėtų.

Kaip išdrįsti būti taip mylimai.

Ji užmerkė akis staiga supratusi, kad tai, ką jis dabar patiria, ji pati visada svajojo patirti. Nuoširdžią aistrą. Tokią, kuri ją pervertų, priverstų visiškai atsiduoti, kuriai nepajėgtų atsispirti. Tokią, kokios ji niekada nėra paty-

rusi. Mylėti be jokių sąlygų, būti mylimai, kad nereikėtų kiekvieną akimirką apsimesti pavyzdinga, geriausia. Būti tuo, kuo iš tikrųjų esi už fasado, kurį ji taip sėkmingai pasistatė, norėdama nuslėpti nesėkmės baimę. Baimę, kad tu niekam tikusi, kad tave galima pamesti.

Juk tu tokia stipri! Kiek kartų ji girdėjo šiuos žodžius? Ji vaidino savo vaidmenį taip gerai, kad niekam nepavyko įžvelgti giliau, pamatyti tai, kas slepiama. Troškimas vieną kartą parodyti visas silpnybes ir vis dėlto nesužlugti, nustoti taip sunkiai kovojus dėl pripažinimo, išdrįsti įsileisti kitą giliai į savo vidų ir neišsigąsti.

Kad kas nors vieną kartą pasakytų: „Aš myliu tave", tikėdamas kiekvienu šio posakio skiemeniu ir trokšdamas rasti gražesnių, didesnių žodžių, prieš kuriuos nublanktų net žodžiai: „Myliu tave".

Ji giliau įkvėpė oro, atsimerkė. Tai, ką ji suvokė, privertė širdį smarkiau suplastėti. Pažvelgė į veido atspindį juodame stikle ir susigėdo savo silpnybės. Ji stipri, ji savarankiška, visa kita tik romantiški kaprizai.

Ir vis dėlto.

Ar įmanoma, kad ją kas nors taip pamiltų?

Iš pareigos, iš prievolės jausmo ji niekada nėra išsakiusi savo slapto troškimo net sau pačiai, surišta pažado ir įsipareigojimo, ji slopino savo troškimą, nustūmė jį į slapčiausią užkampį ir užrakino duris.

Ištikima Henrikui.

Pasirinko jį savo gyvenimo draugu, daug ką su juo išgyveno, niekada negalėtų suteikti jam tokio skausmo. Bandė užpildyti laiką darbu, pokalbiais su draugais, kurie būtų galėję duoti jai tai, ko Henrikas niekada neduos.

Reikėjo saugoti šeimą.

Ir štai sėdi viena.

Jis rado tai, apie ką ji tik svajoja.

Ir dar meluoja jai, tarsi tarp jų niekada nebūtų buvę draugystės, lyg jų bendras gyvenimas apskritai niekada nebūtų egzistavęs. Lyg jis būtų nieko nevertas.

Ji ilgai sėdėjo spoksodama į savo akių atspindį, kai staiga jos veidas lange pasikeitė, įgavo visai svetimus bruožus.

Už lango kažkas sujudėjo. Kažkas buvo visiškai arti, kažkoks šešėlis pasitraukė nuo jos atspindžio gilyn į naktį. Išgąstis ją sukrėtė kaip elektros iškrova, kažkas stovėjo altanoje ir žiūrėjo į ją. Ji greitai užgesino lempą, atsikėlė, ėmė trauktis atbula. Vėl suspaudė krūtinę. Tamsa juoda kaip derva, tamsiame danguje dulkso tik neaiškūs medžių šakų šešėliai. Ji stovi nugara į sieną, nedrįsdama sujudėti. Kažkas slankioja apie namus, tyliai įėjo į altaną, sustojo pridengtas tamsos ir slapta žiūrėjo į ją, buvo vos už kelių metrų, sekdamas jos slapčiausias mintis.

Ji staiga pasigedo Henriko. Norėjo, kad jis greičiau pareitų.

Iš lėto traukėsi virtuvės link, nenuleisdama akių nuo juodo stiklo. Nenusigręždama atsilošė, paėmė telefoną, greitai nuspaudė trumpąjį jo mobiliojo numerį. Du signalai, trys, keturi. Ir staigi tyla, kai jis išjungė ryšį.

Net mobiliojo atsakiklis neveikia.

Ji vieniša.

Savo namuose.

O altanoje, visiškai arti, juodoje kaip derva tamsoje stovi kažkas, kas visa tai žino.

JĮ APGAVUSI MOTERIS gyvena gražiuose namuose, nieko nepasakysi. Tikriausiai šimto metų senumo, apmušti geltonomis lentomis, baltai dažytais raižiniais, aplinkui nuogi gruoblėti vaismedžiai laukia pavasario. Prie garažo du automobiliai, vienas „Saab 9–5 kombi“, kitas baltas „Golfas“. Abu daug naujesni už jo senutę „Mazdą“. Taigi ji gyvena apsupta jaukios priemiesčio idilės, moteris, išniekinusi jo kūną, pasigrobusi jo sielą. Ji ir tas, apie kurį kalbėdama ji sako „mes“.

Automobilį jis pastatė už kelių kvartalų, likusį kelią atėjo pėsčias. Pusę dienos kankinosi, negalėdamas išeiti iš namų, bet kai pagaliau ryžosi, pasidarė stebėtinai lengva. Gal padėjo nepatirtas jausmas, kad jam padaryta didelė neteisybė, kad jis tapo auka, turi gintis nuo išorinio priešo, o ne toliau kovoti su priešu savo širdyje.

Praėjo pro pašto dėžutę, kobalto mėlynumo metalinį meno kūrinį su tokiu siauru plyšeliu, kad viena ranka laikraščio neįmesi. Laiškanešiai labai nekenčia tokių dėžučių. Štai ir jųdviejų vardai, taip gražiai išrašyti šio namo gyventojų vardai. Eva & Henrikas Virenstriom – Berg.

Eva ir Henrikas.

Kairėje sklypas susilieja su parku, skiria tik neaukšta gyvatvorė. Jis apsidairė. Niekur nė gyvos dvasios, todėl neskubėdamas įėjo į parką ir atsistojo už medžių. Stovėjo už kamieno, rankomis liesdamas šiurkščią žievę ir žiūrėdamas į užpakalinę namo dalį. Altana, pievelė, dar daugiau vaismedžių, gėlių lysvės, sklypo kampe geltona spalva dažyta pavėsinė. Viskas puikiai sutvarkyta, gerai prižiūrima, kažkieno palaimingi namai. Nenuleisdamas akių nuo namo, jis prisiglaudė skruostu prie medžio, oda pajuto žievės šiurkštumą. Jo kūną nukrėtė drebulys. Spėliojo, ar ji yra tuose namuose, už tų langų. Ir ar yra *jis*, vyras, vardu Henrikas, kuris tarytum ir vertas jos, bet ji vis tiek jam neištikima.

Prostitutė, štai kas ji.

Stovėjo pasislėpęs už medžio kamieno gal pusvalandį, kai altanos durys atsidarė. Iš pradžių nematė, kas atidarė duris, bet po akimirkos pamatė ją. Jo reakcija gerokai nustebino jį patį. Jis nekentė jos, bet staiga išvydęs ją gyvą priešais save, pajuto tokį potraukį, kokio niekada nebuvo patyręs. Visus tuos ilgesio metus, visas tas naktis ligoninėje šalia apmirusio Anos kūno jis nebuvo pajutęs tokio troškulio kaip šiai moteriai, kurią matė taip arti. Bet jis kartu ir nekentė jos – ji jį apgavo, juo pasinaudojo. Nesutaikomi jausmai kovojo širdyje, vertė jį tvirčiau kabintis į medžio kamieną, kad apskritai galėtų išsilaikyti ant kojų.

Taip arti, bet ir labai toli.

Ji atsisėdo altanoje, vienoje rankoje laikydama telefoną, kitoje – baltą A4 formato popieriaus lapą. Ant pečių užsimetė šviesiai mėlyną megztinį.

Iš pradžių sėdėjo visiškai ramiai, žvelgdama į pievelę. Paskui atsitiesė, paėmė telefoną, surinko numerį. Jis negirdėjo pokalbio, jį, pasislėpusį už medžio, pasiekdavo tik vienas kitas žodis.

Pokalbis truko kokias penkias minutes. Vos išjungusi telefoną, pažiūrėjo į lapą ir ėmė rinkti kitą numerį.

Nuo jausmo, kad jis gali ją stebėti, o ji nė nenutuokia apie jo buvimą, pasidarė karšta. Ji visiškai jo akių valioje, visiškai bejėgė, jis gali ją valdyti. Ji skambino vis kitais numeriais, jis stebėjosi, kam ji galėtų skambinti, ką ji kalba, norėjo tai žinoti. Kalbėdama atrodė rimta, nė karto nenusišypsojo. Paskui nusivilko šviesiai mėlyną megztinį, pasidėjo šalia ant suolo. Po palaidine jis matė jos krūtinės, kurią jo rankos glostė vos prieš porą dienų, kontūrus. Norėjo pasiimti megztinį, ką tik gaubusį jos kūną, pajusti jos kvapą, prisiglausti prie jo.

Telefonas jos rankose suskambo. Ji nuspaudė mygtuką, jis girdėjo, kaip ji atsiliepdama ištarė savo vardą. Vardą, kurio nenorėjo jam išduoti. Jis turi išgirsti, ką ji kalba. Atsargiai, be galo lėtai, kad jo judesiai nepatrauktų jos žvilgsnio, jis slinko tarp medžių. Pasiekė paskutinį kamieną prie jų sklypo ribos. Už poros metrų stovėjo geltonai dažyta pavėsinė.

Ji nuleidusi akis žvelgė į altanos grindis.

Nedvejodamas jis pasinaudojo proga ir greitai nubėgo trumpą atstumą iki pavėsinės sienelės, pasislėpė už jos. Pro plyšį tarp sienelės ir nutekamojo vamzdžio žiūrėjo į ją viena akimi, girdėjo jos balsą, bet žodžių išskirti negalėjo. Vis dar buvo per toli nuo jos.

Ji paskambino dar keletu numerių, paskui staiga atsikėlė ir įėjo pro altanos duris. Šviesiai mėlynas megztinis gulėjo ant suolo.

Valandėlę jis stovėjo nežinodamas, ką daryti. Saulė dingo už parko medžių viršūnių, jis staiga pajuto vėsą. Kol ji buvo jam prieš akis, jokie fiziniai pojūčiai neegzistavo. Jis pagalvojo, kad ji galbūt spinduliuoja šilumą. Ji galėtų apsaugoti jį nuo visko.

Nubėgo atgal į parką, tada neskubėdamas išėjo į gatvę priešais namo fasadą, sustojo. Norėjo pamatyti ir kitą, tą, kuris, atrodo, vardu Henrikas, apie kurį kalbėdama ji sako „mes". Jo jis dar nebuvo net iš tolo matęs. Ramiu žingsniu vėl praėjo pro pašto dėžutę su jų vardais. Suprato, kad negali ilgai stovėti neatkreipdamas į save dėmesio, todėl pasuko gatvės link, kur stovėjo jo automobilis. Buvo gerokai sušalęs. Įsėdęs į autobomilį, įjungė šildymą iki maksimalaus lygio.

Važiuoti namo nesinorėjo. Geltonas namas su baltais karnizais traukė jį tarytum magnetas. Įjungęs pirmą bėgį, apvažiavo nedidelį kvartalą, grįžo į stovėjimo vietą. Ten, viduje, ji. Ir jis, tas kitas, tas, kuris jos vertas.

Kai važiavo pro pašto dėžutę, atsidarė laukujos durys.

Pasirodė jis.

Koja pati nuspaudė stabdį, nors smegenys nereikalavo to daryti. Vyras uždarė lauko duris, smalsiai pažiūrėjo į jo pusę. Junas nusisuko. Būtų norėjęs geriau pažiūrėti, atidžiau, bet nenorėjo, kad jį pamatytų. Dar ne dabar. Dar ne laikas.

Už šimto metrų buvo aikštelė apsisukti. Kai grįždamas važiavo pro namą, jo varžovas įsėdo į „Golfą" ir ėmė atbulas trauktis iš garažo keliuko į gatvę. Junas pristabdė ir jį praleido. Rankos mostas už spindinčio durelių stiklo jam padėkojo. Junas atsakydamas linktelėjo.

Labai prašom. Aš irgi gniaužiau jūsų žmoną.

Laikydamasis atsargaus atstumo, jis sekė paskui „Golfą“. Vingiuotais vilų rajono keliukais iki didžiojo kelio, einančio į miestą. Kelyje vienas kitas automobilis. Niekas neturi žinoti, kad jis čia, stebi, kontroliuoja, kad valdžia jo rankose. Pajuto didelę ramybę. Nerimo kaip nebūta.

Nuo Danviko jie pasuko į kairę, į neseniai pastatytą Šiaurinio Hamarbio uosto rajoną. Į dešinę, paskui vėl į dešinę. Šią Siodermalmio dalį jis neblogai pažinojo, prieš keletą metų, kai visą miestą buvo užpuolusi gripo epidemija, savaitę čia pavadavo laiškanešį. Priešais jį važiavęs „Golfas“ pasuko Duvneso gatve į dešinę ir valandėlę dingo jam iš akių. Pamatęs, kad automobilis sustojo aikštelėje, Junas sulėtino greitį, pavažiavo tiesiai, sustojo ir išlipo. Pėsčias grįžo prie Duvneso gatvės kampo. Kaip tik tuo metu „Golfo“ durelės atsidarė. Pro vartelius už maždaug dešimties metrų išbėgo šviesiaplaukė Juno amžiaus moteris, gal porą metų vyresnė. Junas užsitraukė ant galvos gobtuvą ir ėmė žingsniuoti kita gatvės puse, sustojo prie vitrinos ties „Golfu“, liko ten stovėti. Matė jų atspindį vitrinos stikle. Jo jau niekas negalėjo nustebinti. Čia vėl kažkas ne taip. Akimirką jo akys nukrypo į vitriną, kur galėjo perskaityti iš vidaus priklijuotą skelbimą: „Išnuomojami kambariai“. Daugiau tuščiame lange nebuvo į ką žiūrėti. Užtat juo įdomesnių dalykų matėsi vitrinos atspindyje. Kitoje gatvės pusėje tvirtai apsikabinę stovėjo ką tik pro vartelius išbėgusi moteris ir vyras, vardu Henrikas, palikęs savo gražius priemiesčio namus. Stovėjo tylėdami, mėšlungiškai spausdami vienas kitą, skverbdamiesi vienas į kitą, galėjai pamanyti, jog paleidę vienas kitą jie nugriūtų.

Ilgai juodu taip stovėjo. Taip ilgai, kad netrukus gali atkreipti dėmesį į jį, stypsantį prie tuščios vitrinos, jei apskritai sugeba ką nors suvokti, išskyrus savo glamones.

Kas per vienas tas vyras? Namuose, kuriuos jis paliko, gyvena moteris, galinti išpildyti karščiausias kiekvieno vyro svajones. Bet jis stovi čia, kitoje gatvės pusėje, apkabinęs kitą moterį.

Neatsigręždamas jis nuėjo gatve prie savo automobilio. Jautėsi gerokai sumišęs, negalėjo suprasti to, ką pamatė savo akimis, nežinojo, ar viskas yra taip, kaip jam atrodo. Vyras ir žmona tenkina savo įgeidžius su kažkokiais pašaliniais žmonėmis, tik ne vienas su kitu.

Tfu, kad tave velnias!

Niekada!

Nuo tos dienos, kai ves, kai kažkas jį tikrai pamils tokį, koks yra, jis niekada nesižvalgys į šalis. Jis atiduos visą jame slypinčią aistrą, padarys savo žmoną karaliene. Jis garbins ją, darys viską, ko ji paprašys, bus šalia jos su visa savo meile, kiekvieną sekundę. Niekada neišduos. Jo meilė gali daryti stebuklus, jei tik kas nors ją pažadins. Jei tik kas nors norės ją priimti. Kodėl nė viena moteris nemato jo gebėjimo mylėti, jame slypinčios jėgos? Kodėl niekas nenori priimti to, ką jis gali duoti?

Ana tai žinojo. Bet jis jai netiko.

Jį vėl apėmė begalinis ilgesys, troškimas rasti išeitį iš savo vienatvės. Vėl prisiminė vyrą, vardu Henrikas, ką tik matytą kitos moters glėbyje. Jis turi viską, ko vyras gali trokšti, bet jis nepatenkintas.

Ir Lind... Eva.

Eva.

Ko ji iš jo norėjo, kai atsekė į jo namus?

Akies krašteliu pamatė pravažiuojantį automobilį ir tik vėliau suprato, kad tai tas pats „Golfas“. Moteris sėdėjo šalia vairuotojo.

Pasuko raktelį ir ilgai negalvodamas, greičiau instinktyviai nusekė iš paskos. Renstiernos gatve į kairę, paskui žiedu iki Niuneso kelio. Jis net nesistengė laikytis didesnio atstumo. Kas gali jam uždrausti važinėti, kur nori?

Jei nori, gali nuvažiuoti ir prie nedidelės nuošalios picerijos pusiaukelėje į Niuneshamną. Jis taip ir padarė. Už šimto metrų „Golfas“ įvažiavo ir sustojo mažoje aptvertoje aikštelėje. Restoranas neatrodė nei labai prabangus, nei jaukus. Jis pamanė, kad šią vietą juodu pasirinko todėl, kad ji toli nuo namo Nakos rajone. Jei esi neištikimas, turi būti atsargus, tą jis žino geriau negu kas kitas. Pajuto didelę panieką pamatęs, kaip juodu dingo už įstiklintų durų. Jo rūpestinga, sauganti ranka guli jai ant pečių. Kaip moteris gali būti tokia kvaila, kaip ji gali pasitikėti vyru, kuris rengiasi apgauti kitą moterį?

Viskas taip nesuprantama. Po valandėlės jis išlipo iš automobilio, neskubėdamas paskaitė šalia durų kabantį valgiaraštį. Juodu sėdėjo priešais vienas kitą tolimiausiame kampe, kažkoks svetimšalis padavėjas rašėsi jų užsakymą. Lankytojų nedaug, užimti tik du stalai, vienas trijų paauglių, kurių amžius toks, kad vargu ar teisėtai jie maukia vieną alaus bokalą po kito. Prie kito šeima su vaikais jau rengiasi apmokėti sąskaitą. Neatrodys labai keista, jei jis pasirinks staliuką visai šalia. Jis žengė keletą žingsnių ir, pasitraukdamas kėdę, akies krašteliu pamatė, kad neištikimasis Henrikas padėjo

valgiaraštį į šalį. Junas atsisėdo ir po kelių sekundžių laikė rankose tą patį valgiaraštį.

Rankos.

Jų rankos glamonėjo tą pačią moterį.

Vieno rankos – su begaline meile, kito – niekingai, išdavikiškai.

Vis dėlto jis, tas kitas, turi į ją visas teises.

Jis numetė valgiaraštį ant stalo, nenorėjo į jį žiūrėti, stengėsi prisiminti kokį nors picos pavadinimą, perskaitytą prie durų.

Svetimšalis padavėjas nuskubėjo į virtuvę, o porelė pradėjo kalbėtis. Nors kalbėjo prislopintais balsais, jis visai lengvai girdėjo kiekvieną žodį. Staiga viskas pasidarė aišku. Aišku, kodėl taip atsitiko. Kodėl buvo lemta, kad jis ją pamatytų kavinėje su raudonomis užuolaidėlėmis vakare prieš dvi dienas, kodėl juodu turėjo susitikti.

Jis gavo svarbią užduotį.

Manė, kad likimas pasiuntė ją jo gelbėti. Visai atvirkščiai! Jis turi gelbėti ją. Išdavikišką, negailestingą nuosprendį juodu ištarė valgydami kiekvienas savo primityvią picą *Quattro Stagioni*. O ji net negali pasakyti savo nuomonės, negali apsiginti.

Pica jam nelindo į gerklę. Jis jos beveik nepalietė, paprašė sąskaitos.

Jų balsai aidėjo jo galvoje, kai važiavo atgal į Nakos rajoną.

– Kada ketini jai pasakyti, kaip viskas klostosi? Nebegaliu ilgiau kęsti tokios padėties.

– Suprantu. Bet nepamiršk, kad yra ir Akselis. Reikia susirasti butą, kad jis galėtų pagyventi ir pas mane.

Junas suprato, kad nepaisant to, jog kiekvienas užsiėmęs tik savo reikalais, kažkur yra ir sūnus.

Sūnus.

Kažkur priemiesčio picerijoje jo tėvas, slėpdamasis iš baimės, kad jį kas pamatys, sėdi su prostitute ir valgo picą.

Buvo jau visai tamsu, kai jis pasuko į gatvę, kurioje gyvena ji. Pastovėjo prie automobilio, grožėdamasis Nakos stulpų šviesos efektais, vos už kelių šimtų metrų. Blykčiojantys šviesos pluoštai kaip tiesūs keliai skverbėsi pro rūko sluoksnį ir be garso dingdavo begalybėje. Aišku, kad ji gyvena nušviesta prožektorių, kad reikia tik eiti į šviesą.

Šį kartą jis įžengė tiesiai į jų sklypą, stabtelėdamas prie kiekvieno tamsaus lango, ėjo aplink visą namą. Jos niekur nematė. Pagaliau užėjo už namo, čia pro didžiulį langą priešais altanos duris švietė lempa. Jis sustojo pievelėje, nenorėjo eiti per arti, nenorėjo rizikuoti, kad jį pamatytų. Dar ne. Kol kas ji nepasiruošusi.

Taigi jis pagaliau vėl ją išvydo. Užsidegusi tik mažą lempelę skaitymui ji sėdėjo minkštakrėslyje tiesiai prieš langą. Keletą akimirkų jam atrodė, kad ji žiūri tiesiai į jį, bet paskui suprato, kad jos nieko nematančios akys tik spokso į kiemo tamsą. Neatsispyrė pagundai prieiti arčiau. Atsargiais žingsniais, be galo tyliai jis prislinko prie altanos. Užlipo tris laiptelius ir atsidūrė visai šalia jos. Visai arti. Jei ne stiklas, galėtų ją paliesti. Neatversta knyga guli ant kelių. Jis mato jos rankas, sunertas ant knygos. Tos pačios rankos, kurios jį glamonėjo, grąžino jam gyvybę. Vienintelis troškimas – dar kartą pajusti tas rankas ant savo odos. Jis turi numalšinti troškulį, priversti,

kad ji tai suprastų. Pažvelgė jai į veidą. Veidas buvo be jokios išraiškos, bet jis matė, kad ašaros jai iš akių rieda per skruostus, palikdamos odoje šviesius ruoželius.

Ak, mylimoji, kad galėčiau tave apkabinti! Nebijok, aš čia, šalia, budėsiu ir saugosiu tave. Įrodysiu tau savo meilę. Kai suprasi, ką esu pasiryžęs padaryti, kad laimėčiau tavo meilę, tu mane irgi pamilsi. Amžinai. Ir aš niekada nepaliksiu tavęs. Niekada.

Staiga pajuto, kad ir iš jo akių pasipylė dėkingumo ašaros. Ji ir jis, abu apsipylę ašaromis, vos už kelių metrų vienas nuo kito.

Jo negąsdino net mintis apie nakties vienatvę savo bute.

Nusiraminęs jis pasitraukė nuo lango, apėjo namą ir grįžo prie automobilio.

Kas geriau už jį žino, ką moteriai gali reikšti išdavystė, ir ko reikia, kad ją išgelbėtum?

Šį kartą jis tikrai nepralaimės.

Atsirado dar viena galimybė.

JAI NEPAVYKO NĖ VALANDĖLĖS UŽMIGTI, kai pagaliau išgirdo jį rakinantį duris. Tamsoje ji neramiai vaikštinėjo prie langų, išeinančių į sodą. Daugiau nepastebėjo nė vieno judesio, neišgirdo nė vieno garso, matė tik blausius šešėlius, kai mėnulio šviesa kartkartėmis prasiskverbdavo pro debesų kalnus. Ir blyksinčius bei vėl nutolstančius Nakos stulpų prožektorių atšvaitus.

Vos išgirdusi jį pareinant, ji nuskubėjo į miegamąjį, atsigulė šalia Akselio. Buvo jau po keturių.

Jis neskubėdamas prausėsi vonioje. Prabėgo geras pusvalandis, kai išgirdo jį lipantį laiptais, o po kelių minučių jis atsigulė kitame dvigulės lovos krašte. Ji apsimetė, jog tik dabar pabudo.

– Sveikas.

– Sveika.

Jis atsigulė ant šono, atsukdamas jai nugarą.

– Ar gerai praleidote vakarą?

– Mhm.

– Kaip gyvena Mikė?

– Viskas okei. Labanakt.

Jau sekmadienio rytą ji pajuto, kad jis nori kažką pasakyti. Neramiai vaikštinėja po darbo kambarį, bet dažnai iš jo išeina ir net sukiojasi tame pačiame kambaryje, kuriame būna ir ji. Ji nebandė jam pagelbėti, pradėti kalbą, jai malonu matyti, kaip jis kovoja su savimi. Pagaliau prie virtuvės stalo, valgydamas greitomis suplaktą omletą, jis ryžosi prabilti. Akselis ant vaikiškos kėdutės stalo gale buvo tarytum skydas, turįs atremti galimą konfliktą.

– Vis galvoju apie tai, ką esi sakiusi. Gal iš tikrųjų reikia keletą dienų kur nors išvažiuoti.

Ji nutarė patylėti. Paėmė Akselio peilį ir subraukė į krūvelę maisto likučius, kad vaikui būtų lengviau valgyti.

– Jei tu nieko prieš, norėčiau išvažiuoti pirmadienį rytą. Tik porą dienų.

– Žinoma. Ir kur žadi keliauti?

– Dar gerai nežinau. Tiesiog sėsiu į automobilį, važiuosiu, kur akys mato.

– Vienas?

– Vienas.

Pirmoji taisyklė: jei nori gerai pameluoti, niekada neskubėk atsakyti į klausimą. Prakeiktas idiote!

Ji atsikėlė, nurinko lėkštes.

– Ar nepamiršai, kad šiandien vakare darželio tėvų susirinkimas? Paprašysiu, kad tėvai prižiūrėtų Akselį. Tada galėtume nueiti abu.

Pastebėjo, kaip jis tarytum nurijo nemalonų kąsnį.

– Kalbėjau su Kerstina. Vargšelė Linda visiškai sutrikusi. Tvirtina, kad ne ji pasiuntusi tuodu laišku.

Jis atsigėrė iš stiklinės vandens, o ji kalbėjo toliau.

– Ar tu supranti, kaip tai galima padaryti? Ar gali kas nors kitas pasinaudoti jos paštu?

Jis atsikėlė, įdėjo stiklinę į indaplovę.

– Aišku, gali.

Atrodo, jis jau pasakė viską, ką norėjo pasakyti. Ji suprato, kad norėdama dar ką nors išgauti, turi tai daryti dabar. Kol jis nenužengė dvylikos žingsnių iki savo kambario.

– Bet kodėl kas nors turėtų jai krėsti tokius pokštus? Tiesiog nesinori tikėti. Juk už tai ji gali prarasti darbą. Jei kažkas taip pajuokavo, tai, reikia pasakyti, kad jos draugai tikri keistuoliai.

Buvo aiškiai matyti, kad jis nenori daugiau apie tai kalbėti. Jau buvo nuėjęs septynis žingsnius savo slėptuvės link.

Jos tėvai žadėjo patys atvažiuoti pasiimti Akselio. Mintis, kad Henrikas turės su uošviais išgerti puodelį kavos, jai patiko. Ji iškepė pyragą, padengė stalą svetainėje, kad būtų iškilmingiau.

Gerokai užtruko, kol Henrikas prisidėjo prie jų draugijos. Ilgai sėdėjo už uždarų durų, o kai atėjęs atsisėdo prie stalo, kava jau buvo pravėsusi. Jis nuėjo į virtuvę, išpylė kavą ir grįžęs vėl atsisėdo.

– Galima sakyti, nemokamai.

Ant jos tėvo kelių sėdėjo Akselis.

– Iš Evos girdėjau, kad rašai didelį straipsnį kažkokiam laikraščiui.

Henrikas abejingai žvelgė į jos tėvą.

– Na, kai judu čia neseniai šventėte... – bandė paaiškinti tėvas.

Henrikas dėbtelėjo į Evą. Ji nesistengė jam padėti.

– Ak, tada. Taip taip.

– O kokiame laikraštyje?

– Kažkoks naujas laikraštis. Neįsidėjau į galvą, kaip jis vadinasi.

Tuo kalba ir baigėsi. Henrikas tylėdamas išgėrė kavą, tėvai kiek galėdami stengėsi palaikyti pokalbį. Ji pati bandė suprasti, kas čia vyksta. Gal tai paskutinis kartas, kai jie visi sėdi kartu. Paskutinis kartas.

Netrukus ji turės jiems viską pasakyti, pakalbėti su jais apie pinigus. Jei nori išvaryti jį iš namų, jai reikės jų pagalbos.

Bet dar ne laikas.

– Ką gi, mums turbūt jau metas namo.

Tai buvo ne klausimas, greičiau šiaip pasakymas. Ji pajuto, kad prie stalo jau seniai įsigalėjo tyla, o kai pakėlė akis, pamatė, kad motina atidžiai žiūri į ją. Tėvas jau kėlėsi nuo stalo, garsiai suskrebeno kėdė.

– Na, Akseli, važiuojam, truputį pabūsi su mumis? Mamai ir tėtei reikia į susirinkimą.

Eva ėmė rinkti nuo stalo puodelius.

– Akseli, jei nori ką pasiimti, eik ir susirink. Jei nori, pasiimk kuprinę.

Ji paėmė lėkštę su pyragu ir išėjo į virtuvę. Pyrago, išskyrus Akselį, niekas ir neparagavo.

Išgirdo, kad Henrikas pasinaudojo proga ir vėl pabėgo.

– Einu, dar kiek padirbėsiu. Sudie, Akseli, pasimatysim vakare.

Praėjo pro langelį iš svetainės į virtuvę nė nepažvelgdamas į Evą.

Iki susirinkimo buvo likę dar pora valandų. Ji atsisėdo prie virtuvės stalo, ėmė sklaidyti krūvą popierių. Neperžiūrėti laiškai, daugiausia valdiški, dauguma jų adresuoti Henrikui. Jau seniai jis jų nebeatplėšia. Bijodama, kad jie gali užsigulėti per ilgai, kad juodu nepastebės kokios sąskaitos, juos atplėšdavo ji. Nė vienam iš jų neateidavo į galvą apie tai kalbėti. Kaip ir apie daug ką. Ji negalėjo išleisti iš rankų kontrolės, tikrino sąskaitas, nes buvo įsitikinusi, kad jis nė vienos neapmokės laiku. Ir kaip jis galėtų tai padaryti, jei neatplėšia jam adresuotų laiškų? Ore kabojo neišsakytas noras, kad jis atsakingiau žiūrėtų į sąskaitas.

Kad atsakingiau žiūrėtų.

Šios problemos, kaip ir daugelio kitų, greitai nebebus.

Ji apsidairė. Kiek pastangų ji padėjo, kiek išeikvojo energijos. Kad ir tas senas bufetas. Kiek antikvarinių parduotuvių jai teko apeiti, kol rado tokį, kokio norėjo. Ant grindų stovinčią vazą sugebėjo parsitempti iš Maroko, kur kartą atostogavo. Vaza pasirodė jai tokia beprotiškai svarbi, kad nepagailėjo sumokėti gerokos sumos už per didelį bagažą. Paveikslas iš jos vaikystės namų, kėdės, kainavusios didžiulę sumą, dėžutės ant virtuvės lentynos, nors niekam nereikalingos, bet atrodo taip gražiai, liudija apie jaukius namus. Ir staiga viskas suniokota. Gerai pažįstami daiktai staiga tarytum pasikeitė, ji žiūrėjo lyg matydama juos pirmą kartą. Nė vienas daiktas iš tų, kuriuos ji matė aplink, neturėjo su ja nieko bendra. Net negalėjo prisiminti, kaip viskas atrodė, kai tie daiktai jai buvo svarbūs. Viskas, ką ji laikė savaime suprantamu dalyku, ką mėgo, kas ją jaudino, ką ji vertino, viskas pasikeitė. Tarytum lęšis, pro kurį

žiūrėjo, staiga pasisuko, ir viskas ėmė rodytis kitaip. Tik ji viena matė, kaip visa tai beprasmiška. Ji visai vieniša, ji – atskiras pasaulis šalia to, kuris gyvena savo gyvenimą. Nepaisant to, ji lyg niekur nieko apmoka to šalia jos esančio pasaulio sąskaitas.

Darbo kambario durys atsidarė. Jis išėjo į svetainę, bet greitai grįžo, pakėlė nuo grindų žaislą, padėjo jį ant virtuvės suolo, vėl dingo savo kambaryje.

Ji peržvelgė bendruomenės lankstinuką, padėjo jį prie kitų popierių, kuriuos reikės išmesti į popieriaus konteinerį, atplėšė kitą voką.

Jis vėl išėjo iš kambario, apėjo dar vieną ratą, regis, be jokio tikslo. Kai po kelių minučių tai atsitiko trečią kartą, ji neištvėrė.

– Kažko nerimauji?

Ji nuplėšė nuo voko lipduką ir padėjo laišką į krūvelę, skirtą popieriaus konteineriui.

Nešdinkis į savo kambarį ir nesirodyk, kol bus metas važiuoti. Galėjai pamanyti, kad ji pasakė tai garsiai, nes jis kaip tik taip ir padarė.

Atsakymas į jos klausimą jai nelabai rūpėjo.

Pagaliau atėjo laikas. Ji pajuto neįprastą pakilimą, lyg juodu važiuotų į kokią ilgai lauktą šventę.

Jis vairavo, ji sėdėjo šalia vairuotojo. „Golfas" kaip tik buvo išvarytas iš garažo. Jį galės pasiimti jis. „Saab" priklauso jai, yra įmonės išlaikomas.

– Man labai gaila, kad turėjau pameluoti tėtei. Apie tavo darbą. Netyčia išsprūdo.

Jis nieko neatsakė. Žvilgsnis nukreiptas į priekį, rankos ant vairo.

Ji kalbėjo toliau.

– Nenorėjau pasakoti, kas pas mus dėjosi ketvirtadienį, kai Akselis nakvojo pas tėvus. Kad mudviem reikėjo kiek pabūti vieniems.

Šį kartą jis atsakė kažkokiu garsu, ne žodžiu, greičiau murmesiu.

Ji nusijuokė savo širdies tamsai, meiliai patapšnojo jam ranką ant greičių jungiklio.

– Puikiai moki meluoti. Niekad nebūčiau pagalvojusi.

Žaidimų kambaryje pilna tėvų, ant batų apsiavusių šviesiai mėlynus plastikinius mautus. Kėdės netvarkingai sustatytos ant žalios grindų dangos, bet dauguma mamų ir tėčių stovi būreliais ir tyliai šnekučiuojasi. Nei Kerstinos, nei Lindos nematyti. Henrikas atsisėdo netoli durų. Piršais nervingai barbena į kėdės šoną.

Eva priėjo prie Jakobo motinos, apsidairė.

– Atrodo, daugumai pasirodė, kad susirinkimas reikalingas.

Anika Ekberg linktelėjo galva.

– Taip. Dėkui, kad tiek daug pasidarbavote.

– Na, niekai, tai buvo nesunku.

Triukšmas nutilo, kai duryse pasirodė Kerstina. Nepasakysi, kad atrodo linksma.

– Laba diena visiems. Sveiki atvykę, nors turėsime kalbėti apie gana nemalonius reikalus. Visus prašom sėsti.

Jie pakluso jos žodžiams kaip kuklūs darželinukai. Trisdešimt du tėvai ir motinos nušlepsėjo plastmase apmautomis kojomis prie kėdžių. Eva atsisėdo šalia savo teisėto vyro.

– Turbūt visi suprantate, kad Linda visa tai be galo sunkiai išgyvena. Dar kartą noriu jus užtikrinti, kad tuos laiškus išsiuntė ne ji. Nesuprantame, kaip tai galėjo įvykti. Bendruomenės duomenų tarnyba ketina viską išaiškinti, jie pradės dirbti rytoj iš ryto, nes savaitgalį jų nepavyko prisišaukti.

– O Linda nė nepasirodys?

Klausė Simono motina. Balse nepasitikėjimas, visiems susirinkusiems pasidarė aišku, kaip ją suerzino meilės laiškutis, adresuotas jos vyrui.

Malonu, kad prisijungi prie mūsų klubo.

– Ji, žinoma, tuoj ateis. Pirmiausia norėjau tik paaiškinti.

Kerstina pasitraukė į šoną, užleisdama vietą Lindai, kuri nuleidusi galvą pasirodė tarpduryje. Kerstina draugiškai apkabino ją už pečių, Linda dėl to tik sušniurkštė nosimi. Akies krašteliu Eva pamatė, kaip Henrikas sugniaužė kumščius.

Linda atsikrenkštė, bet nepakėlė žvilgsnio nuo garsus slopinančios grindų dangos.

Žiūrėk, žiūrėk. Grindys tau nepadės.

Ji pravėrė burną, bandė pradėti gynimosi kalbą.

– Nežinau, ką galėčiau pasakyti.

Kambaryje pasidarė labai tylu. Tyla truko ilgai, taip ilgai, kad ji pradėjo verkti. Viena ranka ji prisidengė veidą. Henrikas neramiai muistėsi.

– Ar kas nors kitas gali įsijungti jūsų paštą?

Eva nepažino balso už savo nugaros.

– Ne, kiek žinau, ne. O dabar ir aš negaliu įjungti. Atrodo, pakeistas slaptažodis.

Pabandyk su vibratoriumi.

Visi vėl nutilo, šį kartą ne taip ilgai.

– O kas gi rašoma tuose laiškuose?

Šį kartą moters balsas, irgi nepažįstamas.

– Nežinau. Kaip sakiau, ne aš juos parašiau, o perskaityti negalėjau.

– Jei norite, galiu perskaityti.

Simono tėvas iš švarko kišenės išsitraukė sulankstytą A4 formato lapą, atsikrenkštė ir ėmė skaityti sausu, dalykišku balsu tarsi posėdžio protokolą.

„Mylimasis. Kiekvieną minutę, kiekvieną akimirką esu ten, kur tu esi. Vien žinojimas, kad tu esi, daro mane laimingą. Gyvenu tomis trumpomis valandėlėmis, kurias galime praleisti kartu. Žinau, kad elgiamės negerai, kad neturėtume jausti to, ką jaučiame, bet ar galėčiau pasakyti ne? Nežinau, kiek kartų buvau nusprendusi pamiršti tave, bet visą laiką matau tave ir negaliu. Jei viskas išaiškės, tikriausiai neteksiu darbo, tu prarasi šeimą, viskas virs chaosu. Bet negaliu nustoti tave mylėti. Tą pačią akimirką, kai meldžiuosi, kad to niekada nebūtų atsitikę, staiga mirtinai išsigąstu, kad mano malda gali būti išklausyta. Tada suprantu, jog esu pasirengusi viską prarasti, kad galėčiau būti su tavimi. Myliu tave. Tavo L."

Nuo šio garsinio skaitymo, regis, net oras kambaryje pasikeitė. Sulig kiekvienu tariamu skiemeniu Linda pamažu, centimetras po centimetro pakėlė akis, galų gale jos žvilgsnis susitiko su Henriko. Eva kiek pasisuko, norėdama atidžiau į jį pažiūrėti. Neįmanoma perprasti jo veido išraiškos. Persigandęs. Tokia mintis jai pirmiausia atėjo į galvą. Tada jis pasisuko į ją, ir juodu pirmą kartą po tokio ilgo laiko pažvelgė vienas kitam

į akis. Ji pamatė, kad jis išsigandęs. Išsigandęs, kad jo įtarimas teisingas. Kad ji viską žino. Ji jam šyptelėjo ir atsistojo.

– Klausykite. Pasakysiu jums vieną dalyką. Linda nesiuntė tų laiškų, ir mes turime ja patikėti. Įsivaizduokite, kad jums tektų ištverti tokius dalykus, stovėti čia prieš mus visus ir gintis.

Ji pasisuko į Lindą.

– Suprantu, kad tai nepakeliamas jausmas. Manau, jūs buvote labai drąsi, nepabijojote šiandien su mumis susitikti.

Tik užsičiaupk, prakeikta šliundra, nepradėk vėl žliumbti.

Ji vėl atsigręžė į publiką.

– Ką galite pasakyti? Tegul informacijos tarnyba aiškinasi, o mes pabandykime užmiršti, kad visa tai apskritai įvyko. Juk pirmiausia turime galvoti apie vaikus. Ar ne?

Negarsus murmesys, kai kas linksi galvomis. Henriko veido išraiška pasidarė panaši į Lindos. Sėdi prasižiojęs ir spokso į ją.

Dar vienas bendras bruožas, padėsiąs juodviem kurti bendrą ateitį.

Tik Simono motina buvo kitokios nuomonės. Kaipgi galima viską užmiršti ir apsimesti, kad nieko nebuvo?

Eva pažvelgė į Lindą ir Kerstiną, nusišypsojo. Kerstina su dėkingumu atsakė į jos šypseną, gal tai bandė padaryti ir Linda, sunku pasakyti.

Kerstina priėjo prie jos, uždėjo ranką jai ant peties.

– Dėkui, Eva, tikrai dėkui.

Ji pažvelgė į tėvų ir motinų būrį.

– Linda paprašė duoti jai keletą laisvų dienų kitos savaitės pradžioje. Man atrodo, kad tai gera mintis. Jai būtina kiek atsikvėpti po visų tų įvykių.

Evos žvilgsnis nuslydo į Henriką, spoksantį į grindis. Žinojo, kad jis niekada neišdrįs paklausti, ar jo įtarimas pagrįstas. Tai reikštų prisipažinti, kad jis niekingas bailys ir melagis.

Kontrolė jos rankose.

Rytoj rytą ji prie garažo šypsodama pamos jam ranka, pasakys, kad linki jam malonaus poilsio, o pirmiausia įspės, kad atsargiai važiuotų.

O kai jo nebus namie, jai teks susitvarkyti daugybę reikalų.

JIS STOVĖJO TARP PARKO MEDŽIŲ, kai „Golfas“ įvažiavo į garažo keliuką. Kai pamatė, kad namai tušti, jį buvo apėmęs maudžiantis nykumo jausmas. Vos automobilis sustojo, vairuotojo pusėje atsidarė durys ir vyras, vardu Henrikas, išlipęs greitu žingsniu nuėjo namo link. Ji dar kiek pasėdėjo automobilyje, o kai automobilio durys atsidarė ir užsidegė šviesa, būtų galėjęs prisiekti, kad ji šypso. Paskui ji išlipo, valandėlę pastovėjo, tada pamažu nuėjo namo durų link. Kai uždėjo ranką ant durų rankenos, jis nuspaudė iš anksto surinktą trumpąjį mobiliojo numerį. Ji įėjo vidun, o jis išgirdo balsą.

– Henrikas.

– Ar jūs Henrikas Virenstriomas – Bergas?

– Taip.

Jis pirštu nukrapštė medžio žievės gabalėlį, nutarė neskubėti.

– Ar jūs vienas?

– Ką?

– Turiu galvoje, ar galime ramiai pasikalbėti?

– Su kuo kalbuosi?

– Atleiskite, mano vardas Andersas, ir...

Jis tyčia patylėjo, tada pasakė:

– Turėčiau pasikalbėti su jumis apie vieną dalyką.

– Aha. Apie kokį?

– Būtų geriausia kur nors susitikti. Nenorėčiau apie tai kalbėti telefonu.

Ragelyje pasidarė tylu. Namų gilumoje suskambo porcelianas, paskui pasigirdo uždaromų durų garsas. Mansardos lange, priešais kurį jis stovėjo, užsidegė šviesa.

– Koks reikalas?

– Man tinka rytoj. Kur ir kada norite. Tik pasakykite laiką ir vietą.

– Rytoj aš užsiėmęs.

Aš tai žinau, prakeiktas idiote. Juk gali ateiti prieš išplaukiant laivui.

– O kaip antradienį?

– Irgi negaliu. Kelias dienas būsiu išvykęs.

Ilgai jis tikrai nelauks, tiesiog neištvers. Kaip nors reikia jį priversti, bet ar jis gali atskleisti, ką žino? Jis nesižemins ir neprašys tą kiaulę, bet mintis, kad daro tai dėl jos, padėjo įveikti pasibjaurėjimą.

– Henrikai, mums abiem bus į naudą, jei susitiksime kaip galima greičiau.

Nesulaukdamas atsakymo, jis panaudojo kraštutinę priemonę, mažutę užuominą:

– Tiesiog nesinori veikti slapta, jums už nugaros.

Tyla patvirtino, kad jo žodžiai pataikė neblogai. Žodžiai, regis, nelabai grėsmingi. Iš kur neištikimam vyrui įtarti, kad kažkas kažką veikia jam už nugaros? Bet kad kažkas veikia jam už nugaros tuo metu, kai jis stovi už nugaros kitai, turėtų jį sudominti bent tiek, kad paskirtų susitikimą.

Balsas ragelyje atsikrenkštė.

– Galėtume susitikti rytoj rytą devintą. Stadsgordene, prie įėjimo į *Viking Line* terminalą. Kaip aš jus atpažinsiu?

– Ne bėda. Aš jus pažįstu. Vadinasi, devintą.

Jis išjungė telefoną, su šypsena pažvelgė į apšviestą mansardos langą ir grįžo prie automobilio.

Jau seniai naktį nebuvo taip ramiai miegojęs, pirmą kartą po tiek laiko pabudo visiškai pailsėjęs. Ilgai rinkosi, ką apsirengti. Henrikas turi pajusti, kad jį apvyniojo apie pirštą už jį pranašesnis vyras. Nesinorėjo nusivilkti šviesiai mėlyno megztinio, su kuriuo miegojo. Buvo visiškai aišku, iš kur sklido jį apėmusi ramybė. Megztinis vis dar saugo jos kvapą, bet jis žino, kad tai laikina.

Suskambo telefonas.

Jis pažvelgė į laikrodį. Septynios. Kas gali pirmadienio rytą skambinti tokiu metu? Tik pakėlęs ragelį prisiminė, kad neskaičiavo signalų.

– Junas.

– Sveiki, Junai. Tai Ivonė Palmgren iš Karolio ligoninės.

Jis nespėjo nieko atsakyti, tik įniršęs įkvėpė oro. Šį kartą buvo aišku, kad ji nesiduos pertraukiama.

– Norėčiau su jumis susitikti, Junai. Penktadienį Anos laidotuvės. Svarbu, kad jūs dalyvautumėte. Reikia pasiruošti.

– Kaip pasiruošti? Gal norėtumėte, kad iškasčiau jai duobę, ar ką?

Išgirdo jos atodūsį.

– Norime ją pašarvoti ligoninės koplyčioje. Būtų gerai, jei dalyvautumėte, patartumėte, kaip viskas turi

vykti. Kaip ją aprengti, kokią muziką parinkti, kokias gėles, kaip papuošti karstą. Niekas geriau už jus nežino, ką ji mėgo.

– Paklauskite daktarą Salstedą. Jis tvirtino, kad ji nieko nejautė dar gerokai prieš mirtį. Velniškai sunku patikėti, kad jai staiga parūpo, kaip atrodys jos laidotuvės. Beje, šią savaitę esu labai užsiėmęs.

Jis padėjo ragelį ir susierzinęs pajuto, kaip blogai jį paveikė pokalbis. Kaip sutrikdė. Vienintelis būdas tai neutralizuoti – duoti atkirtį. Išėjęs į prieškambarį jis susirado piniginę ir išsitraukė geltoną lapelį, kurį jam buvo įdavęs Salstedas. Ji atsakė po pirmo signalo.

– Tai Junas. Norėjau tik pasakyti: jei jūs ar kas kitas dar kartą užsiminsite apie Aną, tai aš... Aš jai nė trupinėlio neskolingas, padariau, velniai rautų, tai prakeiktai šliundrai daugiau, negu iš manęs buvo galima laukti. Ar aiškiai supratote?

Prieš atsakydama ji kiek delsė. Kai prabilo, kalbėjo ramiai, bet pabrėždama kiekvieną žodį, lyg pabraukdama jį raudonu flomasteriu. Niekinamu tonu, lyg jis būtų už ją žemesnis padaras.

– Darote didelę klaidą, Junai.

Jo pasibjaurėjimas, regis, išsiliejo per kraštus.

– Dar žodis, ir aš, po perkūnais, padarysiu taip, kad jūs...

Jis nutilo ir iš karto ėmė gailėtis, kad tai pasakė. Nereikia būti per daug įžūliam, nereikia atskleisti tiems, kas neturi žinoti, kad dabar valdžia jo rankose. Tai gali būti panaudota prieš jį.

Padėjo ragelį, valandėlę stovėjo tylėdamas, stengdamasis atgauti ramybę. Tik užsivilkęs šviesiai mėlyną

megztinį ir valandėlę atsigulęs į lovą galėjo susikaupti. Paskui vėl ėmė rinktis, ką apsivilkti. Prireikė geros valandos, kol užslopino mintis apie nemalonų pokalbį.

Į susitikimo vietą atėjo laiku, prieš pusvalandį. Norėjo viską laikyti savo rankose, būti pasiruošęs, pamatyti jį ateinantį ir pats pasirinkti, kur ir kada žengs pirmą žingsnį, užmegs pirmąjį kontaktą. Spėliojo, ar jis ateis vienas, ar kartu su ta šliundra. Tiesą sakant, tai vienas ir tas pats, bet vis dėlto būtų geriau sutikti jį vieną. Jų laivas neišplauks anksčiau kaip penkiolika minučių po dešimtos, jis savo ausimis picerijoje girdėjo juos kalbant apie išvykimo laiką.

Ištirpti minioje kompanijos terminale buvo juokų darbas. Atsisėdo ant suolo šalia būrio pusamžių girtų suomių su sportiniais treningais. Iš čia gerai matyti pagrindinis įėjimas. Jis pasirodė be penkių devynios, vienas. Prie pat durų sustojo, pasistatė kietai prikimštą krepšį, ėmė atidžiai žvalgytis. Junas sekė jį akimis, leido jam gerokai palūkėti. Matė, kaip jis kartkartėmis žvilgčioja į rankinį laikrodį, sukiojasi į visas puses, atidžiai stebi visus įeinančius.

Junas užmerkė akis, tamsoje giliai įkvėpė oro, valandėlę mėgavosi jį pripildžiusia ramybe. Štai jis pirmą kartą žino, kas jo laukia. Žino, kad ateitis atlygins už visas jo ligšiolines pastangas. Kad baimė jo daugiau nepasieks. Neįprastas, bet ilgai lauktas jausmas, visiškas išsivadavimas, viską atleidžianti malonė.

Tada pakilo ir nuėjo prie savo priešo.

Sustojo metro atstumu, bet nieko nesakė. Tegul pasuka galvą. Pagaliau jo priešas nutraukė tylą.

– Ar jūs esate Andersas?

Jis linktelėjo galva, bet stovėjo nieko nesakydamas. Sunku atsispirti malonumui, kad jis smarkiai sutrikęs.

– Ko norėjote? Aš neturiu daug laiko.

Balsas gerokai suirzęs.

– Ačiū, kad radote laiko ateiti.

Junas nutarė, jog neleis išmušti savęs iš pusiausvyros. Jis šyptelėjo, galbūt norėdamas parodyti savo pranašumą, bet ne tai svarbiausia. Tarytum kiek susigėdęs nuleido akis, žvelgė į margą grindų dangą, turėjo gerai suvaidinti prisiimtą vaidmenį. Turi paversti jį sąjungininku, bent jau jo priešas privalo tuo patikėti, nereikia sukelti jo neapykantos, kitaip juo nebus galima pasinaudoti. Vyras, vardu Henrikas, neištikimas vyras, pats nustatinėja žaidimo taisykles, jis niekada neturi pajusti, kad ką tik tapo klusniu aktoriumi, padedančiu Junui vykdyti jam skirtą užduotį

Junas pakėlė akis, pažvelgė į Evos vyrą.

– Nežinau nė kaip pradėti. Bet gal bus geriausia pasakyti viską, kaip yra. Aš myliu jūsų žmoną, o ji myli mane.

Jo akyse atsivėrė tuštuma. Visiška tuštuma. Kad ir ko laukė vyras, vardu Henrikas, tikrai nesitikėjo žodžių, kuriuos ką tik išgirdo. Apatinė lūpa nukaro. Ir tai, ir tuštuma akyse rodė, jog priešais Juną stovi žmogus, visiškai prarandąs ryšį su realybe. Jis stovėjo ilgai, lūpos neištarė nė žodžio, ir Junui nebuvo pasaulyje nieko maloniau, kaip tas valdžios bei kontroliuojamos padėties pojūtis. Taip, iš tikrųjų. Jis padarė savo darbą. Bet Evą jis turės tik tada, kai užsitarnaus.

– Suprantu, kad jums tai didelis sukrėtimas, ir labai gaila, kad turiu jums tai pasakyti, bet galų gale vis dėlto

bus geriau, jei žinosite tikrąją padėtį. Aš pats vieną kartą buvau apgautas ir žinau, kaip tai velniškai skaudu. Tada prisiekiau niekam nesuteikti tokių kančių, kokias man teko iškęsti. Žinau, kuo gali paversti žmogų išdavystė.

Vyras, vardu Henrikas, neištikimas vyras, užsičiaupė, bet mintis, kokius padarinius turės ką tik gauta informacija, aiškiai išmušė jį iš pusiausvyros. Jis ėmė dairytis sukdamas galvą, ką galėtų pasakyti, kas tiktų šioms aplinkybėms.

Junas nenuleido žvilgsnio nuo jo lūpų. Šios lūpos lietė jos lūpas, jautė jos skonį.

Kišenėje paslėpė sugniaužtus kumščius.

– Kodėl viso to man negalėjo pasakyti Eva?

– Taip, suprantu. Bandžiau ją įkalbėti, bet ji nedrįsta. Be galo bijo, nežino, kaip jūs reaguosite. Matote, nė vienas iš mūsų nenori jums nieko blogo, tikrai ne, bet tai, ką jaučiame vienas kitam... tai nenugalimas jausmas. Be to, neturime pamiršti ir Akselio.

Kai išgirdo tariant sūnaus vardą, priešo akys aptemo.

– Dėl jo mudu keletą kartų bandėme viską baigti, bet... Mes tiesiog negalime gyventi be vienas kito.

Pamatė, kad šie žodžiai pataikė ten, kur reikia. Vienas dalykas rinktis pačiam, visai kas kita, kai tave atstumia.

– Vadinasi, Eva prašė tave, kad viską man pasakytum?

– Ne, tikrai ne.

Vėl tyla.

– Bet darau tai dėl Evos, nes myliu ją. Ji nuostabiausia moteris, kokią kada esu sutikęs. Visais požiūriais tobula. Ką gi, jūs pats žinote, ką turiu galvoje.

Šyptelėjo kaip sąmokslininkas. Tarp mūsų, vyrų.

Matė, kaip jo priešas tarytum ryja sprangų kąsnį. Žvilgsnyje pasirodė priešiškumas.

– Ar seniai jūs pažįstami?

Junas apsimetė bandąs prisiminti.

– Maždaug metai.

– Metai! Norite pasakyti, kad jau metai, kai judu su Eva palaikote santykius?

Junas nusprendė, kad geriausia patylėti. Matė, kad ši žinia irgi buvo taiklus šūvis. Jos garbė išgelbėta. Dabar tas kiaulė supras, kad apgaudinėja žmoną, kurią myli kitas vyras, labiau jos vertas. Kad jis, nepaisant visko, jos gyvenime nebereikalingas. Jau atstumtas.

Ką gi. Dabar gali nešdintis. Juo greičiau, juo geriau.

– Suprantu. Velniškai bjaurus jausmas būti apgautam taip, kaip atsitiko jums. Norėčiau, kad jūs būtumėte sužinoję daug anksčiau ir nusprendę, kaip pasielgti. Visiems būtų geriau, jei Eva ir aš būtume išdrįsę iš pat pradžių veikti atvirai. Bet yra taip, o ne kitaip. Gal tai ir menka paguoda, bet mums tikrai buvo nemalonu kažką slapta daryti žmonėms už nugaros. Tikrai norėčiau jūsų atsiprašyti.

Durys už jų nugarų prasivėrė, įėjo šviesiaplaukė moteris su kelioniniu krepšiu ant ratukų. Juos pamačiusi, ji staiga sustojo ir apsimetė žiūrinti į kitą pusę. Juno žvilgsnis privertė ir jį pažvelgti į jos pusę. Vyras, vardu Henrikas, ką tik sužinojęs, kad viskas yra ne taip, kaip jis manė, pakėlė savo krepšį.

Junas neištvėrė nepaklausęs.

– Kažkas iš jūsų pažįstamų?

– Ne, bet man jau metas eiti.

Jis neryžtingai žengė gilyn į terminalą, aiškiai bijodamas parodyti, kas jo kelionės draugė.

Junas jį sustabdė.

– Dar vienas dalykas, Henrikai. Taip bus geriau ir jums, ir man. Nepasakykite Evai, kad jūs jau žinote. Ji pasakojo, kad jūs kažkur keliausite iki trečiadienio. Aš per tas dienas bandysiu ją įkalbėti, kad ji pati viską jums papasakotų, kai grįšite. Ką daugiau galėčiau padaryti? Tikiuosi, kad, nepaisant viso to, kelionėje maloniai praleisite laiką. Iki pasimatymo.

Sulig šiais žodžiais jis apsisuko ir paliko jį likimo valiai.

Koks bus jo paties likimas, jis jau žinojo. Ilgesys darėsi didesnis sulig kiekvienu artėjančio likimo žingsniu.

Kad ištvertų šį ilgesį, jis turi tuoj pat važiuoti ir vėl ją pamatyti.

KAI GIOTO GATVĖS SEPTYNIASDEŠIMT ŠEŠTOJO NUMERIO durys atsidarė ir įleido ją vidun, buvo penkiolika dešimtos. Jau pro stiklines duris buvo matyti, kad mokesčių valdybos fojė pilna žmonių. Bet juk ji neskuba. Turi tris dienas išsiaiškinti tai, ką turi išsiaiškinti. Juk iki trečiadienio vakaro jie tikrai negrįš.

Dar niekada čia nebuvo lankiusis, bet kur daugiau, jei ne mokesčių valdyboje galima sužinoti kieno nors asmens kodą? Kerstinos užuomina apie kažkokius sunkumus Lindos praeityje. Ne tik įdomu, bet galbūt gali ir kai kam praversti.

Ant stiklinių durų priklijuotas baltas skelbimas: „Prašom pasiimti eilės numerio lapelį ir kreiptis norimu klausimu".

Norimas klausimas. Bus geriau, jei ji apie jį neužsimins.

Keturios alternatyvos: mokesčių klausimai, užsienio kelionės, gyventojų statistika, asmens liudijimas.

Gyventojų statistika, gal tai visai nebloga mintis. Ji atsiplėšė eilės numerio lapelį ir atsisėdo ant vienos iš daugelio kėdžių. Prieš ją dar penkiolika numerių. Apsižvalgė. Kairėje stovi keturi kompiuteriai, ji priėjo pasižiūrėti iš

arčiau. Gal čia savitarna? Būtų puiku, jei iš viso nereikėtų su niekuo kalbėtis. Vienas kompiuteris laisvas. Ji prisitraukė kėdę, atsisėdo. Iš kairės – pusamžis vyras languotu kostiumu, kreivai susegiotais marškiniais. Šalia jo ant stalo pasklidę popieriaus lapai. Atrodo, jis patyręs.

– Atleiskite.

Jis atitraukė akis nuo ekrano, pažiūrėjo į ją.

– Jei žinau pavardę ir adresą, ar galiu sužinoti asmens kodą?

Jis linktelėjo.

– Taip. Atsidarykite pagrindinį registrą. Pirmajame meniu.

– Dėkui.

Ji paklausė jo patarimo, pasirodė klausimų sąrašas.

Fizinė moteris. Fizinis vyras. Juridinis asmuo.

Nors žodžių junginys „fizinė moteris" jai pasirodė bjaurus, suprato, kad geriausia ieškoti čia. Ji įrašė: Linda Person ir adresą, kurį buvo pasižymėjusi iš darželio tėvų bei personalo sąrašo. Duvneso gatvė 14, 116 34 Stokholmas.

Kompiuteris paieškojo ir netrukus surado.

740317–2402.

Ką gi, šaunuoliai. Meilužiai kelionėje atšvęs ir gimimo dieną.

Dar pažiūrėsim.

Ji užsirašė skaičius, įjungė pradinę padėtį ir grįžo laukti savo eilės.

– Norėčiau sužinoti, kur ši moteris gimusi. Septyniasdešimt keturi, nulis trys, septyniolika, dvidešimt keturi, nulis, du.

Už langelio sėdinti moteris surinko skaičius.

– Linda Person?

– Taip.

– Jončiopinge.

Ekranas stovėjo kampu į ją, ji nieko negalėjo perskaityti.

– Kas ten dar parašyta?

– Ką norite sužinoti?

– Ar negalima atspausdinti?

– Taip, žinoma.

Spausdintuvas išstūmė popieriaus lapą. Eva pasiėmė jį pro atvirą langelį, padėkojo, ėmė skaityti.

740317–2402, K, asmens aprašas, (6401 v3.34) Linda Ingrida Person.

Daugybė neaiškių sutrumpinimų, dar kažkokių asmens kodų ir vardų. Biologinė motina, tėvas, pavardės ir asmens kodai, dar viena pavardė. 670724 Helstriomas, Stefanas Richardas. Typ S.

Už langelio sėdinti moteris žvelgė į kitą klientą, bet Eva spėjo pirmiau.

– Atleiskite, norėjau tik paklausti, ką reiškia Typ S?

– Sutuoktinis arba sutuoktinė.

Tylos akimirka, viską verčianti aukštyn kojomis.

– Norite pasakyti, kad ši moteris ištekėjusi?

Moteris ryžtingai ištraukė jai iš rankų lapą, perskaitė.

– Ne, šeimyninė padėtis I, išsiskyrusi 2001 metais.

Ji stengėsi suvokti informaciją, svarstė, ką ji reiškia, ar ją galima kam nors panaudoti. Visi surišti kaip viena didelė šeima, nesvarbu, ar patys pasirinko, ar norėjo to. Dalis išsiskyrę, dalis vis dar vedę.

– Ar galėčiau gauti išrašą pagal šį asmens kodą? Šešiasdešimt septyni, nulis septyni, dvidešimt keturi, trisdešimt penki, penkiasdešimt šeši.

Moteris sutarškino klavišais ir padavė jai dar vieną lapą. Nebeskaitydama ji pasuko išėjimo link.

Eidama pro automatiškai atsidarančias duris pagalvojo, kad jai buvo gerai atlyginta už sugaištą laiką.

Išsivirė puodelį kavos, net susiplakė šiltos grietinėlės, tada atsisėdo jo darbo kambaryje prie rašomojo stalo. Prieš išeidamas jis viską sutvarkė, nesimatė nė vieno popieriaus lapelio. Tiesa, paieškojusi rado kelis nerūpestingai užrašytus telefono numerius, bet jei jis jų nepaslėpė, aišku, iš jų jokios naudos.

Beje, jai nebereikia jo pagalbos.

Išskleidė lapą su buvusio Lindos vyro asmeniniais duomenimis. Gyvena Varberge. Biologinių tėvų pavardės ir asmens kodai, prie tėvo pavardės raidė M ir dar viena data. Paėmė kitą lapą, kuriame paaiškinti sutrumpinimai, ir suprato, kad M reiškia „miręs“. Po tėvų duomenų Lindos pavardė ir raidė S, reiškianti „sutuoktinė“; ir tie patys skyrybų metai kaip ir Lindos duomenų išraše. Bet štai toliau Helstriom, Johana Rebeka. 930428–0318. M 010715.

Miręs vaikas. Skyrybos vos pora mėnesių po mergaitės mirties. Buvęs Lindos teisėtas vyras neteko vaiko prieš pat skyrybas.

Ji atsikėlė, pajuto, kad sugedo nuotaika. Vėl maudulys krūtinėje. Paprastai užeina, kai pajunta kaltės jausmą prieš Akselį. Kai pagalvoja, kad dėl jų jo gyvenimo pradžia nebus laiminga. O jei Akseliui atsitiktų kokia

nelaimė? Kaip reikėtų tai išgyventi? Kartais ji pagalvoja, kad vargu ar žmonės ryžtųsi suteikti vaikui gyvybę, jei iš anksto žinotų, ką visa tai reiškia. Trokšti visų visų geriausio, bet nuolat kaltini save, kad padarai per mažai.

Kad besąlygišką meilę nuolat lydės nerimas ir sąžinės priekaištai. Laimė, ji to irgi iš anksto nežinojo. Akselis buvo didžiausias jos gyvenimo įvykis, jo gimimas viską pakeitė, suteikė būčiai visai kitas proporcijas. Nuo tada nustojo kelti į pirmą vietą save, atsirado poreikis nusileisti. Tai jis ją to išmokė. Nepaisant to, ji didesnę paros dalį praleidžia kažkur kitur, toli nuo jo. Nors per tuos šešerius metus spėjo pajusti, kaip greitai bėga laikas.

O dabar Henrikas ketina atimti iš jos pusę jai dar likusio laiko. Priversti ją būti mama kas antrą savaitę, neduoti jai nė mažiausios galimybės rinktis.

Ji nuėjo į virtuvę, atsigėrė vandens, paskui vėl grįžo prie kompiuterio.

Įsijungė internetą ir *Google* paieškų programą. Lindos vardu pasirodė 1390 informacijų. Permetė akimis geotechnikos doktorantes ir daugybę kitų vardų, bet nė vienas iš jų nebuvo susijęs su Linda, kuri ją domino. Pridėjo dar + Varbergas ir atsivėrė informacijos apie antrosios lygos moterų futbolo rezultatus bei duomenų bazės apie Švedijos komunalines sąjungas. Visa tai jai neįdomu. Įjungusi + Jončiopingas vėl susilaukė jai visai nereikalingų duomenų. Buvusio Lindos vyro pavardė pasirodė orientacijos varžybų rezultatų sąrašuose ir Šelefteo automobilių nuomos įmonės duomenyse. Tai irgi nesuteikė jai džiaugsmo.

Pasiėmusi kavos puodelį nuėjo į svetainę, pro didžiulį langą pažvelgė į sodą. Kaip ji pasijus, kai liks čia viena

su Akseliu? Ar pajėgs susitvarkyti? Ir kitas klausimas ar greičiau netikėta įžvalga: o iš tikrųjų, ar toks jau didelis skirtumas?

Akies krašteliu pamatė, kaip kažkas sujudėjo sklypo kampe, ten, kur prasideda parkas. Miško gyvūnai tikrai darosi vis įžūlesni. Gal netrukus teks rakinti duris, kad jie neįeitų į namus?

Grįždama įdėjo puodelį į indaplovę, vėl sėdo prie kompiuterio. Dar kartą perskaitė abiejų išrašų vardus.

Helstriom, Johana Rebeka.

Išgyveno aštuonerius metus ir tris mėnesius.

Pasvarsčiusi įrašė šį vardą Google paieškų puslapyje, pridėjo + Varbergas.

Viena informacija.

Straipsnis laikraštyje „Aftonbladet“: „Tėvas kaltina buvusią žmoną dėl dukters mirties“.

Ji pakėlė akis, pažvelgė pro langą.

Paskui ekrane atidarė minėtą straipsnį.

Nuotraukoje antkapis, o šalia iš nugaros nufotografuotas vyras. Mūsų mylima duktė Rebeka Helstriom gim. 1993 – m. 2001.

Po nuotrauka užrašas: „Ji meluoja“. Nuskendusios Rebekos Helstriom tėvas su liūdesiu ir kartėliu tvirtina: „Žinau, kad nelaimės buvo galima išvengti“.

VARBERGAS. Varbergo teismo posėdžių salėje nė vienos laisvos vietos. Dauguma susirinkusiųjų pažįsta kaltinamųjų suole sėdinčią dvidešimt septynerių metų moterį, kaltinamą tuo, kad prieš septynis mėnesius per jos neatsargumą žuvo jos aštuonerių metų podukra. Ji ilgai galvoja prieš atsakydama į valstybinio kaltintojo Torsteno Viknerio klausimus. Kalba taip tyliai, kad ją

ne kartą prašo pakartoti atsakymus. Teismo metu ji sėdi nuleidusi galvą, vengia pažvelgti į vyrą, sėdintį šalia kaltintojo. Prieš penkis mėnesius jis dar buvo jos vyras, o dabar kaltina ją, kad ji pražudžiusi jo mylimą dukterį Rebeką. Šalia jo sėdi mergaitės motina. Juodu ne kartą susiima už rankų ir bando guosti vienas kitą.

Nelaimė atsitiko liepos mėnesį. Kaltinamoji ir Rebeka, kuri pakaitomis gyveno pas savo motiną ir pas tėvą, ėjo maudytis į nedidelį Apelvikeno paplūdimį. Kai aštuonerių metų mergaitė, tėvų tvirtinimu galėjusi paplaukti nuo penkių iki penkiolikos metrų, įbrido į jūrą, moteris liko stovėti ant kranto. Anot moters, ji, kaip paprastai, pasakiusi mergaitei nebristi „giliau negu iki pilvo". Kadangi jos maudėsi jau nebe pirmą kartą, mergaitė gerai supratusi, ką tai reiškia. Moteris atkakliai tvirtina, visą laiką ją stebėjusi. Jos buvęs vyras su tuo nesutinka.

– Ji meluoja. Kelis kartus skambinau jos mobiliuoju, visą laiką buvo užimtas.

Be to, liudytojas tvirtina pastebėjęs, kad moteris kartą nuėjusi prie automobilio kažko pasiimti.

Kaltintojas skaito moters mobiliojo telefono pokalbių išklotinę, įrodančią, kad vyras teisus. Moters advokatė Julija Bekstriom aiškina, kad moteris visai gerai galėjusi stebėti mergaitę ir kalbėdama telefonu, kad nepaprastai stiprių povandeninių srovių, siautusių tą dieną, buvę neįmanoma numatyti. Be to, automobilis stovėjęs taip, kad moteris ir iš jo galėjusi matyti mergaitę. Kaltinamoji pasakoja, kad mergaitė staiga dingusi nuo vandens paviršiaus, o ji pati nedelsdama šokusi į vandenį ir plaukdama pajutusi labai stiprią srovę. Mergaitės atgaivinti nepavyko.

– Tai buvo nelaimė ir daugiau nieko, – tyliu balsu tvirtina moteris.

Kaltintojas Torstenas Vikneris taip pat netiki, kad dvidešimt septynerių metų moteris tyčia sukėlusi mergaitei pavojų. Bet veiksmai, dėl kurių žūsta žmogus, baudžiami ir tada, kai nėra sąmoningo kėslo.

– Mergaitė žuvo dėl kaltinamosios neatidumo, – sako kaltintojas, kiekvieną kartą pabrėždamas faktą, kad moteris kalbėjusi telefonu.

– Mergaitė buvo toli jūroje, o moteris sėdėjo ant kranto ir plepėjo telefonu.

Kaltinimai dvidešimt septynerių metų moteriai suskaldė Varbergo visuomenę į dvi stovyklas. Vaikų darželio, kuriame dirba moteris, bendradarbiai ir vaikų tėvai pabrėžia jos pareigingumą ir sugebėjimą prižiūrėti vaikus, tuo tarpu kiti apmėtė ją purvais ir surengė tikrą pjudymą. Anot advokatės, ypač blogą poveikį padarė pasklidusi žinia, kad moteris kalbėjusi telefonu.

Teismo nuosprendis skelbiamas ketvirtadienį.

Ji pakėlė akis, vėl pažvelgė pro langą. Bandė suvokti, kokius jausmus jai sukėlė ši naujiena. Ji rado, ko ieškojo, ne, rado kur kas daugiau, bet, užuot apsidžiaugusi, akimirką sugebėjo pamiršti savo širdies tamsą, pažvelgti į save iš šalies. Tarytum išgirdo kažkokį buvusios ir seniai dingusios Evos įspėjimą.

Dabar viską gerai apsvarstyk.

Vėl pažvelgė į ekraną.

Ką gi, kaip pasiklosi, taip išmiegosi.

Ji pakilo, nuėjo į virtuvę, atidarė šaldytuvą, paskui vėl uždarė, nebeprisimindama, ko čia ieško.

Pasiėmė bevielį telefoną, paskambino į informaciją.

– Man reikalingas Varbergo apygardos teismo numeris. Prašau mane sujungti.

Spaudžiamų klavišų garsas, paskui telefono signalai.

– Varbergo apygardos teismas. Marija Luisė Johaneson.

– Sveiki. Mano vardas Eva. Norėčiau sužinoti, kuo baigėsi vienas jūsų teismo procesas, vykęs du tūkstančiai pirmųjų metų lapkričio mėnesį.

– Koks bylos numeris?

– Nežinau.

– Be numerio negalėsiu rasti teismo sprendimo.

– Kaip tada galėčiau sužinoti?

– Kas tai buvo per byla?

– Nelaimingas atsitikimas pajūryje. Nuskendo aštuonerių metų mergaitė, kaltinamoji buvo ištekėjusi už mergaitės tėvo.

– Ak, tai. Ji pripažinta nekalta. Sprendimą galėčiau rasti ir nežinodama numerio.

– Ne, nereikia. Vadinasi, ji išteisinta?

– Taip.

– Dėkui.

Ji padėjo telefoną, vėl atidarė šaldytuvą, nežinodama kodėl. Uždariusi sutiko Akselio žvilgsnį iš nuotraukos, magnetu pritvirtintos prie šaldytuvo. Prisiminė, kad Akselis sakė, jog magnetas panašus į dinozaurą. Ko gero, iš tikrųjų panašus.

Mėlynos, nekaltos akys, tikinčios viskuo, ką mato.

Įsitikinęs, kad visi žmonės geri, kad jie visada mano tai, ką sako. Pavyzdžiui, jo mylima darželio auklė. Jis

ja aklai pasitiki, ji kiauras dienas juo rūpinasi ir kartu nori sugriauti jam gyvenimą.

Mintis, kad Henrikas kaip tik dabar ketina padaryti Lindą antra Akselio motina, greitai privertė pamiršti netikėtai užklupusį blaivų savęs vertinimą. Niekad gyvenime! Negana, kad iš jos atims pusę Akselio vaikystės, kad ji negalės nė trupučio pasipriešinti, ji dar turės sutikti, kad Akselis kas antrą savaitę gyventų po vienu stogu su ta. Niekada! Jei Henrikas nori gyventi su Linda, vaikas turės likti pas motiną.

Ar atsirastų tėvų, norinčių patikėti savo vaikų priežiūrą tokiai kaip Linda? Kaip patiktų kitiems darželio grupės vaikų tėvams, kad jų vaikus prižiūri moteris, teista už tai, kad aštuonerių metų mergaitė nuskendo, kai ji kalbėjo telefonu?

Suvokė, kad ši mintis svarbi ir kad tai reikėtų išsiaiškinti.

Nenuleisdama žvilgsnio nuo Akselio akių, ji apsisprendė.

Pasirinko.

Jai reikėjo tik užrašyti Lindos vardą ant išspausdinto laikraščio straipsnio. Lapą įdėjo į voką be siuntėjo adreso, peržiūrėjo darželinukų tėvų sąrašą ir užrašė jau ir taip smarkiai susierzinusios Simono motinos adresą.

VIENERIUS METUS.

Tokia mintis – tarsi smūgis į paširdžius. Kas kartą, kai apie tai pagalvodavo, į jo sąmonę skverbėsi įvairiausios išvados. Per atostogas, kai juodu automobiliu keliavo po Italiją. Per visus pobūvius su šeimos draugais. Kai ji važiavo su juo į Londoną ir juodu kartu praleido meilės naktį. Ir prieš tai, ir vėliau tas prakeiktas tipas jau buvo ją nusižiūrėjęs. O jis pats atrodė tik nevykėlis, niekam tikęs liurbis. Vidutinybė, kurią lengva pakeisti bet kuo kitu.

Jis sėdėjo ant sofos, pritvirtintos prie sienos, žiūrėjo pro prabangios kajutės langą. Laivas praplaukė pro Niukelvikeno tiltą, virš horizonto tarytum du šauktukai iškilo Nikė ir Nokė, primindami, kur jo namai ir ką jis juose išgyveno.

Krepšys stovėjo ant grindų, neatidarytas. Vonioje girdėjosi jos judesiai, jos ranka ieškojo čia vieno, čia kito daikčiuko tualetinių reikmenų krepšelyje.

Vienerius metus.

Aš myliu jūsų žmoną, o ji myli mane.

Vonios durys prasivėrė, ji stovėjo ant slenksčio, laukdama jo dėmesio. Pastebėjo, kad ji užsivilkusi ploną

šviesiai geltoną šilkinį chalatą, šukuosena tokia, kokios jis dar nebuvo metęs.

Jis vėl pažvelgė pro kajutės langelį.

Dėl jo keletą kartų bandėme viską baigti, bet tiesiog negalime gyventi be vienas kito.

Akies krašteliu matė, kaip ji priėjo prie savo atviro, ant lovos numesto krepšio.

– Ar dar nepaskambinai, kad atneštų daugiau rankšluosčių?

Trumpas, kiek irzlus klausimas.

Jis dar kartą pažvelgė į ją.

– Ne.

Tai nebuvo sąmoningas noras ją įžeisti. Įėję juodu iš karto pamatė, kad per mažai rankšluosčių, bet iš seno įpročio jis laukė, kad ji imsis iniciatyvos, kad ji paskambins ir viską sutvarkys.

Taip būdavo visada.

Pirmą kartą nustebęs pagalvojo, kokį neišdildomą įspaudą jo gyvenime paliko visi tie su Eva praleisti metai. Kaip lengva būdavo nuo daug ko nusišalinti, pasislėpti už jos nenuilstamo veiklumo. Staiga suvokė grėsmę ir bejėgiškumą. Teks atsisakyti to, prie ko jis taip pripratęs. Kas gi liks iš jo, kai viso to neteks?

– Ar padarysi?

Kandus balsas grąžino jį į dabartį.

– Ką?

– Ar paskambinsi dėl rankšluosčių? Ar teks skambinti man pačiai?

Pasirėmė rankomis į šlaunis, atsistojo, priėjo prie mažo rašomojo stalelio ir ėmė abejingai sklaidyti laivų kompanijos lankstinukus.

Visais požiūriais tobula. Pats žinote, ką turiu galvoje.

Koks įžūlus kiaulė!

Padėjo lankstinuką į šalį, nė nežinodamas, ko ieškojo, grįžo prie langelio. Nikės ir Nokės pro sandarų, storą langelio stiklą nebematyti. Jis užmerkė akis, slopindamas norą išlipti ant denio, į gryną orą, pažiūrėti, ar jie dar neišnyko už horizonto.

Kai atsigręžė, pamatė, kad ji, nukėlusi krepšį, sėdi lovoje atsirėmusi į faneruotą galvūgalį. Po plonu šilko chalatu ryškėjo krūtų speneliai, ji buvo nusivilkusi visus apatinius drabužius. Rankose laiko laivo parduotuvių katalogą su kainomis be muito mokesčio, bet jis matė, kad ji jo neskaito, tik nori nukreipti žvilgsnį kažkur į šalį, pabrėždama, kad ji nusivylusi, jog jis toks nedėmesingas, nerodo entuziazmo.

Jis staiga suprato, ko iš jo laukiama, bet taip pat suvokė, kad tai neįmanomas dalykas. Geismas, prieš porą valandų varęs jį iš proto, ištekėjo tarytum žibalas iš kiauro bako, tai, kas kurstė aistrą, liko ant *Viking Line* terminalo grindų.

Kaip, po velnių, reikės visą parą ištverti uždarytam ankštoje kajutėje atviroje jūroje? Jau nekalbant apie žavų Nodendalio viešbutį, įtrauktą į jų romantiškos kelionės bilieto kainą. Kai juodu suėjo į kajutę, ji juokdamasi parodė du ką tik pirktus *Cho-San* pakelius. Aiškiau nepasakysi.

Juk ji pasirengusi tam, kad juodu padarys reikiamus sprendimus, kartu planuos ateitį, pagaliau ryšis lemtingam žingsniui.

O jis staiga pajunta, kad dar nieko nežino. Net neaišku, ką pasirinks.

Staigiu judesiu ji numetė į šalį parduotuvių katalogą, sukryžiavo ant krūtinės rankas lyg nuo jo atsiribodama.

– Blogai jautiesi?

Iš balso visiškai aišku, kad tai ne šiaip sau klausimas, o tikras kaltinimas.

– Taip. Gana blogai.

– Blogai?

Klausimas tarytum kirtis, nuodai pasklido po oda.

– Kas gi nutiko? Maniau, keliaudami linksmiau leisime laiką.

Ji nervingai nubraukė šviesią garbaną, ištrūkusią iš naujosios šukuosenos, užkišo ją už ausies ir vėl sukryžiavo ant krūtinės rankas. Šilkinis chalatas prasiskleidė, pasimatė įdubimas tarp krūtų. Jis pastebėjo, kad ir tas jo nė kiek nepradžiugino, kad staiga net nebegali pasikalbėti su ja apie tai, kaip jis jaučiasi, kad viskas tiesiog nepakeliama. Juk su ja galėdavo pasidalyti visomis mintimis. Ji jį gelbėjo iš visos tos pilkumos, iš nuobodulio. Auksinis aušros ruoželis. Viltis. Begaliniai pokalbiai, po kurių atsiverdavo nauji, neištyrinėti keliai. Jai visada pavykdavo padaryti, kad jis pasijustų puikiai, suvoktų, jog verta gyventi. Visada taip daug juokdavosi. Jos ranka staiga, netikėtai liesdavo jį pačiose neįprasčiausiose vietose, ji *norėdavo* jį liesti.

Eva to niekada nedarydavo.

Kaip audra įsiveržusi į jo gyvenimą, ji pažadino tiek daug užmigusių jausmų ir poreikių. Jis gėrė jos dėmesį kaip išdžiūvusi kempinė.

Kada ir kur juodu su Eva pradėjo tai pamiršti? Nustojo stengtis, ėmė nesirūpinti tuo, ką turi. Juk kažkada

Eva turėjo turėti visa tai, ką dabar, kaip jam atrodė, turi Linda. O gal ne? Ar jis jai kada nors jautė panašius jausmus? Jei taip, kada juodu priėjo posūkio tašką, kada prasidėjo kelionė atgal? Gal ne atgal, gal abejingumo link? Ar toli jis nuėjo abejingumo kryptimi? Kodėl tada taip nepakenčiama įsivaizduoti ją su kitu vyru? Gal tai tik bėgimas? Gal jis bėga nuo nusivylimo, kad ji galbūt niekada jo tikrai nemylėjo, niekada nebijojo jo prarasti? Gyveno su juo iš pareigos, iš įpročio? Nepakeliama mintis. Beviltiškai bandė sužadinti pyktį ir juo prisidengti, bet juto tik paniką, kad viskas aplink jį skyla ir griūva. Pažvelgė į Lindą ir staiga ėmė trokšti, kad ji apkabintų jį, suprastų, koks jis išsigandęs, kaip jam skaudu, kad jį taip išdavė. Labiau negu bet kada jam dabar reikia jos užuojautos.

Giliai atsidusęs jis vėl sunkiai atsisėdo ant sofos, pritvirtintos prie sienos.

– Eva turi kitą.

Demonstratyviai ant krūtinės sukryžiuotos rankos nusviro ant kelių, tarytum jai kažkas būtų numovęs tramdomuosius marškinius. Nepasitenkinimo išraiška staiga virto palengvėjimo atodūsiu.

– Betgi, Henrikai, juk tai tiesiog puiku! Tai geriausia išeitis.

Iš pradžių jis neišgirdo, ką ji sako, žodžius girdėjo, bet niekaip negalėjo suvokti, ką gi jie galėtų reikšti.

Jos veidas spindi iš džiaugsmo. Sakytum, atplėšė paketą ir rado tai, ko visada troško, bet niekada nesitikėjo gauti.

– Mums daugiau nereikės slapukauti. Jei ji jau turi kitą, vadinasi, visi gaus tai, ko nori.

Taip gera, kad sunku ir patikėti. Ji švyti iš laimės, regis, keliais sakiniais išsprendė visas problemas.

– Tiesiog sunku patikėti. O tu visą laiką jauteisi kaltas prieš Akselį, kaltas, kad griauni šeimą. Argi nesupranti, kas už viso to slypi? Juk tai ji, o ne tu nori skyrybų. Buvo tau neištikima dar prieš mums susitinkant.

Pabaigoje, tarytum grožėdamasi, kad gyvenimas toks puikus, sušuko:

– Pagaliau tu laisvas!

Jis suvokė, kad ji niekada jo nesupras.

Kad jis jai niekada negalės išaiškinti.

Atsirado kitas vyras ir užgrobė jo vietą. Vyras, kuriam Eva suteikė pirmenybę, kurį laiko patrauklesniu, įdomesniu, inteligentiškesniu, vertesniu.

Geresniu.

Jau metai, kai tas vyras supranta esąs už jį pranašesnis, klausosi kalbų apie jį, negerų kalbų. Vargšas Henrikas, jis toks nevykęs, jis neturi ko jai duoti. Jį pergudravo. Tas bailus niekšas slankiojo jo būties užkulisiuose, neišdrįso pasirodyti, bet visą laiką puikiai viską žinojo apie jo gyvenimą, jį kontroliavo. Timptelėdavo čia vieną virvutę, čia kitą, o jis kaip koks idiotas žeminosi visų akivaizdoje.

Netikėtas pyktis privertė jį pašokti.

– Nejaugi nesupranti, ką tau sakau! Po velnių, kalbame ne apie kaltės jausmą. Ji kiaurus metus mane apgaudinėjo, veikė man už nugaros. Kiaurus metus! Gniaužėsi su apsisnargliavusiu dvidešimt penkerių metų pienburniu ir tylėjo kaip užsiūta.

Netikėtas jausmų proveržis privertė ją nutilti iš nuostabos. Tyla buvo tokia ilga, kad jis ėmė gailėtis to, ką pasakė. Konflikto su ja tikrai nenorėjo.

Nedrįso pradėti kivirčą.

Nekantriu judesiu ji susisiautė į chalatą, prisidengė apnuogintą krūtinę.

– Na ir kas? O ką tu veiki pastaruosius septynis mėnesius?

Žinoma. Ką jis gali atsakyti? Jei visai atvirai, tikrai nežino.

– Aišku, šioks toks skirtumas yra. Juk aš esu apsisnargliavusi dvidešimt devynerių metų mergiotė.

Jis vėl plestelėjo ant sofos.

– Nutilk.

– Ką gi tau daugiau pasakyti?

Ne, to jis tikrai nežino. Sėdėjo tylėdamas. Tegul duslus laivo mašinų skyriaus ūžesys užgožia jo sumišimą.

– Gal nori, kad kažkaip tave paguosčiau?

Aš myliu jūsų žmoną, o ji myli mane.

– Atleisk, bet tikrai neketinu to daryti. Atvirai kalbant, nelabai suprantu, dėl ko turėčiau tave guosti. O gal tu mane visą laiką apgaudinėjai?

Ji išlipo iš lovos, išsitraukė iš krepšio palaidinę. Skubūs, nekantrūs judesiai, galėjai pamanyti, kad ji nori iš čia kuo greičiau pabėgti, lygiai kaip ir jis. Kai ėjo į vonios kambarį, jis pamatė, kaip ji ranka pasibraukė per kairįjį skruostą. Tiek daug ji laukė, tiek tikėjosi. Ir jis jai tiek visko pažadėjo. Jį užplūdo švelnumo banga. Jokiu būdu nenorėjo jos skaudinti. Ji tikrai nusipelnė patirti truputį laimės po visų sunkių išgyvenimų, bet nustebęs suprato, kad nepasiruošęs įgyvendinti jos svajonių.

Vonios tarpduryje ji stabtelėjo, bet į jį nepažvelgė.

– Šiandien vakare kitu laivu iš Turku plauksiu namo.

Ji įžengė į vonią, užsidarė duris, užsirakino.

ATRODĖ, LYG DARŽELYJE VISI BŪTŲ PAMIRŠĘ sekmadienio susirinkimą. Kerstina pasistengė, kad viskas būtų kaip visada. Ji sustabdė pro duris išeinančią Evą, dar kartą padėkojo jai už jos žodžius, ištartus susirinkime, kurie aptramdė sukilusius jausmus ir neleido, kad susirinkimas virstų egzekucija. Eva sumišusi šyptelėjo ir pareiškė, kad pasakiusi tai, kas jai atrodė teisinga.

Akselis sėdėjo galinėje sėdynėje. Tėvams ji nepasakė, ko atvažiuoja. Ne tik išgerti kavos. Nepasakė, kad tikrasis jos tikslas – pasiskolinti pinigų. Daug pinigų. Nuo minties, kad teks papasakoti, kokia yra tikroji padėtis, kad Henrikas rengiasi ją palikti, jai buvo gėda.

– Mama, žiūrėk, ką šiandien gavau.

Ji žvilgtelėjo į automobilio veidrodėlį. Akselio rankose sušmėžavo kažkoks rudai raudonas daiktas.

– O, kaip gražu! Kas tau padovanojo?

– Nežinau, kuo jis vardu.

Kaip papasakoti tėvams, kad Henrikui jos nebereikia, ir kartu nesugriauti tėvų iliuzijų apie ją. Žinojo, kad tėvus tai įskaudins ne mažiau kaip ją. Gal net labiau. Labiausiai ji nenorėjo, kad tėvai ja nusiviltų. Po visko, ką jie dėl jos padarė, ką jai davė.

Viską, ko ji negalės duoti savo sūnui.

– Nežinai, kuo jis vardu? Ar jis lanko kitą grupę?

– Ne, jis didelis. Toks didelis kaip ir tu.

Keista, kad Lindą pavaduojantis tarnautojas dalija jos vaikui dovanas.

– Ar jis šiandien dirbo darželyje?

– Ne, jis stovėjo už tvoros, miške. Pašaukė mane, kai sėdėjau supynėse, ir pasakė, kad nori padovanoti man puikų dalyką.

Automobilis sulėtino greitį, nors ji nė pati nepajuto, kaip koja nuspaudė stabdį. Pasuko į pakelę, patraukė rankinį stabdį, atsigręžė, kad galėtų jį gerai matyti.

– Parodyk!

Jis ištiesė jai rudą meškiuką su raudona širdute ant pilvo.

– Ką jis dar pasakė?

– Nieko tokio jis nepasakė. Sakė, kad aš gražiai supuosi ir kad jis žino tokią aikštelę, kur yra labai daug sūpuoklių ir labai ilgas lovelis čiuožti ant užpakalio, ir kad mes ten nuvažiuosime, jei ir tu važiuosi kartu.

Krūtinę tarytum kažkas apjuosė geležiniu lanku. Ji bandė tramdytis, nerėkti garsiai, kad neišgąsdintų vaiko.

– Akseli, juk sakiau tau, kad negalima kalbėtis su suaugusiais, jei jų nepažįsti. Ir nieku gyvu neimk, jei jie tau ką duoda.

– Bet jis žino, kuo aš vardu. Tada turbūt galima?

Ji gurktelėjo, giliai įkvėpė oro.

– Kokio amžiaus jis buvo? Toks kaip tėtė ar toks kaip senelis?

– Kaip tėtė, bet ne toks senas.

– Kiek jam gali būti metų?

– Na, septyniasdešimt penkeri.

– Ar kuri nors iš auklių matė, kai tu su juo kalbėjai?

– Nežinau.

– Kaip jis atrodė?

– Na, negaliu pasakyti. Kodėl tu taip pyksti?

Kaip jam paaiškinti? Vien nuo minties, kad jam gali kas nors atsitikti, gniaužė kvapą.

– Aš nepykstu. Man tik neramu.

– Bet jis geras. Kodėl negalima su juo kalbėti?

– Ar tu jį pažįsti? Gal kada nors esi matęs?

– Rodos, ne. Bet jis sakė, kad galbūt dar ateis.

– Dabar gerai manęs paklausyk, Akseli. Jei jis dar kartą ateitų, atsivesk kurią nors auklę, tegul ji su juo pasikalba. Pažadėk. Vienas daugiau niekada su juo nesikalbėk.

Jis sėdėjo tylėdamas, glostydamas raudoną meškiuko širdį.

– Pažadėk man, Akseli.

– Gerai!

Ji giliai įkvėpė oro ir ištiesė ranką prie mobiliojo. Visa kita nesvarbu, instinktyviai pajuto, kad turi paskambinti Henrikui, pasakyti jam, kas atsitiko. Kitą akimirką ji suvokė, kokia yra tikrovė. Juk jis išvyko į slaptą kelionę su darželio aukle ir turi malonesnių užsiėmimų, negu rūpintis sūnaus saugumu. Nuo dabar ji viena, laikas prie to priprasti. Ji padėjo telefoną, nusprendusi, jog vakare, kai Akselis užmigs, paskambins Kerstinai ir paprašys, kad geriau jį prižiūrėtų. Ir apskritai, ar ji gali leisti jį į darželį, kol neišsiaiškino, kas tas nepažįstamas vyras, žinąs Akselio vardą?

Vos tik ji tėvams papasakojo, kas atsitiko, viskas buvo išspręsta. Jie tuoj pasisiūlė kelias dienas palaikyti Akselį savo namuose. Kol bus tikri, kad vyras daugiau neateis.

Sėdėjo virtuvėje su kavos puodeliais ir ką tik iškeptu pyragu, viskas atrodė taip ramu ir jauku kaip visada, kai ji lankydavosi vaikystės namuose. Bet šiandien jai smarkiai dunksėjo širdis, ji jautė kaltę ir gėdą, kad nesugeba susitvarkyti savo gyvenimo.

Akselis sėdėjo prie seno, blogai suderinto pianino, visi girdėjo, kaip jis neįgudusiomis rankomis atkakliai stengiasi surankioti tinkamus dainelės „Senasis Nojus" garsus. Kadaise ji mokė jį tą dainelę skambinti.

Ji turi viską paaiškinti dabar, kai Akselis negirdi, kas jo laukia. Kad tėtė juos paliks, kad negyvens namie. Ji bandė pradėti, tačiau kokiais žodžiais galėtų tai išreikšti? Kaip pasakyti, kad ji pralaimėjo? Kad ją pametė, kad pasirinkta kita, kad jos nebenori, kad vyras laiko ją niekam tikusia.

Juo geriau Akselis grojo savo dainelę, juo sunkiau jai buvo rasti tinkamų žodžių, nors jautė, kad dabar būtų pats metas.

– Kaip judviem iš tikrųjų sekasi?

Ji sutiko motinos žvilgsnį, pamatė, kad ji supranta, jog kažkas negerai.

– Ak, nekaip.

Neilga tyla. Tėvai persimetė žvilgsniu, liudijančiu, kad juodu visiškai supranta vienas kitą, kad jiems žodžiai nereikalingi. Ji irgi visą gyvenimą norėjo, kad galėtų į ką nors žvelgti tokiu žvilgsniu.

– Nenorime kištis į jūsų reikalus, bet jei nori pasikalbėti, ką gi...

Tėvas nebaigė sakinio, perleisdamas iniciatyvą jai. Ji jautė, kad dreba rankos. Kažin, ar jie tai pastebi? Niekad gyvenime nemanė, kad kada nors bus taip sunku prašyti juos pagalbos. Taip sunku pasakyti teisybę.

Ji nurijo sunkų kąsnį.

– Viskas, atrodo, klostosi gana blogai.

– Taip, mes jau supratome.

Vėl pasidarė tylu. Netrukus dainelė baigsis, brangi kiekviena sekundė.

Be galo įtempusi jėgas, ji pagaliau ištarė lemtingus žodžius.

– Mudu su Henriku skirsimės.

Motina ir tėvas liko visiškai ramūs, jų veidai nė kiek nepasikeitė. Jai pačiai buvo sunku nusėdėti ant kėdės. Pirmą kartą ji garsiai ištarė šiuos žodžius, tarytum pati išgirdo juos iš šalies. Išleido juos į visatą kaip nepaneigiamą faktą. Pirmą kartą jų turinys tapo tikrove, dabar ji viena iš tų, kurioms nepasisekė, kurių vaikas bus išsiskyrusių tėvų vaikas.

– Vadinasi, blogi reikalai.

Tėvo kaktoje įsirėžė susirūpinimo raukšlė.

Nuo jo žodžių ji sumišo. Kodėl jie nesistebi? Ką jie matė ir ko nemato ji?

Motina, kaip paprastai, suprato jos mintis. Kai ji prakalbo, balsas buvo liūdnas.

– Manau, reikia kalbėti atvirai. Mums iš pat pradžių pasirodė, kad tu ir Henrikas kiek per daug, kaip čia pasakius... Galbūt per daug skirtingi. Bet tu taip juo pasitikėjai, tau taip patiko... Ką gi mes galėjome sakyti, kokią teisę turėjome kištis į tavo pasirinkimą? Tu visada elgeisi kaip norėjai.

Ji meiliai paglostė Evai ranką, nusišypsojo.

– Matėme, kaip judu gyvenate, ir bijojome, kad, laikui bėgant, tu pavargsi. Kad jis nesugebės išpildyti visų tavo lūkesčių. Nieku gyvu nenoriu pasakyti, kad mes džiaugiamės, jog buvome teisūs.

Ji patraukė ranką, bijodama, kad motina pajus, kaip ji dreba. Visiškas chaosas. Ji apsižvalgė, jos žvilgsnis sustojo ant seno stiklinio padėklo, kabančio ant sienos, išlikusio dar iš prosenelės namų. Darbščių šeimų kartos, kurių pastangos davė jai viską ir vedė ją iki šios dienos. Viena karta ėjo kitos kartos pramintu keliu. O štai ji ir jos nesėkmė pertrauks šią grandinę. Didžioji nevykėlė, kurios atsisako vyras ir kuri likusią grandinės dalį pažymės kitokiu požiūriu į meilę ir santuoką. Kažkas apgaulinga, nepatikima. Tai, dėl ko neverta kovoti. Gal apskritai neverta tikėti.

Tėvas tarkštelėjo kavos puodeliu. Toks jaukus, gerai pažįstamas garsas.

– O kaip į visa tai žiūri Henrikas? Jam irgi turėtų būti sunku.

Ji, netekusi žado, pažvelgė į motiną. Paskui į tėvą, vis dar tebesididžiuojantį savo dukteria, ryžtingai tvarkančia savo gyvenimą, nesitenkinančia tuo, kas nėra geriausia, verta daug daugiau, negu ji turi.

Tiesa pasislėpė už geležinių durų.

– Ką gi. Jis jaučiasi neblogai.

– Ką žadate daryti su namu?

Dabar viską gerai apsvarstyk.

Silpnas, bejėgis balsas jos širdies tamsoje paskutinį kartą bandė ją įspėti.

Kaip pasiklosi, taip išmiegosi.

Ji pasuko galvą, pažvelgė į tėvą, ir Evos, kuri kadaise gyveno, balsas pasidavė, nutilo, jis niekada daugiau negalės jos įspėti.

Širdyje ji maldavo, kad kada nors gyvenime sutiktų žmogų, kuris stovėtų jos pusėje, mylėtų ją, į kurį ji galėtų atsiremti, kai pati nebepajėgs kovoti.

– Norėčiau Henrikui išmokėti jo dalį, o namą pasilikti sau. Turiu pasiskolinti pinigų.

BJAURI. TOKIU ŽODŽIU JIS GALĖJO PAVADINTI likusią jų kelionės dalį, nors tai ir per silpnas žodis. Baltijos jūra buvo lygi kaip veidrodis, bet jo viduje kilusi audra neleido jam grožėtis išorine ramybe. Ištrinti visi jausmai, sprendimai, kuriais jis dar taip neseniai pasitikėjo kaip tvirtu inkaru. Jausmai, troškimai, svajonės. Viskas staiga virto didžiausia sumaištimi.

Ilgiausią jo gyvenimo pusvalandį ji išbuvo užsidariusi vonioje, paskui išpuolė, įniršusi susimetė savo daiktus ir, nesakydama nė žodžio, užtrenkė jų prabangios kajutės duris.

Jis sėdėjo nejudėdamas, pro langelį žvelgė į vis retėjančius šcherus, Stokholmas ir namai pamažu tolo už horizonto. Po kelių valandų nusileido į vestibiulį ir užsisakė atgalinį bilietą tos pačios dienos vakarui. Sužinojo, kad ir ji padarė tą patį. Negalėjo suprasti, kur ji leidžia laiką ilgos kelionės metu.

Turku jis persėdo į grįžtantį laivą, lyg už bausmę gavo kajutę apatiniame denyje, be langų, žemiau vandens lygio. Sėdėjo joje vienas. Tuoj po vidurnakčio kažkas ryžtingai pasibeldė į duris. Ji buvo girta, plūdo jį paskutiniais žodžiais, bet kadangi jis nesiteisino, ji greitai

išsikvėpė. Verkdama susmuko ant grindų prie kajutės durų. Bet jis nesugebėjo jos paguosti, nesugebėjo rasti žodžių, kuriuos galėtų jai pasakyti. Supratusi, kad jis visiškai nežino, ką daryti šiomis aplinkybėmis, ji vėl perpyko, pasipylė dar vienas keiksmų srautas, ir ji, trenkusi durimis, vėl paliko jį tarp ankštų sienų, tarp kurių tebeaidėjo jos žodžiai. Suvokė, kad kiekvienas jos žodis teisingas, sėdėjo šių žodžių supamas, ėmė svarstyti savo padėtį ir pagaliau suprato, jog nebeištvers. Juk ir jį išdavė. Koks nors teisėjas turėtų stoti jo pusėn, pasverti bausmę už tai, ką padarė Lindai, bet ir užuojautą, kurios jis nusipelnė dėl Evos išdavystės.

Būtų daug paprasčiau, jei viskas būtų tik juoda ar balta. Jei jį kas verstų balansuoti tarp dviejų galimybių. Be galo norėtų ją pasmerkti, pats būdamas nekaltas, priversti ją nutilti, atskleisti jos nešvarią sąžinę ir nepalikti jokios galimybės gintis. Kad ji prisipažintų, kaip bjauriai elgiasi, ir taip galų gale prarastų savo galią. Kad jis pasijustų už ją pranašesnis.

Bet dabar jam teks nuolankiai atsikariauti jos meilę, sugraudinti ją, pataikūniškai įkalbinėti, kad liktų su juo. Gerai parinkti žodžius ir neduoti jai nė mažiausios galimybės sumažinti savo kaltę ir suversti dalį atsakomybės jam. Kad jis neva buvęs nė kiek ne geresnis.

Viskas klostytųsi daug paprasčiau, jei jis iš karto būtų viską prisipažinęs. Kad būtų jai papasakojęs apie savo slaptą meilę, aistrą ar kaip tai pavadinsi. Tada jie būtų galėję pradėti nuo to, ko dabar dar reikės pasiekti. Nuo žaidimo atviromis kortomis. Dabar jau per vėlu. Jei dabar prisipažins, kad melavo, taip save suniekins, kad

niekada negalės pakilti ir būti lygus su ja. Nors ji taip pat pasielgė su juo, jos iškalbingumas padės jai įrodyti, jog teisi ji ir tik ji.

Eva turi kažką, kas verčia jį jaustis nereikalingu. Ji beprotiškai stipri. Gali pamanyti, kad sunkumai veikia ją kitaip nei paprastus žmones. Ji nereaguoja į juos normaliai. Sunkumai jai lyg kuras, lyg proga tapti dar stipresne. Kažkokiu nesuprantamu būdu jai pavyksta sunkią padėtį paversti nauja galimybe. Jis stovi šalia, tyli ir mato, kad jai jo nereikia, kad ji viską įveikia savo jėgomis, neprašydama jo pagalbos, nereikalaudama, kad leistų į jį atsiremti. Pamažu ji perėmė iš jo atsakomybę, ir jis galų gale nė pats nežino, ar dar ką nors sugebėtų. Viešpatie! Juk jis net nustojo skaityti jam adresuotus laiškus.

Linda visiškai kitokia. Ji atvirai prisipažino, kad jai jo reikia. Koks nuostabus jausmas, kai kažkas be tavęs negali gyventi! Ji leido jam pasijusti vyru. Ji tiesiai ir aiškiai leido jam suprasti, kad yra dalykų, kurių ji neišmano, ir, priešingai nei Eva, visai to nesigėdi. Atvirkščiai, ji tuo netgi naudojosi, norėdama, kad juodu labiau suartėtų, kad taptų vienas nuo kito priklausomi, kad taptų neišskiriama pora. Tokia priklausomybė teikė jam džiaugsmo. Jis svajojo, kaip juodu gyvens kartu, kaip jo gyvenime viskas pasikeis. Kaip pasikeis *jis*. Dabar supranta, koks buvo naivus, kaip viskas atrodė paprasta, kol tai buvo tik svajonės. Įsivaizdavo, kad išpjaus Evą iš savo gyvenimo ir savo ateities lyg seną karpą, kurios pagaliau įmanoma atsikratyti. Kad viskas taps švaru, tvarkinga, kad atsivers naujos galimybės. Niekieno ne-

suteršta pradžia, visiškai nepriklausoma nuo to, kas įvyko praeityje, nepriklausoma nuo to, ką jis kažkada pasirinko. Dabar jis skausmingai aiškiai pamatė, kad taip niekada nebus. Juodu priklauso vienas kitam visiems laikams, nesvarbu, ar juodu to nori, ar ne. Kartą pasirinkęs, to nebeatsikratysi visą gyvenimą. Vienas iš argumentų – Akselis. Jis matė tik pranašumus, niekada nebandė įsivaizduoti Evos ir Akselio su kitu vyru, vyru, kuris galės su Akseliu leisti tiek pat laiko, kiek ir jis. Formuoti jį, kol jis kažkada ateityje taps suaugusiu vyru. Dabar, kai pamatė tą prakeiktą tipą, ši mintis tapo nepakeliama.

Bet taip pat nepakeliama mintis – prarasti Lindą.

Arba kad jį paliks Eva.

Arba kad ji, galimas dalykas, niekada jo nemylėjo.

Po perkūnais.

Jam reikia laiko. Laiko suprasti, ką jis iš tikrųjų jaučia.

Suprasti, ko iš tikrųjų nori.

Jis atsikėlė, pasiėmė rakto kortelę. Reikia susirasti Lindą ir viską su ja išsiaiškinti. Nė pats nežinojo, ar jam labiau rūpi Linda, ar tiesiog nori išeiti iš kajutės, kur tarp ankštų sienų trūksta oro. Priėmime sužinojo jos kajutės numerį, bet į beldimą niekas neatsakė. Jos mobilusis taip pat tylėjo. Pradėjo jos ieškoti laivo baruose ir restoranuose. Nežinojo, ką jai pasakys? Norėjo tiesiog su ja pasikalbėti. Bandyti jai paaiškinti. Nerado jos nei diskotekose su švytinčiomis grindimis, nei triukšminguose karaokės baruose. Sustojo prie didžiulio lango su plačia panorama. Už lango juoda kaip derva tamsa, jis prarado orientaciją, negalėjo pasakyti nei į kurią pusę laivas plaukia, nei kur yra laivo priekis ar laivagalis.

Patyrinėjęs ant sienos kabantį laivo planą, jis vėl ėmė ieškoti jos kajutės. Šį kartą ji atidarė, prisimerkusi nuo ryškios koridoriaus šviesos. Nieko nepasakė. Paliko duris praviras ir pasitraukė į kajutės tamsą. Įeidamas jis giliai įkvėpė, vis dar nežinodamas, ką jai pasakys. Uždaręs duris stovėjo visiškoje tamsoje.

– Nedek!

Išgirdo jos balsą už kelių metrų, atitraukė ranką nuo sienos, kur nejučiomis ieškojo mygtuko.

– Nieko nematau.

Ji neatsakė. Išgirdo, kad ji pastatė ant stalo stiklinę. Tamsoje pamažu ėmė ryškėti silpna kajutės iliuminatoriaus šviesa, pamatė kėdės kontūrus. Laukė, kol akys pripras prie tamsos. Nenorėjo už ko nors užkliūti. Reikėjo kažką sakyti.

– Kaip jautiesi?

Šį kartą ji irgi nieko neatsakė. Pro duslų motoro gaudesį pasigirdo, kaip ji su panieka sušnypštė.

Ilgai stovėjo tylėdamas. Iniciatyva lyg ir jo rankose, bet jis nežino, ką pasakyti, kokiais žodžiais jai paaiškinti.

– Ar turi ko išgerti?

– Ne.

Girdėjo, kaip ji paėmė stiklinę, nugėrė keletą gurkšnių.

Lengva tikrai nebus.

– Linda, aš...

Širdis ėmė daužytis. Jaučia taip daug, o paaiškinti nieko negali. Ji – jo artimiausia draugė. Ji taip puikiai jį suprasdavo. Leisdavo jam pasijusti taip nuostabiai. Teikdavo jam drąsos.

Išgirdo, kad ji pakeitė kūno padėti. Gal atsisėdo?

– Ko nori?

Du žodžiai.

Kiekvienas iš jų kitame kontekste visai nepavojingas. Jei neturėtų to sunkumo. Tik klausimas, ko jis nori. Ko iš jos laukia.

Bet šią akimirką, jos lūpose, šie žodžiai kėlė grėsmę visai jo būčiai. Dabar jis verčiamas pasirinkti, kaip gyvens likusią gyvenimo dalį. Čia ir dabar jis laisva valia gali pasirinkti savo ateitį. Turi tokią galimybę. Ar iš tikrųjų? Juk jis nežino, ar gali rinktis. Dėl to viskas taip sunku. Dėl to, kad nežino. Gal tai vienintelė alternatyva? Gal sprendimas jau padarytas jam už nugaros.

Gal viską nusprendė Eva?

Vėl.

Po velnių.

Vis dėlto Linda turėtų suprasti, kad viskas pasikeitė. Kad viskas pasidarė daug sunkiau. Ji neturėtų reikalauti, kad jis nuspręstų tokį svarbų dalyką neapgalvojęs, neišsiaiškinęs padėties.

– Jei neturi ko pasakyti, gali eiti iš kur atėjęs.

Balsas ledinis, nuo jo jam darosi nejauku. Matyt, jis praras viską. Ir viena, ir kita. Tai, ką turi, ir tai, apie ką svajojo. Ką gi jam daryti? Jei liks vienas...

– Mieloji, ar negalime uždegti šviesą, kad tave matyčiau?

– Kam tau mane matyti? Juk tau manęs nereikia.

Jis pajuto, kad ima pykti, nors ir gaila jos. Guli čia tokia apgailėtina ir nė nebando jo suprasti, ateiti jam į pagalbą.

Ji vėl prašneko.

– Noriu tik išgirsti atsakymą į klausimą. Daugiau nieko. Gali pasakyti ir tamsoje. Ko tau iš tikrųjų reikia?

Dabar jis matė jos kontūrus. Ji sėdi lovoje. Kajutė vienam asmeniui, lygiai kaip jo.

– Velniai rautų, tai ne taip lengva!

– Kas ne taip lengva?

– Juk viskas pasikeitė.

– Kas pasikeitė?

Prasižiūrėjęs pamatė ir grindis. Priėjo prie kėdės, nukabino jos palaidinukę, kabojusią ant atlošo, atsisėdo, pasidėjo ją ant kelių.

Giliai atsiduso.

– Net nežinau, kaip paaiškinti.

– Pabandyk.

Po velnių.

Po velnių, po velnų, po velnių!

– Suprask, kad mano jausmai tau nepasikeitė, tikrai ne.

Ji sėdėjo tylėdama. Iš šio kampo jos kontūrai matyti blogiau. Gal iš tikrųjų lengviau pasakyti tai, ką turi pasakyti, kai nežiūri jai į akis.

– Toks jausmas, kad... Žinau, kad tai atrodo keistai, bet... Mudu su Eva kartu išgyvenome beveik penkiolika metų. Net jei jos ir nemyliu, tai vis tiek... Negaliu suvokti, kad ji ištisus metus turėjo kitą. O man net neužsiminė. Jaučiuosi kažkaip velnioniškai apkvailintas.

Tamsoje jis jautėsi geriau. Nereikia į ją žiūrėti, ji nemato, kaip jam gėda. Iš jos jis laukė ne klausimų ar kaltinimų. Laukė paramos. Supratimo.

– Niekada tau to nepasakojau. Manau, kad niekam nepasakojau, net Evai. Viskas įvyko seniai, man buvo

tik dvidešimt. Namie, Katrineholme, prieš tai, kai atsikėliau į Stokholmą.

Kaip jis mylėjo! Be galo, iki beprotybės. Bent jam taip atrodė. Dvidešimties metų, su niekuo nesurištas. Viskas nauja, neišmėginta. Niekas netrukdė. Viskas be ribų.

– Ten buvo mergaitė, vardu Marija. Metais už mane jaunesnė. Mudu pradėjome gyventi kartu mažame vieno kambario bute miesto centre, vos baigę gimnaziją. Aš ją be galo mylėjau...

Teko sumokėti didelę kainą. Jis paaukojo viską, bet nė sekundės nesijautė saugus. Iš pat pradžių nebuvo jausmų pusiausvyros, jis mylėjo labiau negu ji. Kiekvieną akimirką barniai, noras atkurti pusiausvyrą. Kasdien jėgas atimanti baimė, kad ją praras, baimė, kuri galų gale apėmė visą jo būtį. Tai baimei priežasčių netrūko. Niekada ja nepasitikėjo, nežiūrint į jos tikinimus, kad viskas yra taip, kaip turi būti. Ji užliūliavo jį apgaulinga ramybe, jis galų gale patikėjo, nes neturėjo iš ko rinktis. Kol jo įtarinėjimus patvirtino kiti.

– Ji veikė iš pasalų, man už nugaros. Visą laiką kažkaip tą jaučiau, bet ji prisiekinėjo, kad nieko tokio nėra. Pagaliau prisipažino, jog sutiko kitą.

Daugiau niekam neleisiu taip savęs įskaudinti. Niekada nesileisiu apgaunamas. Nieko neįsileisiu taip giliai į širdį.

Dvidešimt metų, bet žaizda tebekraujuoja. Savo pažado jis laikėsi. Kol sutiko Lindą. Ji paskatino jį surizikuoti.

Viską sugadino Eva, atvėrė seną žaizdą.

Girdėjo ją geriant. Jautė jos judesius kaip neaiškius tamsos šešėlius.

– Noriu paklausti tave tik vieno dalyko. Ko tu nori?

Jis užsimerkė. Atsakė sąžiningai.

– Nežinau.

– Tada noriu, kad išeitum.

– Linda, mieloji.

– Aš žinau, ko noriu, seniai žinau, viską tau pasakiau. Tu irgi pasakei, ko nori, bet dabar suprantu, kad netikėjai tuo, ką sakei.

– Žinoma, tikėjau!

– Ne, netikėjai.

– Tikrai tikėjau, tik dabar viskas pasikeitė.

– Štai, matai. Vadinasi, iš tikrųjų nieko nebuvo. Sužinai, kad žmona turi kitą, ir tai, kas buvo tarp mūsų, nieko nereiškia. Eik velniop!

Ji vėl atsigulė ant lovos.

– Linda, kalbu visai ne apie tai.

– Kas gi tada, po perkūnais, pasikeitė? Ar ne tavo jausmai man? Vos prieš porą dienų mudu žvalgėmės buto, kur galėtume gyventi.

Duok man metus laiko negyvenamoje saloje.

Ir visas galimybes rinktis.

– Ar negali palaukti manęs?

– Ko turėčiau laukti? Ar sugebėsi ją susigrąžinti, ar ne?

– Ne!

– Ko gi man tada laukti? Kol nuspręsi, ar esu tinkamas pakaitalas?

– Nustok, Linda. Aš tik jaučiu, kad viskas vyksta per greitai. Kai taip reaguoju, imu suprasti, kad... kad...

Jis nutilo. Ką gi jis iš tikrųjų ima suprasti?

– Kad iš tikrųjų myli savo žmoną?

– Ne, ne tai. Taip tikrai nėra.

O gal vis dėlto?

– Taip tikrai nėra. Tik pradedu suprasti, kad... kad dar nesu pasirengęs... Būtų neteisinga tavo atžvilgiu, jei...

Brangioji, išvaduok mane iš viso to!

– Aš tik nepasirengęs. Būtų neteisinga tavo atžvilgiu, jei pradėtume bendrą gyvenimą dabar, kai aš taip jaučiuosi.

– Vadinasi, aš turiu sėdėti ir laukti tavęs. Kol tu kada nors būsi pasirengęs, jei iš viso būsi.

– Tau viskas daug paprasčiau! Juk tu niekuo nerizikuoji.

Ji vėl atsisėdo.

– Niekuo nerizikuoju? Aš, darželio auklė, susidėjusi su vieno darželinuko tėveliu! Kaip manai, kas man atsitiks, kai tai išaiškės? Ir dar tie kažkieno pasiųsti laiškai. Kaip reikia jaustis, kai kažkas įsijungia mano kompiuterį, randa mano privačius laiškus ir pasiunčia juos mano elektroniniu paštu? Ar nesupranti, kad kažkas jau žino? Kad mus jau matė. Kad mane bando nubausti!

– Tai padarė ne Eva. Žinau, kad tu įtari ją, bet ji ne tokia. Ir kuriems velniams ji turėtų tai daryti? Ji kaip tik patenkinta. Juk jai paliekamos laisvos rankos.

Linda tylėjo. Jis matė, kaip ji purto galvą. Iš lėto sukioja galvą į vieną ir į kitą pusę. Iš pasibjaurėjimo.

Ji bjaurisi juo.

– Ar suvoki, ką kalbi? Vargšelis mažutis žmonos pamestas Henrikas. Velniai rautų, kaip tavęs gaila!

Jis nieko neatsakė.

Jis ją prarado.

Ji atidarė kajutės duris. Jį apakino ryški dienos šviesos lempa. Jos jis nematė, tik juodą siluetą.

– Tu niekada nebūsi pasirengęs, Henrikai. Tavo vietoje aš visą savo ateitį paskirčiau išsiaiškinti, kas aš esu ir ko iš tikrųjų noriu iš savo gyvenimo. Tik tada galėsi įpainioti į savo ateitį ir kitus.

Jis gurktelėjo. Kąsnis, skaudžiai spaudęs jo gerklę, neišnyko.

– Eik.

Neprisimena, kada taip nervinosi. Milžiniška rožių puokštė ant sėdynės šalia jo staiga pasirodė groteskiška kaip kvailas rekvizitas dar kvailesniame filme. Buvo dar rytas, tik kelios minutės po dešimtos. Jis džiaugėsi, kad dieną galės praleisti namie vienas, turės laiko nusiraminti, kol ji grįš iš darbo. Neskambino jai, nepasakė, kad grįžta diena anksčiau.

Jau nebetoli. Nebetoli namai. Nors jautėsi nuo jų toli kaip niekada. Jis nusikeikė, kad kažkas taip bjauriai pasistatė seną „Mazdą“, iškišo ją į važiuojamąją kelio dalį tiesiai prieš posūkį ir įvažiavimą į gatvę. Viena ranka pasukęs vairą, aplenkė ją ir netrukus pamatė savo namus.

Jos automobilis stovėjo prie garažo.

Kodėl ji ne darbe?

Ir dar viena mintis.

Gal ji ne viena namie? Gal kai jis porą dienų buvo išvažiavęs, ji parsivedė į namus meilužį, nori jam juos aprodyti, pasigirti, kokios materialios gėrybės jų laukia? Mintis jam pasirodė šlykšti, bet kartu ir smarkiai išgąsdino. Dabar jis vienas, o jie dviese. Jis turės palikti

namus, jai užteks pinigų sumokėti jam už jo namo dalį. Ir tas prakeiktas liurbis įsikels į jo namus, naudosis tuo, ką jis, sunkiai dirbdamas, šiuose namuose sukūrė. Tfu, kad tave velnias! O ji vaidino tokią supratingą. Pritarė, kad jam praverstų kelias dienas išvažiuoti, pabūti vienam su savo mintimis. Namuose aš viskuo pasirūpinsiu, nieko tokio, svarbiausia, kad tu geriau pasijustum. Jei tau manęs prireiks, visada būsiu čia. Gal ir blogai elgiausi, bet pasistengsiu pasitaisyti.

Kaip ji gali būti tokia šalta, viską apskaičiuojanti. Kad tik galėtų kelias dienas likti su savo mylimuoju, ramiai su juo pasigniaužyti. Kas ji per viena, toji moteris, su kuria išgyveno kone penkiolika metų? Ar jis apskritai ją pažįsta?

Išpirko jam kelionę. Parnešė šampano. Gal norėjo užslopinti sąžinės priekaištus?

Pradarė automobilio dureles, paėmė rožių puokštę, išlipo. Gal ji jau pamatė jį pro langą, todėl dabar nėra kaip pabėgti. Bet ką daryti, jei tas tipas jo namuose?

Ilgokai delsė, kol pagaliau įkišo raktą į duris. Krapštėsi ilgai, kad juodu turėtų laiko nutraukti tai, kuo galbūt užsiėmę. Skandalo miegamajame jam tikrai nesinorėjo. Pasidėjo krepšį ant vestibiulio grindų, ėmė žvalgytis svetimų batų ar kokio viršutinio drabužio, bet nieko tokio nepastebėjo.

Jos balsas iš antrojo aukšto.

– Alio?

Nejučiomis paslėpė puokštę už nugaros.

– Čia tik aš.

Jos žingsniai antrojo aukšto grindimis, jos kojos, o paskui ir visa ji pasirodė ant laiptų ir staiga sustojo.

Veido išraišką sunku atspėti. Gal nustebusi, gal susierzinusi.

– Maniau, kad grįši tik rytoj vakare.

– Taip, žinau. Pasikeitė planai.

Jis nuslopino impulsą paklausti, ar ji viena, nors norėjo žinoti.

Juodu stovėjo stebėdami vienas kitą, nė vienas nebuvo pasirengęs žengti dar vieną žingsnį. Puokštė degino jam rankas, staiga pasirodė tokia nemaloni, kad jam norėjosi atbulam išeiti pro duris ir ją išmesti, kol ji nepastebėjo.

Neįmanoma nusakyti, ką jis iš tikrųjų pajuto ją pamatęs. Norėjo tik ramiai užlipti laiptais, atsidrėbti jų sofoje ir kad vėl viskas būtų kaip visada. Pasitarti, katras paims iš darželio vaiką, galbūt pačiam ramiai ten nuvažiuoti, paskui kartu valgyti paprastus antradienio pietus. Paklausti, kaip sekasi Akseliui, ar kas nors neskambino, kur ji padėjo jo laiškus, ar nereikėtų vakarui išsinuomoti filmo. Bet tarp jų stūkso uola. Jis nė nenumano, kaip tą uolą perkopti. Juo labiau – kas laukia kitoje uolos pusėje.

– Tau kažkas padovanojo gėlių?

– Ne, jos tau.

Ištiesė jai puokštę, bet ji stovėjo nejudėdama iš vietos. Nė menkiausios reakcijos. Viskas tuščia. Nė neketino imti iš jo gėlių. Dėl jos abuojumo jis staiga taip pasipiktino, kad panoro rėkte išrėkti visus kaltinimus tiesiai jai į veidą. Nuplėšti bejausmę kaukę, už kurios ji bando slėptis, paklupdyti ją ant kelių. Priversti, kad prisipažintų. Bet jei nori, kad reikalai pagerėtų, turi būti už ją gudresnis.

Jis nurijo sukilusį pyktį.

– Gal jas pamerkti?

Išgirdusi jo žodžius, ji sukruto, nuėjo prie spintelės virš šaldytuvo, kur laikė vazas, kiek sudvejojo, kad nepasieks, grįžo prie stalo ir atsinešė kėdę. Ji nepadėkojo, kai jis padavė jai puokštę, net nepažvelgė į jį. Paėmė puokštę jam iš rankų ir grįžo prie kriauklės. Jis stovėjo žiūrėdamas jai į nugarą, kai ji ilgai, rūpestingai pjaustė rožių kotelius ir po vieną merkė gėles į vazą.

Gal ji jau apsisprendė ir rengiasi viską jam iškloti. Gal tuoj pasisuks į jį ir pasakys visą teisybę, pasakys, kam ryžosi, kol jo nebuvo namie. Prisipažins, kad sutiko kitą ir nori su tuo kitu gyventi. Reikia užbėgti jai už akių, leisti jai suprasti, kad jis pasirengęs kovoti už tai, ką jie turi, kad jis gali pasikeisti, jei ji suteiks jam tokią galimybę. Paaiškinti jai, kad jos sprendimas paremtas neteisingomis prielaidomis.

Staiga jis pajuto, kad į akis veržiasi ašaros, norėjo prieiti prie jos ir apkabinti. Apkabinti ją iš už nugaros ir tiksliai viską paaiškinti. Vieną kartą mesti visas apgavystes į šalį, kad juodu vėl galėtų suartėti. Kada juodu nustojo atvirai kalbėtis? Ar juodu kada nors galėjo pasikalbėti taip, kaip jis kalbėdavosi su Linda? Kodėl su Linda būdavo taip lengva, o su ja sunku? Juk juodu pažįsta vienas kitą jau penkiolika metų. Ji žino apie jį daugiau nei kas nors kitas. Negali jos laikyti savo priešu. Juodu turi tiek daug bendrų prisiminimų. Juodu turi Akselį.

Mieloji Eva. Atleisk. Atleisk man.

Ne, nieko neišeis. Reikia nežmoniškų pastangų garsiai ištarti žodžius, pripažinti savo melą, neištikimybę,

nors ji ir ne geresnė už jį. Negali taip apsinuoginti, nedarys to, kol nežinos, ką ji atsakys, ar atstums jį, ar ne. Bet turi pabandyti suartėti su ja, turi skubėti, turi pasiekti ją, kol dar ne per vėlu. Kol ji neatsisuko ir nepaskelbė savo sprendimo.

– Ilgėjausi tavęs.

Ji neatsigręžė, tik ranka stabtelėjo pusiaukelėje tarp kriauklės ir vazos.

Išgirdo, kokie neįprasti jo žodžiai. Kaip keistai jie nuaidėjo virtuvės erdvėje. Jau taip seniai šios sienos negirdėjo panašių žodžių. Jis pats suabejojo, ar sako tiesą. Ar jis iš tiesų jos ilgėjosi? Ką reiškia šie žodžiai? Taip, iš tikrųjų. Jis ilgėjosi jos ištikimybės.

– Kelionėje, į kurią man patarei vykti, daug ką apgalvojau. Noriu atsiprašyti už tai, kad pastaruoju metu taip bjauriai su tavimi elgiausi. Pagalvojau ir apie tą kelionę į Islandiją, kurią buvai užsakiusi. Labai norėčiau su tavimi tenai nuvažiuoti.

Jos rankos judėjo tarp kriauklės ir vazos.

– Jau grąžinau bilietus.

– Galime vėl užsakyti. *Aš* tai padarysiu.

Kiek pastangų! Kone desperatiškų. Begalinis noras pralaužti jos abuojumą, susilaukti bent vieno atsakymo, rodančio, kokia yra tikroji padėtis. Jis niršo, kad vėl darosi priklausomas nuo jos valios, nuo jos sprendimų. Per keletą akimirkų vėl ėmė taikytis prie jos, neteko jėgos ir ryžto, kuriuos buvo atradęs savyje per pastarąjį pusmetį.

Suskambo telefonas. Nors jis stovėjo arčiau, ragelį pakėlė ji. Jam būtų labiau patikę, jei jie neatsakytų į skambutį.

– Čia Eva.

Išgirdusi, kas kalba, greitomis žvilgtelėjo į jį. Lyg bijodama, kad ją tuoj demaskuos.

– Dar nespėjau. Ar galiu paskambinti kiek vėliau?

Ko ji dar nespėjo?

– Gerai, taip ir padarysiu. Iki.

Ji išjungė pokalbį, padėjo ragelį.

– Kas skambino?

– Tėtė.

Melavo nežiūrėdama jam į akis. Tai buvo jis. Tas kitas.

Jam kažkaip reikia paimti viršų. Juk jis pastaruoju metu su ja blogai elgėsi, ir ji gali prisidengti tuo, vaidinti įžeistą, sunkiai sukalbamą, versti jį jai pataikauti. Reikia kažką padaryti, kad ji prisipažintų. Ne kaltinti ją, nes tada ji suklustų ir gautų gerą progą smogti atgal. Ne, jis turi sudaryti progą, kad ji atsiskleistų pati.

Ji grįžo prie rožių, nors jos stovėjo vazoje surikiuotos kaip kareivių būrys.

Nusprendė tiesiog paspėlioti. Vis tiek turėtų susilaukti kokio nors atsako.

– Beje, Janė tau siunčia linkėjimų.

– Aha. Kaip jie laikosi?

– Na, neblogai. Sakė, kad neseniai tave matė kažkokioje kavinėje.

– Štai kaip.

– Tu tikriausiai jo nė nepastebėjai. Jis buvo nustebęs, sakė, kad pietavai su kažkokiu geltonsnapiu.

Ji atsigręžė laikydama rankoje gėlių pilną vazą.

– Geltonsnapiu?

– Taip, tu valgei su kažkokiu jaunu vyruku.

– Tikrai neprisimenu. Kada tai galėjo būti?

Ji nunešė vazą į svetainę. Jis nusekė iš paskos.

– Gal prieš savaitę. Gerai nežinau.

Rami kaip stulpas. Jis jos nebegali atpažinti. Ar ji visada mokėjo taip meluoti? Gal tai nebe pirmas jos meilužis, apie kurį jis nė nenujautė? Visos tos komandiruotės, viršvalandžiai darbe... Jei ji su juo ir nepietavo, tai žodis „geltonsnapis" vis vien turėtų ją sutrikdyti. Juk jos meilužis gera dešimčia metų už ją jaunesnis.

Jis jautė, kad pyktis liejasi per kraštus, kad greitai nebeištvers ir pasakys jai ką nors šiurkštaus. Ji pastatė vazą ant svetainės stalo ir vėl ėmė tvarkyti rožes, lyg puokštė turėtų dalyvauti simetrijos varžybose.

Jis nuėjo į vonią, jautė didelį norą duše nusiplauti viską, kas prilipo prie jo per praėjusią parą.

Patikrino vonios spintelę. Gal pamatys pamirštą dantų šepetėlį ar šiaip ką nors tokio? Šiukšlių dėžė tuščia, išklota nauju polietileno maišeliu. Skalbimo mašinoje skalbiniai. Jis atidarė dureles, žvilgtelėjo į juos. Tamsiai mėlynas Akselio sportinis treningas, juoda Evos palaidinė. Juodos apatinės nėriniuotos kelnaitės, kurių niekada nėra matęs. Apimtas bjaurių minčių, lyg pincetu kilstelėjo jas nykščiu ir smiliumi. Tfu, velniai rautų! Štai ką ji užsivilkdavo eidama į slaptas iškylas. Būdama su juo, ji niekada tokių nevilkėjo.

Jis pakėlė jas ir pakabino ant džiovyklos, kad ji pirmiausia pamatytų, kai įeis. Kad suprastų, jog jis pastebėjo. Kad pradėtų nerimauti, kodėl jis nieko nesako.

Užlipo laiptais, įėjo į miegamąjį. Lova paklota, antklodė išlyginta. Kaip jis kada nors galės miegoti šioje lovoje?

Ištraukė viršutinį komodos stalčių, kur ji laiko savo apatinius drabužius, pavartė jos paprastas kelnaites, kurias ji mūvėdavo, kai būdavo su juo. Kairėje tarp liemenukų dar viena iki šiol nematyta atrakcija. Juodas nėrinių liemenukas su keistais įklotais. Klausėsi, kaip ji krebžda virtuvėje, o rankose laikė liemenuką, kankinamas vaizdo, kaip ji ir tas kitas guli jų miegamojo dviguléje lovoje, kaip jo rankos karštligiškai grabalioja sagutę, kurią jis laiko rankoje, ir apnuogina jos krūtinę. Keletą kartų giliai įkvėpė, tramdydamas norą bėgti į virtuvę ir sviesti liemenuką jai į veidą. Uždarydamas stalčių pamatė dar kai ką. Kažką raudona. Dienoraštis su užraktu. Raktelis kabo ant sidabro spalvos siūlo prie širdutės formos užrakto. Dienoraštis? Nuo kada ji pradėjo rašyti dienoraštį? Garsai virtuvėje liudijo, kad ji tebėra ten. Jis paskubomis atrakino užraktą mažyčiu rakteliu, pradėjo sklaidyti. Tuščia, nė vieno įrašo. Baltuose puslapiuose nė žodelio. Norėjo jau užrakinti, bet tą akimirką kažkas iškrito, ir jis pamatė ranka užrašytus žodžius kalendoriaus viršelio vidinėje pusėje.

„Mano Mylimajai! Aš visada su tavimi. Viskas bus gerai. Šią knygą prirašysime prisiminimų apie visus nuostabius dalykus, kurie mūsų laukia".

Jis pažvelgė į delną, negalėdamas patikėti savo akimis.

Surišta šviesiai mėlynu siūlu jo delne gulėjo to liurbio kviečių spalvos garbana.

BEVEIK TRYLIKA TŪKSTANČIŲ PER MĖNESĮ. Vien mokesčiai už būstą. Dokumentų pluoštai gulėjo paskleisti ant virtuvės stalo. Paskolos aptarnavimas, elektra, draudimas. Ji turės viena susidoroti su paskola ir visais mokesčiais, o tai pareikalaus radikaliai keisti gyvenimo įpročius. Nuomoti pigesnį firmos automobilį. Pigiau apsipirkti didmeninėse parduotuvėse. Rašyti tikslius pirkinių sąrašus, pirkti didesniais kiekiais.

Ji pažvelgė į lankstinuką, kurį įteikė tarpininkas, kai jie pirko namą. Spalvota švytinčio fasado nuotrauka. Tamsi dėmė virš kamino. Henrikas paliejo ant nuotraukos vyno, kai jie šventė pirkinį ir važiavo namo su „Operos" kavinės patiekalais, pristatomais į namus.

Prieš aštuonerius metus.

Tėvas prašė paskambinti specialistui, kad nustatytų namo vertę, prašė suskaičiuoti, kiek jai reikia skolintis. Ji būtinai turi susitvarkyti visus dokumentus, kol vyras pagaliau išdrįs prisipažinti, jog ją išdavė. Tada per valandą ji gaus pinigus ir pasiųs jį po velnių.

Staiga jai pasigirdo rakinamų durų garsas. Jis turi grįžti tik kitą dieną, jai, matyt, pasivaideno. Ji jau pradėjo stebėtis, kad pastarosiomis dienomis dažnai girdi

kažkokius nesuprantamus garsus. Vakar vakare, kai prausėsi duše, būtų galėjusi prisiekti, kad kažkas vaikšto po antrąjį aukštą. Altanos durys buvo praviros, ir ji valandėlę išsigando. Užsivilko chalatą, užlipo laiptais, apžiūrėjo visus kambarius, net pravėrė spintas, norėdama įsitikinti, kad į namus niekas neįsibrovė. Akselis nakvojo pas tėvus, taigi triukšmą kėlė ne jis. Pirmą kartą pajuto, kas jos laukia ateityje. Viena namuose. Ją pražudys tamsos baimė. O aną vakarą ji buvo visiškai tikra, kad kažkas stovi altanoje ir žiūri į ją pro tamsų stiklą. Ji turi įveikti ją smaugiančią baimę, turi būti stipri.

Vis dėlto netrukus išgirdo, kad kažkas veria lauko duris, eina į vestibiulį.

– Ei, kas ten?

– Tai tik aš.

Henrikas. Koks velnias jį parnešė kaip tik dabar?

Paaiškinimas tik vienas. Jis nusprendė jai viską pasakyti, negali ilgiau ištverti, nori palengvinti sąžinės graužimą. Parlėkė dieną anksčiau, o ji dar nespėjo sutvarkyti visų dokumentų. Laikraščio straipsnį apie Lindą ji vakar įmetė į Simono motinos pašto dėžutę, turėtų būti jau perskaičiusi, bet iš darželio kol kas nieko negirdėti. Niekas neskambina telefonu, nešaukia dar vieno susirinkimo svarstyti krizinę situaciją. Anksčiausiai po dviejų dienų ji gaus pinigus ir galės sviesti jam į veidą.

Dabar dar ne laikas, kad jis prisipažintų!

Ji pakilo ir nuėjo prie laiptų. Turi susikaupti, pasirodyti tokia kaip visada, supratinga žmona ir šeimininkė. Paklausti, kaip sekėsi iškyla, ar gerai jaučiasi, pasidžiaugti, kad grįžo anksčiau. Neskatinti jo sakyti to, ką jis ketina jai pasakyti.

Puokštę ji pamatė dar nenulipusi laiptais, nors jis slėpė ją už nugaros, ir visi jos geri norai sugriuvo kaip nuversti kėgliai. Nejaugi jo toks prastas skonis? Iki šiol niekada nepirkdavo jai gėlių, o štai dabar, kai rengiasi prisipažinti, kad yra jai neištikimas, kad nori skirtis, įgriūva su raudonų rožių glėbiu. Kas, po perkūnais, dedasi jo makaulėje? Gal mano, kad ji apsidžiaugs? Kad kažkokios prakeiktos rožės gali pateisinti išdavystę, kad ji jam atleis? Ak, kokia nesėkmė! Tavo meilužė – tavo vaiko darželio auklė, tu nori skirtis. Kaip nuostabu, kad pagaliau nupirkai kelias rožes!

Ji giliai atsiduso.

– Maniau, kad grįši tik rytoj vakare.

– Taip, žinau. Pasikeitė planai.

Ji jautė, kaip jis nervinasi. Veidą iškreipė kvaila šypsena.

Galėtum, po velnių, bent striukę nusivilkti.

– Kodėl tu ne darbe?

Todėl, kad pasakiau, jog sergu, ir dabar kiauras dienas dirbu norėdama sugriauti tavo ateitį. Taip, kaip tu griauni manąją.

– Truputį skauda gerklę.

Ji lipo laiptais žemyn. Nuėjo prie virtuvės stalo, ėmė rinkti dokumentus. Kai jis atsekė iš paskos, dar nebuvo spėjusi visų paslėpti.

– Ką čia veiki?

Jo balse išgąstis. Ją apėmęs pyktis dingo kaip nebuvęs. Ji pajuto, jog namo grįžo tas pats Henrikas, kurį ji pažinojo, su kuriuo gyveno penkiolika metų, kuris pastaraisias mėnesiais tapo kažkoks nepasiekiamas. Štai jis stovi virtuvėje ir bando su ja kalbėtis.

Ji pakėlė akis. Išsigandęs berniukas su didžiule gėlių puokšte. Vertas gailesčio, visai bejėgis.

Vieną dalyką ji aiškiai žinojo, nors šiaip dar daug kas neaišku. Neturi priimti iš jo gėlių.

– Tau kažkas padovanojo gėlių?

– Ne, jos tau.

Atkišo jai puokštę. Jas priimti būtų pralaimėjimas, tarytum proga suartėti, to ji jam tikrai neleis. Matė, kad jos delsimas jį suerzino. Juk jis dėl kažkokios priežasties daro viską, ką gali, nori pasirodyti draugiškas. Ji svarstė, kas čia per taktika. Kad juodu susitaikytų, taptų draugais, o tada mesti bombą?

Ne, taip lengvai jam neišdegs.

– Gal jas pamerkti?

Suprato, kad neturi iš ko rinktis. Jei gėlių nepriims, pasirodys per daug šiurkšti, padės jam smogti smūgį. Juk, velniai griebtų, iš tiesų neįmanoma gyventi su moterimi, kuri net nenori paimti rožių puokštės.

Ji nukėlė vazą, priėjo prie jo. Pasakyti „dėkui" tikrai neturėjo jėgų. Paėmė puokštę, nuėjo prie kriauklės. Rūpestingai karpė vieną kotelio galą po kito, merkė gėles į vandenį. Jis stovėjo jai už nugaros, galbūt rengėsi viską atvirai iškloti. Reikia priversti jį palaukti bent vieną dieną, kol darželyje paaiškės Lindos praeities darbeliai, o ji sutvarkys popierius ir gaus pinigų. Jos atsainus elgesys, žinoma, padės jam lengviau apsispręsti, suprasti, kad gerai daro ją palikdamas, bet tai jau neturi jokios reikšmės. Kiek kartų per pastarąjį pusmetį ji vaikėsi jį po namus norėdama pasikalbėti. Dabar tegul pasivaiko jis. O paskui jau nebesivaikys nei vienas, nei kitas. Niekada. Nei šiuose namuose, nei niekur kitur. Priešingai.

– Pasiilgau tavęs.

Ranka sustojo tarp kriauklės ir vazos. Nejučiomis. Jos kūnas iš pradžių tarytum nesuprato, ką galėtų reikšti ką tik ištartas žodis.

Paskui ji staiga suprato, kas atsitiko.

Išsigandęs balsas. Raudonos rožės. Jo primityvus, bet narsus bandymas susitaikyti.

Kažkas įvyko kelionės metu.

Linda jį paliko, ir dabar jis išsigandęs bando susigrąžinti žmoną. Ne todėl, kad ją myli, o todėl, kad daugiau nieko neturi. Todėl ir grįžo anksčiau. Juodu išsiskyrė, viską baigė. Todėl ji ir pažino savo buvusį vyrą. Jį apleido jėga, kurios jam teikdavo Lindos meilė.

– Kelionėje, į kurią man patarei vykti, daug ką apgalvojau. Noriu atsiprašyti už tai, kad pastaruoju metu taip bjauriai su tavimi elgiausi. Pagalvojau ir apie kelionę į Islandiją, kurią buvai užsakiusi. Labai norėčiau su tavimi tenai nuvažiuoti.

Kai paaiškėjo naujos aplinkybės, po jos kojomis susvyravo žemė. Jai reikia laiko suprasti, kokie bus padariniai, kaip jai susidoroti su šia padėtimi.

– Jau grąžinau bilietus.

– Galime vėl užsakyti. *Aš* tai padarysiu.

Jo balsas darėsi desperatiškas, jis maldavo. Pasirengęs padaryti, ką tik nori, kad tik jo neatstumtų. Staiga ji suvokė, kad supykusi iš kai ko išsilaisvino. Vyro bandymas išsivaduoti iš jos atrodė kažkoks patrauklus. Ne jo išdavystė, melas, už tai ji niekino jį taip, kad sunku ir apsakyti, bet tai, kad jis pirmą kartą kažką bandė daryti savarankiškai, kažką, kas vertė ją susvyruoti, prarasti kontrolę jam. Jis pasirodė esąs vyras, nors ir bailys,

bet jau nebe kaprizingas vaikas, kuriuo nuolat reikia rūpintis. Statydama dar vieną rožę į vazą, ji suvokė, kad neapykanta ir keršto troškimas už jo neištikimybę buvo jos atsakas į tai, jog ji jame įžvelgė kažkokį orumą, kažką gerbtina.

Jo valia.

O štai dabar ji gali jį atgauti.

Bet atgauti ji gali tik senąjį Henriką, tą patį, prie kurio buvo pripratusi. Per visus šiuos metus ji niekada nekėlė klausimo dėl jų santykių. Pareiga yra pareiga, ji niekada neabejojo, kad liks su juo visada. Niekada neprisipažins, jog niekina jo silpnybes, jog jai nemalonu, kad jis leidžia jai jaustis pranašesne. Jo išdavystė atvėrė jai akis, parodė, kad kelio atgal nėra. Jis ją žemino ir apgaudinėjo, dabar staiga pasikeitė ir nori grįžti.

Ji pati nuspręs, ką daryti.

Ir pati bus kalta.

Suskambo telefonas. Ji žengė žingsnį prie aparato ir atsiliepė, džiaugdamasi, kad jųdviejų pokalbis kiek atidedamas.

– Čia Eva.

– Sveika. Norėjau paklausti, ar susitarei su ekspertu dėl namo įvertinimo?

Ji greitomis žvilgtelėjo į Henriką, nežinodama, ar jis girdi, ką sako jos tėvas.

Jis stovėjo sukryžiavęs rankas, įdėmiai ją stebėjo. Neaišku, ar ką nors nugirdo.

– Dar nespėjau. Ar galiu paskambinti kiek vėliau?

– Žinoma.

– Gerai. Taip ir padarysiu. Iki.

Ji nutraukė pokalbį, padėjo ragelį.

– Kas skambino?

– Tėtė.

Jis pasitenkino jos atsakymu. Nepaklausė, ko norėjo paklausti.

Ji grįžo prie rožių, nors jos buvo jau sutvarkytos. Reikėjo kažką veikti, kad išlaikytų reikiamą atstumą.

– Beje, Janė tau siunčia linkėjimų.

Ji nusiramino. Dabar galės pakalbėti apie neutralius dalykus.

– Aha. Kaip jie laikosi?

– Na, neblogai. Sakė, kad neseniai matė tave kažkokioje kavinėje.

– Štai kaip.

– Tu jo tikriausiai nepastebėjai. Jis buvo nustebęs, sakė, kad pietavai su kažkokiu geltonsnapiu.

Ji paėmė vazą, nunešė ją į svetainę.

– Geltonsnapiu?

– Taip, tu valgei su kažkokiu jaunu vyruku.

– Tikrai neprisimenu. Kada tai galėjo būti?

. Kiek ji prisimena, visada valgydavo su bendradarbiais, kuriuos jau seniai pažįsta. O jie tikrai ne geltonsnapiai.

– Gal prieš savaitę. Gerai nežinau.

Jis nusekė į svetainę.

– Tikriausiai tai buvau ne aš. Matyt, jis suklydo.

Jis valandėlę sėdėjo tylėdamas, ji apsimetė dar kartą tvarkanti tas prakeiktas rožes. Galų gale išėjo, išgirdo jo žingsnius ant laiptų.

Jos žvilgsnis užkliuvo už Akselio žaislinio automobilio. Ji staiga prisiminė, kad pamiršo jam papasakoti apie kažkokį vyrą, slankiojantį prie darželio, kad Akselis

jau visą parą praleido pas jos tėvus. Taip pat suprato, kad Akselį būtinai turi parvežti ji. Henrikas neturi susitikti su jos tėvais. Kol dar ne viskas aišku. O tada jau nebebus kliūčių.

Svetainėje buvo šilta ir tvanku, švietė saulė, ir ji pravėrė altanos duris. Tada nuėjo į virtuvę ir atidarė indaplovę. Vis kažkoks užsiėmimas, ji galės valandėlę nusišalinti. Girdėjo jį lipant laiptais, akies krašteliu matė, kaip jis praėjo pro duris, ir su pasitenkinimu pastebėjo, kad pasuko į miegamąjį.

Buvo taip sumišusi, kad ne iš karto prisiminė, kur statyti iš indaplovės išimtus indus. Manė, kad viską laiko savo rankose, bet dabar padėtis staiga pasikeitė, dėlionės gabaliukai išlėkė į orą, jai reikia žengti dar keletą žingsnių, kad vėl galėtų kontroliuoti padėtį. Kokių padarinių turės straipsnis, kurį ji įmetė į Simono motinos pašto dėžutę? Kas atsitiks Lindai, jai nusispjauti, bet gal jos pačios veiksmai atsigręš prieš jos planą? Turi ramiai pagalvoti.

Grįžęs iš miegamojo, Henrikas vėl praslinko pro virtuvės duris. Šį kartą į ją net nepažvelgė. Jei ji atsigultų ir apsimestų, kad miega, gal tada galėtų viską pergalvoti? Juk ji nenuėjo į darbą todėl, kad jai skauda gerklę.

Miegamajame užsirakino duris. Ant lovos antklodės guli kažkokia raudona knyga su mažučiu užraktu. Ir jos juodas nėrinių liemenukas, kurį ji kažkada, žemindama save, nusipirko dar aname gyvenime. Ji susmuko ant lovos. Kam jis išdėliojo visa tai? Regis, jis peržengė kažkokią ribą. Ji greitai įmetė liemenuką į viršutinį komodos stalčių, nebegalėjo į jį žiūrėti. Tada atsisėdo ant lovos, pakilnojo rankoje knygą. Jis puikiai žino,

kad ji nerašo dienoraščio, kuriems galams jį nupirko? Atrakino mažytį užraktą, atvertė pirmąjį lapą. Kažkas nukrito jai ant kelių. Iš pradžių nesuprato, kas tai galėtų būti, o kai suprato, negalėjo patikėti savo akimis. Dar kartą paaiškėjo, kad ji nepažįsta vyro, su kuriuo gyvena penkiolika metų. Ji manė, kad Henrikas niekada gyvenime negalėtų, jam net neateitų į galvą nusikirpti kuokštelį plaukų ir su meile įdėti į dienoraštį, kurį, kaip jis manė, ji nuo dabar pradės rašyti. Vidinėje viršelio pusėje perskaitė žodžius, negalėdama atpažinti net jo rašysenos.

„Mano Mylimajai! Aš visada su tavimi. Viskas bus gerai. Šią knygą prirašysime prisiminimų apie visus nuostabius dalykus, kurie mūsų laukia".

Apstulbusi ji dar kartą perskaitė eilutes. Kas jis iš tikrųjų per žmogus? Kokių dar turi paslaptingų savybių, kurių jai nepavyko atrasti ar išprovokuoti per bendro gyvenimo metus? Suprato vienintelį dalyką. Tai, ką ji laiko rankose, yra jo nuoširdus bandymas parodyti, kad ją myli. Kad pasirengęs padaryti viską. Gal iš tikrųjų jis kažką suvokė per pastarąsias dienas? Gal iš tiesų nori dar kartą pabandyti?

Staiga pajuto, kad į akis veržiasi ašaros, kad pyktis ir neapykanta, tai, kas skatino ją veikti, užleido vietą begaliniam liūdesiui. Nuovargis, apėmęs ją, kai ji nusprendė nebekovoti, buvo neįveikiamas. Išsekusi ji palindo po antklode. Gal vis dėlto dar yra kažkokia galimybė? Bet kaip ji kada nors galės atleisti? Kaip galės juo vėl pasitikėti? Vėlgi, kokia ji būtų motina, jei bent dėl Akselio nesuteiktų jam galimybės, kai jis elgiasi taip garbingai? Neatleistina ne tai, kad jis įsimylėjo kitą.

Turint galvoje, kokia buvo jųdviejų santuoka, tai gal net ir suprantama. Bet niekada neužgis žaizda, likusi dėl jo melo ir išdavystės. Nuoskauda, kad jis jai nieko nepasakojo, neaiškino, nedavė jai progos ką nors pasakyti, išreikšti nuomonę, kaip juodviem teisingai pasielgti. Tas, kuris, kaip ji manė, buvo jai artimiausias žmogus, suteikė jai tiek skausmo vien norėdamas kažką laimėti sau. Kaip ji kada nors galės jį gerbti, kai jis pasirodė esąs toks bailys.

Ji įsikniaubė į pagalvę, užmerkė akis. Kad bent galėtų užmigti. Kad bent užmigtų ir pamirštų visa tai, pabustų lyg po košmaro ir vėl viskas būtų kaip visada.

Gal iš tikrųjų užtektų vieno vienintelio žodžio. Vieno nuoširdžiai ir garbingai ištarto žodžio, gal tik jo reikia, kad ji galėtų dar kartą pabandyti. Kad vėl imtų gerbti šį vyrą.

Nuoširdaus ir garbingo žodžio.

Atleisk.

JI PABUDO, KAI KAŽKAS ATLAPOJO MIEGAMOJO DURIS. Rankena trenkėsi į sieną, išmušė skylę minkštame tinke. Nuo trenksmo ji persigandusi pašoko. Jis stovėjo ant slenksčio, jo veido išraišką ją gąsdino.

– Tfu, po velnių! Kokia tu kiaulė!

Ji žvilgtelėjo į žadintuvą. Penkiolika po penkių. Ji miegojo daugiau kaip šešias valandas.

– Kas atsitiko?

Būk atsargi.

Jis sušnypštė.

– Kas atsitiko? O kaip tu manai, po perkūnais? Ar tau net neatėjo į galvą, kad turėčiau pirmas sužinoti, jog mes skiriamės ir tu nori mane išmesti iš namų?

Jai užgniaužė kvapą.

– Kaip turiu jaustis, kai sužinau tai iš tavo tėvų, kaip tau atrodo? Stoviu kaip paskutinis asilas ir nieko negaliu suprasti.

Širdis dunksėjo. Lašas po lašo savitvarda tirpo.

– Kodėl su jais kalbėjai?

Jos klausimas atrodė idiotiškas, ji ir pati tai išgirdo. Jis tai dar labiau pabrėžė, su tikru pasibjaurėjimu purtydamas galvą.

– Todėl, kad jie paklausė, kada pasiimsime Akselį.

Velniava. Viskas eina velniop.

– Kas atsitiktų, jei vieną kartą perpjautum tą bambagyslę? Gyventi su tavimi – tai tas pat kaip būti susituokusiam su tavo tėveliais. Jie kaip kokie... kaip bjaurios gleivės, visur prasiskverbia, visur prilimpa, neatsikratysi. O kokie supratingi, kaip moka užjausti!

Jis pakeitė balsą.

– *Henrikai, vargšeli, kaip gyveni!*

Visas jo kūnas kretėjo iš pasibjaurėjimo.

– Kaip gali jiems pasakoti, kol nepasikalbėjai su manimi? Bet viskas aišku, tu visada taip elgeisi, kodėl mažutės skyrybos turėtų vykti kitaip. Kad juos kur velnias! Tai jie kalti, kad viskas taip įvyko.

Akies mirksniu ją pagavo pyktis.

– Mano tėvai visada mus palaikė. Kažin, ar tai galima pasakyti apie tavo tėvus.

– Jie bent palieka mus ramybėje.

– Kas tiesa, tai ne melas!

– Verčiau jau tai, negu taviškių elgesys. Tau visada buvo svarbiau tėvai, ne aš. Lyg jie vis dar būtų tavo šeima.

– Jie ir yra mano šeima.

– Na, ar nesakiau! Tai gal ir vaikų gali su jais pasidaryti? Gyventi kartu su jais? O pasigniaužyti ir toliau gali su savo meilužiu, kaip paprastai.

Jis trenkė kumščiu į durų staktą ir dingo virtuvėje. Ji nusekė iš paskos. Jis stovėjo atsirėmęs į kriauklę, nugara kilojosi sulig jo kvėpavimu.

Kaip jis drįsta?

– Ką, velniai rautų, norėjai pasakyti?

Jis pasuko galvą, žvilgtelėjo į ją.

– Nėra ko vaidinti. Jis viską papasakojo.

– Kas, po velnių, tas jis?

Jo veidu perbėgo pagiežinga šypsena.

– Kaip puikiai sugebi būti patetiška! Daug ką galima apie tave pasakyti, bet kad tokia velniška bailė, tikrai nemaniau.

– Ir taip kalbi tu?

Jis nutilo. Ji pajuto, kad jos žodžiai pataikė ten, kur reikia, ji vėl pasijuto viršesnė. Bet ar ilgai? Ji nieko neišgirdo apie Lindą, nors Linda buvo vienintelis pateisinimas to, ką ji padarė. Bet jos susikurtas statinys sugriuvo, viskas susimaišė. Viskas gali atsigręžti prieš ją.

– Koks *jis* tau kažką papasakojo ir jei papasakojo, tai ką?

– Mesk visa tai, Eva. Juk sakau tau, kad žinau, ką ketini daryti, baik tą vaidybą. Ar nori parsivesti jį čionai, kai mane išmesi į gatvę?

– Apie ką tu kalbi? Koks čia, po velnių, *jis*?

Netikėtu judesiu jis nutrenkė ant grindų vazą su vaisiais. Obuoliai ir apelsinai riedėjo lakuotomis grindlentėmis, bėgdami nuo aštrių keramikos šukių.

Jis nuėjo į miegamąjį.

Ji nusekė paskui.

– Kodėl neatsakai, o tik kaltini? Juk ne vaza kalta, kad tu neturi ko pasakyti.

Jis ištraukė viršutinį komodos stalčių, ėmė raustis po jos apatinius.

– Ką darai?

– Kas čia?

– Ką?

– Tavo naujas puikus dienoraštis, kurį gavai dovanų.

– Nori jį atsiimti, ar kaip?

Jis stovėjo ir spoksojo į ją.

– Gal vis dėlto prisipažinsi! Juk padėjau jį tau ant lovos. Jau mačiau jį ir tą šlykštų plaukų kuokštą. Kiek jam metų? Gal ir kaklo pakabukais apsikeitėte? Tau bus labai malonu nuo šiol vaikščioti su auksiniu skambalėliu po kaklu.

Jis pakėlė jos juodą, nėriniuotą liemenėlę, pamojavo jai po nosimi.

– Turbūt jam užeina orgazmas vien pamačius tave su šituo, nors tai ir sunku suprasti.

Ji stovėjo tylėdama. Gal jis galutinai išprotėjo?

Jis užtrenkė komodos stalčių ir išėjo pro duris. Ji nubėgo iš paskos prie svetainės durų, kur jis staiga sustojo.

– Tau tikrai ne visi namie.

Iš balso galėjai suprasti, kad jis iš tiesų mano tai, ką sako. Ji pasekė jo žvilgsnį. Ant stalelio prie sofos stovėjo vaza su žaliais rožių kotais. Žiedai be pėdsakų dingę. Nukirpti ir kažkur išmesti.

Dabar ji niekinamai sušnypštė.

– Kam tiek pastangų? Galėjai nepokštauti. Aš vis tiek jų nenorėjau imti.

Jis pasuko į ją galvą, pasižiūrėjo. Iš jo veido galėjai spėti, kad laiko ją visiškai pamišusia.

Suskambėjo telefonas. Nė vienas iš jų nekėlė ragelio. Aidėjo vienas signalas po kito, juodu stovėjo lyg suakmenėję.

– Tegul skamba.

Jis tuoj nuėjo į virtuvę prie telefono. Galėjai pamanyti, kad jos žodžiai buvo griežtas įsakymas atsiliepti.

– Taip, čia Henrikas.

Tada pasidarė tylu. Taip tylu, kad ji priėjusi pažiūrėjo pro duris. Jis stovėjo nieko nesakydamas, pravira burna, spoksojo į erdvę priešais save, tvirtai spausdamas prie ausies ragelį.

– Kaip ji jaučiasi? Kur ji guli?

Didžiulis nerimas. Jo motinai prieš kelis mėnesius darė kraujagyslių šuntavimo operaciją. Gal ji vėl pasijuto blogiau?

Jis iš lėto pasuko galvą ir pažiūrėjo į ją. Tarytum kalte prikalė ją žvilgsniu su tokiu pasibjaurėjimu ir priešiškumu, kad ji persigando. Neišleisdamas jos iš akių, kalbėjo toliau.

– Pasakykite jai pačiai.

Ištiesė jai ragelį.

– Kas čia?

Jis neatsakė. Tik su neapykanta kišo jai ragelį.

Ji atsargiai priėjo prie jo. Ryški pavojaus nuojauta. Jis nenuleido nuo jos akių, kai ji prisidėjo ragelį prie ausies.

– Alio!

– Tai Kerstina Evertson iš Kortbakeno ikimokyklinės įstaigos.

Taip oficialiai, be jokių asmeniškumų. Lyg visiškai jos nepažinotų. Arba iš viso nenorėtų pažinti.

– Taip, sveiki.

– Manau, bus geriausia, jei viską pasakysiu tiesiai. Ką tik pasakiau jūsų vyrui, kad žinau, jog jis ir Linda Person palaikė santykius, bet vakar tie santykiai nutrūko. Taip pat jam pasakiau, kad Osa Sandstriom gavo anoniminį laišką su laikraščio straipsniu apie Lindą ir

kad jūs įmetėte laišką į jos pašto dėžutę. Osa jus tuo metu pamatė.

Gerasis Dieve, leisk man išnykti. Neleisk man viso to patirti.

– Žinoma, turėjau paskambinti Lindai ir viską papasakoti, nors jau seniai žinojau apie tą teismą ir viską, ką Lindai teko išgyventi. Bet Linda to nebepakėlė. Ji guli Sioderio ligoninės reanimacijoje, persipjovė venas.

Ji greitomis žvilgtelėjo į patamsėjusias Henriko akis ir nuleido žvilgsnį žemyn.

– Manau, turite žinoti, kad nemaža grupė tėvų surinko pinigų gėlėms. Jie ateis prašyti, kad Linda liktų dirbti, jei tik pasitaisys.

Ji niekada nebegalės pažvelgti žmonėms į akis, pasirodyti viešumoje.

– Turiu prisipažinti, kad nežinau, kaip išspręsime kitus klausimus. Akselis, žinoma, galėtų ir toliau lankyti darželį. Bet neįsivaizduoju, kaip jūs galėtumėte toliau likti mūsų klientais. Tai turėsite spręsti patys.

Padėk man. Gerasis Dieve, padėk man.

– Ar jūs dar klausotės manęs?

– Taip.

– Būtų gerai, jei pasikalbėtumėte su Osa Sandstriom. Ji nori iš jūsų išgirsti, kodėl įtraukėte ją į visus šiuos dalykus. Juk dabar visi supranta, kas pasiuntė tuos elektroninius laiškus, kas norėjo viską suversti ant Lindos galvos. Tikriausiai galite įsivaizduoti, kad Osa teisėtai pasipiktino, jog ja buvo pasinaudota, ir yra, švelniai tariant, įtūžusi.

Ji nebegali kvėpuoti.

Tai nebepakeliama.

– Pati suprantate, kad ir aš, tiesą sakant, pasibaisėjusi dėl to, ką jūs padarėte. Negaliu kitaip pasakyti. Suprantu, kad jūs, sužinojusi, kad Henrikas susidėjo su Linda, turbūt pasijutote, na, nežinau, velniškai įskaudinta, gal galima taip pasakyti, bet tai nepateisina to, ką jūs padarėte. Mes čia kiauras dienas aiškiname vaikams, kas yra gera, o kas bloga, kad reikia prisiimti atsakomybę už savo darbus. Maniau, kad jus gerai pažįstu, bet, regis, klydau.

Gėda buvo tarytum kilpa jai ant kaklo, sulig kiekvienu skiemeniu vis labiau veržiama. Ji jautėsi sunaikinta, netekusi bet kokios garbės. Jai reikia bėgti. Bėgti iš Nakos, bėgti iš Švedijos. Bėgti ten, kur nebesusitiks žmonių, kurie ją pažįsta ir žino, ką ji padarė.

– Ar ji pasveiks?

– Kol kas gydytojai nežino.

Ji padėjo telefoną, pamiršo jį išjungti. Henrikas stovi sukryžiavęs rankas. Pilnas neapykantos, priešiškumo, aiškiai suvokia, kad tiesa visada bus jo pusėje.

Laiptais žemyn.

Batai. Prisiminė, kad išeinant iš namų reikia apsiauti batus.

Į Vermdio kelią neis. Teks vingiuoti siauromis gatvelėmis.

Aplinkui vilos, languose dega lempos, šeimos grįžta namo, susitinka po dar vienos darbo dienos. Viskas tik dekoracijos, tarp kurių jai bus įvykdyta bausmė. Niekas neparduodama. Neprieinama. Nuo dabar galėsi tik žiūrėti iš tolo, tavęs niekur nebeįsileis. Tu ištremta iš visuomenės. Amžinai be namų, bet nepamiršta.

Kaip per nešvarų filtrą pamatė artėjantį automobilį, ištiesė rankas, norėdama užsismaukti gobtuvą. Niekam nesirodyk. Gobtuvo ten, kur jis paprastai būna, nėra. Ji apsižiūrėjo ir pamatė, kad neužsivilko striukės. Automobilis pravažiavo pro šalį. Turi keliauti toliau, turi dingti iš čia.

Iš pradžių ji net nepastebėjo šalia jos slenkančio automobilio. Tik pajuto kažką balta regėjimo lauko pakraštyje. Automobilis aplenkė ją ir sustojo. Kažkas išlipo.

– Sveiki.

Nuostabos kupinas, linksmas balsas.

Kas, ją pamatęs, gali pralinksmėti?

Ji sustojo. Kažkur matytas pavidalas, nors veidas vos įžiūrimas gatvės žibinto šviesoje.

– Nesitikėjau tavęs sutikti. Gal kur nors netoliese gyveni?

Spalvingi paveikslai. Balsas kažkaip susijęs su abstrakčiais piešinių motyvais.

– Ką čia veiki? Gal galiu tave kur nors pavėžėti?

Aplink tuščia. Ir štai jis, regis, nuoširdžiai susirūpinęs dėl jos, linkęs leistis su ja į kalbas. Kiek toliau pamatė artėjančius Danielio tėvus. Abu su portfeliais. Pėsti pareina iš autobuso. Netrukus ją pamatys. Gėlės Lindai. Jie žino, ką ji padarė, pritarė kitiems ir šiandien davė pinigų gėlėms. Lindai. Niekur jokio skersgatvio, kur galėtų pasislėpti.

Ji nuėjo prie keleivio sėdynės, įlipo į automobilį.

Greičiau vežk mane iš čia.

Kad nereikėtų susidurti su Danielio tėvais.

Kas galėtų būti blogiau?

O, KAD JI NEBŪTŲ...

Kiek daug tų „kad ji nebūtų". Net nežinia, nuo kada jie prasidėjo.

Juodu sėdėjo visiškoje tyloje. Jis neklausė, kur jai reikia važiuoti, ji nežino, kur jis važiuoja. Tik atlošė galvą į sėdynę ir užmerkė akis. Tyli slėptuvė, kur jos nepasieks kaltinimai.

Atsimerkė, kai jis sustabdė automobilį ir išjungė motorą. Apsisukimo aikštelė, keletas stovinčių automobilių. Nuomojami butai. Prisiminė kartą čia jau buvusi.

Sunkiai pasuko galvą, pažiūrėjo į jį. Sutiko jo šiltą šypseną ir nuleido akis, pažvelgė į jo rankas, sudėtas ant vairo. Prisiminė, kokios jos nevikrios, kokie negrabūs pirštai lietė jos kūną, stebėjosi, kaip ji galėjo leisti jam tai daryti.

Dar vienas dalykas, kurio jai nereikėjo daryti.

– Ačiū, kad pavėžėjai.

Ji bandė atidaryti dureles. Bejėgiškumas tarytum sąnarių skausmas. Jos kūnas maldavo, kad tik nereikėtų judėti.

– Gal valandėlei užeisi pas mane?

Ji laikė durelių rankeną, svarstydama, ką atsakyti. Jo

balse išgirdo lūkestį, o tai daugiau, negu ji gali pakelti. Ji atidarė dureles. Plūstelėjęs šaltis jai priminė, kad neturi striukės. Neturi pinigų.

Nieko neturi.

– Atrodo, namie yra kriaušių sidro. Ar nenorėtum užeiti, išgerti taurelę? Atvirai kalbant, man rodos, tau tikrai būtų ne pro šalį. O tada nuvešiu, kur norėsi.

Kur norėsi. Bet kur? Ar yra tokia vieta?

O, kad ji nebūtų...

Ilga grandinė dalykų, kurių jai nereikėjo daryti. Bet pirmas šios grandinės žiedas – Henrikas. Išdavystė. Jo bailumas. Į ją nukreiptas pyktis. Jokios atodairos.

Galvoje tebeaidėjo Kerstinos nuosprendis. Visada reikia prisiimti atsakomybę už savo darbus. Iš kur Kerstinai žinoti, kaip su ja elgėsi Henrikas? Ką padarė, kaip išprovokavo jos nusižengimus? Kokia bejėgė ji pasijuto. Bet jai niekas neleis pasiteisinti. Nė vienam iš tų, kas manosi turįs teisę ją smerkti. Nuosprendis ištartas, bausmė įvykdyta.

Parijas.

O kaipgi Henrikas? Ar ant jo nekrinta nė dalelė kaltės? Juk nuo jo prasideda tų neįmanomų dalykų grandinė.

Jis išlipo iš automobilio, ji matė, kad jis eina prie jos pravirų durelių. Priėjęs ištiesė jai ranką.

– Einam. Tik po taurelę kriaušių sidro. Daugiau nieko.

Ji taip pavargo. Nuovargis ją smelkia iki pat kaulų smegenų. Gali tik sekti jam iš paskos. Kad nereikėtų nieko spręsti.

– Ką gi, vadinasi, kriaušių sidro.

Jis nusijuokė, palinksėjo galva.

– Tik kriaušių sidro.

Ji atstūmė jo ištiestą ranką ir išsiropštė iš automobilio. Jo ištiesta ranka kabojo ore gal kiek per ilgai, bet paskui jis ją iš lėto nuleido, uždarė dureles ir iš bagažinės paėmė plastmasinę dėžę.

– Einam.

Jis nuėjo durų link. Gal jis labai nesupyko, kad ji atstūmė jo ranką, bet tai neturėtų atrodyti labai nemandagu. Ji tik nenorėjo daryti jokių užuominų, nesuteikti jokių vilčių, kad gali laukti daugiau, negu juodu susitarė. Kriaušių sidro. Daugiau nieko. Jis pats tai pasakė, ir ji sutiko.

Jis uždegė šviesą laiptinėje ir džentelmenišku judesiu parodė jai, kur eiti. Jis sekė atsilikęs keletą žingsnių. Jai buvo kiek nejauku, kad jis lipa laiptais paskui ją, žinojo, kad jis gali apžiūrinėti ją iš užpakalio. Atiduota jo žvilgsniams, nepasipriešinsi. O jis gali žiūrėti, kur tik nori. Ji nugara prisiglaudė prie sienos, kol jis rakino duris. Keturi užraktai.

Aną kartą... Ji buvo tokia susinervinusi, glaudėsi prie jo, norėdama paslėpti nervingumą. Galvojo apie Henriką ir Lindą, ir tai padėjo jai įveikti nejaukią nuotaiką.

Prieš penkias dienas.

Ji sustojo prie durų, išgirdo, kaip jis įkišo raktą į spyną ir apsuko. Paskui raktas sutraškėjo ir kitose spynose, kažkas sušnarėjo plastmasinėje dėžėje, kurią jis atsinešė iš automobilio bagažinės.

Staiga prisiminė, kad jis mano, jog jos vardas Linda. Prisidengusi Lindos vardu praėjusį kartą galėjo padaryti tai, ko jai tuo metu norėjosi.

O kad ji nebūtų...

Dar vienas.

Ir šį kartą nėra reikalo išsiduoti, koks jos tikrasis vardas. Kiltų naujų klausimų, į kuriuos būtų nemalonu atsakinėti.

– Sveika vėl apsilankiusi mano namuose. Gal reikėtų sakyti: sveika sugrįžusi.

Ne, ji nesugrįžo. Ta, kuri dabar stovi priešais jį, atėjo čia pirmą kartą.

Pažvelgė į savo apavą. Jai pasirodė, kad neužteks jėgų pasilenkti ir nusiauti batus. Jis pasekė jos žvilgsnį, atsitūpė, atsargiai patraukė jos batų užtrauktukus. Uždėjo jos ranką sau ant peties, kad nesusvyruotų, kol jis nuaus jai kojas. Jos dešinę koją jis kiek per ilgai laikė rankoje, ji staiga išgirdo jo alsavimą. Nepajėgė priešintis, stovėjo uždėjusi ranką jam ant peties, leido jam laikyti rankose savo koją. Jai nereikėtų čia būti. Reikėtų eiti. Bet kur? Ir iš kur imti jėgų?

Jis atsistojo, švelniai paėmė jai už alkūnės, nuvedė į nedidelę virtuvėlę ir pasodino ant kėdės. Ji sekė jį žvilgsniu, kai jis žengė du žingsnius prie šaldytuvo, pamatė šaldytuvo vidų, kai atidarė dureles. Visos trys lentynos pilnos gulinčių sidro butelių. Jis ištraukė du, iš kišenės išsiėmė raktų ryšulį, atkimšo butelius raudonu kamščiatraukiu, kabaluojančiu tarp raktų. Tada sustojo su buteliais rankose, pakreipė galvą ir ėmė ją stebėti.

– Kaip tau iš tikrųjų sekasi?

Ji neturėjo jėgų atsakyti.

– Sofos neturiu, bet gali atsisėsti ant lovos. Manau, tau būtų patogiau, daugiau nieko. Atrodo, tau ne pro šalį kiek pailsėti. O aš atsisėsčiau ant grindų.

– Bus gerai ir čia.

Jis sustojo prie kėdės kitoje prie sienos tvirtinamo, atverčiamo stalo pusėje, pasilenkė prie jos ir padavė vieną butelį.

– Į sveikatą. Galėtume sakyti: už dar vieną susitikimą.

Ji nusišypsojo, pakėlė butelį, nugėrė.

– Ar tai ta rūšis, kurią tu mėgsti?

Ji perskaitė etiketę. Negalėjo pasakyti, ar skonis geresnis, ar blogesnis negu to, kurį gėrė aną kartą.

– Taip, žinoma.

– Štai ir vėl galime susidaužti, ir dar tokiomis aplinkybėmis. Beveik nepatikėsi, kad tai tik atsitiktinumas. Toks jausmas, kad tai kažką reiškia, kad taip ir turi būti.

Ji nesugalvojo ką atsakyti, šyptelėjo, kad nepasirodytų nemandagi.

Valandėlę jis tylėjo. Paskui pakilo, nuėjo prie kriauklės, pasiėmė skudurą ir kažką nušluostė nuo nerūdijančio plieno paviršiaus. Trynė smarkiai, vis pasižiūrėdamas, ar dėmė išnyko.

– Ar gali papasakoti, kas atsitiko?

Jis išplovė skudurą, išgręžė, dar kartą pakartojo procedūrą, sulankstė ir pakabino ant čiaupo.

– Pavyzdžiui, kodėl vaikštai lauke be striukės, kur ėjai?

Jis ištiesino skudurą pirštu ir patraukė jį keletą centimetrų toliau.

Ji gurkštelėjo iš butelio.

– Atleisk, bet neturiu jėgų apie tai kalbėti.

Ji jam nieko neskolinga. Neprivalo ko nors pasakoti. Priešingai. Jei ji prisipažins, praras savo prieglobstį, jis taps dar vienu jos kaltintoju ir ją pasmerks.

Linda reanimacijos palatoje. Jei ji atsigaus, prašysime, kad liktų darbe.

Jei atsigaus.

Ji dar nugėrė iš butelio. Troško užsimiršti, norėjo greičiau apsvaigti..

Jis tyliai stovėjo nugara į ją, paskui staiga atsisuko.

– Jei nori, gali išsimaudyti vonioje.

Ji nieko neatsakė, bet ėmė kažką įtarti.

Jis pastatė butelį ant stalo.

– Nebijok. Atsuksiu vonioje vandenį, o tu kol kas pasėdėk ir atsipalaiduok. Manau, tau bus puiku pagulėti vonioje, tau būtinai reikia pailsėti.

Jis išėjo, ji išgirdo atsukamo čiaupo ir tekančio vandens garsą.

Kambaryje nusirengti jai būtų nemalonu, bet vonioje ji užsidarys iš vidaus, be to, nereikės atsakinėti į jo klausimus. Apskritai nereikės kalbėti. Turės laiko pagalvoti. Gal paskambinti bendradarbiams, Sarai ar Gerdui, paprašyti, kad leistų pas juos pernakvoti, kaip nors įtikinamai paaiškinti.

Iš vonios pasigirdo jo balsas, staiga pasklido pažįstamas kvapas.

– Nupirkau naujo vonios šampūno. Su eukalipto kvapu.

Tokio pat kaip ir jos vonioje. Kokį jai padovanojo Akselis. Ji palaikė tai geru ženklu, nebepajėgė priešintis ir kiek atsipalaidavo.

Jis linki jai gera.

Ji trokšta, kad kas nors bent valandėlę linkėtų jai gera.

Ji išgėrė paskutinį gurkšnį, išgirdo, kaip vonioje užsukamas vanduo, netrukus duryse pasirodė jis.

– Maloniai prašom.

Jis šypsojo, rodė į vonios pusę, bet staiga pamatė, kad jos butelis tuščias. Greitai nubėgo prie šaldytuvo, ištraukė kitą. Ji atsistojo, jis bandė paimti jai už alkūnės ir nuvesti, bet apsigalvojo ir pasitraukė. Gal iš pagarbos, gal norėdamas parodyti, kad jai niekas negresia, kad jis neketina jai nieko daryti, tik įvykdyti tai, ką pažadėjo.

Ji paėmė pilną butelį, išėjo į prieškambarį, pro praviras duris įėjo į vonią. Vonia buvo pilnutėlė, baltos putos viliojamai šiugždėjo. Ji pasijuto kiek geriau. Galės valandėlę atsikvėpti.

– Štai rankšluostis.

Padavė jai didžiulį šviesiai mėlyną frotinį rankšluostį. Rūpestingai sulankstytą, kampas į kampą, centimetro tikslumu. Ji paėmė rankšluostį už kilpelės ir padėjo jį ant tualetinio staliuko. Rankšluostis nenoromis išsiskleidė, prarasdamas tvarkingą išvaizdą, lyginimo klostės buvo giliai įsirėžusios į jo frotinį paviršių. Ji atsigręžė. Jis stovėjo tarpduryje. Ji nė nebandė nusirengti, ir jis suprato jos nebylų prašymą.

– Ką gi, geros maudynės. Gali neskubėti. Maudykis, kiek panorėsi.

– Dėkui.

Jis pasitraukė atbulas, uždarė duris. Ji pasuko užraktą, kol baltą pusmėnulį pakeitė raudonas. Tada iš lėto nusirengė ir nugrimzdo į putas, prieš tai pastačiusi ant vonios krašto butelį. Pajuto ramybę. Sidras padarė savo.

Didžiausia bėda – Nakos rajonas. Iš jo ji turės išsikelti. Jau dabar, išvažiavusi už šios bendruomenės ribų, ji jautėsi daug laisviau. Čia ji vėl gali lengviau kvėpuoti

ir net aiškiau suprasti, kad jei ir suklydo, tai kalta ne ji viena. Jos veiksmus galima paaiškinti. Reikėtų parduoti namą ir persikelti į miesto centrą, Akseliui tektų eiti į kitą darželį, kur jų niekas nepažintų.

Ji dar gurkštelėjo sidro.

Teks kaip nors suktis. Ateitis dar nežuvo.

– Ar viskas gerai?

Jo balsas prie pat durų.

– Taip, žinoma. Dėkui.

Kai jai pasirodė, kad jis pasitraukė toliau, jis vėl prašneko. Balsas, regis, dar priartėjo, atrodė, kad jis kalba pridėjęs lūpas prie durų plyšio.

– Nenoriu tau nieko bloga, priešingai. Juk tu tai supranti, ar ne?

Maloniose namais kvepiančiose putose jai dilgtelėjo baiminga mintis.

– Taip.

– Puiku.

Ji vėl išsitiesė ir užmerkė akis, kai išgirdo garsą. Pasukusi galvą ji pamatė, kad raudonas pusmėnulis pasisuko ir virto baltu, o kitą akimirką jis pasirodė už pravirų vonios durų. Ji paniro giliau, norėdama prisidengti putomis.

– Labai norėčiau čia būti viena. Būk toks malonus.

Jis šypsojo.

– Tau čia niekas negresia.

Jis pakėlė rankšluostį, pasidėjo jį ant kelių ir atsisėdo ant tualetinio staliuko.

– Norėjau pasakyti, man čia geriau vienai.

Jis vėl šypsojo, šį kartą susirūpinęs, lyg norėdamas pasakyti, kad ji nesupranta, kas jai geriausia.

– Ar dar neprisibuvai iki soties viena?

Ji staiga išsigando. Norėjo atsikelti, eiti iš šio buto kur akys mato. Bet negali lipti iš vonios, kai jis į ją žiūri.

– Kodėl tu tokia išsigandusi? Juk aš jau mačiau, kokia tu graži. Kartą tu man pasirodei. Argi galėčiau tai pamiršti?

– Juk sakiau, kad išgersiu tik vieną taurelę sidro.

– Taip. O mes jau išgėrėme ne vieną. Ir dar gali išgerti kiek tik nori. Juk tau jį nupirkau.

Jis neatrodė pavojingas, tiesiog spinduliavo nuoširdžiu gerumu. Vis dėlto kažkas jai sakė, kad ji turi iš čia dingti, dingti kuo greičiau.

– Netrukus, kai išsimaudysi, duosiu tau apsivilkti labai gražų dalyką.

Jis atsistojo.

– Nieko nereikia. Apsivilksiu savais drabužiais.

– Tu verta kai ko gražesnio.

Jis pasičiupo jos drabužius, pasiėmė rankšluostį ir išėjo į koridorių. Ji paskubomis atsikėlė ir stvėrė svečiams skirtą rankšluostį. Jai reikia bėgti. Putos slydo po rankšluosčiu, tarytum jos oda būtų impregnuota nuo drėgmės.

Jis vėl pasirodė duryse.

Ji bandė prisidengti nuogumą.

Jis sustojo žengtelėjęs tik pusę žingsnio ir tyliai stovėjo. Tarytum pamiršęs, kad ji čia, tarytum išvydęs ją pirmą kartą. Pamatęs jos nuogumą, jis susigėdęs nuleido akis.

– Atleisk.

– Duok rankšluostį.

Jo žvilgsnis be galo lėtai artinosi prie jos. Slinko grindimis, kilimėliu, vonios kraštu, sienos plytelėmis

ir pagaliau pasiekė jos kūną. Jos nuogą kūną, kurį ji karštligiškai bandė prisidengti mažučiu rankšluosčiu. Jo veidas nušvito neapsimestiniu susižavėjimu. Žvilgsnyje pasirodė liepsnelė, kai pasiekė jos šlaunis, iš lėto nuslydo rankšluosčiu ir vėl nuslinko jos oda prie krūtinės.

– Dieve, kokia tu graži!

Jo balsas suvirpėjo.

– Duok rankšluostį!

Griežtas įsakymas atitraukė jo žvilgsnį, jis vėl žvelgė į grindis. Kažką padėjo ant tualetinio stalelio, pasitraukė atbulas ir uždarė duris.

Ji greitai šoko iš vonios ir paskubomis ėmė šluostytis.

– Atiduok drabužius!

– Jis ant tualetinio staliuko.

Ji krūptelėjo, nes jo balsas vėl buvo labai arti, lūpos prispaustos prie durų plyšio.

Ji pasičiupo tai, kas gulėjo ant stalelio. Niekad gyvenime! Chalatas su senu pamušalu, audinys apsitrynęs, alkūnės nubrizgusios.

Senas gėlėtas chalatas.

– Atiduok mano drabužius!

– Kodėl taip piktai? Jie užmerkti kriauklėje. Užsivilk chalatą ir pasirodyk. Tada apie viską ir pakalbėsime.

Balsas visai čia pat.

Su juo kažkas ne taip, nėra jokios abejonės. Bet ar jis labai pavojingas, ar didelis pavojus jai gresia? Žinojo tik viena, kad jai reikia iš čia sprukti, bet dabar neturi drabužių. Ir niekas pasaulyje jos nepasiges, neieškos. O jei kas nors, nepaisant visko, bandytų jos ieškoti, niekas nežino, kur ji. Reikia kaip nors išeiti iš vonios.

išeiti ir su juo kalbėtis. Bet „pasikalbėti apie viską" ji tikrai neketina. Tarp jų nėra nieko bendra, ir tai ji turi jam išaiškinti.

Su pasibjaurėjimu žiūrėjo į chalatą. Rudas nešvarumų dryžius prie apykaklės. Kovodama su šleikštuliu, ji užsivilko chalatą, stengdamasi nekreipti dėmesio į senų nešvarumų bei pridūlėjusios spintos kvapus.

Ji paspaudė durų rankeną ir giliai įkvėpė oro.

– Ateinu.

Už durų nesigirdėjo nė garso.

Atsargiai pažvelgė pro duris. Už durų buvo tamsu, koridoriaus šviesa užgesinta. Instinktyviai ji užgesino vonios šviesą, kad pati atsidurtų tamsoje. Dar kiek pravėrusi duris, pamatė kambaryje šviečiančias stearino žvakutes. Ji metė žvilgsnį į lauko duris, puikiai žinodama, kad jis užrakino visus užraktus. Raktai dabar jo kelnių kišenėje.

Žengė žvakių šviesų link. Visur tylu. Ji vėl sustojo. Dar žingsnis, ir jis ją pamatys. Staiga krūptelėjo išgirdusi jo balsą.

– Eik šen.

Ji nejudėjo iš vietos.

– Brangioji, ateik. Visai nenoriu tavęs gąsdinti.

– Ko gi tada nori? Kodėl neatiduodi man drabužių?

– Aišku, kad galėsi pasiimti drabužius, bet juk dabar jie šlapi. Eikš, truputį paplepėsime, kol jie išdžius.

Kas gi jai daugiau daryti? Ji žengė dar žingsnį ir pažvelgė į kambarį. Jis sėdi ant lovos krašto. Nuo jos kojų tarpduryje iki jo kojų prie lovos eina žvakučių alėja. Grindimis pažymėtas takas, pernelyg aiškiai rodantis jo lūkesčius. O ji ketina prieštarauti ir jam aiškinti,

kad tai, kas atsitiko aną kartą, kai ji čia lankėsi, niekada nepasikartos. Bet, pamačiusi jo veidą, ji visai sutriko. Jis žiūrėjo ne į ją, ne jos žvilgsnio ieškojo. Jis žvelgė į gėlėtą chalatą. Staiga, visai netikėtai, jo veidas keistai persikreipė, kūnas susitraukė, sugniužo. Jis žvelgė į šalį, ji suprato, kad jis bando nuslėpti, jog verkia. Ji be galo sutriko. Ko gi jis iš tikrųjų iš jos laukia?

Ji neištarė nė žodžio. Stovėjo tarpduryje jį stebėdama, o jis visu savo kūnu rodė, kad nesėkmingai bando apsiginti nuo jos rūsčių žvilgsnių. Jis porą kartų sukūkčiojo, nuleido akis, persibraukė ranka per veidą ir vėl su viltimi pažvelgė į ją, baikščiai, sumišęs.

– Atleisk.

Ji nieko neatsakė. Spėjo tik pastebėti, kad kambarys pasikeitęs. Sienos plikos, matyti tik juodos skylės, kur kadaise buvo sukaltos vinys, laikiusios keistus paveikslus.

Jis buvo nuleidęs akis žemyn, žvelgė į grindis ir į žvakučių rodomą kelią.

– Kelerius metus nedrįsau uždegti tikrų žvakių, bet paskui nusipirkau pamanęs, kad galbūt išdrįsiu, jei tu ateisi.

Žodžiai nuaidėjo kaip gėdingas prisipažinimas, jis jautėsi toks pat apsinuoginęs kaip ji ką tik buvo apsinuoginusi prieš jį. Galėjai pamanyti, jog jis nori atsiprašyti už tai, kad ką tik buvo įsiveržęs pas ją į vonios kambarį. Jos baimė atlėgo. Juk jis tik klaidingai išsiaiškino tai, kad ji atėjo į jo namus. Argi ji turi teisę jam priekaištauti? Juk jis tikėjosi, kad ji jam paskambins. Kad anoji naktis buvo tik įžanga. Kad tai jo galimybė.

Jai reikėtų dar kiek pabūti pas jį, išaiškinti jam, kad viskas ne taip, kad tai, kas įvyko, buvo klaida ir kad ji

nieku gyvu nenori jo užgauti. Jis nepavojingas, jis tik įsimylėjo ir nespėjo įsitikinti, ar ir ji jam jaučia tą pat, ką jis jai.

– Kodėl tu daug metų nedrįsai degti žvakučių?

Bandymas pradėti pokalbį. Atsargiai prisiartinti, pamažu jam viską išaiškinti.

Jis žvilgtelėjo į ją, šyptelėjo.

– Tu dar daug ko apie mane nežinai, nespėjau papasakoti.

Ji eina klaidingu keliu. Reikia iš pat pradžių nepalikti abejonių.

Bet jis prašneko jai dar nespėjus prasižioti.

– Noriu prašyti tave vienos paslaugos.

– Kokios paslaugos?

Jis tarytum nurijo kažką sunkaus.

– Labai norėčiau, kad tu valandėlę pasėdėtum prie manęs su tuo drabužiu.

Ji pažvelgė į nešvarų chalatą.

– Kodėl?

Jis ilgai delsė, ji matė, kad žodžiai giliai įstrigę jo viduje, kad jis turi įveikti save, nedrįsta išsakyti savo troškimo.

– Noriu valandėlę padėti galvą tau ant kelių.

Šiuos žodžius jis ištarė vos girdimu balsu, susigėdęs, nuleidęs žvilgsnį į rankas, sudėtas ant kelių.

Tokio apgailėtino žmogaus tikrai neverta bijoti. Galima iš karto pasakyti visą tiesą, kažkaip iš to išsivaduoti.

– Suprantu, kad tu galbūt pagalvojai, kad aš... arba, kad mes... kai mes... Negaliu pasakyti, kad tai buvo blogai, kad man nepatiko, bet tai, kas įvyko, buvo klaida,

buvau išgėrusi ir gerai nepagalvojau. Tu turbūt tikėjaisi, kad mes vėl susitiksime ir panašiai, bet bus geriausia, jei iš karto pasakysiu, kaip iš tikrųjų yra. Aš ištekėjusi.

Jo veide pasirodė abuojumo išraiška. Kai jis nieko neatsakė, ji įsidrąsino ir kalbėjo toliau. Kodėl ji jam iš karto nepasakė tiesos? Kas kitas, jei ne ji turėtų žinoti, kad garbingai išsakyta tiesa yra pats geriausias dalykas.

– Gal galiu pasiskolinti iš tavęs drabužių? Paskui juos grąžinsiu. Mano vyras turbūt labai sunerims, jei greitai negrįšiu namo.

– Kodėl jis turėtų nerimauti?

Jo balsas staiga pasidarė griežtas ir šaltas. Visas meilumas dingo kaip nebuvęs.

– Aišku, kad jis susirūpins, jei nepareisiu namo.

Ji pati išgirdo naujas savo balso intonacijas. Ji kalba daug atsargiau.

Jis nustebęs trūktelėjo pečiais.

– Priklauso nuo to, kas tai per santuoka. Ar sutuoktiniai vienas kitą myli, ar ne. Ar jie ištikimi vienas kitam, ar būna visko.

Įžeistas. Įžeistas išdidumas. Pavojingas derinys. Ji turi elgtis apdairiau, ją suklaidino tai, kad jis netyčia pasirodė labai pažeidžiamas.

– Aš nesu neištikima. Su tavimi buvo pirmas kartas.

Jis sušnypštė.

– Kokia garbė!

Velniava! Ji vėl padarė klaidą. Turi rūpestingiau rinktis žodžius. Tikras minų laukas.

– Nieku gyvu nenorėjau tavęs užgauti. Juk mudu suaugę žmonės. Tiesiog apsikabinome valandėlę ir tiek.

– Vadinasi, aš tave valandėlę apkabinau, ir viskas? Pasinaudojai manimi, norėdama pasiguosti, kad tas tipas tavo namuose daugiau tavęs nenori? O gal reikėjo, kad jis imtų pavyduliauti? Gal reikėjo jam už kažką atkeršyti?

Ji nutilo.

– O kurgi mano vieta visuose tavo planuose po to, kai manimi pasinaudojai, kaip manai?

Ji nežinojo, ką sakyti. Negalėjo sugalvoti kitokio paaiškinimo, tik tokį, kad kiekvienas turi prisiimti atsakomybę už savo gyvenimą. Bet šiuo metu jai atrodė, kad neturi teisės tarti tokių žodžių. Viskas sužlugo. Ji turi kaip nors iš čia ištrūkti.

– Juk sakiau, kad padariau klaidą. Ką galiu pridurti daugiau. Tik viena: atleisk.

– O kaip tavo vyras? Ar tu jį myli?

Ne.

– Taip.

– O jei jis tau neištikimas? Ką tada darytum?

Jai gerklėje įstrigo gumulas.

– Gerai nežinau. Bandyčiau atleisti. Juk kiekvienas galime padaryti klaidų.

Jo akys tapo siaurais plyšeliais.

– Nė vienas, kas išduoda, nevertas atleidimo. Išdavystės niekada negalima dovanoti, jos niekada nepamirši, ji lieka kaip atvira žaizda. Kažkas nutrūksta, ir jau niekada nesuriši.

Šiame kambaryje yra dar vienas žmogus, gerai žinąs, kas yra išdavystė. Tuo ji gali būti tikra. Bet nesidalys su juo savo patyrimu.

Jis kalbėjo toliau.

– Jei atsirastų žmogus, mylintis tave labiau už viską, pasirengęs viską dėl tavęs padaryti, jei jis šventai ir iškilmingai prisiektų niekada tavęs neišduoti, visada būti šalia tavęs, stovėti tavo pusėje, ar tu jį mylėtum?

Ji vėl bandė nuryti sprangų kąsnį. Žiūrėjo į grindis. Žvilgsnis susitelkė prie vienos degančios žvakutės.

– Na, su meile ne visada viskas taip.

– Tada kaip?

– Meilė, matyt, eina ten, kur nori. Ne visada gali save kontroliuoti. Jei įsimyli, tai įsimyli.

– Vadinasi, viskas taip paprasta? Ar tikrai nieko negalima padaryti, kad meilė augtų, kad ji išliktų?

Ji nieko neatsakė. Neturėjo jėgų.

– Ar tikrai nieko negalima padaryti?

– Nežinau. Nesu didelė meilės reikalų žinovė.

– O kas gi tada išdavystė? Ir kodėl taip skaudu, nors žinai, kad tas, kuris tave išduoda, pats nieko negali padaryti? Kad tai tik meilė pasuko truputį ne tuo keliu.

Savo pavargusia galva ji narsiai pabandė taikytis prie jo logikos.

– Išdavystė pirmiausia yra melas. Kai tas, kuriuo pasitiki, meluoja tau tiesiai į akis.

– Vadinasi, jei jis guli su kita ir viską pasipasakoja, tada viskas gerai?

– Žinoma, ne.

– Bet taip turėtų būti. Juk jis negali savęs kontroliuoti, įsimyli ir tiek. Pati taip sakei. Jei prisipažįsta, tai viskas turėtų būti okei?

Ji atsiduso.

– Vienas dalykas įsimylėti, kitas – ką tu darai.

– Taigi jei jis myli kitą, tai – ne išdavystė?

Jo klausimai ją iš tiesų pradėjo erzinti. Susikurk savo gyvenimą, tada pamatysi, ar viskas taip paprasta.

– Nežinau. Ar gali man paskolinti drabužių?

– Vadinasi, tau atrodo, kad kai nustoji mylėti tą, ką turėtum mylėti, geriausia nieko nesakyti? Tiesiog gyventi toliau kaip visada, apsimesti, kad viskas taip, kaip turi būti?

Ji tylėjo.

– Ar tai irgi nėra savotiška išdavystė? Kai tas, kuris, kaip tu manai, tave myli, iš tikrųjų pasilieka su tavimi iš pareigos, iš užuojautos?

Ji vėl pažvelgė į grindis.

Jis kalbėjo toliau.

– O kaip su tais, kas visą gyvenimą išgyvena kartu ir jaučiasi laimingi? Ar jiems tiesiog, kaip tu sakai, pasisekė? Ar tai nepriklauso nuo to, kaip elgėsi jie patys?

Kai ji nieko neatsakė, jis pakilo, priėjo prie lango. Stovėjo atsukęs jai nugarą. Paskui sunkiai atsiduso, grįžo prie lovos, atsisėdo.

– Vadinasi, tau atrodo, kad neįmanoma išmokti mylėti kitą žmogų, pasiryžti jį mylėti ir paskui daryti viską, ką gali?

– Ne, aš taip nemanau.

Pagaliau jis susilaukė atsakymo. Dabar ji galės išeiti.

Jis sėdėjo nunarinęs galvą, rankas pasidėjęs ant kelių. Koks naivuolis. Jam atrodo, kad jis ją myli, nors visai jos nepažįsta, nežino net jos vardo.

– Mielasis. Ar paskolinsi man drabužių?

Jis ramiai pakėlė galvą ir pažiūrėjo į ją. Veide aiškiai buvo matyti nusivylimas.

– Kodėl taip skubi iš čia pabėgti.

Jų žvilgsniai susitiko tyloje. Paskui ji nusuko akis į šoną, nuėjo virtuvėn ir pamatė, kad jis nemeluoja. Drabužiai tikrai sumerkti į kriauklę.

Prakeiktas idiotas.

Grįždama sutiko jį koridoriuje. Ištiestose rankose laikė sulankstytus džinsus ir raudoną studentišką striukę. Ji su dėkingumu visa tai paėmė.

– Šaunu. Aš tau juos atsiųsiu.

Jis nieko neatsakė į jos žodžius. Tik mostelėjo galva vonios link.

– Ten gali persirengti.

– Dėkui.

– Tik dar vienas dalykas.

Ji jau buvo beeinanti.

– Mielu noru nuvešiu tave, kur nori, bet kol išvažiuosime, labai norėčiau parodyti tau vieną dalyką. Gali laikyti, kad tai tavo dovana man, atsisveikinimo dovana. Užtruksime vos kelias minutes.

Ji padarys bet ką, kad tik jis atidarytų duris.

– Žinoma. O kas tai?

– Tai tokia vieta lauke.

Dar geriau.

Įėjo į vonios kambarį, persivilko. Girdėjo, kaip jis tarškina raktais prie buto durų, skubėjo kiek galėdama. Kai ji išėjo, pamatė, kad jis apsivilkęs striukę, apsiavęs batais. Ji greitai pasilenkė ir taip pat apsiavė. Jis tylėdamas stovėjo prie durų, rankoje laikė plastmasinę dėžę, kurią buvo išsitraukęs iš bagažinės.

– Ar tu pasirengusi?

Ji linktelėjo galva.

– Ar pažadi man, kad apžiūrėsi viską, ką tau parodysiu?

Ji vėl linktelėjo.

– Iškilmingas garbės žodis?

– Taip.

Po velnių, greičiau mane išleisk!

Laiptinėje jis uždegė šviesą. Paspaudė mygtuką keturis kartus, nors šviesa užsidegė iš karto. Tada užrakino viršutinę spyną. Grįžo prie mygtuko, paspaudė dar kartą, užrakino kitus užraktus. Ji stebėdamasi sekė jo keistus veiksmus, kartu svarstė, kurgi paprašyti, kad ją nuvežtų. Viskas būtų daug paprasčiau, jei bent turėtų savo piniginę.

Laiptais leidosi tylėdami. Ji pirma, jis iš paskos. Žemutiniame aukšte jis ją aplenkė, ji pamatė, kaip jis užsmaukė striukės rankovę, kad nereikėtų liesti lauko durų rankenos.

Pagaliau juodu išėjo.

– Tai čia, žemiau, visai šalia parko.

Ji kiek sudvejojo. Pasivaikščiojimų takas per miškelį.

– Juk prižadėjai.

Tonas buvo toks, kad ji suprato, jog turi laikytis pažado.

– Bet kas gi ten yra?

– Tuoj pamatysi. Labai gražus dalykas.

Juodu žengė taku. Takas leidosi žemyn, netrukus pro medžius sublizgo vanduo. Jis nepratarė nė žodžio. Jis sakė: prie pat parko, bet jų takas buvo daug ilgesnis. Buvo bepradedanti ginčytis, aiškinti, kad jai šalta, bet nespėjo.

– Čia. Štai čia.

Namelis ir skydas, bet buvo per tamsu, nematyti, kas ant jo užrašyta. Metaliniai vartai, aplinkui tvora. Jis išsuko iš tako, priėjo prie tvoros, pakėlė ją taip, kad atsirado pusės metro plyšys tarp žemės ir apatinio tvoros krašto. Linktelėjo jai, kad ropotų pro plyšį.

– Ar čia tikrai leidžiama vaikščioti?

– Jokio pavojaus. Esu čia buvęs daugybę kartų. Jei ištepliosi kelnes – maža bėda.

Ji nenorėjo lįsti pro tvorą, bet juk pažadėjo. Jei atsisakys, turės pėsčia eiti į miestą. Atsiduso, atsistojo ant visų keturių, pralindo pro tvorą, pakilo, nusibraukė nuo kelių purvą.

Jis atšliaužė iš paskos.

Ji apsidairė. Brezentu užklotos valtys. „Vaikščioti draudžiama“. Dabar raidės ant skydo buvo aiškiau matyti. „Orstadalio valčių klubas“.

– Kur mes einame?

– Tenai, iki anos krantinės. Dešinėje.

Darėsi šalta, eidama pro valtis krantinės link ji ėmė drebėti. Juodu priėjo prie tiltelio, ji viską darė, kaip jis liepė, pasuko dešinėn. Jis neatsiliko nuo jos nė per žingsnį. Priėjusi tiltelio galą ji sustojo ir pasižvalgė. Dešinėje miškas, kairėje, kitoje įlankos pusėje – Siodermalmio rajonas.

Ji atsisuko.

– Ką norėjai man parodyti?

Jis žvelgė į juodą vandenį, lyg norėdamas kuo ilgiau uždelsti atsakymą.

– Kai ką, ko tu niekada nematei ir nepatyrei.

– Kas gi tai galėtų būti?

Ji pradėjo nekantrauti, erzinosi, jautė, kad jai vis labiau darosi šalta.

Jis stovėjo labai ramiai. Paskui prisidėjo ranką prie širdies.

– Čia.

– Nustok pagaliau. Noriu važiuoti. Jei nenori manęs pavėžėti, eisiu pėsčia.

Jo tarpuakyje įsirėžė raukšlė.

– Kodėl visada taip skubi?

– Man šalta.

Ji ėmė gailėtis taip pasakiusi. Tai galima suprasti kaip kvietimą ją sušildyti.

Jis vėl žvelgė virš vandens.

– Parodysiu tau, kas yra tikroji meilė.

Dabar jo akys žvelgė tiesiai į ją.

– Žinoma, jei tu turi laiko.

Jai darėsi neramu, bet susierzinimas buvo didesnis negu baimė.

– Bet juk jau aiškinau. Aš ištekėjusi. Manau, gana apie tai kalbėti.

– Supranti, tikra meilė yra tada, kai esi pasirengęs padaryti viską, kad tas, ką myli, priklausytų tau.

– Betgi, mielasis, tu...

Jis neleido jai baigti.

– Mano meilė tau tokia.

– Tu manęs net nepažįsti. Nė nežinai, kas aš tokia. Kad ir ką sakytum, negali manęs priversti tave mylėti, iš to nieko neišeis. Aš myliu savo vyrą.

Staiga jį apėmė liūdesys.

– Aš noriu vienintelio dalyko, kad tu būtum laiminga. Kodėl neleidi man padaryti tave laimingą?

– Noriu eiti iš čia.

Jis žengė žingsnį į šoną ir užkirto jai kelią. Ji bandė prasmukti kitu kraštu, bet jis vėl šoko priešais ją.

Nerimas darėsi vis didesnis, ji suprato, kad geriausia tai prisipažinti.

– Tu mane gąsdini.

Jis liūdnai nusijuokė, papurtė galvą.

– Kaip gali manęs bijoti? Juk sakiau, kad myliu tave. O jis, tas, pas kurį tu taip skubi... Kodėl tu jo tiesiog neišveji? Arba dar geriau, kodėl nepasiunti jo po velnių?

Ji trynė rankas, norėdama susišildyti.

– Pavyzdžiui, todėl, kad myliu jį.

Jis atsiduso.

– Kaip gali tokia kaip tu mylėti tokį vyrą? Tu verta daug geresnio. Eva, jei nori būti tikrai atvira pati sau, juk giliai širdyje žinai, kad jis tavęs nebemyli.

Visą jos kūną tarytum kažkas pervėrė.

Eva? Kas gi čia, po velnių? Eva?

– Iš kur...

Ji nebegalėjo rasti žodžių, nebegalėjo suformuluoti klausimo. Aplinkybės staiga pasikeitė.

– Liūdna matyti, kad tokia moteris kaip tu nori būti tokia kaip Linda, kad tik ją mylėtų. Net pasivadini jos vardu. Linda šliundra, ji, palyginti su tavimi, niekas.

Ji stovėjo lyg nebylė. Tylėjo, apskritai nieko nebesusigaudė. Kas gi tas vyras priešais ją? Iš kur jis gali žinoti? Dabar ji išsigando, tikrai išsigando, iš jos atimta bet kokia kontrolė. Kiekviena ląstelė šaukte šaukia, kad reikia gintis. Kad jis kelia didesnę grėsmę, negu ji kada galėjo pagalvoti.

– Kaip gali būti tokia kvaila ir tikėti, kad kelios rožės jį pakeitė. Žinau, kaip elgiasi tokie galvijai kaip jis.

Pakėlė atsineštą plastmasinę dėžę ir išpylė jai ant galvos. Gindamasi ji nejučiomis užsidengė rankomis veidą. Jautė, kaip dėžės turinys byra ant jos, aplink ją. Ir kvapas. Ji pažvelgė po kojomis. Dvidešimt raudonų rožių žiedų. Nukirptų ir išneštų iš jos svetainės.

Ji žvelgė į jį persigandusi.

– O dabar, dabar tu gauni rožių iš tikros meilės. Bet aš, aš, kuris tave tikrai myliu, myliu tave tokią, kokia esi, aš negaliu net valandėlei padėti galvos tau ant kelių.

Ji žvalgėsi aplink. Vanduo iš visų pusių. Niekur nė gyvos dvasios. Tolumoje per tiltą riedėjo traukinys. Girdėjosi miesto gaudesys. Visai netoli, bet vis tiek nepasieksi.

– Norėjau tau duoti laiko, kad suprastum, jog gali manimi pasitikėti. Žinotum, jog visada būsiu su tavimi. Su Akseliu aš jau susipažinau, taigi jokių problemų nebūtų buvę. Galėjome visiškai ramiai pradėti. Bet tu nenori. Tu verti mane įrodyti, kaip labai tave myliu.

Ji žengė žingsnį atbula, pabandė koja užčiuopti ką nors tvirta ir suprato, kad stovi labai pavojingai, labai arti tiltelio krašto. Jis žengė prie jos, uždėjo ant pečių rankas ir pažvelgė jai tiesiai į akis.

– Myliu tave.

Ji net nesuvokė, kad krinta. Tik pajuto, kad ją staiga apglėbė ledinis šaltis, išstumdamas iš plaučių visą orą. Kūnas pakilo į paviršių, ji godžiai įtraukė oro gurkšnį, apimta pašėlusio noro išgyventi. Ėmė grabalioti, stengdamasi užčiuopti tiltelį, bet negalėjo jo rasti. Kitą akimirką kažkas apkabino jos kūną ir nutraukė ją žemyn,

po vandeniu. Ji iš visų jėgų grūmėsi, norėdama išlaikyti galvą virš vandens, skėryčiojo rankomis, gynėsi nuo ją spaudžiančio svorio. Staiga pajuto jo lūpas prie savųjų, jo liežuvį, besiskverbiantį jai į burną. Jo kojos apkabino ją kaip geležiniai gniaužtai, traukė gilyn į tamsą, į ledinį šaltį. Laikas tarytum išnyko. Liko tik išgąstis, kad niekas nebaigta ir kad viskas jau per vėlu. Tada pajuto, kad priešinasi vis silpniau, pamažu, bet aiškiai ji nusileido jo valiai, pasidavė.

Tyla. Tyloje ji išgirdo daugiau, negu kada nors buvo girdėjusi.

Begalinė tyla. Už jos, priešais ją, aplinkui, visur.

Ji klusniai atsidavė ją supančiai ramybei.

Pagaliau.

Nebereikės kovoti.

Kaip gera.

– GAL TAU ATRODO KVAILA, kad sėdžiu čia ir kalbuosi su tavimi, bet kažkodėl esu tikra, jog tu mane girdi. Nežinau, ar viską supranti, bet aiškiai jaučiu, kad tu visiems laikams tapsi mano dalimi. Gal taip būna su visomis motinomis. Saitas niekada nenutrūksta, jis tik dar labiau sustiprėja, kai... Ak, Eva... Mano brangioji, mylimoji, mažoji Evute, kaipgi galėjo taip atsitikti?

Atleisk. Nė vienai iš mudviejų nė kiek ne lengviau, kad sėdžiu čia verkdama, bet... Tiktai be tavęs taip tuščia, taip vieniša. Štai Erikas, na, nežinau, mudu bandome vienas kitą kiek galėdami paremti, paguosti, bet jis... Jis net neturi jėgų atvažiuoti tavęs aplankyti, nors ne kartą sakiau, kad jam pasidarytų lengviau.

Ak, kad duotum man kokį ženklą, kaip nors parodytum, jog girdi mane.

Akselis taip dažnai apie tave klausinėja. Nė nežinome, ką jam geriausia sakyti, kad nepakenktume. Teko paieškoti kito darželio, nors nesuprantu, kam tą reikėjo daryti dabar, kai... Bet Henrikas nieku gyvu nesutiko.

Jis smarkiai supyko, kai bandžiau jį perkalbėti, paaiškinti, kad Akseliui būtų geriau likti ten, kur buvo iki šiol. Maniau, kad vaikui bus ramiau, jei viskas taip staiga nepasikeis. Juk jūs taip daug bendraudavote su darželinukų tėvais. Ir su savo rajono žmonėmis. Jums puikiai sekėsi dalyvauti bendruomenės gyvenime. Matėme tą berniuką, su kuriuo Akselis mėgo žaisti, tą juodaplaukį, nežinau, Davidą, Danielį ar kaip ten? Nebeprisimenu. Šiaip ar taip, jis ėjo pro šalį su tėvais, kai buvome sode. Erikas irgi buvo atėjęs, padėjo Henrikui praretinti kelis krūmus. Akselis buvo viduje. Taigi man pasirodė gana keista, kad jie praėjo pro šalį lyg mūsų nė nematytų ar greičiau lyg nenorėtų mūsų matyti. Henrikas irgi stovėjo ir nė nebandė jų kalbinti. Nežinau, man tai pasirodė keista. Juk jūs, kiek prisimenu, draugaudavote su jais. Bet gal jie tiesiog nežinojo, ką mums sakyti dabar, kai... Žmonės kartais keistai elgiasi. Man labai gera, kai žmonės kalba apie tave.

Vargšas Akselis. Pasidarė toks tylus. Bandau jį prakalbinti, paklausti, ką jis jaučia, bet... Jis mažai kalba, vis laukia, kada tu grįši namo. Naujajame darželyje jis pamažu apsipranta, nors vis prašo, kad likčiau ten kartu su juo. Taip, į darželį jį vedžioju aš, nes Henrikas, jis... Manau, geriausia pasakyti tiesą. Mes smarkiai dėl jo nerimaujame, man rodos, jis pradėjo per daug gerti. Dažnai, kai jam paskambinu, iš balso girdžiu, kad jis visiškai girtas. Darosi vis vienišesnis, atrodo, kad ir dirbti nustojo.

Sunku nuspręsti, ką daryti toliau. Mums neramu dėl Akselio. Kaip jis visa tai pakels, laikui bėgant. Sakėme

Henrikui, kad Akselis gali kiek nori būti pas mus, kad mes galime ateiti pas juos, jei jis mano, kad vaikui geriau savo namuose, bet... Man rodos, jis nori parduoti namus ir išsikelti kažkur kitur, bandome perkalbėti, kad dar palauktų, kol būsime tikri, ar... Juk žinau, kaip tu nori gyventi.

Man taip gaila, kai pagalvoju apie viską, kas tavęs laukė. Kai tu pagaliau apsisprendei nutraukti su juo...

Kaip norėčiau tave paklausti, ar mudu su Eriku ką nors padarėme ne taip. Iš kur tau atsirado toks kaltės jausmas? Ar kaltas mūsų auklėjimas? Juk mes buvome tavo pusėje, visada būtumė buvę tavo pusėje, argi nesupratai? Kaip galėjai pagalvoti, kad kažkas tave pasmerks už tai, kad pagaliau radai savo gyvenimo meilę? Pradedu net pykti ant tavęs. Kaip galėjai būti tokia kvaila ir tiesiog nuo visko pabėgti? Kaip galėjai taip pasielgti su Akseliu? Ir kodėl nesakei, kad tau taip bloga, kodėl neleidai, kad tau padėtume?

Atleisk. Tiek daug klausimų.

Nenustok kovoti, Eva, pažadėk man, pažadėk bent dėl Akselio. Gydytojai sako, kad galimybė išgyventi – penkiasdešimt procentų, kad dar neturime prarasti vilties. Esu tikra, kad tas gydytojas teisus, tas, kuris sakė, kad tu mus tikriausiai girdi. Erikas apsiklausinėjo, atrodo, Karolio ligoninėje yra geras šios srities specialistas, kažkoks Salstedas ar Salgrenas, nebeprisimenu. Bandėme jį pasiekti, bet jis šią savaitę ir kitą dar atostogauja. Žadėjo mums pranešti, kai jis grįš.

Eva, brangioji, nenustok kovoti, juk tu turi dėl ko gyventi. Jei žinotum, kokia aš dėkinga, kad jis buvo su tavimi, kad jam vis dėlto pavyko tave ištraukti iš vandens. Man rodos, niekada nemačiau tokios pasiaukojančios meilės. Nežiūrint į viską, džiaugiuosi, kad tu jį turi, kad jūs kartu praleisite jums dar skirtą laiką, kad ir kas rytoj atsitiktų.

Mus truputį guodžia mintis, kad tu turėjai laimės tai išgyventi, nors ir padarei tą, ką padarei. Ir kad jis su tavimi. Visą laiką.

– AR DAR KO REIKĖS NAKČIAI?

Naktinės pamainos seselė stovi tarpduryje. Vienoje rankoje padėklas su vaistų indeliais, kita tvirtai spaudžia durų rankeną. Atrodo gerokai susinervinusi.

– Ne, dėkui. Mes kaip nors ištversime, Eva, tiesa?

Paskutiniai maitinamojo skiedinio gurkšniai zondu nutekėjo į skrandį. Jis lengvai pakštelėjo jai į kaktą.

– Ką gi, labos nakties. Jei per mano pamainą daugiau nepasimatysime, linkiu sėkmės rytoj.

– Dėkui.

Ji nusišypsojo ir uždarė duris. Personalas čia, Hudingės ligoninėje, jam labiau patinka. Vertina jo pastangas ir atvirai žavisi jo pasiaukojimu.

Keturiasdešimt trys dienos.

Rytoj prasidės galutiniai tyrimai. Įves nedidelius elektrodus, paskutinį kartą pamatuos, ar jos smegenų aktyvumas padidėjo.

Po kelių parų viskas bus aišku.

Jis paėmė ją už rankos, norėdamas nuginti sėlinantį nerimą.

– Viskas bus gerai, mylimoji. Mums gera taip, kaip yra.

Jis nuklojo antklodę, pakėlė šviesiai mėlynus ligoninės marškinius, paėmė iš spintelės kremą ir išspaudė ant kairiosios kojos baltą juostą. Vienodais judesiais ėmė masažuoti jai blauzdą, kelį, šlaunį, artėdamas prie jos lyties.

– Tavo mama – nuostabi moteris. Labai džiaugiuosi, kad mudu su ja taip sutariame.

Rūpestingai pakėlė jos koją, pakišo ranką po pakinkliu, keletą kartų atsargiai sulenkė.

– Puiku, Eva.

Apėjęs aplink lovą, išspaudė dar vieną kremo juostą ant kitos kojos.

– Ar girdėjai, kaip mes kalbėjome, kad vieną kartą reikėtų čionai atvesti ir Akselį? Bet ji, ko gero, teisi, pirma reikia palaukti tyrimo rezultatų. Tada žinosime, ką jam pasakyti. Būtų geriausia, jei prieš tai susitikčiau su juo kur nors kitur. Gal man nueiti su juo į parką, man rodos, jam patiktų. O gal dar geriau į Skanseną?

Jis ištiesė jos koją, padėjo ją ant paklodės, pabraukė smiliumi jai per skruostą. Paėmė šukas ir kelis kartus perbraukė plaukus.

– Taip, širdele, dabar atrodai puikiai. Ką dar galėčiau dėl tavęs padaryti prieš miegą?

Jis nusivilko švarką, nusimovė kelnes, sulankstė ir padėjo ant kėdės. Tada ištiesė ranką užgesinti šviesą, bet dar kiek padelsė. Stovėjo ir žiūrėjo į ją, akimis glostė kūno kontūrus po marškiniais.

– Dieve, kokia tu graži!

Jį apėmė išsiilgta ramybė. Dar vieną naktį miegos nebijodamas nerimo.

Jis toks dėkingas.

Atsargiai atsigulė šalia jos, užsitraukė antklodę, vieną ranką uždėjo jai ant krūties.

– Labanakt, mylimoji.

Švelniai prisispaudė prie jos kairiosios šlaunies, pajuto didėjantį geismą. Prisiminė jos rankas, kadaise su tokiu tikrumu lietusias jo slaptąsias vietas.

Jis nori tik vieno dalyko.

Tik vieno.

Kad ji apkabintų jį ir pasakytų, jog jam nėra ko bijoti.

Jog jis niekada daugiau nebus vienas.

– Nebijok, mano mylimoji, aš čia, su tavimi.

Jis niekada jos neapleis.

Niekada.

– Myliu tave.

UAB „Baltų lankų“ leidyba
Aušros Vartų g. 29/1, LT-01129 Vilnius
http://www.baltoslankos.lt
leidykla@baltoslankos.lt
Spausdino UAB „Vilniaus spauda“
Viršuliškių skg. 80, LT-05131 Vilnius

© Elena Kraskowski

Stulbinančiu pasakotojos talentu apdovanotos švedų rašytojos Karinos Alvtegen (g. 1965) psichologinis trileris *Išdavystė* (2003) kritikos pripažįstamas geriausia jos knyga. Trileris *Išdavystė* buvo nominuotas pagrindiniams Skandinavijos kriminalinių romanų prizams ir įtvirtino autorę žymiausių Europos kriminalinio žanro kūrėjų gretose. Leidyklos „Baltos lankos" serijoje „Savaitgalio detektyvas", kurioje spausdinami pasaulinę šlovę pelnę detektyvai ir trileriai, *Išdavystė* – jau antrasis Karinos Alvtegen romanas (pirmasis – *Dingusi* – išleistas 2006 m.).

Kai Eva supranta, kad vyras turi kitą moterį, sielvartas ir pyktis tampa jos keršto akcijos pradžia. Kaip tik tuomet ji sutinka kitą išdavystės nuviltą žmogų – Juną, pastaruosius dvejus metus ligoninėje slaugantį komos būklės draugę. Slegiamas nešvarios praeities, jis tikisi viską pradėti iš naujo – su Eva... Romane *Išdavystė* pasakojama, kokias baisias pasekmes gali sukelti neištikimybė. Kur prasideda išdavystės kelias, kaip auka staiga tampa nusikaltėliu? Kada nusikaltėlis nustoja buvęs auka?

ISBN 9955-23-053-3

www.baltoslankos.lt